

Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsit

Nunat tamat akornanni inatsisit malillugit inuiaat kalaallit namminneq aalajangiisinnaassuseqarlutik inuiaanerat akueralugu inatsisip matuma tunngavigai Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornanni peqatigiinnermi naligiimmik ataqseqatigiinnerup tatigeqatigiinnerullu siuarsarnissaannik kissaateqarneq. Tamatumunnga naapertuuttumik inatsisip matuma tunngavigaa Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut naligiissutut isumaqatigiissutaat.

Kapitali 1

Namminersorlutik Oqartussat aamma eqqartuussiviit

§ 1. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfiit tigusatik pillugit Inatsisiliornissamik aamma naalakkersuinissamik pissaaneqarput. Eqqartuussiviit Namminersorlutik Oqartussat pilersitaat Kalaallit Nunaanni suliassaqarfinnut tamanut eqqartuussinissamik pissaaneqarput. Tamanna naapertorlugu inatsisiliornermik pissaaneq Inatsisartuniippoq, naalakkersuinissamik pissaaneq Naalakkersuisuniilluni aamma eqqartuussinissamik pissaaneq eqqartuussivinniilluni.

Kapitali 2

Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfinnik tigusinerat

§ 2. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aalajangersinnaavaat suliassaqarfiit inatsimmut ilanngussamiittut Namminersorlutik Oqartussat tigussagaat.

Imm. 2. Suliassaqarfiit arlallit inatsimmut ilanngussami litrap imaluunniit normup ataatsip ataaniippata suliassaqarfiit taakku piffissami ataatsimi Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqassapput, takuulli imm. 3.

Imm. 3. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aalajangersinnaavaat suliassaqarfiit ilaat inatsimmut ilanngussami nalunaarsukkami I, litra b-miittut aamma nalunaarsukkami II, nr. 15, 25 aamma 27-miittut Namminersorlutik Oqartussat tigussagaat.

§ 3. Suliassaqarfiit ilanngussami nalunaarsukkami I-miittut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit piffissat Namminersorlutik Oqartussat aalajangigaat malillugit tiguneqartassapput.

Imm. 2. Suliassaqarfiit ilanngussami nalunaarsukkami II-miittut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit piffissani Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffimmi oqartussanik isumaqatigiinniuteqareernerisigut aalajangersarneqartuni Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqartassapput.

§ 4. Naalackersuisut aamma Danmarkimi naalackersuisut isumaqatigiissutigisinnaavaat suliassaqarfiit Kalaallit Nunaannuinaq tunngasut ilanngussamili taaneqanngitsut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsinnaasut.

Kapitali 3

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aamma naalagaaffiup akornanni aningaasatigut imminnut susassareqatigiinneq

§ 5. Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat ukiumut 3.439,6 mio. koruuninik tapiiffigisassavai, takuulli § 8, imm. 1. Kisitsisit angissusilerneqarput 2009-imi akit akissaatillu qaffasissusii naapertorlugit.

Imm. 2. Tapiissutit ukiumi pineqartumi aningaasanut inatsimmi nalinginnaasumik akit akissaatillu qaffariarnerannut naapertuuttumik ukiumoortumik naleqqussarlugit iluarsineqartassapput.

Imm. 3. Tapiissutit qaammatit tamaasa 1/12-imik siumoortumik akilerneqartassapput.

Imm. 4. Danmarkimi aningaasanut ministeri Naalackersuisut isumaqatigalugit piffissanik akiliiffiusartunik allaasunik malittarisassanik aalajangersaasinnaavoq.

§ 6. Suliassaqarfiit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit §§-ini 2-mit 4-mut pineqartut malillugit tiguneqartut piffissami tiguneqarnerminniit Namminersorlutik Oqartussanit aningaasalersorneqalissapput.

Imm. 2. Pigisat nalillit suliassaqarfimmut tigusamut atavissut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tigussavaat.

§ 7. Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermit isertitat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tuttassapput.

Imm. 2. Isertitat imm. 1-imi taaneqartut tassaapput uku:

- 1) Atortussianit aatsitassanik misissueqqaarnernik, misissueqqissaarnernik iluaquteqarnermilluunniit akuersissutit aalajangersimasut ataasiakkaat malillugit

isertitat, taamaattorli aningaasat Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqarfiup aningaasartuutaanut matussutissatut akiliutit pinnagit.

2) Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni akileraarutini isertitat tamarmik, suliffeqarfinit Kalaallit Nunaanni atortussiassanit aatsitassarsiornermut tunngasunik pisinnaatitaanermut akuersissutini pigisalinit pisut.

3) Kalaallit Nunaanni aamma Danmarkimi pisortatut oqartussat ingerlatseqatigiiffini il. il. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik ingerlataqarnermi piginneqataassuteqarnermit isertitat.

4) Agguagarsiat akileraarutaanit il. il. isertitanit Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni ingerlatseqatigiiffini piginneqataassutinin, pisinnaatitaanermut akuersissutini pigisalinit, imaluunniit ingerlatseqatigiiffinit, toqqaannartumik toqqaannangikaluartumilluunniit ingerlatseqatigiiffinik taamaattunik pigisanit, tassannga akileraaruserneqanngitsunit agguagarsianik pissarsiat.

§ 8. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanik iluaquteqarnikkut isertitaqassappata, tak. § 7, naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai ukiumi pineqartumi isertitat 75 mio. kr.-nit amerlanerussutaasa affaannut naleqquttumik apparneqassapput.

Imm. 2. Inatsisip atulernerata kingorna 1. januar atuutilerfigalugu aningaasat imm. 1-imi taasat 75 mio. kr. ukiumut ukiumi pineqartumi aningaasanut inatsimmi akit akissaatillu nalinginnaasumik nalilerneqarnerannut naapertuuttumik iluarsineqarlutik naleqqussarneqartassapput.

Imm. 3. Imm. 1 malillugu naatsorsuineq ukiumi tulliuuttumi pisassaaq, ukiup tulliani akiliutini isumannaarinninnissaq siunertaralugu.

§ 9. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanit aatsitassarsiornermik tunngasunik suliassaqarfimmik tigusineranni Danmarkimi naalakkersuisut qulakkiissavaat Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanit aatsitassarsiornermik tunngasunik ingerlatsinermit atatillugu akiliillutik siunnersorneqarnissaat allatigullu suliaminik ingerlatsisinnanissaat.

Imm. 2. Naalakkersuisut aamma Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanit aatsitassarsiornermik tunngasunik suliassaqarfimmik tigusinerat aallarnerfigalugu imm. 1-imi taasanik sullissinissamik isumaqatigiissuteqassapput.

Imm. 3. Naalakkersuisut aalajangersinnaapput isumaqatigiissut imm. 2-mi pineqartoq ukiunut arlalinnut atuuttumik isumaqatigiissutitut ilusilerlugu nutarterniarlugu.

Imm. 4. Imm. 2 aamma imm. 3 malillugit isumaqatigiissuteqartoqartillugu Danmarkimi

naalackersuisut Kalaallit Nunaanni atortussiassanit aatsitassanik pisunik misissueqqissaarnermut tunngasumik ilisimatusarnejq immikkut pingaarutilik Naalackersuisunut akeqanngitsumik atugassanngortissavaat.

§ 10. Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai ikilineqarpata nungullutik nul koruuninngorlutik, tak. § 8, Naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut akornanni siunissami Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu akornanni aningaasatigut imminut susassarineq pillugu isumaqatigiinniarnert aallartinneqassapput, tassunga ilaatillugit Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanik pisunit isertitat agguarneqarnissaat, naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissuteqaqqittalernissaa aamma sullissinerit § 9-mi pineqartut ingerlaannarsinnaanissaat.

Kapitali 4

Nunanut allanut tunngasut

§ 11. Naalackersuisut inuiaat assigiinngitsut akornanni pissutsit pillugit iliuuseqarsinnaapput kapitalimi matumani aalajangersakkat naapertorlugit aamma Danmarkimi naalackersuisut isumaqatigiissuteqarfigalugit.

Imm. 2. Naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut inuiaat assigiinngitsut akornanni pissutsit pillugit Kalaallit Nunaata soqutigisai aamma Danmarkip Kunneqarfiata ataatsimoortumik soqutigisai isumannaarniarlugit kapitalimi matumani aalajangersakkat naapertorlugit suleqatigiissapput.

Imm. 3. Naalackersuisut kapitali manna naapertorlugu pisinnaatitaaffeqarnerisa inatsit tunngaviusoq naapertorlugu Danmarkimi oqartussaasut inuiaat assigiinngitsut akornanni pissutsinut akisussaanerat aamma pisinnaatitaanerat killilinnigilaa, nunanut allanut tunngasut aamma sillimaniarnermut tunngasunut pillugit naalackersuinikkut ingerlatsineq naalagaaffiup suliaasaqarfigimmagu.

§ 12. Naalackersuisut naalagaaffik sinnerlugu nunanik allanik aamma nunat tamalaat akornanni soqutigisaqatigiiffinnik isumaqatiginninniarsinnaapput isumaqatigiissuteqarsinnaallutillu inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit, tassunga ilaatillugit aqutsinermut tunngatillugit isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannuinaq tunngasut, aamma suliaasaqarfinnut tamakkiisumik tiguneqarsimasunut tunngassutillit.

Imm. 2. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannut aamma Savalimmiunut kisimik tunngasut tamakkiisumillu suliassa qarfinnut tigusanut tunngasut pillugit Naalakkersuisut Savalimmiunilu naalakkersuisut aalajangernerit naapertorlugit naalagaaffik sinnerlugu Naalakkersuisut Savalimmiunilu naalakkersuisut peqatigiillutik isumatigiinniutigisinnaavaat isumaqatigiissuteqarfigisinnaallugillu.

Imm. 3. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutit imm. 1 imaluunniit imm. 2 malillugit isumaqatigiissutigineqartut taakkunani aalajangersakkat naapertorlugit atorunnaarsinneqarsinnaapput.

Imm. 4. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutit illersornissamik sillimaniarnermillu attuisut aammalu inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutit Danmarkimut atuuttussat imaluunniit soqutigisaqatigiiffinni nunat tamalaat akornanni Kunngearfiup Danmarkip ilaasortaaffigisaata iluani isumaqatigiinniutigineqartut § 13-imi maleruagassatut aalajangersakkat malillugit isumaqatigiinniutigineqarlutillu isumaqatigiissutigineqartassapput.

Imm. 5. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiinniarneq sioqqullugu, suut isumaqatigiinniutigineqartussat eqqarsaatigineqarnersut, aamma isumaqatigiinniarnert ingerlanerat pillugit, isumaqatigiissutit atuutilersinneqarnissaat sioqqullugu imaluunniit isumaqatigiissutit atorunnaarsinnissaat sioqqullugu Naalakkersuisut Danmarkimi naalakkersuisut nalunaarfigissavaat. Aalajangersagaq manna tunngavigalugu suleqatigiinnermut killissarititat erseqqinnerusut aalajangersarneqassapput Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiinniareernerisigut.

Imm. 6. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit imm. 1 malillugu isumaqatigiissutit naalagaaffik sinnerlugu Naalakkersuisut isumaqatigiissutigisassavaat ima taaguuserlugit:

- a) Kunngearfiup Danmarkip ilaa tassaasoq Kalaallit Nunaat, isumaqatigiissullu naalagaaffit akornanni isumaqatigiissutitut isikkulerlugu.
- b) Naalakkersuisut, isumaqatigiissut naalakkersuisut imaluunniit aqutsisutut oqartussat akornanni isumaqatigiissutitut isikkoqartillugu. Taamatut pisoqartillugu inatsit manna pillugu isumaqatigiissummut siulequtsiussa q aamma imm. 8-mi aalajangersakkat erseqqinnerusut innersuussutigineqarput.

Imm. 7. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit imm. 2 malillugu isumaqatigiissutit naalagaaffik sinnerlugu Naalakkersuisut Savalimmiunilu naalakkersuisut peqatigiillutik isumaqatigiissutigisassavaat taaguuserlugit Kunngearfiup Danmarkip ilai tassaasut Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat.

Imm. 8. Taaguutit imm. 6-imi aamma imm. 7-mi aammalumi taaguutit allat assingusut atorneqarnissaannik maleruagassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasoqarsinnaavoq imm. 5-imi aalajangersakkat naapertorlugit.

§ 13. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutissat Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutillit isumaqatigiinniutigilersinnagit Danmarkimi naalakkersuisunit Naalakkersuisut ilisimatinneqartassapput. Naalakkersuisut piumasaqarnerat malillugu aalajangersakkap matuma iluani suleqatigiinnermi malittarisassanik erseqqinnerusunik Danmarkimi naalakkersuisoq susassaartoq isumaqatigiissuteqarfigineqarsinnaavoq, ilanngullugu tunngavissanik erseqqinnerusumik aalajangersaasoqassaaq isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannut qanoq ilinikkut immikkut pingaaruteqarnerat.

Imm. 2. Suliassani Kalaallit Nunaannut taamaallaat tunngasuni Naalakkersuisut Danmarkimi naalakkersuisunit Danmarkimi nunanut allanut ministereqarfiup peqataaffigisaanik isumaqatiginninniarnissamut piginnaatinneqarsinnaapput.

Imm. 3. Isumaqatigiissutit Danmarkip Kalaallit Nunaatalu isumaqatigiinniarnermi peqataaffigisaat, Danmarkimi naalakkersuisut atsiortassavaat, sapinngisamik annertunerpaamik Naalakkersuisut peqatigalugit.

Imm. 4. Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutillit atulersinneqarnissaat imaluunniit atorunnaarsinneqarnissaat sioqqullugu Naalakkersuisunit oqaaseqarfigisassatut saqqummiunneqartassapput. Danmarkimi naalakkersuisut pisariaqartikkunikku Naalakkersuisut akuersisinnagit isumaqatigiissuteqarsinnaapput, tamanna pisassaaq isumaqatigiissut sapinngisamik annertunerpaamik Kalaallit Nunaannut sunniuteqartussaatinnagu.

§ 14. Nunat tamalaat akornanni suliniaqatigiiffiit periarfissamik ammaassigaangata immikkoortut inissisimasut naalagaaffiunngikkaluartut imaluunniit naalagaaffittut kattuteqqasut namminneq atertik atorlugu ilaasortaanissaannut, Naalakkersuisut noqqaassuteqarnerat naapertorlugu Danmarkimi naalakkersuisut isummersinnaapput ilaasortaanissamik qinnuteqaat tunniunnarlugu imaluunniit tapersorsorniarlugu, tamanna Kalaallit Nunaata tunngaviusumik inatsisinut inissisimaneranut naleqquppat.

§ 15. Naalakkersuisut kissaateqarnerat malillugu Kunngaqarfiup Danmarkip nunani allani aallartitaqarfiini suliassaqarfiit tamakkerlugit Namminersorlutik Oqartussat tamakkiisumik tiggummisaasa iluanniittunik kalaallit soqutigisaannik suliaqartussanik Naalakkersuisut sinniisuinik atorfinitsitsisoqarsinnaavoq. Danmarkimi naalakkersuisut aalajangiisnaapput tamatumani aningaasartuutit Naalakkersuisut akilissagaat.

§ 16. Inuiaat akornanni isumaqatigiissutit inuiaallu akornanni malitassat sukkulluunniit

naalagaaffimmut atuuttut malillugit pisussaaffiit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat malitassaraat.

Imm. 2. Namminersorlutik Oqartussat qanoq iliuseriniagaat aallartinneqarnermikkullu naalagaaffiup nunanut allanut pissuseqarneranut annertuumik sunniuteqarsinnaasut akuerineqartinnatik naalagaaffimmut isumaqatiginninniutigineqartassapput, tassunga ilagitillugit naalagaaffiup inuiaat akornanni suleqateqarneranut tunngasut.

Kapitali 5

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffimmiu oqartussat inatsisit aqutsinikkullu malittarisassiat pillugit suleqatigiinnerat

§ 17. Danmarkimi naalackersuisut inatsisissatut siunnersuutaat Kalaallit Nunaannut atuuttussat imaluunniit atuuttussangortinneqarsinnaasut Folketingimut saqqummiunneqartinnatik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut ingerlatinneqartassapput oqaaseqarfigisassanngorlugit.

Imm. 2. Danmarkimi naalackersuisut inatsisissatut siunnersuutitik Kalaallit Nunaannuinaq tunngasunik imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutilinnik aalajangersakkanik imallit Folketingimut saqqummiutsinnagit, Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaataat utaqqeqaartassavaat.

Imm. 3. Imm. 2-mi pineqartut oqaaseqaatit tunniunneqarnissaannut piffissaliussamik aalajangersaasoqarsinnaavoq.

§ 18. Aqutsinikkut malittarisassanut missiliuut Kalaallit Nunaannut tunngassutillit imaluunniit atuuttussangortinneqarsinnaasut, atortussangortinneqarnissaat sioqqullugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nassiunneqassapput oqaaseqarfigisassanngorlugit.

Imm. 2. Aqutsinikkut malittarisassat Kalaallit Nunaanni kisimi atuuttussat imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutillit atortussangortinneqarnissaat sioqqullugu Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaataat utaqqineqaqqaartassaaq.

Imm. 3. Imm. 2-mi pineqartut oqaaseqaatit tunniunneqarnissaannut piffissaliussamik aalajangersaasoqarsinnaavoq.

Kapitali 6

Saqitsaannermi aaqqiineq

§ 19. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffimmilu oqartussat akornanni naalagaaffimmi oqartussanut naleqqiullugu Namminersorlutik Oqartussaannerup oqartussaassuseqarnerat nalornissutigineqarluni apeqquserneqarpat, Danmarkimi naalakkersuisut imaluunniit Naalakkersuisut aalajangiisinnaapput apeqqut ataatsimiititamut aalajangiisartumut, Danmarkimi naalakkersuisut toqqagaannik marlunnik, Naalakkersuisut toqqagaannik marlunnik aamma Højesteretimi præsidentip toqqagaannik, Højesteretimi eqqartuussisunik pingasunik ilaasortalimmut, Højesteretimit toqqakkat ilaannik ataatsimik isumaqatigiinniarnermi siulittaasuulimmut, saqqummiunneqassasoq.

Imm. 2. Ilaasortat sisamat Danmarkimi naalakkersuisunit aamma Naalakkersuisunit toqqakkat isumaqatigiippata apeqqut inivissutut aalajangiivigineqassaaq. Tamatumunnga akerliusumik pisoqarpat apeqqut Højesteretimi eqqartuussisunit pingasunit aalajangiivigineqassaaq.

Imm. 3. Ataatsimiititaq aalajangiisartoq aalajangersaasinnaavoq aalajangiineq ataatsimiititamut aalajangiisartumut suliassanngortitaq atorunnaarsikkallarneqassasoq aalajangiisartut aalajangivinnissaasa tungaanut.

Kapitali 7

Oqaatsit

§ 20. Kalaallit oqaasii tassaapput Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaatsit.

Kapitali 8

Kalaallit Nunaata namminiilivinnissamut periarfissai

§ 21. Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanik aalajangerneq inuiaat kalaallit aalajangerannik tunngaveqassaaq.

Imm. 2. Imm. 1-imi pineqartut ittumik aalajangiisoqarpat Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa piviusunngortinniarlugu Naalakkersuisut aamma Danmarkimi naalakkersuisut akornanni isumaqatigiinniarnert aallartinneqassapput.

Imm. 3. Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaata piviusunngortinnissaanik isumaqatigiissutaat pissaaq Inatsisartut akuersinerannik tunngaveqartumik

aamma Kalaallit Nunaanni innuttaasunik taasisitsinikkut akuerineqassalluni. Aammattaaq taamatut isumaqatigiissuteqarneq Folketingip akuersineratigut pissaaq.

Imm. 4. Kalaallit Nunaata namminiilivinnerata kingunerissavaa Kalaallit Nunaata imminut naalagaaffittut oqartussaaffigilernerá.

Kapitali 9

Atuutilersitsineq ikaarsaariarnermilu aalajangersakkat

§ 22. Inatsit atuutilissaaq juunip 21-anni 2009.

§ 23. Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsit nr. 577 29. novembari 1978-imeersoq atorunnaarpoq, takuulli imm. 2.

Imm. 2. Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 8 atuutiinnassaaq suliassa qarfiup atortussiassanit aatsitassanik pisunit tunngasup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnissaata tungaanut.

Imm. 3. Suliassa qarfiit Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugu inatsimmi § 4 malillugu tigusat pillugit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliornissamik aamma naalackersuinissamik pissaaneqarnerat nangittumik ingerlaannarpoq.

Imm. 4. Suliassa qarfiit Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugu inatsimmi § 5 malillugu tigusat pillugit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliornissamik aamma naalackersuinissamik pissaaneqarnerat nangittumik ingerlaannarpoq.

§ 24. Kalaallit Nunaanni naalackersuisut inatsisit inuiannut tamanut tunngasut naapertorlugit isumaqatigiissusiorsinnaanerát pillugu inatsit nr. 577 24. juuni 2005-imeersoq atorunnaarpoq.

Imm. 2. Inatsit naapertorlugu malittarisassat atulersitat, inatsit manna malillugu allannguuteqarlutik atuutiinnassapput, pisortatut oqartussamit pisussaasumit allanngortinneqarnissamik imaluunniit atorunnaarsinneqarnissamik tungaanut.

§ 25. Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi § 22 atorunnaarpoq, tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 368 18. juuni 1998-imeersoq.

§ 26. Selskabi Kalaallit Nunaanni ikummatissartalitsigut sulissuteqarnernik il.il. isumaginnittussaq pillugu inatsit, tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 87 9. februaari 1999-imeersoq, atorunnaarpoq.

§ 27. Aalajangersakkat Kalaallit Nunaannut atuuttut inatsisit manna naapertorlugu allannguuteqarlutik atuutiinnassapput pisortatut oqartussamit pisussaasumit allanngortinneqarnissamik imaluunniit atorunnaarsinneqarnissamik tungaannut.

§ 28. Suliassat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqarnissamik tungaannut, Danmarkimi oqartussanit suliarineqartut Kalaallit Nunaanni oqartussanit susassaqtunit inaarneqassapput, taamaattorli tak. imm. 2.

Imm. 2. Danmarkimi pisortatut oqartussa q susassaqtartoq pisuni immikkut ittuni aamma Kalaallit Nunaanni oqartussamik susassaqtumik isumaqatigiissuteqarnikkut aalajangiisinnaavoq, suliat ilaat aalajangersimanerusut Danmarkimi oqartussanit inaarlugit suliarineqassasut.

Ilanngussaq

Nalunaarsukkat I

- a) Sulisilluni ajoqusersinnaanermut sillimmasiissutit
- b) Peqqinnissaqarfimmi suliassa qarfiit sinneri
- c) Angallannermut tunngasut
- d) Pigisat nalillit pillugit inatsiseqarneq
- e) Aqqartartoqarneq

Nalunaarsukkat II

- 1) Pinerluttunik isumaginninneq
- 2) Passi
- 3) Politiit aamma unnerluussisoqarneq kiisalu pinerluttunik eqqartuussisarnermut tunngasut immikkoortut ilaat taakkununga attuumassutillit
- 4) Eqqartuussisarneq, eqqartuussiviit pilersinnissaat ilanngullugit
- 5) Pinerluttunik eqqartuussisarneq
- 6) Nunami allamiunut killeqarfinnullu nakkutilliineq
- 7) Inuit pillugit inatsisit
- 8) Ilaqutariit pillugit inatsisit
- 9) Kingornussisarneq pillugu inatsisit
- 10) Eqqartuussissuserisoqarneq
- 11) Sakkunut tunngasut
- 12) Nalunaarasuartaatitigut imaatigut angalasunik ajornartoornermi isumannaallisaanernilu sullissinerit
- 13) Nalunaarasuartaatitigut atassuteqarneq
- 14) Ingerlatseqatigiiffinnut, naatsorsuuserisarnermut kukkunersiuisarnermullu tunngasut
- 15) Inuussutissanik nakkutilliineq nersutillu nakorsaqaqarneq
- 16) Silaannakkut angallanneq
- 17) Pigisat nalillit tigussaasuunngitsut pillugit inatsiseqarneq
- 18) Pilersitseqqaartutut piginnaatitaaffiit
- 19) Umiiarnerlukut, umiiartoqarnerani usit aamma immani itissutsit ajorseriarneri
- 20) Imarsiornerup isumannaatsuunissaa
- 21) Umiarsuarnik nalunaarsuineq inatsisillu immakkut angalasunut atuuttut
- 22) Nunap assiliorneq

- 23) Imaani nalunaaqtsersuineq, naaralaartitsiviit ilisimasortaqartarnerlu
- 24) Immami avatangiisit
- 25) Aningaasarsiornikkut iluarsissuteqartarneq nakkutilliinerlu
- 26) Atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasut
- 27) Suliffimmi avatangiisit
- 28) Silasiorneq

Inatsisissamut siunnersuummut oqaaseqaatit

Oqaaseqaatit nalinginnaasut

1. INATSISSAMUT SIUNNERSUUTIP SIUNERTARISAI TUNULIAQUTALU

1.1. AALLAQQAASIUT

1.2. NAMMINERSORNEQ PILLUGU KALAALLIT QALLUNAALLU ISUMALIOQATIGIISITAAT

1.3. TUNULIAQUTAATA ERSARISSARNERA

2. INATSISSAMUT SIUNNERSUUMMI IMMikkoortut PINGAARNERIT

3. KALAALLIT NUNAANNI NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT

4. NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT SULIASSAQARFINNIK TIGUSINISSAAT

4.1. SULIASSAQARFINNIK MAANNAMUT TIGOOQQAANERIT

4.1.1. *Namminersorerullutik oqartussat inatsisaanni maannakkut atuuttumi § 4 malillugu suliassaqarfii tiguneqarsimasut inatsisissamut siunnersuutikkut aalajangersornerat*

4.1.2. *Namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 5 malillugu suliassaqarfii tiguneqarsimasut inatsisissamut siunnersuutikkut aalajangersornerat*

4.1.2.1. *Ilinniartitaanermut tunngasut immikkut*

4.1.2.2. *Ilagiinnut tunngasut immikkut*

4.1.2.3. *Sulisoqarnermut isumaginninnermullu immikkut tunngasut*

4.2. INATSISSAMUT SIUNNERSUUT MALILLUGU SULIASSAQARFINNIK TIGUSINEQ

4.2.1. *Suliassaqarfii § 3, imm. 1-miittu*

4.2.2. *Suliassaqarfii § 3, imm. 2-miittut*

4.3. SULIASSAQARFINNIK KALAALLIT TIGUSINISSAASA KINGUNERISASSAI

4.4. SULIASSAQARFIIT BILAGIMI LISTE I AAMMA II-MIITTUT

4.4.1. *Sulinermi ajutoornissamut sillimaneq (liste I, naqinneq a)*

4.4.2. *Peqqinnissaqarfiup ataani suliassaqarfii sinneri (liste I, naqinneq b)*

4.4.3. *Angallannermut tunngasut (liste I, naqinneq c)*

4.4.4. *Inatsisit pisuussutinut tunngasut (liste I, naqinneq d)*

4.4.5. *Aqqartartunut tunngasut (liste I, naqinneq e)*

4.4.6. *Pinerluttunik isumaginninneq (liste II, nr. 1)*

4.4.7. *Passit (liste II, nr. 2)*

4.4.8. *Politiit aamma unnerluussisuutitaasut kiisalu pinerluttunik eqqartuussisarnermi inatsisit ilaat taakkununga tunngasut (liste II, nr. 3)*

4.4.9. *Eqqartuussisoqarneq, ilanngullugu eqqartuussivinnik pilersitsineq (liste II, nr. 4)*

4.4.10. *Pinerluttulerinermik inatsit (liste II, nr. 5)*

4.4.11. *Nunanut allanut tunngasut aamma killeqarfinnik nakkutillineq (liste II, nr. 6)*

4.4.12. *Inatsisit inunut tunngasut (liste II, nr. 7)*

4.4.13. *Ilaqutariinnermut inatsisit (liste II, nr. 8)*

4.4.14. *Kingornussisarnermik inatsisit (liste II, nr. 9)*

4.4.15. *Eqqartuussissuserisoqarneq (liste II, nr. 10)*

4.4.16. *Sakkunut tunngasut (liste II, nr. 11)*

4.4.17. *Imarsiornermi ajornartorsiortunik isumaannaallisaanermilu radiukkut kiffartuussinerit (liste II, nr. 12)*

4.4.18. *Radiukkut atassuteqaatinut tunngasut (liste II, nr. 13)*

4.4.19. *Selskabinut, naatsorsuutinut naatsorsuutinillu kukkunersuisarnermut tunngasut (liste II, nr. 14)*

4.4.20. *Inuussutissanut aammalu nersuut nakorsaasa nakkutilliinerannut tunngasut (liste II, nr. 15)*

4.4.21. *Silaannakkut angallanneq (liste II, nr. 16)*

4.4.22. *Pilersitseqqaarneq pillugu inatsisit (liste II, nr. 17)*

4.4.23. *Piginneqqaartussaataaneq (liste II, nr. 18)*

4.4.24. *Umiiarnerlukut, umiartoqarnerani usit aamma immani itissutsit ajorseriarneri (liste II, nr. 19)*

4.4.25. *Imaani isumannaallisaaneq (liste II, nr. 20)*

4.4.26. *Umiaarsarnik nalunaarsuineq inatsisillu allat imarsiornermut tunngasut (liste II, nr. 21)*

4.4.27. *Nunat assiliorneq (liste II, nr. 22)*

4.4.28. *Imartanik nalunaaqutsersuineq, naaralaartitsiviit aamma ilisimasortaqartarnermut tunngasut (liste II, nr. 23)*

4.4.29. *Imaani avatangiisit (liste II, nr. 24)*

4.4.30. *Aningaanut tunngasunik inatsisit nakkutilliinerlu (liste II, nr. 25)*

4.4.31. *Aatsitassanut tunngasut (liste II, nr. 26)*

4.4.32. *Suliffinni isumannaallisaaneq (liste II, nr. 27)*

4.4.33. *Silasiorneq (liste II, nr. 28)*

4.5. SULIASSAQARFIIT DANMARKIMI NAALAKKERSUISUT ISUMAAT MALILLUGU NAALAGAAFFIMMI OQARTUSSANIIGINNARTARIAQARTUT

4.5.1. *Naalagaaffiup naalakkersorneqarneranut tunngasut*

- 4.5.2. *Naalagaaffimmi innuttaassuseqarneq*
- 4.5.3. *Eqqartuussiviit Qullersaat*
- 4.5.4. *Nunat allanut tunngasunut, illersornissamat isumannaallisaanermullu politiki*
- 4.5.5. *Nunap aningaasaatai aningaasanullu politiki*
- 4.6. APEQUTIT ALLAT
- 4.6.1. *Kalaallit Nunaanni eqqartuusseriaaseq pillugut immikkut taasassat*
- 4.6.2. *Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisinnaatitaaffiisa naalagaaffeqatigiinnerup killingisa iluanni killilernerat*
- 4.6.3. *Pissutsit danskit oqartussaasuisa Kalaallit Nunaanni sulinerannut sulisuinullu tunngasut pillugit inatsisiliorneq*
- 4.6.4. *Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni inatsisitigut akkerliissutit*

5. KALAALLIT NUNAANNI NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT NAALAGA AFFIULLU AKORNANNI ANINGAASATIGUT ATTAVEQAATIT

- 5.1. ANINGAASATIGUT ATTAVEQAATIT PIREERSUT
- 5.2. NAALAGA AFFIUP TAPISSUTAASA KALAALLIT NUNAANNUT ANINGAASATIGUT SUNNIUTAI
- 5.3. INATSISSAMUT SIUNNERSUUT MALILLUGU ANINGAASATIGUT ATTAVEQAATIT
- 5.3.1. *Siunissami aningaasatigut attaveqaatissat imarisassaat pingaarullit*
- 5.3.2. *Siunnersuutip tunuliaqutaa*
- 5.3.3. *Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat agguarneqarnissaat*
- 5.3.4. *Aatsitassanik aaqqissuussinermi atuuttumi isertitat suunerannik nassuiaat*
- 5.3.5. *Inatsissamat siunnersuut una malillugu isertitat suunerisa nassuiarnerat*
- 5.3.6. *Aatsitassarsiornermut tunngasutigut suleqatigiinneq*
- 5.3.7. *Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut akornanni isumaqatigiinniarnissat, namminersorlutik oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik*

6. NUNAP ATAANI AATSITASSANUT KALAALLIT NUNAATA PISINNAATITA AFFII 216

7. NUNANUT ALLANUT TUNNGASUT

- 7.1. KALAALLIT NUNAATA NUNAT ASSIGIINNGITSUT PEQATIGIINNERANNUT PEQATAANERATA ALLANNGORIARTORTINNISSAA
- 7.2. INATSISIT TUNNGAVIUSUNUT TUNNGASUT
- 7.3. NUNANUT ALLANUT TUNNGASUNUT KAPITALIP IMAANUT TAKUSSUTISSAQ
- 7.4. INUIAAT INATSISAAT TUNNGAVIGALUGIT NAALAKKERSUISUT ISUMAQATIGINNINNIARSINNAALLUTILLU ISUMAQATIGIISUTEQARSINAANERAT
- 7.5. INUIAAT INATSISAAT TUNNGAVIGALUGIT DANMARKIMI NAALAKKERSUISUT ISUMAQATIGIISUTAAT
- 7.6. NUNAT ASSIGIINNGITSUT AKORNANNI KATTUFFINNUT NAMMINEQ ATEQ ATORLUGU ILAASORTAANEQ
- 7.7. NAALAKKERSUISUT SINNIISAANNIK DANSKIT NAALAGA AFFINNUT ALLANUT AAALLARTITA QARFIINI SINNISEQARNEQ
- 7.8. NUNAT AKORNANNI PISUSSA AFFIIT IL.IL

INATSISINUT AQUTSINERMILU PEQQUSSUTINUT TUNNGATILLUGU NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT KUNNGEQARFIMMILU OQARTUSSAASUT SULEQATIGIINNERAT

- 8.1. NAMMINERSORNERUNEQ PILLUGU INATSISIP KINGORNA SAQQUMMIUSSINEQ
- 8.2. INATSISSATUT SIUNNERSUUTIT AAMMALU AQUTSINERMI PEQQUSSUTISSANUT MISSINGERSUUTIT PILLUGIT SAQQUMMIUSSISARNISSANI MALERUAQQUSASSANUT SIUNNERSUUTIT
- 8.3. INATSISSAMUT SIUNNERSUUMMUT TUNNGATILLUGU SAQQUMMIUSSINISSAMUT MALERUAQQUSAT ERSEQQINNERUSUMIK EQQARTORNERAT
- 8.4. SAQQUMMIUSSINISSAMUT MALERUAQQUSAT AQUTSINERMI PEQQUSSUTINUT NALEQQIULLUGIT ERSEQQISSARNERAT
- 8.5. PISSUTSIT SANEQQUNNEQARSINNAANNGITSUT

9. AAQQIAGIINGISSUTINIK AAQQINEQ

10. KALAALLIT NUNAATA NAMMINILIVINNISSAA

- 10.1. NAMMINILIVINNISSAMUT PERIARFISSAT
- 10.2. NAMMINILIVINNISSAP PIVIUSUNNGORTINNISSAA

11. ANINGAASA QARNIKKUT AQUTSINIKKULLU IL.IL. KINGUNERISASSAI

12. EQIKKAALLUNI IMMERSUGAQ

13. OQARTUSSAASUT IL.IL. TUSARNIARNEQARSIMASUT

1. Inatsisissamut siunnersuutip siunertarisai tunuliaqutalu

1.1. Aallaqqaasiut

Inatsisissamut siunnersuutip matuma siunertaraa Kalaallit Nunaanni namminersornermik aqqissuussinissaq.

Inatsisissamut siunnersuutip tunuliaqutaraa Danmarkimi naalackersuisut aammalu Kalaallit Nunaanni naalackersuisut kissaatigisaat Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni annertunerpaamik naligiilernissaq aammalu nalagaaffeqatigiinnerup pioreersup iluani annertunerpaamik inuiaat kalaallit namminneerlutik aalajangiisinnaalernissaat.

Tamanna naapertorlugu inatsisissamut siunnersuutikkut tunngavilerneqassaaq Kalaallit Nunaata oqartussaaffinnik allanik tigusinissaa, naalackersuinermi inatsisitigut tamanna ajornartitaanngippat, tamatuma peqatigisaanik inatsisissamut siunnersuummi tunngavineqarluni inuiaat kalaallit tassaasut inuiannut inatsisit naapertorlugit namminneerlutik aalajangiisinnaasut.

Inatsisissamut siunnersuutikkut aamma siunertarinearpoq kalaallit danskillu oqartussaasuisa annertunerusumik suleqatigiilernissaat, tamatumuunakkut suliassa qarfiit naalagaaffeqatigiinnermi oqartussaasunit isumagineqartartut kalaallinit annertunerusumik isumagineqarsinnaanngorlugit.

Inatsisissamut siunnersuutikkutaaq anguniarneqarpoq suliassa qarfiit nunanut allanut politikimut tunngasut ingerlanneqarneranni Kalaallit Nunaata ataatsimoortumik tunngavissinneqarnissaa.

Tamatuma saniatigut inatsisissamut siunnersuutikkut siunertarinearpoq Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni aningaasanut tunngasut nutaamik aqqissuussiffiginiarnissaat.

Naggataatigut inatsisissamut siunnersuutikkut anguniarneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilernissaanik aalajangermissamut piviusunngortinnissaanullu aqqiinnissaq.

1.2. Namminersorneq pillugu kalaallit qallunaallu isumalioqatigiissitaat

Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornanni annertunerpaamik naligiilernissap qanoq qulakkeerneqarsinnaanerata isumaliutigineqarnissaa siunertaralugu, aammalu inuiaat kalaallit namminneerlutik aalajangiisinnaanerata annertusarniarlugu Danmarkimi naalackersuisut aammalu Kalaallit Nunaanni naalackersuisut isumaqatigiippat pilersitsiniarlutik isumalioqatigiissitanik, Folketingimi aammalu Kalaallit Nunaanni Inatsisartuni ilaasortanik amerlaqatigiinnik ilaasortalinnik.

Tamanna tunngavigalugu statsministerip Naalackersuisullu siulittaasuata 21. juuni 2004 atsiorpaat namminersulernissaq siunertaralugu Namminersorneq pillugu kalaallit qallunaallu isumalioqatigiissitaasa (matuma kingorna taaneqartartussaq: namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitat) suliassaasa suunerannik nassuiaat.

Suliassat suunerannik nassuiaammi allassimavoq Kalaallit Nunaata inatsisitigut inissisimanera tunngavigalugu aammalu inuiattut imminut oqartussaaffiginermik inatsit naapertorlugu inuiaat kalaallit namminneerlutik aalajangiisinnaatitaanerata naapertorlugu, namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitat isumaliutigalugulu siunnersuutigisinnagaat Kalaallit Nunaanni oqartussat oqartussaaffinnik allanik qanoq ilillutik tigooqqaasinnaanersut, inatsisit tunngaviusut naapertorlugit tamanna ajornaquteqartinnagu. Tamanna tunngavigalugu suliassiissutigineqartut naapertorlugit isumalioqatigiissitaq nutaamik aqqissuussinissamut inatsisissamut siunnersuusiussaaq, ilanngunneqassallutik suliassa qarfiit Kalaallit Nunaanni Namminersorneruneg pillugu inatsit naapertorlugu kalaallinit oqartussaasunit tiguneqareersimasut.

Isumalioqatigiissitap suliaanut tunngaviusussaavoq pisinnaatitaaffiit pisussaaffiillu imminnut naapertuuttuunissaat. Tassunga atatillugu isumalioqatigiissitap isumaliutigalugulu siunnersuuteqarfiggissavaa Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni aningaasanut tunngasutigut nutaamik aqqissuussinissaq.

Aammattaq suliassat suunerannik nassuiaammi allassimavoq Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaannilu naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissutigineqartoq inuiaat kalaallit namminneq aalajangissagaat Kalaallit Nunaat namminersulissanersoq, aamma nutaamik aqqissuussinikkut tamanna allannortinneqassanngitsoq, aammalu nammineersinnaaneq piviusunngortinneqassasoq inatsimmi tunngaviusumi § 19-imi maleruaqqusat naapertorlugit isumaqatigiissuteqarnikkut. Nutaamik aqqissuussinissamik isumalioqatigiissitap siunnersuutaa suliassiissutit suunerannik nassuiaat naapertorlugu Kalaallit Nunaata namminiilersinnaaneranut aalajangersakkamik imaqassaaq.

Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitaq 12-eriarluni ataatsimiittarpoq, kingullermik ataatsimiinnermi Nuummi 12. septembari 2007-imi pisumi oqallittarnini naammassisimallugit. Inatsisissamut siunnersuut manna namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitap suliaraa.

1.3. Tunuliaqutaata ersarissarnera

Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaannilu naalakkersuisut assigiimmik kissaatigaat Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni pissutsit piorsarneqarnissaat nutaangorsarneqarnissaallu, aammalu inuiaqatigiit kalaallit ineriartortinneqarnissaat inuiaat kalaallit namminneerlutik aalajangissagaat.

Kalaallit Nunaanni namminersornermik aqqissuussineq, Kalaallit Nunaanni 1979-imi namminersornerulernikkut oqartussaaffinnik kalaallit oqartussaasuinut nuussuinerup nanginnerissavaa, tak. matuma kinguliiniittut.

1721-imiit aammalu inatsisit tunngaviusut 1953-imi allannortinneqarnerat tikillugu Kalaallit Nunaata naalagaaffiup ilaviatut inissinneqarnerata tungaanut Kalaallit Nunaat Danmarkip nunasiaatigaa. 1945-imiit 1954-imut Kalaallit Nunaat FN-imi isumaqatigiissummi kapitali XI-mi nunat ilaasa imminnut ingerlattut allattorsimaffianni ilaatitaanngilaq, ukiunilu taakkunani Danmarkip Kalaallit Nunaanni pissutsit FN-ip nunasiaajunnaarsitsinissamik suliuniuteqartuinut akuttunngitsunik nalunaarusiarisarpai. Taamatut akuttunngitsunik nalunaasusiortoqassaarpoq 1954-imi, FN-imi generalforsamlingimi isumaqatigiissutikkut 849-kkut (IX) aalajangersaasoqarmat, FN-mi generalforsamlingip Kalaallit Nunaata naalagaaffiup ilaatut isigineqalernera tusaatissatut tigugaa.

1800-kkut qiteqqunneranni Kalaallit Nunaanni namminermi killilimmik nammineersinnaasoqalerpoq. 1911-mi pilersinneqarput kommunerådít landsrádillu marluk killilimmik oqaasissaqartitaallutik naalagaaffimmit nakkutigineqartut. Landsrádít taakku marluk 1951-mi ataatsimut kattunneqarput landsrádi ataasiinnanngorlugu. 1967-imi naalagaaffiup atorfilittaasa qullersaat – Kalaallit Nunaanni landshøvdingi – landsrádimut pinngitsoorani siulittaasusussaajunnaarsitaavoq, landsrádimi ilaasortat siulittaasussartik namminneq qinertalermassuk. Landsrádip malittarisassatut aalajangersarsinnaalerpai imaani nunamilu miluumasunik eqqissisimatitsineq, pinngortitamik allanngutsaaliuineq aammalu inuit atugarisaannut tunngasut. Landsrádip aalajangersagai atuussinnaassagunik naalagaaffimmit akuerineqartussaapput. 1979-imi namminersornerulernerneq tikillugu Kalaallit Nunaannut tunngasunik aqutsinermi allannguisoqanngilaq.

1979-imi namminersornerulernerneq atatillugu tunngavilerneqarpoq kalaallit oqartussaasuisa inuiaqatigiinnut kalaallinut tunngasunik suliassa qarfinnut erseqqinnerusumik taagorneqartunut

inatsisiliorsinnaalerlutillu aqutsisinnaalernerat. Suliassa qarfiit tamakku Kalaallit Nunaanni namminerimi pissutsinut tunngasuupput, soorlu Kalaallit Nunaata iluani aqutsinermut tunngasut, akileraarutit akitsuutillu, aalisarneq piniarnerlu, atuartitaaneq ilinniartitaanerlu, inuit atugarisaannut tunngasut, suliffissaqartitsiniarnermut tunngasut, inuutissarsiornermut tunngasut, peqqinnissamut tunngasut, il.il. pkt. 4-mi erseqqinnerusumik eqqartorneqarput. Namminersornerulernermik aaqqissuussinerup Kalaallit Nunaanni namminersornermik aaqqissuussinermik taarserneqarniarneranut pingaarutilimmik tunngaviuvoq kalaallit oqartussaasuisa pisinnaatitaaffinnik akisussaaffinnilu tigusinissaannut annertunerusumik periarfissiinissamik kissaateqarnerat, namminersornerusut tigoreersimammattigik suliassa qarfiit namminersornerunermik inatsit naapertorlugu nuunneqarsinnaasut.

Kalaallit Nunaanni naalackersuisut aammalu Danmarkimi naalackersuisut pingaartillugu aalajangiuppaat Kalaallit Nunaata siunissami namminiilernissaa. Kalaallit Nunaanni naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut namminersulernissamik isumalioqatigiissitap suliassaanik aalajangersaanermi oqaatigaat ”inuiaat kalaallit aalajangissagaat Kalaallit Nunaata namminiilernissaa kissaatiginerlugu, nutaamillu aaqqissuussinerup tamanna allanngortissanngikkaa”.

2. Inatsisissamut siunnersuummi immikkoortut pingaarnerit

Inatsisissamut siunnersuummi tunngavigineqarput inatsisit inuiannut tunngasut naapertorlugit inuiaat nammineersinnaatitaanerat, ilaatigut tunngaveqartoq FN-imi isumaqatigiissummi artikel 1, imm.2-mik. Inatsisissamut siunnersuummut aallaqqaasiussami oqaatigineqarpoq inuiaat kalaallit inuiaat imminnut oqartussaaffiginerannik inatsisit tunngavigalugit nammineersinnaatitaasut. Aalajangiunneqarpoq inatsimmi tunngavigineqartoq Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornanni peqatigiinnermi assigiimmik naligiinnerup ataqeqatigiinnerullu siuarsarnissaannik kissaateqarneq, tamannalu naapertorlugu inatsit Kalaallit Nunaanni naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut naligiimmik suleqatigiissutut isumaqatigiissutaannik tunngaveqartoq. Inatsit danskit tungaanniit illuinnarsiortumik tunuartinniarneqassagaluarpat, inuiaat imminnut oqartussaaffiginerannik inatsit naapertorlugu inatsimmut aallaqqaasiussami peqatigiinnermi naligiinnissamik ataqeqatigiinnissamillu, aammalu inuiaat kalaallit namminneerlutik aalajangiisinaanerannik aalajangersakkanut tamanna tulluartuussanngilaq.

Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitap suliassai naapertorlugit inatsisissamut siunnersuummi tunngavigineqarpoq inuiaat kalaallit aalajangissagaat Kalaallit Nunaat namminersulerusunnersoq. Tamanna tunngavigalugu inatsisissamut siunnersuummi § 21-mi aalajangersagaqarpoq namminersulernissaq inuiaat kalaallit aalajangissagaat.

Tamatuma saniatigut inatsisissamut siunnersuutip siunertaraa kalaallit oqartussaasuisa pisinnaatitaaffinnik suli allanik qanoq tigoqqaanissaannut tunngavilersuinissaq, tamanna danskit naalackersuisuisa isumaat malillugu inatsisitigut ajornaqutissaqartinneqanngippat.

Inatsisissamut siunnersuummi §-1-imi aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaanni piginnaatitaaffinnik tunngaviumik agguaneq. § 1-imi aalajangersagaq taanna naapertorlugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfiit tiguneqarsimasut iluanni inatsisiliorsinnaallutillu aqutsinissaminnut pisinnaatitaapput, eqqartuussiviillu Namminersorlutik Oqartussanit pilersinneqartut suliassa qarfiit tamarmiusut iluanni Kalaallit Nunaanni eqqartuussinissaminnut piginnaatitaapput. Eqqartuussiviit qullersaata (Højesteret) danskit naalackersuisuisa isumaat naapertorlugu naalagaaffimmi eqqartuussiviit qullersaattut ingerlaannarsinnaaneranut tunngatillugu innersuussutigineqassapput matuma kinguliini imm. 4.5.3 aamma imm.4.6.1.

Inatsisissamut siunnersuummi §§ 2-mi 3-milu aalajangersagaqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aalajangersinnaagaat suliassa qarfiit inatsimmut

ilanngussamiittut Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqassanersut, taamatullu suliaasaqarfiit tiguneqarnissaannut killissarititaasut aalajangersarneqarsimallutik. Aalajangersakkat § 4-mit naammaaserneqarput, naalakkersuisut danskillu naalakkersuisuisa isumaqatigiissutigisinnaallugu suliaasaqarfiit taamaallaat Kalaallit Nunaannut tunngasut, ilanngussami taaneqarsimangitsut, Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsinnaasut.

Inatsisissamut siunnersuummi kapitali 3-mi Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu akornanni aningaasanut tunngasut eqqartorneqarput.

Inatsisissamut siunnersuummi nunanut allanut tunngasut pillugit kapitali 4-miipput Kalaallit Nunaata nunanut allanut tunngasunut politikimi peqataanissaanut tunngavissarititaasut. Inatsisissamut siunnersuummi kapitali 5-miipput Namminersorlutik Oqartussat danskillu naalakkersuisuisa akornanni suleqatigiinnermut tunngavissat.

3. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tassaapput inuit qinigaat – Inatsisartut – aammalu pisortaqaarfik Naalakkersuisunit aqunneqartoq.

Namminersorluni oqartussaalerneq pillugu isumalioqatigiissitap inatsimmi taaguutit Inatsisartut aamma Naalakkersuisut atorniarlugit aalajangerput, inatsisip immikkut ittuunera ersersinniarlugu.

Inatsisartut qallunaatut tassaapput Grønlands Landsting (Kalaallit Nunaanni Inatsisartut). Naalakkersuisut qallunaatut tassaapput Grønlands Landsstyre (Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut).

Inatsisartut suliaasaqarfiit tiguneqarsimasut iluanni inatsisiliorsinnaapput. Naalakkersuisut suliaasaqarfiit tiguneqarsimasut iluanni aqutsisinnaatitaapput.

Kalaallit Nunaanni namminersorneruneq pillugu inatsimmi nr. 577-imi 29. november 1978-imeersumi §§ 2 aamma 3-mi Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit pingaarutilinnik aalajangersagaqarpoq. Assersuutigalugu Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 2-mi allassimavoq inatsisartunut ilaasortat ukiunut sisamanut qinerneqartassasut, nalinginnaasumik, toqqaannartumik isertortumillu qinersinertigut, Inatsisartullu qinersineq pillugu erseqqinnerusunik malittarisassioartassasut, ilanngullugit qinersinnaatitaaneq qinigaasinnaanerlu. Inatsisartut aamma aalajangertarpaat namminneq suleriaasissartik. Namminersorneruneq pillugu § 3-mi aalajangersarneqarpoq inatsisartut qinertassagaat naalakkersuisut siulittaasuata, naalakkersuisunullu ilaasortat allat. Naalakkersuisut siulittaasuata ilaasortat suliaasaat naalakkersuisut akornanni agguartarpei.

Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 6-mi aalajangersagaqarpoq inatsisartut inatsisaannik peqqussutaannillu atuuttussanngortitsinermik nalunaarutiginninnermillu. Ilaatigut allassimavoq inatsisartut inatsisissaattut peqqussutissatullu siunnersuutit isumaqatigiissutaasimasut atuuttussanngortitaassagunik naalakkersuisut siulittaasuannit aalajangersarneqarsimassasut, aammalu nalunaarutigineqassasut aalajangersakkat inatsisartut inatsisaatigut aalajangersakkat malillugit.

Namminersornerulerneq pillugu inatsimmiit inatsisissamut siunnersuutip allaanerussutigaa Inatsisartut Naalakkersuisullu katitigaanerannik, atuunnerannik il.il., imaluunniit inatsisartut inatsisaannik il.il. atuuttussanngortitsinermik nalunaarutiginninnermillu aalajangersagartaqannginnini, tamanna pillugu aalajangersakkanik aalajangersaaneq Kalaallit Nunaanni namminersortunut isumagisassanngortitaasariaqarmat.

Tamannattaq pissutigalugu inatsisissamut siunnersuut imaqanngilaq Kalaallit Nunaanni oqartussaasut, assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni namminersornerup Kalaallit Nunaannilu kommunit ataanni oqartussaasut akornanni suliassat agguataarnissaannik aalajangersakkanik.

4. Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfinnik tigusinissaat

4.1. Suliassa qarfinnik maannamut tigooqqaanerit

Kalaallit Nunaanni oqartussat suliassa qarfinnik tigooqqaanerannut tunngaviusut aalajangersorneqarsimapput Kalaallit Nunaanni namminersornerulerneq pillugu inatsimmi nr. 577-imi 29. november 1978-imeersumi, 1. maj 1979-imi atuutilersumi.

Namminersornerulerneq pillugu inatsisip atuutilernerani isumaqartoqarsimavoq suliassa qarfiit arlaqartut namminersornerullutik oqartussanut tunniunneqarsinnaanngitsut. Assersuutigalugu isumaliutissiissummi nr. 837/1978-imeersumi, bind 1-mi qupperneq 23-imi allassimavoq suliassa qarfiit ilaat namminersornerullutik oqartussanit tiguneqarsinnaassanngitsut pingaartumik tassaasut naalagaaffiup inatsisaanut tunngasut, nunanut allanut pissutsinut tunngasut, naalagaaffiup aningaasaqarnera, illersornissaq, pillaasarnermut inatsisip parnaarussiveqarnermullu tunngasut, aammalu inunnut, ilaqutariinnut kingornussisinnaanermullu tunngasut nalinginnaasut.

Kalaallit Nunaanni namminersorneruneq pillugu isumaliutissiissummi allassimasoqaraluartoq, kingusinnerusukkut isumaqartoqarsimavoq inatsit tunngaviusooq akornutaasinnaanngitsooq, ilaatigut eqqartuussisoqarnermut pinerluttunillu isumaginninnermut tunngasunik maleruaqqusaliorsinnaanerup Kalaallit Nunaanni namminersornerusunut isumagisassanngortinnissaanut. Tamatumunnga tunngasut erseqqinnerusumik takuneqarsinnaapput allatigut pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaanni oqartussanut isumagisassanngortinneqarsinnaanerannik Justitsministeriap allakkiaani 3. november 2004-meersumi, inatsisissamut siunnersuummut bilag 2-tut ilanngunneqartumi.

Namminersorneruneq pillugu inatsimmut bilagimi taagorneqarsimapput suliassa qarfiit namminersornerullutik oqartussanut nuunneqarsinnaasut. Suliassa qarfiit bilagimi taagorneqarsimasut tiguneqarsinnaanerit tunngaviusumik assigiinngitsutigut pisinnaavoq:

Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 4 malillugu namminersornerullutik oqartussat tigusinnaavaat suliassa qarfiit, imaluunniit suliassa qarfiup ataatsip ilai, taamaalillugu namminersornerullutik oqartussat tamakkununnga tunngasunik inatsisiliorsinnaallutillu aqutsilersinnaallutik, aammalu tamakkununnga aningaasartuutit tigussallugit. Suliassa qarfiit inatsisartunit isumaqatigiissutaasut naalakkersuisullu siulittaasuannit atuuttussanngortitaasut pillugit maleruaqassat taaneqartarput ”inatsisartut inatsisaat”.

Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 5-mi aamma allassimavoq naalagaaffimmi oqartussaasut namminersornerullutik oqartussat isumaqatiginiareerlugit inatsisitigut namminersornerusut piginnaatissinnaagaat maleruaqqusaliorsinnaanngortillugit, aammalu suliassa qarfiit namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 4 malillugu namminersornerusunit tiguneqarsimanngitsut aqutarilersinnaagaat. Tamakkununnga naalagaaffiup tapiissutai inatsisikkut aalajangersorneqartarput. Suliassa qarfinnut tamakkununnga inatsisartunit isumaqatigiissutigineqarsimasunut, naalakkersuisullu siulittaasuannit atuuttussanngortitaasimasunut maleruaqqusat taaneqartarput inatsisartut peqqussuutaat. Suliassa qarfiit § 5 malillugu tapiissuteqarfigineqartarput eqqarsaatigalugit akuersisussaataaneq inatsisinillu piginnaatitsissutinik aalajangersaasinnaaneq

Folketingimiiginnarpoq.

Inatsisit piginnaatitsissutit aamma taaneqartarput killiliussanik inatsisinik, inatsisimmi atuuffigisaannik killiliinermik saniatigut imaqarajuttarmata pingaarutilinnik ikittunnguanik, namminersorerullutik oqartussat erseqqinnerusunik maleruaqqusaliornikkut atuutitissallugit pisussaaffigisaannik. Assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat pillugu killiliussamik inatsimmi aalajangerneqarpoq, ukiuni 9-ni pinngitsoorani atuartoqartassaasoq, aammalu meeqqat atuarfianni atuartitsineq atuartitsinermilu atortut akeqassanngitsut.

Namminersoreruneq pillugu inatsimmi § 7 malillugu naalagaaffimmi oqartussaasut namminersorerullutik oqartussat isumaqatigiissuteqarfigalugit inatsisikkut aalajangersinnaavaat suliassaqarfiit inatsimmut bilagimi taaneqarsimanningsut inatsimmi § 4 imaluunniit § 5 malillugu

Namminersorerullutik oqartussanut nuunneqarsinnaasut. Kalaallit Nunaanni namminersorerullutik oqartussat 1. maj 1979-imi namminersorerulernerup atuutilerneraniit tiguserpaat suliassaqarfiit naalagaaffimmi oqartussaasunit isumagineqarsimasut.

Inatsisissamut siunnersuummut bilag 1-tut ilanngunneqarpoq suliassaqarfiit namminersoreruneq pillugu maannakkut inatsisaasumi namminersorerullutik oqartussanit tiguneqarsimasut nalunaarsornerat.

4.1.1. Namminersorerullutik oqartussat inatsisaanni maannakkut atuuttumi § 4 malillugu suliassaqarfiit tiguneqarsimasut inatsisissamut siunnersuutikkut aalajangersornerat

Inatsisissamut siunnersuummi § 23, imm. 3 naapertorlugu Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfiit namminersoreruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 4 naapertorlugu tiguneqarsimasut iluanni inatsisiliorsinnaallutillu aqutsinissaminnut piginnaatitaaginnassapput.

Inatsisissamut siunnersuummi atorneqarput oqaatsit ”aqutsinissamut piginnaatitaaneq”, ”pisortatut oqartussaaneq”, namminersoreruneq pillugu inatsimmi atuuttumi atorneqartut atorneqaratik. Tamatumuunakkut imarisaatigut allannortitsinissaq siunertarineqanngilaq.

Siuliini imm. 4.1-mi taaneqartutut namminersorerullutik oqartussat inatsisaanni § 4 malillugu suliassaqarfiit tiguneratigut suliassaqarfimmut aningaasartuutit namminersorerullutik oqartussat tiguserpaat. Inatsisissamut siunnersuutikkut tamanna allannortinneqanngilaq.

4.1.2. Namminersoreruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 5 malillugu suliassaqarfiit tiguneqarsimasut inatsisissamut siunnersuutikkut aalajangersornerat.

Inatsisissamut siunnersuummi § 23, imm. 4 naapertorlugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfiit, namminersoreruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 5 malillugu tiguneqarsimasut iluanni suliassaqarfimmut inatsisiliorsinnaatitaallutillu aqutsinissamut piginnaatitaapput.

Taamaalillutik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat inatsisissamut siunnersuut malillugu namminersorerunermik inatsimmi atuuttumi § 5 malillugu suliassaqarfiit tiguneqarsimasut maleruaqqusaliutiinnarnagit oqartussaaffigiinnarnagillu, aammali namminersoreruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 4 malillugu suliassaqarfittulli

inatsisiliorsinnaallutillu piginnaatinneqarput, aamma suliassa qarfiit inatsisissamut siunnersuut manna tunngavigalugu tiguneqarumaartut eqqarsaatigalugit.

Inatsisissamut siunnersuutip matuma saqqummiunneqarnerata peqatigisaanik namminersornermik inatsisip kingunerisaanik allannguutaajumaartussat pillugit inatsisissamut siunnersuuteqartoqarumaarpoq, inatsisit piginnaatitsissutit, namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 5 naapertorlugu atuuttussanngortitaasimasut, atorunnaarsitaanissaat siunnersuutigineqassalluni.

Namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 5 malillugu suliassa qarfiit tiguneqarsimasut, ilaatigut tassaapput Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfiat, inuutissarsiuutitigut ilinniartitsinerit, peqqinnissamut tunngasut, sulinermut inunnillu isumaginninnermut tunngasut aammalu ilageeqarnermut tunngasut, inatsisissamut siunnersuummut bilag 1 naapertorlugu.

Namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 5 malillugu suliassa qarfiit tiguneqarsimasut iluanni Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaaffii inatsisissatut siunnersuutip atuuttussanngortinnerata kingorna inatsisissamik siunnersuut malillugu suliassa qarfiit tiginissaannut killissarititaasut iluanni ingerlanneqassapput. Matuma kinguliini eqqartorneqassapput tamanna ilaatigut qanoq kinguneqassanersoq ilinniartitaanermut tunngasunut aammalu ilageeqarnermut tunngasunut.

4.1.2.1. Ilinniartitaanermut tunngasut immikkut

Meeqqat atuarfiannut tunngatillugu inatsimmi tunngaviusumi § 76 Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaaffiinut pingaaruteqarpoq. § 76-imimi aalajangersakkami allassimavoq meeqqat ukiuni pinngitsooratik atuartussatut ukiullit tamarmik meeqqat atuarfianni akeqanngitsumik atuartitaassasut. Tamatuma kingunerisaanik pisortat pisussaaffigaat meeqqat atuarfiannik pilersitsillunilu ingerlatsinissaq, peqatigisaanillu meeqqat atuarfianni akeqanngitsumik atuartitsinissamik pisussaaffik aalajangerneqassalluni.

Inatsimmi tunngaviusumi § 76, imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq angajoqqaat pisinnaatitaasut meeqqat atuarfianni meeqqamik atuartinneqarnissaat pinngitsoortissinnaallugu, meeraq angerlarsimaffimminni imaluunniit atuarfimmu privatinit ingerlanneqartumi atuartinneqarsinnaappat, meeqqat atuarfianni nalinginnaasumik piumasarineqartunut naleqqiunneqarsinnaasumik atuartinneqarsinnaaguni.

Oqaatigineqartut Kalaallit Nunaanni meeqqat atuarfianni atuarneq akeqanngilaq, aammalu atuarfimmik nammineq toqqaasinnaasoqassaaq, meeqqat allani meeqqat atuarfiginngikkaluagaanni atuartinneqarnermik atuartinneqarnissaminnut piginnaatitaaffimminnik naammassinnissinnaanngorlugit.

4.1.2.2. Ilagiinnut tunngasut immikkut

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat ilageeqarnermut tunngasut iluanni pisinnaatitaaffii ingerlanneqassapput inatsimmi tunngaviusumi § 4 naapertorlugu.

Inatsimmi § 4-mi aalajangersarneqarpoq ilagiit evangelistit-lutterikkuusut tassaasut ilagiit naalagaaffimmit tapersorsorneqartut. Ilagiinni allakkat nassuerutiginnissutit ukunaniippat: Bibelimi, ilagiinni qangarsuarli upperisamik nassuerutiginninnerni pingasumi, Den augsburgske Konfessionimi aamma Lutterip katekismusinnuani.

4.1.2.3. Sulisoqarnermut isumaginninnermullu immikkut tunngasut

Inatsisini tunngaviusuni § 75 Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat sulisoqarnermut isumaginninnermullu oqartussaanerannut pingaaruteqarpoq. § 75-imi, imm. 1-imi aalajangersakkakkut aalajangerneqarpoq innuttaasut tamarmik iluaqutissaat isumagalugu anguniartariaqartoq kinaluunniit sulisinnaasoq suliffissaqartinniarneqassasoq imminut pissaqartinnissaminut pissarsiorfigisinnaasaanik. Inatsisini tunngaviusuni § 75-imi, imm. 2-mi aalajangerneqarpoq pisortat ikiorsiisinnaassasut. Tamatuma malitsigaa pisortat pisussaammata qularnaveeqqusissallugu kialuunniit imminut ilaqtutaminilluunniit pissarsiuussisinnaanngitsup aammalu allamik pilersuisussaqaanngitsup inuussutissaqarnissaa taamaattorli pineqartoq pisussaatinneqartariaqarluni inatsisit piumasaannut akisussaassalluni. Tamatumani pineqarput inuit sulisinnaasutut utoqqaassusillit aammalu inuit soraarnerussutisiaqalersimasut.

4.2. Inatsisissamut siunnersuut malillugu suliassaqaarfinnik tigusineq

Aaqqissuussinissamik siunnersuut malillugu Namminersorlutik Oqartussat aalajangersinnaavaat suliassaqaarfiit inatsimmut bilagimi taaneqarsimasut namminersorlutik oqartussanut nuutinneqassasut, siunnersuummi § 2, imm. 1 naapertorlugu.

Suliassaqaarfiit bilagimi liste I-mi allattorsimasut nuutinneqassapput Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit piffissani aalajangerneqartuni, tak. siunnersuummi § 3, imm.1, aamma tamatuma kinguliini imm. 4.2.1.-imi. Suliassaqaarfiit bilagimi liste II-mi allattorsimasut nuutinneqassapput Namminersorlutik Oqartussanut, piffissani taakkunanga aalajangiunneqartuni, naalagaaffimmi oqartussanut isumaqatigiinniutigineqareerlutik, tak. siunnersuummi § 3, imm. 2, aamma matuma kinguliini imm.4.2.2.

Pissutsit ilaasigut suliassaqaarfiit arlallit bilagimi normumik imaluunniit naqinnermik assigiimmik ilisarnaaserneqartarput. Tamatuma isumagaa suliassaqaarfiit pineqartut tunngaviusumik ataatsikkut tiguneqarsinnaasut. Assersuutitut taaneqarsinnaapput politiit pisortallu unnerluussisussaataasut, aammalu pinerlutsaalisitsinermi inatsisit ilaat taakkununga tunngasut (liste II, nr. 3). Tak. inatsisissamut siunnersuummi § 2, imm. 2.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat namminneerlutik aalajangiisinnaassanngillat inatsimmut bilagimi suliassaqaarfiit ilaannik tigusiniarlutik. Assersuutigalugu aalajangerneqarsinnaassanngilaq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat unnerluussisussaataaneq tigussagaat, piumasariitigalugu Danmarkimi unnerluussisussaataasut (Rigsadvokat) Kalaallit Nunaanni pisortat unnerluussisussanngortitaasut ingerlatsinerannik nakkutiginnillutillu naammagittaalliutigineqarsinnaasut.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat siuliini oqaatigineqareersutut aamma aalajangersarsinnaanngilaat suliassat aalajangersimasut iluanni inatsisiliorneq tigussallugu, peqatigisaanik inatsisit pineqartut naapertorlugit suliassanik ingerlatsineq tigunngikkunikku. Assersuutigalugu aalajangiisoqarsinnaanngilaq Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussat unnerluussisussaataanerme inatsisiliorneq tigussagaat, peqatigisaanik unnerluussisussaataaneq tigunngikkunikku.

Pissutsit ilaasigut suliassaqaarfiit ilaat tiguneqarsinnaapput. Soorlu suliassaqaarfiit inatsisissamut siunnersuummi § 2, imm. 3-mi taaneqarsimasut. Suliassaqaarfiit nassuiarneqarneranni taaneqarsinapput ilaat sorliit immikkut tiguneqarsinnaanersut.

Siunnersuummi § 4-mi aalajangersarneqarpoq Danmarkimi naalackersuisut Kalaallit

Nunaannilu naalackersuisut isumaqatigiissutigisinnaagaat suliassa qarfiit bilagimi taaneqarsimanngitsut, taamaallaalli Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsinnaasut. Namminersornerunermik inatsisip atuuttup akerlianik piumasarineqanngilaq suliassa qarfiit bilagimi allassimanngitsut inatsisiliornikkut tiguneqartassasut.

Suliassa qarfiit minnerusut arlaqartut bilagimi ilaangillat. Assersuutigalugu ilaatigut tassaapput pigaartoqartarnermut tunngasut, qimaannakkat nassaat, aningaasanoortarfiit, kikkulluunniit nuannaarniartarfii, katersuiniarnerit, atornikuerniarfiit, elektroniskimik atsiornarnerit aammalu innuttaasut piareersimatitaasut ilaasa sinneri. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfinnik tamakkuninnga tiguserusuppata siunnersuummi § 4 naapertorlugu tamanna pisinnaavoq.

Naalagaaffeqatigiinnerup aammalu inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat immikkut ittut kinguneraat suliassa qarfiit ilaasa Danmarkimi naalackersuisut isumaat malillugu naalagaaffimmi oqartussaniiginnartariaqarnerat. Tak.matumata kinguliini imm.4.5.

Inatsisissamut siunnersuummi suliassa qarfinnik pineqartunik Kalaallit Nunaata tigusinissaa piareersarneqassaaq Kalaallit Nunaanni oqartussat naalagaaffimmilu oqartussat peqatigiinnerisigut, tigusinissamut tunngatillugu apeqqutit ingerlatsinermut suliassanillu ingerlatsinermut tunngasut nalorninaataarunnissaat siunertaralugu. Tassunga atatillugu assersuutigalugu isumaliutigineqarsinnaavoq suliassa qarfinni ataasiakkaani nalorninaroqarnerisooq Kalaallit Nunaanni oqartussat naalagaaffimmilu oqartussat akornanni isumaqatigiinniutigisariaqartunik, imaluunniit ataqatigiissaarneqartariaqartunik.

Assersuutigineqarsinnaapput oqartussaasut akornanni suleqatigiissutigineqarsinnaasut, aammalu Kalaallit Nunaannut Danmarkimullu tunngasunik apeqqutit eqqarsaatigalugit Kalaallit Nunaanni maleruagassat Danmarkimiluunniit maleruagassat atorneqassanersut. Inuiaqatigiit nalinginnaasumik ineriartornerannut tunngasunut – aamma teknologimut tunngasut – atatillugu imaalluarsinnaavoq suliassa qarfinnik nutaanik pilersooqartassasoq ullumikkut inatsisitigut il.il. killilersugaanngitsunik. Suliassa qarfik taamaattoq nutaaq suliassa qarfinnik §§ 2-4 naapertorlugit tiguneqareersimasumut ilaasutut isigineqarsinnaasorinarpat, suliassa qarfik nutaaq taanna Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussanit tiguneqarsimasutut isigineqarsinnaassaaq. Taamaangippat suliassa qarfik § 4 malillugu nutaamik isumaqatigiissuteqarnikkut tiguneqarsinnaassaaq.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfinnik inatsisissamut siunnersuummi siunnersuutigineqartunik tigooqqaanissaannut tunngatillugu makku pingaartillugit taagorneqassapput:

Inatsisissamut siunnersuutip atuuttussanngortitaanerata kingunerissavaa Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfinnik arlalissuarnut inatsisiliorsinnaalerlutillu aqutsinissamut piginnaatitaalernissaat, ilanngullugit suliassa qarfiit pingaaruteqarluartut, soorlu inatsisinut tunngasut pinerlutsaaliuinemullu tunngasut, aammalu inatsisit pisuussutinut tunngasut inatsisillu ilaqutariinnermut tunngasut. Tamatumata saniatigut inatsisissamut siunnersuutikkut tunngavissinneqassaaq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pilersitsinissaat Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviusinnaasunik.

Tamatumuunakkut naalagaaffiup iluani piginnaatitaaffinnik nalinginnaasumik avitsisarnermi annertooujussuarmik pingaarutilimmillu aqqissuussisoqassaaq.

Suliassa qarfiit ilaat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqareerpata Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu suliassa qarfinni tamani kalaallinit ingerlanneqalersussani assigiinngitsunik inatsisitigut periaaseqartoqalersinnaavoq, ilanngullugit innuttaasunut

pingaaruteqarluartut, soorlu pinerluttulerinermi inatsit, eqqartuussisoqarneq pisuussutinullu inatsisit nalinginnaasut.

Inatsisissamik siunnersuutikkut taamak annertutigisumik pingaaruteqartigisumillu aaqqissuussinissamut tunngaviupput Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni oqaluttuarisaanermut kulturimullu tunngasutigut imminut qanilluni suleqatigiinneq, ilanngullugit inatsisinut tunngasut pingaarutillit, inatsiseqarneq ingerlatsinerlu – taamaattumillu piginnaatitaassallutik oqartussat inatsisiliorsinnaatitaasut, soorlu naalagaaffimmi oqartussaasut.

Tamanna naapertorlugu aaqqissuussinikkut anguniarneqarpoq naalagaaffimmi naleqartillugit pingaartitaasut periaatsillu eqqartuussiveqarnermi inatsisiliornermilu taagorneqartut assigiimmik ataqqineqarnissaat.

Tamatuma assersuutigalugu kinguneraa inatsisissamut siunnersuutikut naatsorsuutigineqarmat pinerlunneq pillugu inatsisisip kalaallit tiguneqarnerani aalajangersagaqartuussasoq danskit naalagaaffiata nammineersinnaassusianut isumannaatsuunissaanullu pinerluutit, aammalu naalagaaffimmi inatsisinut naalagaaffimmilu qullersaallutik oqartussaasunut il.il. pinerlunnerit pillugit pinerluttulerinermi danskit inatsisaanni kapitali 12 aamma 13-imi maleruaqqusanut nalequttunik.

4.2.1. Suliassa qarfiit § 3, imm. 1-imiittut

Suliassa qarfiit bilagimi liste I-imiittut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqassapput piffissani taakkunannga aalajangerneqartuni. Tassaapput a) sulinermi ajutoornissamut sillimanerit, b) peqqinnissamut tunngasut, ilaat sulit tiguneqarsimanngitsut, c) angallannermut tunngasut, d) pisuussutinut inatsisit, aamma e) aqqartartunut tunngasut.

4.2.2. Suliassa qarfiit § 3, imm. 2-miittut

Suliassa qarfiit ilaat pingaarutilerujussuupput annertullutillu naalagaaffimmi oqartussaasut aammalu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat akornanni siumut paasiniaqqissaareertariaqartut isigineqarlutik, taamaalillugu suliassa qarfimmik pineqartumik tigusineq pissutsit piareersarluareersimallugit pisinnaaqqullugu.

Tamanna tunngavigalugu inatsisissamut siunnersuummi § 3, imm. 2 malillugu suliassa qarfiit bilagimi liste II-miittut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqassapput naalagaaffimmi oqartussaasut isumaqatiginiareerlugit namminersorlutik oqartussanit piffissani aalajangerneqartuni.

Tamakku tassaapput 1) pinerlussimasunik isumaginninneq, 2) passit, 3) politiit unnerluussisussaataasullu aammalu pinerluttaalisitsinermi inatsisit ilaat taakkununnga tunngasut, 4) eqqartuussisoqarneq, tassunga ilanngullugu eqqartuussivinnik pilersitsineq, 5) pinerluttulerinermi inatsisit, 6) nunat allamiunut tunngasut killeqarfinnillu nakkutilliineq, 7) inatsisit inunnut tunngasut, 8) inatsisit ilaqutariinnermut tunngasut, 9) kingornussisarnermut inatsisit, 10) eqqartuussissuserisuunermit tunngasut, 11) sakkunut tunngasut, 12) imarsiornermi ajornartorsiorunut isumannaallisaaanermilu radiukkut kiffartuussinerit, 13) radiukkut atassuteqatigiinnermut tunngasut, 14) selskabinut, naatsorsuuserinermut naatsorsuutinillu kukkunersiunermit tunngasut, 15) inuussutissanut aammalu nersutit nakorsaasa nakkutilliinerannut tunngasut, 16) silaannakkut angallanneq, 17) anersaarsiornermut tunngasunik inatsisit, 18) pilersitseqqartutut piginnaatitaaffinnut

tunngasut, 19) umiarterlukut, umiartoqarnerani usit aamma immani itissutsit ajorseriarneri, 20) imaani isumannaatsuunissaq, 21) umiarsuarnik nalunaarsuineq imaani angallannermi inatsisinut tunngasut, 22) nunat assiliorneq, 23) imaani isumannaallisatitut nalunaaqutsersuineq, naaralaartitsiviit ilisimasortaqartarnermullu tunngasut, 24) imaani avatangiisit, 25) aningaasaqarnermik aaqqissuussineq nakkutilliinerlu, 26) aatsitassanut tunngasut, 27) sulinermi avatangiisinut tunngasut aamma 28) Silasiorneq.

Suliassa qarfinnut bilagimi liste II-mi ilanngunneqarsimasunut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aalajangertussaavaat suliassa qarfimmik tigusinissaq aammalu – naalagaaffimmi oqartussaasut isumaqatiginiareerlugit – aalajangissallugit tigusinissaq qaqugu pissanersoq. Naalagaaffimmi oqartussanik isumaqatiginniareertoqarsimassaaq, illuatungeriinnut soqutiginaateqarmat suliassa qarfiit pisariunerusut piareersarluarsimalluni tiguneqarsinnaanissaat.

Assersuutigalugu pisariaqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni inatsisiliortoqarnissaa suliassamik tigusitinnani. Politiinik unnerluussisussaataa nermillu tigusinissamik kalaallit aalajangernerata pisariaqalersittussaavaa Kalaallit Nunaanni kingusinnerpaamik tigusinissap peqatigisaanik inatsisiliortoqarnissaa, ilaatigut eqqarsaatigalugit politiit unnerluussisussaataa nerullu erseqqinnerusumik aaqqissuunneqarnissaat.

Aamma pissutsini immikkut ittuni pisariaqarsinnaavoq Danmarkimi inatsisiliortoqarnissaa suliassa qarfinnik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuussinnermut atatillugu. Assersuutigalugu inatsisissamut siunnersuummi naatsorsuutigineqarpoq namminersorlutik oqartussat eqqartuussivinnik pilersitsinnginneranni – tamatumuunakkullu kalaallit eqqartuussiveqarnermik tigusinnginneranni - Eqqartuussiviit qullersaanni (Højesteret) Kalaallit Nunaanni suliassat inatsisinut tunngasut suliarineqartarnissaat pillugu inatsisiliortoqarnissaa, tak. kinguliini imm.4.5.3.

Tamanna tunngavigalugu naatsorsuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussat naalagaaffimmi oqartussat akornanni isumaqatiginniarnissat pisassat Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfimmik aalajangersimasumik tigusiarnerat sioqqulluarlugu.

4.3. Suliassa qarfinnik kalaallit tigusinissaasa kingunerisassai

Suliassa qarfiit inatsisissamut siunnersuummi pineqartut Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussanit tiguneqarnissaasa sunniutigisussaavaat, Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfiup pineqartup iluani inatsisiliorsinnaallutillu aqutsinissamut piginnaatitaaffeqalernissaat, tak. inatsisissamut siunnersuummi § 1.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussisoqarnermik tiguseratigut (liste II, nr. 4) Kalaallit Nunaanni eqqartuussisinnaassapput eqqartuussiviit namminersorlutik oqartussanit pilersinneqartut, tak. siunnersuummi § 1, aamma matuma kinguliini imm.4.4.9

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 4 malillugu suliassa qarfiit tigusimasamik iluanni inatsisiliorsinnaallutillu aqutsinissamut piginnaatitaaffeqarput, tak. inatsisissamut siunnersuummi § 23, imm. 3, aamma matuma siuliini imm.4.1.1.

Aammattaq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfiit namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 5 malillugu tiguneqarsimasut iluanni inatsisiliorsinnaallutillu aqutsinissamut piginnaatitaaffeqarput, tak. inatsisissamut

siunnersuummi § 23, imm. 4 aamma qulaani imm.4.1.2.

Suliassa qarfiit Kalaallit Nunaanni namminersorlutik aqutsisunit inatsisissamut siunnersuummi §§ 2-4 malillugu tiguneqartussat namminersorlutik aqutsisunit aningaasalersorneqassapput tiguneqarnerminniit, tak. inatsisissamut siunnersuummi § 6, aamma matuma kinguliini imm. 5.

Inatsisissamut siunnersuummi § 28 ikaarsaarnermut tunngasumik aalajangersagaqarpoq, allassimalluni Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit suliassa qarfiit tiguneqarneranni suliassat naammassineqarsimanngitsut oqartussanit kikkunniit suliarineqartassanersut.

§ 28, imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq suliassat aalajangersimasut, suliassa qarfiup Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnerani danskit oqartussaasuinit suliarineqartut tunngaviusumik kalaallit oqartussaasuinit naammassillugit suliarineqartassasut. Aamma § 28, imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq danskit oqartussaasut pineqartut pissutsini immikkut ittuni, aammalu kalaallit oqartussaasuinit pineqartunik isumaqatigiissuteqarnikkut aalajangersinnaagaat suliassat erseqqinnerusumik aalajangerneqarsimasut ilaat danskit oqartussaasuinit naammassillugit suliarineqartassasut.

Suliassa qarfirmik kalaallit tigusinissaanut tunngatillugu apeqqutinngorsinnaapput suliassa qarfirmi pineqartumi suliassanik ingerlatsisimasumi atorfeqartitsinermut tunngasut. Apeqqutit taamaattut inatsisissamut siunnersuummi ilannguneqanngillat, akertianilli ilanngunneqarlutik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfinnik inatsisissamut siunnersuutip matuma peqatigisaanik finansministerimit saqqummiunneqartunut atatillugu apeqqutinut sulisorisanut tunngasunik inatsisiliornissamut siunnersuummi.

4.4. Suliassa qarfiit bilagimi liste I aamma II-miittut

Matuma kinguliini eqqartorneqassapput suliassa qarfiit bilagimi liste I-mi aamma II-mi eqqartorneqartut.

4.4.1. Sulinermi ajutoornissamut sillimaneq (liste I, naqinneq a)

Suliassa qarfirmi sulinermi ajutoornissamut sillimanermut tunngasumi pineqarpoq sulisitsisup sulisuminut taassumalu qimataanut taarsiisussaatitaanera, sulisitsisup sullinnerani imaluunniit suliamik ingerlatsinermi sulisoq ajoqusersimappat. Sulisitsisup sulinermi ajutoorsinnaanermut sillimasiisarfimmut taarsiisuteqarsinnaanermut sillimasiisussaatitaanera aamma sulinermi ajutoorsinnaanermut sillimanermut tunngassuteqarpoq.

Sulinermi ajutoorsinnaanermut tunngasut aqqissuussiffigeqqinneqarnerat (ilaatigut ajutoornerit suut pineqarnerisut, ajutoornermik oqariartaatsip aammalu sulinermi ajoquteqalarternermik oqariartaatsip annertusineqarnera, aammalu inuit sillimasiiffigineqarsimasut annertusinerat) inatsisikkut nr. 422-kkut 10. juni 2003-kkut Danmarkimi atulersitaasoq, Kalaallit Nunaanni atuutitinneqanngilaq.

Sulinermi ajutoornerit kingunerannut sillimasiisarnermik inatsit nr. 390, 20. maj 1992-imeersoq Kalaallit Nunaanni atuuttussanngortitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 273-ikkut, 24. april 2001-imeersukkut, pisariaqartunik naleqqussaavigalugu. Inatsimmi ilaatigut aalajangersagaqarpoq sulinermi ajutoornissamut, nalunaarutiginninnissamut, sulinermi ajutoornerup akuerineqarnissaanut, inatsit malillugu aningaasartuutitut (ullormusiat,

napparsimanermi nakorsartinnermut aningaasartuutit akilernissaat, sungiusaaqqinneq atortullu iluaqusersuutit il.il., inuutissarsiorsinnaajunnaarnermut taarsiissutit, iluarseqqinneqarsinnaanngitsumik ajoqusernermut taarsiissutit, toqusoqarnerani utaqqiisaasumik ikiorsiissutaasartut aammalu pilersuisumik annaasaqarnermut taarsiissutit) sulisitsisup isumannaallisaanermut pisussaaffianik Sulisitsisullu Inuutissarsiornermi nappaateqalernermit isumannaallisaanissaannut maleruqqusanik.

Kalaallit Nunaanni pilersitsisoqarnikuvoq sulinermi ajutoorsinnaanermut pisortaqarfimmik namminersortumik; Kalaallit Nunaanni Sulinermi Ajutoorsinnaanermut Sillimmasiisarnermut Ataatsimiititaliaq, tassani ilaasortaallutik Namminersornerullutik Oqartussat sinniisuutitaat aammalu Kalaallit Nunaanni peqatigiiffiit kattuffiillu assigiinngitsut, aamma sulisut aammalu sulisitsisut kattuffii. Kalaallit Nunaanni sulinermi ajutoorsinnaanermut sillimmasiinermit tunngasut Danmarkimi oqartussaasunit (Sulisoqarnermut Ministereqarfik aamma Sulinermi ajutoorsinnaanermut Pisortaqarfik) inatsisitigut, aningaasalersorneqarnermikkut allaffeqarnikkullu sulisut akisussaaffigineqarput.

4.4.2. Peqqinnissaqarfup ataani suliassaqarfiit sinneri (liste I, naqinneq b)

Kalaallit Nunaanni peqqinnissaqarfik pillugu inatsisikkut nr. 369-kkut, 6. juni 1991-imeersukket, 1. januar 1992-i atuutilersukket (piginnaatitsinermit inatsit) Kalaallit Nunaanni peqqinnissaqarfimmut tunngasut namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 5 naapertorlugu Kalaallit Nunaanni namminersornerullutik oqartussanut nuunneqarput. Inatsit malillugu namminersornerullutik oqartussat inatsisartut peqqussutaatigut aalajangersaasinnaapput Kalaallit Nunaanni peqqinnissaqarfimmut peqqinnissamullu tunngasunik. Piginnaatitsissummi tamakkerlugit pineqarput inatsisip atulernerani peqqinnissamut ministereqarfiusimasup akisussaaffigisimasai. Inatsiseqarnermut ministereqarfik inatsisip atulernerani akisussaasimavoq tarnikkut nappaateqartunik katsorsaanermit pinngitsaaliisinnaanermut inatsisinut, toqusunik misissuinermit, toqusunik ammaalluni misissuinermit aammalu pilataanikkut allap timaata pisataanik ikkussinermit il.il. inatsisinut, naartuersitsinermit inatsisinik aammalu naartut arlaqarsimappata nakorsaatit atorlugit arlaannik peersineq, minnerpaamik naartoq ataaseq atatillugu, aammalu naartusinnaajunnaartitsinermit issuiinermullu inatsisit, taamaattumik inatsit taanna inatsimmut piginnaatitsissummut ilanngunneqarsimanani. Taagorneqartulli tamakkua Peqqinnissamut Ministereqarfimmut/Nunap Iluani Pissutsinut Peqqinnissamullu Ministereqarfimmut nuunneqarsimapput, tamatumali kingunerinagu inatsisip taassuma inatsimmut piginnaatitsissummut ilanngunneqarnera. Suliassaqarfiit matuma kinguliiniittut ataasiakkaat immikkoortukkuutaarlugit tiguneqarsinnaapput.

Tarnikkut nappaateqartunik katsorsaanermit pinngitsaaliisinnaaneq

Tarnikkut nappaateqartunik katsorsaanermit pinngitsaaliisinnaaneq Danmarkimi maleruagassaqarpoq tarnikkut nappaateqartunik katsorsaanermit pinngitsaaliisinnaanermik inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 1111, 1. november 2006-imeersoq. Inatsimmi aalajangersarneqarpoq tarnikkut nappaateqartunik napparsimmavinnut unitsitsinermit, tamakkunaniinnermit katsorsaanerimullu atatillugu kiffaanngissusiiianeq allatullu iliorluni pinngitsaaliineq.

Kalaallit Nunaanni tarnikkut nappaateqartunik katsorsaanermit kiffaanngissusiiianeerit maleruagassaqarput niaqulaartut pillugu Danmarkimit inatsisaasimasumi, tak. inuit niaqulaartut napparsimavimmiitinnegartarnerat pillugu inatsit nr. 118 13. april 1938-imeersoq, kingusinnerusukket allannegortinnegartarsimasoq.

Toqusunik misissuineq, toqusunik ammaalluni misissuineq aamma pilattaanikkut inuit allat timikkut pisataannik ikkussineq il.il.

Tassunga atapput inuup qanga toqunerarneqarnissaanut malittarisassat, aammalu tassunga atatillugu misissuinerit suut ingerlanneqassanersut.

Tassungattaq ilaapput kina qaqugukkullu inuup toqungasup timaanik misissuisinnaanersoq, toqusoqartillugu politiit qaqugu nalunaarfigineqassanersut, toqusoqartillugu eqqartuussinermi nakorsat toqungasup timaanik misissuisinnaanerannut maleruaqqusat, toqusumik allagartat, toqungasunik isumaginninnerit, toqungasunik ammaalluni misissuinerit, ilanngullugit toqusoqartillugu eqqartuussinermi nakorsaanermik ilisimatusartutut nakorsat ammaallutik misissuisinnaanerit il.il.

Inuit suli uumasut toqusullu pisataannik allanut ikkussinerit pillugit maleruaqqusat aamma tassunga ilaapput.

Tamakkununga tunngasut malittarisassaqqarput peqqinnissaq pillugu inatsimmi (inatsit nr. 546 24. juni 2005, kingusinnerusukkut allannguutilik) kapitali 12 aamma 54-57-imi.

Kalaallit Nunaanni toqusunik misissuinerit tunngasut malittarisassaqqarput toqusunik misissuineq il.il. pillugu inatsimmi nr. 279-imi 26. maj 1976-imeersumi, kunngip peqqussutaa nr. 533 6. juni 1988-imeersoq naapertorlugu.

Naartuersinnerit naartullu arlaqarsimappata nakorsaatiit atorlugit arlaannik peersineq, ikinnerpaamik naartooq ataaseq atatillugu

Suliassaqqarfiup ataani apeqqutaavoq arnaq naartusoq qaqugukkut naartuerneqarsinnaanersoq, aammalu apeqqutaalluni arnap arlariinnik naartusup naartui qaqugukkut ilanngarneqarsinnaanersut .

Tassunga tunngasut malittarisassaqqarput peqqinnissaq pillugu inatsimmi kapitali 25-imi. Kalaallit Nunaanni tassunga tunngasut malittarisassaqqarput naartuiisarneq pillugu inatsimmi nr. 232, 12. juni 1976-imeersumi.

Naartusinnaajunnaarsitsineq issuiinerlu

Tassunga atapput pilaanikkut kinguaassiuutini qinersinik peersineq nakorsaanerluunniit, qaqugumulluunniit atorsinnaajunnaarsillugit (issuiineq) aammalu allatut nakorsaanerit kinguaassiorsinnaajunnaarsitsissutaasut (naartusinnaajunnaarsitsinerit).

Tassunga tunngasut peqqinnissaq pillugu inatsimmi kapitali 29-33-mi malittarisassaqqarput. Inatsimmi aalajangersarneqqarput pilaanissamut aalajangiinnermut tunngaviusut periaatsillu, ilanngullugit isumasioqatigiissitanut naammagittaalliorsinnaanerit il.il. tunngasut.

Tassunga tunngasut Kalaallit Nunaanni malittarisassaqqarput naartuiisarneq issuiinerlu pillugit inatsimmi nr. 318-imi, 13. juni 1973-imeersumi, tak. inatsit nr. 233, 12. juni 1975-imeersoq, inatsit tassuunakkut Kalaallit Nunaanni atuuttussanngortitaalluni.

4.4.3. Angallannerit tunngasut (liste 1, naqinneq c)

Suliassaqarfinnut angallannermut tunngasunut ilaapput angallanneq, angallannermi pissusilersornissaq angallannermilu isumannaatsuunissaq, ilanngullugit sukkassutsimik killilersuutit, imigassartorsimalluni biilerneq, biilersinnaanermut allagartat, atortut isumannaallisaatit, piffissaq biilerfiusinnaasoq qasuserfiusinnaasorlu, aammalu qamutinit motorilinnut atatillugu taarsiissuteqarsinnaanerit sillimmasiinerillu. Assartuinnermut Nukissiornermullu Ministereqarfiup ataaniipput qamutit motorillit qanoq ittuunissaat atortuulu, ilanngullugit qamutit motorillit misissornerqarterat, aammalu aqquserngit qanoq ittuunissaat atortuulu, ilanngullugit aqquserngit nalunaaqutsersugaanerat. Aamma Akileraarternermut Ministereqarfiup suliassaanut ilaapput qamutinit motorilinnik nalunaarsuineq il.il.

Aqqusernermi angallannermut Kalaallit Nunaanni immikkut inatsiseqarpoq, inatsit nr. 832, 18. december 1991-imeersoq.

4.4.4. Inatsisit pisuussutinit tunngasut (liste I, naqinneq d)

Inatsisit pisuussutinit tunngasut tassaanerupput isumaqatigiissutinit pisinnermullu inatsisini malittarisassat. Ilangunneqassapputtaaq isumaqatigiissuteqarsimangikkaluarluni taarsiissuteqarsinnaanermut tunngasut. Apeqqutilli tamakkua ilaat immikkut inatsisiliunneqarsimapput, pisuussutillu pillugit inatsisinit aamma ilaapput inatsisit apeqqutinit allanut tunngasut.

Pisuussutinit inatsisinit assersuutigalugu ilaapput isumaqatigiissuteqarnermut inatsisit, isumaqatigiissutit aammalu pisuussutinit inatsisit iluanni inatsisitigut iliuutsinit allanut tunngasut pillugit inatsimmik nalunaarummi nr. 781-imi, 26. august 1996-imi malittarisassaliunneqarsimasut. Ilaapputtaaq inatsisit allat isumaqatigiissuteqarsinnaanermik inatsimmut atatillugu apeqqutinit immikkut ittunik malittarisassallit. Soorlu atuisut isumaqatigiissuteqarsinnaanerannik inatsit nr. 451, 6. juni 2004-imeersoq, akiligassarsinnaanermik isumaqatigiissuteqarsinnaaneq pillugu inatsit nr. 398, 13. juni 1990-imeersoq, inatsisikkut nr. 538-kkut, 8. juni 2006-ikkut allangortinneqarsimasoq, illumik il.il. pisinnermi atuisut illersorneqarnissaannik inatsit nr. 391, 14. juni 1995-imeersoq, attartornermut isumaqatigiissutit pillugit inatsit nr. 453, 22. maj 2006-imeersoq, illumik piffissami aalajangersimasumi attartorsinnaanermik isumaqatigiissuteqarsinnaanermik inatsit nr. 472, 30. maj 1993-imeersoq, aningaasartuutit tamaasa ilannguteerlugit angalanerit pillugit inatsit nr. 472, 30. juni 1993-imeersoq, niuernermi akunnermiliuttut niuernermilu angalanerit pillugit inatsit nr. 272, 2. maj 1990-imeersoq aammalu piginnaatitsissutit pillugit inatsit (inatsimmik nalunaarut nr. 636, 15. september 1986-iimeersoq, inatsisikkut nr. 271-ikkut aamma inatsisikkut 272-ikkut 2. maj 1990-imeersukut allangortinneqarsimasoq). Sillimmasiinnermik isumaqatigiissutinit tunngatillugu inatsisinit isumaqatigiissuteqarnermut tunngasunut apeqqutit malittarisassaqarput sillimmasiinerit pillugit isumaqatigiissutit pillugit inatsimmi nr. 999-imi 5. oktober 2006-imeersumi.

Pisuussutit pillugit inatsisiniipputtaaq inatsisit pisinnermut tunngasut, pisineq pillugu inatsimmik nalunaarummi nr. 237-imi, 28. marts 2003-imeersumi malittarisassiunneqarsimasut aamma nunat assigiinngitsut akornanni pisineq pillugu inatsimmi nr. 733-mi, 7. december 1988-imeersumi malittarisassiunneqarsimasut. Ilaapputtaaq inatsisit pisinnermut inatsisinit il.il. tunngasumik inatsisinit sorlernik atuinissamut tunngasumik malittarisassat. Taaneqarsinnaapput inatsimmik nalunaarut nr. 722, 24. oktober 1986-imeersoq nunat assigiinngitsut akornanni mikisualunnik pisinnermi nunap sorliup inatsisaanik atuinissamut tunngasoq, aamma inatsit nr. 188, 9. maj 1984-imeersoq isumaqatigiissuteqarnikkut pisussaaffinnut il.il. inatsisip sorliup atorneqarnissaanik isumaqatigiissuteqarnerit, inatsit taanna allangortinneqarsimalluni inatsisikkut nr. 442-kkut, 31. maj 2000-imeersukut.

Inatsisit pisuussutitut tunngasut arlaqartut malittarisassartaqarput taarsiissuteqarnissamut pisinnaatitaaffinnut apeqqutit imalinnik. Immikkut taaneqarsinnaavoq inatsimmik nalunaarut nr. 885, 20. september 2005-imeersoq, taarsiisinaanermik akisussaaffimmut tunngasoq, inatsisikkut nr. 1545-ikkut, 20. december 2006-ikkut allanngortinneqarsimasoq, aamma inatsit nr. 371, 7. juni 1989-imeersoq, nioqqutigisanut akisussaanermut tunngasoq, inatsisikkut nr. 541-ikkut 8. juni 2006-imeersukkut allanngortinneqartoq. Aamma taaneqassapput inatsit nr. 225, 6. april 1994-imeersoq, avatangiisinik ajoqusiinermi taarsiinissamut tunngasoq, inatsisikkut nr. 552-ikkut, 24. juni 2005-ikkut allanngortinneqartoq, inatsit nr. 332, 31. maj 2000-imeersoq atomit atorlugit ajoqusiinermut taarsiissuteqarnermut tunngasoq, inatsisikkut nr. 433-ikkut, 31. maj 2000-imeersukkut allanngortinneqartoq, inatsimmik nalunaarut nr. 1100, 8. november 2006-imeersoq angallannermut inatsimmut tunngasoq (taarsiineq sillimmasiinerlu pillugit kapitali 16) , inatsisikkut nr. 1560-ikkut aamma 1565-ikkut, 20. december 2006-imeersukkut allanngortinneqartoq, aamma inatsimmik nalunaarut nr. 692, 9. september 1986-imeersoq nioqqutissanik assartuineq pillugu nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutit (inatsit CMR) pillugit.

Suliassaqarfinni pisuussutit pillugit inatsisinut tunngasuni inatsisit taaneqarsinnaasut allat assersuutigalugu tassaapput sulisitsisup akisussaanera aamma pisoqalisoorut pillugit Danske Lovimi aalajangersakkat ilaat, inatsit nr. 274, 22. december 1908-meersoq pisassarisat ilaasa pisoqalisoorartnerannut tunngasoq, inatsimmik nalunaarut nr. 639, 16. december 1986-imeersoq, pappiaranik aningaasalinik nalilinnik atorunnaarsitsisarnermut tunngasoq, inatsisikkut nr. 539-ikkut, 8. juni 2006-imeersukkut allanngortinneqartoq, inatsimmik nalunaarut nr. 158, 9. marts 2006-imeersoq eqqartuussivikkut nalunaarsuisarnermut tunngasoq, inatsisikkut nr. 539-ikkut, 8. juni 2006-imeersukkut allanngortinneqartoq, inatsimmik nalunaarut nr. 669, 23. september 1986-imeersoq, akiitsut allagartaannut tunngasoq, inatsisikkut nr. 539-ikkut, 8. juni 2006-imeersukkut allanngortinneqartoq, inatsimmik nalunaarut nr. 743, 4. september 2002-imeersoq, kingusinaarluni akiliinermi il.il. ernialiisarnermut tunngasoq, inatsisikkut nr. 554-ikkut 24. juni 2005-imeersukkut allanngortinneqartoq, aamma inatsit nr. 29, 16. februar 1932-imeersoq, akiitsoqartut aningaasanik toqqorsinikkut pituttugaasinnaajunnarsinnaanerannut tunngasoq.

Aamma taaneqassapput akiliisitsiniartarnek pillugu inatsit nr. 329, 14. maj 1997-imeersoq, inatsisikkut nr. 538-ikkut, 8. juni 2006-ikkut allanngortinneqartoq, aamma inatsimmik nalunaarut nr. 698, 11. august 1922-imeersoq, aningaasaateqarfinnut peqatigiiffiillu ilaannut tunngasoq, inatsisikkut nr. 552-ikkut, 24. juni 2005-imeersukkut allanngortinneqartoq.

4.4.5. Aqqartartunut tunngasut (liste I, naqinneq e)

Suliassaqarfinni pineqarput aqqartartutut inuutissarsiornermi isumannaallisaanermut taamatullu inuutissarsiuteqarnermut tunngasut.

Suliassaqarfik pillugu malittarisassat allassimapput inatsimmi nr. 18-mi, 7. januar 2000-imeersumi aqqartartutut sulinermut aqqartartullu atortuinut tunngasut, kunngip peqqussutaatigut nr. 728-ikkut, 19. august 2003-imeersukkut Kalaallit Nunaanni atuuttussanngortitaasimasumi.

4.4.6. Pinerluttunik isumaginninneq (liste II, nr. 1)

Suliassaqarfinni pinerluttunik isumaginninnermut tunngasuni pineqarput pineqaatissiissutit naammassinninnermut tunngasunik apeqqutit, ilanngullugit pinerluttunik

isertitsivinnik ingerlatsinermut il.il. tunngasut, aamma suliffeqarfinni taamaattuni apeqqut sulisoqarnermut tunngasut. Aamma ilaapput suliassat taagorneqartut, pinerluttunik isumaginninninnermut atasut.

Kalaallit Nunaanni eqqartuunneqarsimasunut tallimanik isertitsiveqarpoq, Qaqortumi, Nuummi, Sisimiuni, Aasianni Ilulissanilu. Tamatuma saniatigut illoqarfinni ataasiakkaani nunaqarfiillu ilaanni politeeqarfinnut atasunik isertitsiveqarpoq, tigummisaagallartunik inissiiffiusartunik. Herstedvesterimi isertitsivimmi immikkoortoqarpoq kalaallinut eqqartuussasimasunut, ulorianartutut isigineqartunut, killiligaanngitsumillu sivisussusilimmik inissinneqarsimasunut.

Kalaallit Nunaanni pinerluttunik isumaginnittoqarfimmi pisortaasoq Inatsisinik atortitsinermut Ministerip ataaniippoq, sumiiffinni assigiinngitsuni pisortat Kalaallit Nunaanni Pinerluttunik Isumaginninnermi Ataatsimiititaliap ataaniillutik, tak. pinerluttut pillugit Kalaallit Nunaanni inatsimmi §§ 120 aamma 121. Pinerluttunik isumaginninneq Kalaallit Nunaanni Politimesterimit isumagineqarpoq, inatsisinik atortitsinermut ministerimit aammalu pinerluttunik isumaginninnermut ataatsimiititaliap piginnaatitsineratigut, tak. pinerluttulerinermik inatsimmi § 22. Pinerluttunik inissiisarfiit avataanni pinerluttunik isumaginninneq aammalu inuit isertitsivimmiittinneqartut pillugit isumaginninneq ingerlanneqartarpoq isumaginninnermi pisortamit, maleruaqqusat inatsisinik atortitsinermut ministerimit aalajangerneqarsimasut, imaluunniit pinerluttunik isumaginninnermi ataatsimiititaliamit piginnaatitaanikkut, tak. pinerluttulerinermik inatsimmi § 123.

Pinerluttunik isumaginnittoqarfimmi suliassat pingaarnersaraat pineqaatissiisutunik naammassinninnissaq, tassa ilaatigut isertitsivimmi inissiinissamik eqqartuussutit naammassineqarnissaat, aammalu misiligutaasumik iperaanermut isumagisassanngortitsinermillu eqqartuussutinut atatillugu nakkutiginninneq il.il. Ilaatigut tassunga atapput eqqartuussummik piviusunngortitsinissamik kinguartitsinissamillu apeqqutit, aammalu pillagassaaajunnaarsitsineq, eqqartuussinermik naammassinninnissap qanoq pinissaa, ilanngullugu inissiivissamik aalajangiinissaq, aammalu pineqaatissinneqarnerup nalaani assersuutigalugu pulaarneqarsinnaanermut anisinnaatitaanermullu pisinnaatitaaffiit pisussaaffiillu.

Pinerluttunik isumaginnittoqarfik inunnut allanut tunngatillugu suliassaqarpoq, soorlu nunani allamiut pillugit inatsit naapertorlugu tigusaaqarsimasut, tigummineqarallartut kiffaanngissusiiagaasullu.

Pillaatinik naammassinninnermut malittarisassat Danmarkimi aalajangersarneqarsimapput pillaatinik il.il. naammassinninnermi inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 207, 18. marts 2005-imeersoq, inatsisikkut nr. 1558-kkut 20. december 2006-imeersukkut, Kalaallit Nunaannut atuutinngitsukkut, allanngortinneqarsimasoq. Kalaallit Nunaanni tassunga tunngasut malittarisassaqarput pinerluttulerinermik inatsimmi aalajangersakkanik aammalu pisortaqarnikkut peqqussutinik arlalinnik, ilaatigut Kalaallit Nunaanni Politimesterimit aalajangersarneqarsimasunik.

Aamma pillaasarnerit il.il. pillugit nunani allani aalajangerneqarsimasunik naammassinninnermut tunngasut pinerluttunik isumaginnittoqarfiup suliassaqarfiinut atapput. Tassunga atapput parnaarussilluni pillaanissamik, akiliisitsilluni pillaanissamik allatulluunniit pillaanissamik il.il. nunani allani aalajangersarneqarsimasut kunngeqarfimmi naammassineqarsinnaanerannik maleruaqqusat, taamaassappallu suut tunngavigalugit taamaaliortoqarsinnanersoq.

Maleruaqqusat taamaattut allassimapput nunat assigiinngitsut akornanni pillaatissiisutunik il.il. naammassinnittarnernik inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 740, 18. juli 2005-

imeersoq, aamma inatsit nr. 212, 31. maj 1963-imeersoq pillaatissiisutini il.il. naammassinnittarnerit pillugit Finlandimik, Islandimik, Norgemik Sverigimillu suleqateqarnermik inatsit, kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq. Inatsit taaneqartoq kingulleq inatsisit pingaarnersaannut atatillugu Kalaallit Nunaannut atorpoq.

4.4.7. Passit (liste II, nr. 2)

Suliassa qarfirmi passinut tunngasumi pineqarput passinik atulersitsineq aammalu pinngitsoorani passeqartussaataaneq. Suliassa qarfirmuttaaq atapput inuk passitaartinneqassappat piunasaqaatit suut naammassineqarsimassanersut, maleruaqqusallu suut malillugit passimik arsaarinnittoqarsinnaanersoq, kiisalu nunamut tikinnermi aallarnermilu passeqartoqarlunilu angalanermit uppersaateqartoqassanersoq. Danskit naalagaaffianni innuttaasut il.il.passeqarnissaannik inatsit Kalaallit Nunaannut atorpoq, tak.inatsimmik nalunaarut nr. 586, 1. september 1986-imeersoq, passinut tunngasooq, inatsisikkut nr. 557-ikkut 24. juni 2005-imeersukkut allanngortinneqarsimasoq (inatsisip allannguutaa kingulleq suli Kalaallit Nunaannut atulersitaanngilaq), §§-nulli 5-7-mut tunngatillugu inatsisit Kalaallit Nunaannut immikkut tunngasut kingunerannik killilersuuteqarlunilu allannguuteqarluni.

Suliassa qarfiup kalaallinit tiguneqarneranni Kalaallit Nunaanni oqartussaasut piginnaatitaallissapput Danmarkimi innuttaasut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartut passitaartissinnaanerannut malittarisassiorsinnaanissamut, aammalu suliassa qarfirmik tassanga ingerlatsinissamut.

Passinut tunngasumik suliassa qarfiup tiguneratigut kalaallit oqartussaasut aamma Danmarkimi innuttaasunut, Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunut EU passilorsinnaalissapput. Oqaatigineqassaarli taamaalorsinnaanissamut apeqqutaassammat taamatut aqqissuussineq Danmarkip EU-mi inatsisitigut pisussaaffiinit naapertuunnersoq. Passeqarnermut tunngasut kalaallinit tiguneqarnissaannut akornutaassanngilaq danskit Kalaallit Nunaanni oqartussaasuisa Danmarkimi innuttaasunut Kalaallit Nunaanniittunut, Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqanngitsunut, danskit passii pillugit malittarisassaata tunngavigalugit passilorsinnaanerannut. Taamaaqqataanik danskit oqartussaasut passilorsinnaassapput inunnut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunut, kisianni Kalaallit Nunaanniinngitsunut (assersuutigalugu nunani allani angalanermit passimik tammaasaqarnermi).

4.4.8. Politiit aamma unnerluussisuutitaasut kiisalu pinerluttunik eqqartuussisarnermi inatsisit ilaat taakkununnga tunngasut (liste II, nr. 3)

Politiit

Suliassa qarfirmi tassani politiinut tunngasumiippat politiit aqqissugaanerat ingerlatsinerallu.

Politiit aqqissugaanerannut ilaappat politiit oqartussaasut ataasiakkaat amerlassusiat akunnerminnilu pissusii aammalu politiini sulisoqarnermut tunngasut, ilanngullugit politiini sulisut pissusilersornerinut naammagittaalliutit. Ilaapputaaq politiit illuutaat, atortui ingerlatsinerannilu suliassat assigiinngitsut.

Politiit aqqissugaanerannut maleruaqqusat Kalaallit Nunaanni atortut aalajangersarneqarsimappat Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarnermik inatsimmi kapitel 1,

afsnit D-mi.

Politiit ingerlatsinerannut ilaapput suliassaannik aalajangersaaneq aammalu suliassat ingerlatinnissaannut maleruaqqusat, politiit pinngitsooratik malitassaas. Kalaallit Nunaanni politiit ullumikkut suliassaas aalajangersarneqarsimapput Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarnermik inatsimmi kapital 1, § 17-imi, tassani allasimalluni politiit suliassarigaat isumannaallisaanissaq, eqqissimasumik torersumillu innuttaasut pissusilersornissaata isumaginissaa, inatsisit maleruaqqusallu malinneqarnerisut nakkutigissallugit aammalu pinerluttaalisitsillutik, kiisalu pinerlunnernik paasiniaanissaq itisiliinissarlu.

Suliassaqarfimmiipputtaaq sulisunik naammagittaalliuutit misissornissaas, tak.Kalaallit Nunaanni politiini sulisut pillugit naammagittaalliuutit pinerlunnernullu tunngasut suliarineqartarnerat pillugu inatsit nr. 905, 16. december 1998-imeersoq.

Politiinut tunngasunik Kalaallit Nunaata tigusineranut atatillugu – suliassaqarfinni allanisulli – apeqqutit assigiinngitsut pillugit suleqatigiinnissamik isumaqatigiissuteqartoqarnissaa pisariaqassaaq.

Tamanna pillugu oqaatigineqassaaq Rigspolitichefip pinartoqartillugu suligasuartittagai (Aktionsstyrke) pissutsini immikkut ittuni kalaallit qinnuteqarnerisigut Kalaallit Nunaanni sulianik ingerlatsisinnaasassammata, aamma politiinut tunngasut Kalaallit Nunaannut nuunneqareernerisigut. Taamatut pisoqartillugu danskit oqartussaasut aalajangertassavaat qinnuteqaat akuerineqassanersoq. Tamanna pillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummi aalajangerneqartartussaassaaq politiit Kalaallit Nunaanni suleqatigiittariaqalerfianni danskit oqartussaasuisa peqqussutaat malillugit pinartoqartillugu suligasuartartut sulissanersut, suliamillu ingerlatsineq danskit oqartussaasuisa akisussaaffigissaneraat, suliat naammassineqarnissaas Kalaallit Nunaanni oqartussaasut akisussaaffigissagaat, taakkua ilitersuutaat malillugit ingerlanneqarluni.

Politiit isertortumik paasiniaasartuinut (PET) immikkut tunngatillugu oqaatigineqassaaq pisariaqassamat PET-p aammalu Kalaallit Nunaanni politiit oqartussaalersussat akornanni suleqatigiinnissaq pillugu Kalaallit Nunaanni oqartussaasut danskillu oqartussaasuisa akornanni isumaqatigiissuteqarnissaq. Pingaartumik paasissutissanik paarlaateqatigiittarnissaq eqqarsaatigalugu. Tamatumunnga isumaqatigiissuteqarnermi aamma pingaartinneqartariaqassaaq PET-p pisariaqartillugu Kalaallit Nunaanni ikiuuttarnissaa. Tassungattaq atatillugu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummi aalajangersarneqartariaqassaaq PET pissutsini immikkorluinnaq ittuni Kalaallit Nunaanni sulianik ingerlatsisarsinnaasasoq, Kalaallit Nunaanni oqartussanut susasaqartunut siumut ilisimatitsereernikkut.

Unnerluussisussaataasut

Unnerluussisussaataanermik suliassaqarfimmut ilaapput unnerluussisussaataasut aaqqissuunneqarnissaas ingerlatsinissaallu.

Unnerluussisussaataasut aaqqissugaanissaannik apeqqummiipput aaqqissugaanissaas, ilanngullugit qullersaallutik unnerluussisussaataasut alliullutillu unnerluussisussaataasut akornanni pissutsit. Ilanngunneqassapput sulisoqarnermut tunngasut. Kalaallit Nunaanni unnerluussisussaataasut aaqqissugaanerat immikkut malittarisassaqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarnermik inatsimmi kapitali 1, afsnit D-mi. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarnermik inatsimmi kapitali 1, § 22 malillugu unnerluussisussaataasut politiinut tunngatillugu eqqartuussisoqarnermik inatsimmi

maleruaqqusat malillugit suliassaasa pingaarnersaraat pinerluttuliornerit eqqartuussivinnut ingerlatissallugit.

Suliassat pinerlunnernut tunngasut Kalaallit Nunaanni pinerlunnerit pillugit inatsimmi kapitali 5 aamma 6-mut tunngasuni (danskít naalagaaffiata isumannaatsuunissaanut il.il. pinerlunnerit pillugit pillaasarnermik inatsimmi kapitali 12 aamma 13-p assigisai) Kalaallit Nunaata unnerluussisussaataitaasunik il.il. tiguseranarut atatillugu aqqissuussisoqartariaqarpoq, unnerluussutit danskít inatsisinik atoritsinermut ministeriannit tapersorneqarnissaat pisariaqassalluni, suliassani taamaattuni naalagaaffinnut il.il. allanut pissutsit eqqarsaatigisariaqassammata. Tigusinissaq sioqqullugu aqqissuussinissaq peqqissaarullugu ilusilersortariaqassaaq.

Pinerluttulerinermik inatsisip ilai politiiñut unnerluussisussaataitaasunullu atasut

Pinerluttulerinermik inatsisip ilai politiiñ unnerluussisussaataitaasullu suliaannut atassuteqaqimmata pisariaqartinneqarsimavoq pinerluttulerinermik inatsisip ilaanik kalaallit tigusinissaa pissasoq politiiñ unnerluussisussaataitaasullu tígúnerata peqatigisaanik. Tassani pingaartumik pineqarput pinerluttulerinermik inatsisip iluani maleruaqqusat politiiñ unnerluussisussaataitaasullu pinerlunnernik suliassanik paasiniaasarnernut atassuteqartut.

Tassa imaappoq kalaallit politiiñ unnerluussisussaataitaanermillu tígúnerata kingunerissagaa ilaatigut eqqartuussassanngortitsisarnermik, unnerluutigineqartumik taassumalu illersortaanik apeqqutit aammalu eqqartuussisussanngortitsisoqartinnagu unnerluutiginninnissamik piareersaernerit peqatigisaanik tígúneqassasut, ilanngullugit paasiniaanernut tígúsarinninnernullu, tígúmmigallagassanngortitsinernut allatullu pinerluttoqarsimatillugu pinngitsaaliisariaqarnerit pillugit maleruaqqusat, tak. Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarnermik inatsimmi kapitali 5, afsnit B aamma C.

Pinerluttoqarsimatillugu taarsiissuteqarnissamik suliassat, ullumikkut Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarnermik inatsimmi kapitali 8, §§ 2 aamma 3-mi malittarisassiuunneqarsimasut aamma ilaapput, pinerluttulerinermik inatsisip ilai politiiñ unnerluussisussaataitaasunullu qanittut, suliassaqarfiiñ taakkua tígúneqarnerata peqatigisaanik tígúneqartussaasut.

Eqqartuussisoqarnerq pillugu inatsisip ilai arlaqartut tígúneqarsinnaassapput politiiñ unnerluussisussaataitaasullu tígúneqarnerannut atanngitsumik. Pineqartut tassaapput maleruaqqusat arlaqartut eqqartuussisut pinerluutinik suliarinnittarnerannut tunngasut, ilanngullugit eqqartuussinissat aqqissuunnissaannut, naammagittaalliutinut, suliassanngortitseqqinnernut il.il. malittarisassat. Pinerluttulerinermik inatsisip ilai tamakkua suliassaqarfimmut uunga ilaasussaapput: "Eqqartuussisoqarnerq, ilanngullugu eqqartuussivinnik pilersitsineq", matuma kinguliini imm. 4.4.9-mi eqqartorneqartoq.

4.4.9. Eqqartuussisoqarnerq, ilanngullugu eqqartuussivinnik pilersitsineq (liste II, nr. 4)

Suliassaqarfimmi eqqartuussisoqarnermut tunngasumiipput eqqartuussiviit aqqissugaanerit – ilanngullugit eqqartuussivinnik pilersitsineq – aammalu eqqartuussiviit pillugit suliassat ingerlanneqarnerat. Tamatumunnga Kalaallit Nunaanni maleruaqqusat aalajangerneqarsimapput Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarnermik inatsimmi.

Eqqartuussisoqarnermik suliassami ilaanngillat pinerluttulerinermik inatsisip ilai politiiñ unnerluussisussaataitaasunullu atasut. Pinerluttulerinermik inatsisip ilai taaneqartut ilaapput liste II, nr. 3-mi), tak. siuliini imm. 4.4.8. Eqqartuussisuserisoqarnerq aamma eqqartuussisoqarnermut ilaanngilaq, tak. liste II, nr. 10) matumalu kinguliini

eqqartuussissuserisoqarneq pillugu imm.4.4.15.

Eqqartuussiviit aaqqissugaanerannut ilaavoq eqqartuussiviit amerlassusissaannik apeqqut, aammalu eqqartuussiviit ataasiakkaat suut qulliussanersut alliussanersulluunnit pillugit apeqqut. Tassungattaq ilaavoq eqqartuussisut (dommere) amerlassusissaannik apeqqut aammalu eqqartuussisut sulisoqarnerannut eqqartuussivinnilu sulisunut allanut tunngasut. Eqqartuussiviit aaqqissugaanerannuttaaq atapput eqqartuusseqataasartunik il.il. toqqartuinnermi periaasissanik malittarisassat.

Suliassanik eqqartuussivinni suliarinninnermi ilaapput illersuisoqarneq (værneting) aammalu pinerluutininik suliassat, inuinnat akornanni aaqqiagiingissutit, suliassat aappariinnermut tunngasut, ataatassarsiunerit il.il. suliarineranni periaasissat.

Eqqartuussisoqarnermik suliassaqarfimmut aamma ilaatigut ilaapput eqqartuussiviit aalajangigaannik pinngitsaaliissummik naammassisassanngortitsinerit, ilanngullugit pinngitsaaliinikkut akitsorterussinerit utaqqisaagallartumillu eqqartuussinnermi periaatsit.

Aamma aalajangiinernik naammagittaalliutit suliassanngortitseqqiinerillu, kiisalu suliareqqiinerit. Eqqartuussisoqarnermik inatsimmi aamma ilaapput apeqqutit akiliisinnaajunnaarnermut inatsimmiittut. Akiliisinnaajunnaarnermik inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 118, 4. februar 1977-imeersoq, kunngip peqqussutaatigut nr. 983-ikkut, 16. december 1997-imeersukkut allannguuteqarluni Kalaallit Nunaanni atorussanngortitaavoq 1. januar 1998 (akiitsunilli akiliisussaajunnaarsitaanermik immikkoortoq aatsaat 1. juni 1998-imi).

Pigisanik toqusut qimataannik ataatsimullu pigisanik eqqartuussivimmi agguaasarnermik apeqqutit Kalaallit Nunaanni kingornussisarnermik inatsimmi, tak. inatsit nr. 154, 27. maj 1964-imeersoq kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq, aamma aappariinnermut tunngasut inatsisitigut sunniutaat pillugit inatsisip atulersitaaneranik inatsit, tak. inatsit nr. 150, 31. marts 1933-imeersoq, aamma atapput eqqartuussisoqarnermik inatsimmut.

Eqqartuussisoqarnermik inatsimmut aamma ilaapput innuttaasut eqqartuussisunut suliassiissutaannut akiliutit, eqqartuussutsinik naammassinninniaasarnernut, kingornussassanullu tunngasunik akiliutissat akilerneqarnissat.

Ilanngullugit innersuussutigineqassapput Eqqartuussiviit Qullersaat pillugu matuma kinguliini immikkoortoq 4.5.3. aamma Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu matuma kinguliini immikkoortoq 4.6.1.

4.4.10. Pinerluttulerinermik inatsit (liste II, nr. 5)

Pinerluttulerinermik inatsimmik suliassaqarfimmut ilaapput iliuitsit suut imaluunniit iliuuserinngitsuukkat suut pinerluttuliornertut isigineqarnissaannut maleruaqqusaliornissaq, aammalu pinerluttuliornernut iliuuseqanngitsoornernulluunniit qanoq pillaasoqarsinnaanersoq. Ilaapputtaaq pinerluttuliornernut inatsisit naapertorlugit akisussaaffinnut tamanut atorummik piumasaqaataasut pillugit malittarisassat. Maleruaqqusat taamaattut Danmarkimi allassimapput pillaasarnermik inatsimmi, aammali inatsimmi immikkoortumi taamaattut pillugit malittarisassaqarpoq. Kalaallit Nunaannut atorpoq pinerlunnerit pillugit inatsit (nr. 55, 5. marts 1954-imeersoq) kingusinnerusukkut allanngortinneqartarsimasoq.

Suliassaqarfiit arlalissuit iluanni, soorlu avatangiisinut inuussutissanullu tunngasut, inatsiseqarlunilu peqqussuteqarpoq, peqqussutini pineqartuni aalajangersakkanik unioqqutitsinerit pinerluttulerinermik inatsit malillugu qanoq iliuuseqarfigineqarsinnaasut.

Inatsimmi immikkut ittumi maleruagassat taamaattut aamma pinerlunnernik inatsimmi qanoq iliuserineqarsinnaatitaasunut tunngagaluartut, pinerluuteqarnermik inatsimmut ilaatitaanngillat. Akerlianik maleruagassat taamaattut suliaasaqarfinnut immikkut ittunut ilaasutut igineqassapput, assersuutigalugu avatangiisinut tunngasutut.

Pinerluttulerinermik inatsimmi aamma ilaapput apeqqutit nunami maani pinerlunnernik-/pillaasarnermik suliat ingerlanneqartarnerannut tunngasut.

Suliaassanut ilaapput pasillerneqartunik, unnerluutigineqartunik eqqartuunneqartunilluunniit nunanut allanut tunniussinerit. Apeqqutit tamakkua pillugit maleruagassat allasimapput inatsisinik unioqqutitsisinik Finlandimut, Islandimut, Norgemut Sverigimullu tunniussisarnerit pillugit inatsit nr. 27, 3. februar 1960-imeersoq, kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq, aamma inatsisinik unioqqutitsisinik tunniussisarneq pillugu inatsit , tak. inatsimmik nalunaarut nr. 833, 25. august 2005-imeersoq inatsisikkut nr. 542-kkut 8. juli 2066-imeersukkut allanngortinneqarsimasoq, nunanut allanut, avannarliunngitsunut tunniussisarnermut tunngasoq. Maleruagassat tamakku ilaat Kalaallit Nunaannut atorput. Pinerluttulerinermik inatsimmut aamma ilaavoq inuiannik toqoraasunik pillaaarneq pillugu inatsit nr. 132, 29. april 1955-imeersoq.

4.4.11. Nunanut allanut tunngasut aamma killeqarfinnik nakkutilliineq (liste II, nr. 6)

Nunanut allanut tunngasut killeqarfinnillu nakkutilliinermik suliaasaqarfiit ataanniippoq nunat allamiut nunamut isersinnaatitaanerit tassaniissinnaatitaanerallu, ilanngullugit qimaasutut isigineqarmissamut malittarisassat, ilaqutariit kattutinneqartarnerannik, sulifissaqalernissaq siunertaralugu nunamiissinnaanermut sulisinnaanermullu akuersissuteqartarneq pillugu, nunamullu isersinnaanermut akuersissuteqartarneq pillugu maleruagassat. Taakku saniatigut ilaatigut malittarisassaqarput nunamiissinnaanermut akuersissutinik sulisinnaanermullu akuersissutinik arsaarinnittarnermik, aammalu nunamiit anisitsisarnermut itigartitsisarnermullu, maleruagassat.

Suliaasaqarfimmuttaaq ilaapput nunat allamiunik, kunneqarfimmut iserniarlutilluunniit tassangaaniit aallarniartunik nakkutilliineq, ilanngullugit nunamut isernissamut nunamiillu aallarnissamut nakkutilliinermut, passeqarnermut imaluunniit angalanermi uppersaatinik allanik pigisaqarnermut, nunamullu isernissamut akuersissutinik naqissusiisarnermut maleruagassat.

Tamakkununga malittarisassat nunat allamiut pillugit inatsimmiippat, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 945, 1. september 2006, inatsisikkut nr. 80-kkut, 30. januar 2007-imeersukkut (1. februar 2007 atulersitakkut) allanngortinneqartoq. Nunat allamiut pillugit inatsit Kalaallit Nunaanni atulersitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1150-kkut, 23. februar 2001-imeersukkut, nunat allamiut pillugit inatsisip Kalaallit Nunaanni atulerneranut tunngasoq.

Nunat allamiut pillugit inatsisip atuuttup immikkut ilisarnaatigaa nunat allamiut pillugit inatsimmi Kalaallit Nunaata angalaffissatut uninngaarfissatullu immikkut ittutut isigineqarnera. Assersuutigalugu nunamut isernissamik akuersissut, tassaniinnissamut akuersissut sulinissamulluunniit akuersissut Danmarkimi suliarineqarsimasoq Kalaallit Nunaanni atunngilaq, tamanna erseqqissumik immikkut taaneqarsimangippat. Tamatuma assinganik Kalaallit Nunaannut isernissamut akuersissut, tassaniinnissamut akuersissut sulinissamulluunniit akuersissut Danmarkimi (Savalimmiunilu) atunngilaq, tamanna erseqqissumik immikkut taaneqarsimangippat.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq nunanut allanut tunngasut tiguenerata kingorna Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaaffii Kalaallit Nunaannuunnaq atuuttussaammata.

Tamatuma ilaatigut kinguneranik Kalaallit Nunaanni oqartussat nunamut isernissamut akuersissummik tassaniinnissamulluunniit il.il. akuersissuteqarsinnaapput, akерlianilli Danmarkimi (Savalimmiunilu) uninngaarsinnaanermut il.il. apeqqummik aalajangiiffiginissinnaanatik.

Nunat allamiunut tunngasut tiguneqarneratigut Kalaallit Nunaata Kalaallit Nunaanni najugaqarnissamut piumasarisaasut namminneerluni aalajangersorsinnaalissavai. Nunat allamiut Kalaallit Nunaanniinnissaminnut akuerineqartut kingusinnerusukkut danskisut innuttaassuseqalernissamut periarfissaat eqqarsaatigalugit tamatumunnga maleruaqqusanut nalinginnaasunut atasutut isigineqassapput, tak. naalagaaffimmi innuttanngortitsineq pillugu kaajallaasitamik allagaq nr. 9, 12. januar 2006. Danskisut innuttaasunnngussagaanni ataannartumik ukiuni 9-ni nunami najugaqarsimasariaqarpoq. Nunat allamiulli, qimaasutut najugaqarnissaminnut akuerineqarsimasut danskisut innuttaassuseqalersinnaapput ataannartumik ukiuni 8-ni najugaqarsimagunik. Qinnuteqartut oqaatsitigut piginnaanerisa uppersarnissaannut tunngatillugu nalinginnaavoq, qinnuteqartup danskisoorsinnaanermik misilitsinnermigut uppersarnaansaa. Kalaallit Nunaannili – aammalu Savalimmiuni – najugaqarlutik qinnuteqartunut immikkut piumasarineqarpoq pineqartup allatut oqaatiginninnani oqaatsilluunniit allat atornagit, aammalu sumiorpalussuseq nalinginnaasoq atorlugu danskisut kalaallisulluunniit (savalimmiormiutulluunniit) oqaloqatiginnermi ajornaquteqanngitsumik peqataasinnaanerata naammaginartutut isigineqarsinnaaneranik politiit naliliinissaat.

Nunat allamiunut tunngasunut, killeqarfinnillu nakkutilliinermut aamma ilaapput nammineq nunagisamut utersinnaaneq (nunat allamiut namminneq nunagisaminnut imaluunniit nunamut najugarisimasaminnut namminneq piumassutsiminnik utersinnaanerat, tassani nunaqalivinniarlutik. Nammineq nunagisamut uterniartunik ikiuinikkut nunat allamiut Danmarkimi najugaqarnissaminnut akuerineqarsimasut, aammalu nunagisaminnut najugarisimasaminnulluunniit uterniartut pitsaanerpaamik siunnersorneqassapput.

Tamakku pillugit malittarisassat nammineq nunagisamut uternissaq pillugu inatsimmi aalajangersarneqarsimapput, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 4, 5. januar 2006, inatsisikkut nr. 404-kkut 8. maj 2006-imeersuklut allannngortinneqartoq. Inatsit taanna kunngip peqqusineratigut Kalaallit Nunaanni atortussanngortinneqarsinnaasoq, Kalaallit Nunaannut atulersitaasimannilaq.

Nammineq nunagisamut utertarnermut tunngasut kalaallit oqartussaasuinit tiguneqassapput nunat allamiunut tunngasut killeqarfinnillu nakkutilliinermut tunngasut tigunerannut atatillugu.

Nunat allamiunut tunngasunut killeqarfinnillu nakkutilliinermut tunngasunut aamma ilaavoq nunat allamiut innuttaasunut ilanngutivinneqartarnerannik apeqquq.

Apeqqutit taamaattut qimaasut inissinneqartarnerannut tunngatillugu innuttaasunut ilanngussivittarnermik inatsimmi, aammalu danskisut ilinniartitaanermik inatsimmi danskisut ilinniartitaasinnaanermik neqeroorut, nunat allamiullu tikeqqammersut sulisinnaalersinniarnerannut aallarniutitut pikkorissarnermut akiliuteqartarnermut, aammalu tamakkununnga tunngatillugu aningaasartuutit aningaasalersorneqartarnerannut tunngasunik aalajangersagartaqarput.

Tamakkununnga maleruaqqusat innuttaasunut ilanngussivittarnermik inatsimmiipput, tak. inatsimmik nalunaaerut nr. 902, 31. juli 2006, allannngortinneqarsimasoq inatsisitigut ukunuuna: inatsisit nr. 523-kkut 24. juni 2005, inatsisit nr. 1540, 20. december 2006, inatsisit nr. 104, 7. februar 2007, inatsit nr. 176, 27. februar 2007 aamma inatsit nr. 292, 27. marts 2007, kiisalu nunat allamiut inersimasut allallu danskisut ilinniartitaasarnerat pillugu inatsit,

tak. inatsimmik nalunaarut nr. 259, 18. marts 2006, allanngortinneqartoq inatsisikkut nr. 523-
kkut, 24. juni 2005, aammalu inatsisikkut nr. 104-ikkut 7. februar 2007-imeersukkut.

Innuttaasunut ilanngutitivittarnermik inatsit Kalaallit Nunaannut atunngilaq.
Innuttaasunut ilanngutitivittarnermik ministereqarfiup suliassai ilanngutitivittarnermik
sulianut tunngatillugu qimaasunik nunasisunillu suliffissaqartitsiniarnermut
ilinniartitsisarnermullu, aammalu illoqarfinni najugaqarfiit ilaasa aarlerinartorsiortitaasut
ineriartortinnissaannut tunngassuteqarput.

Nunat allamiunik innuttaasunut ilanngutitivittarnermik suliassat immikkuutaarlutik
ilisarnaatigaat suliassaqarfiugamik inunnik isumaginninnermut- suliffissaqartitsinermullu,
illoqarfinnik ineriartortitsinermut atuartitaanermullu tunngassutillit, taamaattumillu
annerusutigut namminersornerullutik oqartussanit tiguneqareersimallutik.

4.4.12. Inatsisit inunnut tunngasut (liste II, nr. 7)

Suliassaqarfimmiipput ilaatigut nammineersinnaajunnaarsitsinermut aammalu
nammineersinnaanngitsut inuillu nammineersinnaajunnaarsitaasimasut pigisaat nalillit il.il.
pillugit malittarisassat. Kalaallit Nunaanni ullumikkut atorpoq nammineersinnaatitaanermik
siornatigut inatsisaasimasoq, tak. nammineersinnaatitaanermik inatsisip Kalaallit Nunaanni
atulersitaanera pillugu peqqussut nr. 306, 14. maj 1993.

Suliassaqarfimmuttaa ilaapput tammartut pillugit peqqut. Tammartut pillugit inatsit nr. 3907,
12. juni 1946-imeersoq Kalaallit Nunaanni atorpoq.

4.4.13. Ilaqutariinnermut inatsisit (liste II, nr. 8)

Suliassaqarfimmi ilaqutariinnermut inatsimmut tunngasumiipput angajoqqaatut
oqartussaassuseqarnermik angajoqqaanillu peqateqartarnermik apeqqut, aamma
ataataassutsimik meeqqallu pilersugaanissaannik apeqqut. Apeqqutit tamakkua Danmarkimi
aalajangersaavigineqarsimapput inatsisini ukunani: inatsit nr. 387, 14. juni 1995
angajoqqaatut oqartussaassuseqarnermut angajoqqaanillu peqateqartarnermut tunngasoq,
kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq, inatsit nr. 460, 7. juni 2001,
kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq – meeqqat pilersugaanissaat pillugu inatsit, tak.
inatsimmik nalunaarut nr. 352, 15. maj 2003, kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq.
Apeqqutit tamakkua Kalaallit Nunaannut tunngatillugit inatsisini makkunani
malittarisassaqarput: Nammineersinnaajunnaarsitsisarnermik
nakkutigineqartussanngortitsinermillu inatsit nr. 277, 30. juni 1992, kingusinnerusukkut
allanngortinneqarsimasoq, kunngip peqqussutaatigut nr. 306, 14. maj 1993 Kalaallit
Nunaannut atuuttussanngortitaasimasoq, aamma meeqqat inatsisitigut inissisimanerat pillugu
inatsit nr. 197, 16. juni 1962. Nunani avannarlerni ataassarsiuinerni aalajangiinerit
akuerineqartarnerannut tunngatillugu Kalaallit Nunaannut atorpoq inatsit nr. 158, 6. maj 1980,
tak. peqqussut nr. 482, 28. august 1982.

Qitornavissiararnermut apeqqut ilaqutariinnermik inatsimmut aamma atavoq.
Danmarkimi atorpoq qitornavittut tiguisarnermik inatsit nr. 279, 7. juni 1972,
kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq. Qitornavittut tiguisarnermik inatsit Kalaallit
Nunaanni atortussanngortitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 63-ikkut 26. februar 1976.

Suliassaqarfimmut aamma ilaapput nunani assigiinngitsuni meeqqanik qimarngussisarnermut
tunngasumik maleruqqusat, tak. inatsit nr. 793, 27. november 1990 angajoqqaatut
oqartussaassusermik aalajangiinerit nunat assigiinngitsut akornanni

atuuttussanngortitaasarnerannut tunngasut. Angajoqqaatut oqartussaassutsimik aammalu peqateqartarnermik nunani allani aalajangikkanik akuersissutiginnittarnerit atuuttussanngortitsisarnerillu aamma malittarisassiuunneqarsimapput meeqqanik illersuineq pillugu nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutini Haagimi isumaqatigiissutinik inatsimmi nr. 434-imi 8. maj 2006-imeersumi. Inatsisit taakkua arlaannaalluunniit Kalaallit Nunaannut atuutitineqanngilaq.

Aappariilertarnermik aappariinnermillu atorunnaarsitsisarnermik apeqquut aamma ilaqutariinnermut inatsisiniippoq. Danmarkimi atorpoq inatsit nr. 256, 4. juni 1969 aappariilertarnermut aappariinnerullu atorunnaarsitaasarneranut tunngasoq, kingusinnerusukkut allanngortinneqarsimasoq. Inatsit Kalaallit Nunaanni atuuttussanngortitaasimavoq, tak. kunngip peqqussutaa nr. 307, 14. maj 1993. Aamma tassunga ilaavoq aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit apeqquut, tak. aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit inatsit nr. 56, 18. marts 1925, kingusinnerusukkut allannguutilik. Inatsisitigut sunniutit pillugit inatsit, inatsimmik nalunaarut nr. 149, 8. marts 1991-imeersoq, Kalaallit Nunaanni atortussanngortitaavoq inatsisikkut nr. 150-kkut 31. marts 1993.

Suliassaqarfimmi ilaqutariinnermut inatsisinut tunngasumiipportaaq aappariittut inooqatigiittut nalunaarsorneqarneq, tak. inooqatigiittut nalunaarsorneqarneq pillugu inatsit nr. 372, 7. juni 1989, kingusinnerusukkut allanngortinneqartoq, Kalaallit Nunaanni atuuttussanngortinneqartoq kunngip peqqussutaatigut nr. 320-kkut 26. april 1996.

Pilersuutitut akilersuutinik akiliisitsiniartarnermik maleruaqqusat aamma ilaqutariinnermut inatsisit ataanniipput, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 946, 10. oktober 2005, Kalaallit Nunaannut atunngitsaq.

Inuit aqqinut tunngasut aamma ilaqutariinnermut inatsisiniipput. Tassunga tunngasut Danmarkimi inuit aqqi pillugit inatsimmiipput, tak. inatsit nr. 524, 24. juni 2005. Kalaallit Nunaannut suli atorpoq inuit aqqi pillugit inatsit nr. 193, 29. april 1981, kingusinnerusukkut allannguutilik, tak. kunngip peqqussutaa nr. 549, 21. august 1986.

4.4.14. Kingornussisarnermik inatsisit (liste II, nr.9)

Suliassaqarfik malittarisassaqqarpoq kingornussisarnermik Kalaallit Nunaannut inatsimmik, inatsit nr. 154, 27. maj 1964, kingusinnerusukkut allannguutilik, malittarisassiuunneqarsimalluni inuup toqusup pigisai aapparisaanut ilagisaanullu qanoq agguanneqassanersut, aammalu kingornussassanik nalunaarsuusiorneq atorsinnaannginneraanerlu il.il.

4.4.15. Eqqartuussissuserisoqarneq (liste II, nr. 10)

Suliassaqarfimmut ilaatigut tunngapput eqqartuussisoqarnermik ingerlatsineramik apeqquut, ilanngullugit eqqartuussissuserisusanngortitsineramik, eqqartuussissuserisutullu sulisinnaatitaanermik atorunnaarsitsineramik eqqartuussissuserisutullu ileqqorissaarnissamik maleruaqqusat.

Aamma eqqartuussissuserisunik eqqartuussissuserisunilu fuldmægtiginik nakkutillineq aammalu eqqartuussissuserisut pillugit naammagittaalliuutit suliarineqartarnerat eqqartuussissuserisoqarnermik suliassaqarfimmut ilaapput. Tamatuma ilaatigut kinguneraa kalaallit suliassaqarfimmik tigusineranni, Det danske Advokatsamfundip ataani Advokatnævniut taarsiullugu suliassanik taamaattunik suliqartartussanik pilersitsinissaq.

Naatsorsuutigineqarpoq inatsisitigut siunnersorneqarneq eqqartuussisoqarnermik inatsimmi §§ 323-324 eqqartuussissuserisoqarnermut ilaassanngitsut. Tamatuma ilaatigut tunuliaqutaraa inatsisitigut siunnersorneqartarnermik apeqqutip akeqanngitsumik eqqartuussisutigoortitsinerimut, eqqartuussisoqarnermut atasumut, qanittutut isigisariaqarnera, tak. inatsisissamut siunnersuummi liste II, nr. 4) aamma imm. 4.4.9.

Eqqartuussissuserisoqarnermik suliassaqarfimmut ilaanngilaq eqqartuussivimmi najuussinnaatitaanermik apeqqut. Apeqqutit taamaattut eqqartuussissuserisoqarnermut ilaanngitsutut isigineqarnerannut pissutaavoq, inuit kikkut eqqartuussivinni najuussinnaanerata aalajangerneqarnissaa eqqartuussutinik eqqartuussiviit sularinnittarnerannik maleruaqqusanut nalinginnaasunut atasutut isigineqarmata. Taamaattumik eqqartuussivinni najuussinnaatitaanermik apeqqut eqqartuussiveqarnermik inatsimmut, tamatumuunakkullu liste II nr. 4)-mut ilaasutut isigineqarpoq, tak. Højesteretimi najuussinnaatitaaneq pillugu imm. 4.4.9 aamma imm. 4.5.3.

4.4.16. Sakkunut tunngasut (liste II, nr. 11)

Suliassaqarfimmut ilaapput sakkut, qaartartut sakkutuullu atortui, ilanngullugit tamakkunannga nunat assigiinngitsut akornanni eqqussisarneq, sananeq, pissarsineq, pigisaqarneq, atuineq, allanut tunniussineq, nunanut allanut annissineq nuussinerlu pillugit apeqqut.

Sakkut pillugit Kalaallit Nunaannut immikkut inatsiseqarpoq, tak. inatsit nr.1008, 19. december 1992, taanna malillugu Kalaallit Nunaanni Politimesteri piginnaatitaalluni sakkunik eqqussinissamut, sananissamut, pisinissamut, pigisaqarnissamut, nassataqarnissamut atuinissamulluunniit akuersissuteqarnissaminut. Kalaallit Nunaanniit nunanut allanut sakkunik annissisoqassatillugu Justitsministeria akuersisinneqartussaavoq, tak. inatsimmi § 10.

4.4.17. Imarsiordermi ajornartorsiortunik isumaannaallisaanermilu radiukkut kiffartuussinerit (liste II, nr. 12)

Telemut tunngasut, pinnagit radiukkut atassuteqaqatigiinnerit radiukkullu maligaasanik atorneqarsinnaasunik tunniussinerit aammalu imarsiordermi ajornartorsiortunik isumannaallisaanermilu kiffartuussinerit, namminersornerunermik inatsimmi § 7 naapertorlugu kalaallit oqartussaasuinit tiguneqarnikuupput, tak. innaallagiaq, imeq kiassarnerlu, qatserisartoqarneq, umiarsualiviit, aqquserngit, nalunaarasuartaatitigut atassuteqaqatigiinnerit il.il. pillugit Kalaallit Nunaannut inatsimmi nr. 943-imi, 23. december 1986-imeersumi § 5, nalunaarasuartaatitigut atassuteqarnerit pillugit Kalaallit Nunaannut inatsisikkut nr. 1089-kkut 29. december 1997 allanngortinneqartoq. Nalunaarasuartaatinut tunngasutigut unammillersinnaaneq atuisunullu tunngasunik inatsit (nalunaarasuartaatit pillugit inatsit), tak. inatsimmik nalunaarut nr. 784, 28. juli 2005, kingusinnerusukkut allanngortinneqartoq, imaqarpoq pilersuisussaaneermik malittarisassanik, tamatuma kinguneralugu innuttaasut kikkulluunniit Danmarkimi sumiikkaluarunilluunniit nalunaarasuartaatitigut assigiinngitsutigut kiffartuunneqarsinnaanerit. Pilersuinissamik pissusaaffiup ullumikkut imarai kiffartuussinerit nalinginnaasut, soorlu telefoni, ISDN, aalajangersumik kaaviiartut. Innarluutilinnut immikkut kiffartuussinerit, normunik paasiniaaviit telefonillu pisortanit akilerneqartartut. Tamakkua saniatigut pilersuisussaataitanermut ilaapput Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu imarsiortunik ajornartorsiortunik isumannaallisaanernilu kiffartuussinerit.

Pilersuisussaataaneq ullumikkut TDC-mit ingerlanneqarpoq, TDC pisussaataitaluni Kalaallit Nunaanni ajornartorsiortunik isumannaallisaanernillu kiffartuussinerit akeqanngitsumik ingerlannissaannut. Kiffartuussinerit Tele Grønland A/S-mit ingerlanneqarput, atortussat pisariaqartut taassuma aamma aningaasalersortarlugit. Tamatuma kingorna TDC-p ingerlatsinerminut ukiumoortumik aningaasartuutini Tele Grønland A/Simut taarsertittarpai.

Imarsiormik ajornartorsiortunik isumannaallisaanermilu radiukkut kiffartuussinerit telemut tunngasut ilaasa nuunneqarnissaannut atatillugu kalaallit oqartussaasuinut nuunneqannginnissaannut pissutaavoq aalajangerneqarsimammat pilersuisussaataitanerup ilaatut kiffartuussinerit ingerlatiinnarneqarnissaat.

2007-imi pilersitsisoqartussaavoq suleqatigiissitanik, ministereqarfinniit susasaqartuneersunik ilaasortaqaartussanik, oktober 2007 naatinagu misissuisussanik Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu imarsiormi ajornartorsiortunik isumannaallisaanermilu kiffartuussinerit radiukkoortut siunissami aaqqussunneqarnissaannut aningaasalersorneqarnissaannullu periarfissanik misissuisussanik, ilanngullugit kiffartuussinernut atatillugu aningaasartuutininik misissuissallutik.

4.4.18. Radiukkut atassuteqaatinut tunngasut (liste II, nr. 13)

Iisimatusarnermut, teknologimut ineriartortitsinermullu ministeri sinnerlugu IT- aamma Telestyrelsi Kalaallit Nunaanni radiukkut atassuteqaatinut tunngasunik maleruaqqusaliussaaq. Maleruagassat suliarineqassapput Namminersornerullutik Oqartussat suleqatigalugit, Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussarnissaat qulakkeerniarlugu.

Maleruaqqusat radiukkut maligaasat atassuteqaatit pillugit inatsimmi nr. 421-imi 6. juni 2002-imiipput. Inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 38-ikkut 23. januar 2004, radiukkut maligaasat atassuteqaatit pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atulersitaaneranut tunngasukkut.

Radiukkut atassuteqaatinut makku ilaapput: Kalaallit Nunaannut radiukkut maligaasanik atassuteqaatinik pilersitsineq, maligaasat atornerqartarnerata ataqatigiissaarnissaat siunertarlugu nunat assigiinngitsut suleqatigiinneranni peqataaneq, radiukkut maligaasat atassuteqaatit atornissaannut akuersissuteqarnissamut maleruaqqusaliorneq, radiunik misileraanermut maleruaqqusat, kalerrisaarutininik tunniussinerimut atuinermullu maleruaqqusat, pissutsini immikkut ittuni radiukkut maligaasanik atuinermut maleruaqqusat, tamakkununga tunngasut pillugit inatsisinik nakkutilliinerimut maleruaqqusat, aammalu inatsisip atortinneranut atasumik aningaasartuutit matussutissaannik akiliisitsisarnermut maleruaqqusat.

Oqaatigineqassaaq Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu nalunaarasuartaaserisoqarnermut tunngasumik ataatsimiititaliaq 1998-imi allaganngorlugu nalunaarusiorsimammat Kalaallit Nunaanni radiukkut atassuteqarnermut tunngasut pillugit. Nalunaarusiornermi ilaatigut siunertarineqarpoq allanik inatsisiliorsinnaanermut piginnaatitaanerup Namminersornerullutik Oqartussanut nuunneqarsinnaanera naleqquttuunersoq. Nalunaarusiaq inatsimmut nutaamut malinnaatinneqanngilaq.

4.4.19. Selskabinut, naatsorsuutininut naatsorsuutinillu kukkusersiuisarnermut tunngasut (liste II, nr. 14)

Selskabinut tunngasunut aamma ilaapput inuutissarsiorfinnik killilimmik akisussaassusilinnik, soorlu aktieselskabinik, anpartselskabinik, aningaasaateqarfinnik inuutissarsiutinik

ingerlataqartunik imaluunniit andelselskabinik killilimmik akisusaaffilinnik, ingerlatsisinnaanermut inatsisitigut killissaatitaasut. Tassunga ilaatigut ilaapput ingerlatat pilersinnerannut, siulersorneqarnerannut atorunnaarnerannullu maleruaqqusat, aamma Erhvervs- og Selskabsstyrelsemi nalunaarsuutini kikkunnilluunniit misissorneqarsinnaasuni, paasissutissanik taamaattunik nalunaarsuineramik maleruaqqusat.

Tamatumunnga maleruaqqusat aalajangersarneqarput aktieselskabit pillugit inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 649, 15. juni 2006, inatsimmi nr.109-mi ,7. februar 2007-imeersumi § 4-kkut allanngortinneqartoq, anpartsselskabit pillugit inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 659, 15. juni 2006, aningaasaateqarfiit inuutissarsiummik ingerlataqartut pillugit inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 652, 15. juni 2006 aamma ingerlatsiviit ilaasa inuutissarsiutunik ingerlatsinerat pillugu inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 651, 15. juni 2006.

Aktieselskabit pillugit inatsit Kalaallit Nunaanni atulersitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1214-ikkut 7. december 2004. Anpartsselskabit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atulersitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1215-kkut 7. december 2004. Aningaasaateqarfiit inuutissarsiutunik ingerlatallit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atulersitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1212-kkut 7. december 2004. Ingerlatsiviit inuutissarsiummik ingerlataqartut ilaat pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atulersitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr.1216, 7. december 2004.

Naatsorsuutininut tunngasunut ilaapput ingerlatsiviit inuutissarsiutunik ingerlataqartut ukiumoortumik nalunaarsuortarnissaannik (ukiumoortumik naatsorsuutit il.il.) maleruaqqusat – ilanngullugit ingerlatsiviit killilimmik akisussaaffillit, assersuutigalugu aktieselskabit – aammalu ukiumoortumik nalunaarutit Erhvervs- og Selskabsstyrelsemut nassiunneqartarnissaat. Ukiumoortumik nalunaarutit naatsorsuutininik misissuisartunik soqutiginnittunik kikkunnilluunniit misissorneqarsinnaapput (assersuutigalugu ingerlatsivimmuut aningaasaliisartut aningaasanillu pisassallit). Ukiumoortumik nalunaarutit Erhvervs- og Selskabsstyrelsemit taamungaannaq tigusiffigalugit misissorneqarsinnaapput.

Naatsorsuutininut maleruaqqusat aalajangersorneqarsimapput ukiumoortumik naatsorsuutit pillugit inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 647, 15. juni 2006, inatsimmi nr.108, 7. februar 2007-imi § 5-kkut allanngortinneqartoq. Ukiumoortumik naatsorsuutit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1213, 7. december 2004, ingerlatsiviit inuutissarsiummik ingerlatallit ukiumoortumik naatsorsuutiminnik il.il. saqqummiussisarnissaat pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaaneranut tunngasukku.

Naatsorsuutinutaaq tunngasunut ilaapput ingerlatsiviit aningaasartuutininik isertitanillu allattuinnissaanik (bogføring) piumasaqaatit pillugit malittarisassat, ilanngullugit ingerlatsiviup ukiumoortumik nalunaarusiaanut tunngaviusut naatsorsuutit toqqortarineqarnissaannut piumasaqaatit. Ingerlatsiviup naatsorsuutiminut tunngasut nunami allamiitikkusukkunigit, taamaaliornissaminut Erhvervs-Selskabsstyrelse akuersiseqqaartussaavaa.

Bogføriinermik maleruaqqusat bogføriineq pillugu inatsimmi aalajangersarneqarput, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 648, 15. juni 2006. Inatsit kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atortussanngortinneqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut tunngavigalugit allannguuteqarluni, maannakkulli suli Kalaallit Nunaannut atortussanngortinneqarsimanani. Bogføriinermulli inatsisaasimasooq Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaasimavoq, tak. bogføriinermik inatsisip Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaanera pillugu inatsimmik nalunaarut nr. 325, 14. november 1961.

Naatsorsuutininik kukkunersiuinermut ilaapput naatsorsuutininik kukkunersiuusut ingerlatsinerallu pillugu maleruaqqusat, ilanngullugit kukkunersiuusut naalagaaffimmit

akuerineqarsimasut kukkunersiuisutullu nalunaarsorneqarsimasut taamatut sulisinnaaneranunt piumasaqaatit, aammalu kukkunersiuinermut il.il. atatillugu suliassat ingerlannerinut piumasaqaatit. Ingerlatsiviit ilaat, ilanngullugit aktie- aamma anpartsselskabit aaljangersumik angissusillit, pisussaapput ukiumoortumik nalunaarutimik kukkunersiuisumut naalagaaffimmit akuerineqarsimasumut kukkunersiuisutulluunniit nalunaarsorneqarsimasumut kukkunersiortissallugit (inatsisit malillugit kukkunersiuinissamik pisussaaffik). Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kukkunersiuisut naalagaaffimmit akuerineqarsimasut kukkunersiuisutullu nalunaarsorneqarsimasut aammalu kukkunersiuisutut ingerlataqartut tamaasa nalunaarsuuteqartissavai. Paasisutissat nalunaarsuutiniittut tamarmik kikkunnilluunniit misissorneqarsinnaapput.

Kukkunersiuisut pillugit maleruaqqusat aajalangersorneqarput kukkunersiuisut naalagaaffimmit akuerineqarsimasut kukkunersiuisutullu nalunaarsorneqarsimasut pillugit inatsimmi nr. 302, 30. april 2003, kingusinnerusukkut allanngortinneqartumi inatsimmi nr. 123, 13. februar 2007-imi § 2-mi. Inatsit kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atortussanngortinneqarsinnaavoq, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut tunngavigalugit allaassuteqarluni, maannakkulli Kalaallit Nunaannut atortinneqarani. Kukkunersiuisulli naalagaaffimmit akuerineqarsimasut kukkunersiuisutullu nalunaarsorneqarsimasut pillugit siomatigut inatsisaasimasut kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaasimasut, maannakkut suli atuupput, tassa kukkunersiuisut naalagaaffimmit akuerineqarsimasut pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaaneramik peqqussut nr. 846, 13. november 1995-imeersoq, aamma kukkunersiuisutut nalunaarsorneqarsimasut pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaaneramik peqqussut nr. 847.

Inatsisit piginneqatigiiffinnut tunngasut naatsorsuutinullu tunngasunut inatsisit tiguneqassappata Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaaffii taamaallaat atorsinnaassapput piginneqatigiiffinnut inuutissarsiummik ingerlataqartunut (selskabinut il.il.) Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartunut. Taamaaqataanik kukkunersiuisunut tunngasumik Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaaffii taamaallaat atorsinnaassapput ingerlatsiviit Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartut ukiumoortumik nalunaarusiaasa il.il. kukkunersiornissaanut, taamatullu kukkunersiuisut taamatut ingerlatsisinnaaneranunt akuersissutit taamaallaat atorsinnaassallutik kukkunersiuisunut Kalaallit Nunaanni sulisussanut. Assersuutigalugu inuk Kalaallit Nunaanni sulinissaminut akuerineqarsimasoq ingerlatsiviup Danmarkimi angerlarsimaffeqartup ukiumoortumik nalunaarusiaanik inatsisit malillugit kukkunersiuisinnaassanngilaq.

4.4.20. Inuussutissanut aammalu nersutit nakorsaasa nakkutilliinerannut tunngasut (liste II, nr. 15)

Suliassaqaarfimmut ilaapput inuussutissanut nersutillu nakorsaasa nakkutilliinerannut tunngasut ilaat 1992-imi Danmarkimit Nunalerinermut Ministereqarfimmut Aalisarnermullu Ministereqarfimmut atasut.

Suliassaqaarfimmut ilaapput ingerlatsiviit inuussutissanik uumassusilinneersunik (neqinik, aalisakkanik, immunnik, manninnik) nioqquutissiortunut malittarisassat nakkutilliinerlu, nunanut allanut nioqquteqarnissamik siunertaqartut, soorlu uumasunik toqoraaviit, aalisakkeriviit, angallatit fabrikat, aalisariutit imarmiunillu ineriartortitsilluni nioqquutissiorfiit, uiloqarfinnik nakkutilliinerit, kiisalu inuussutissanik nersutineersunik eqquusuinermik annissuinermillu nakkutilliinerit.

Suliassaqaarfimmuttaaq ilaapput nersutaatit nappataannik tunillannartunik nakkutilliineq nungusaaniarnerlu (uumasuuteqarnermi eqqiluisaarnermut tunngasut) – pinnagit nappaatit

uumasuniit inunnut tunillaattartut, soorlu uumasut perlerorneri. Ilaapputtaaq ingerlatsiviit uumasut igitassartaannik suliarinnittartut malittarisassiunnerat nakkutiginerallu, aammalu nersutinik uumasunik, nioqqutissanillu uumassusilinneersunik, inuit nerisassarinnngisaannik nunamut eqqussuineq annissuinerlu.

Suliassa qarfirmuttaaq ilaapput nersutit nakorsaasa ingerlatsinerannut malittarisassiorneq nakkutilliinerlu, nersutit nakorsaasa pisinnaatitaaffii pisussaaffiilu, nersutit nakorsaasa, nersutaatillit il.il.nersutinut nakorsaatinik atuinerat, kiisalu stoffit ilaasa atornissaannik inerteqqutit.

Suliassa qarfik Danmarkimi malittarisassa qarpoq inuussutissat pillugit inatsimmi nr. 526, 24. juni 2005-imi, kingusinnerusukkut allangortinneqartumi, uumasuuteqarneq pillugu inatsimmi nr. 432, 9. juni 2004-imi, kingusinnerusukkut allangortinneqartumi, aammalu nersutit nakorsaat pillugit inatsimmi nr. 433, 9. juni 2004-imi, kingusinnerusukkut allangortinneqartumi. Kalaallit Nunaanni tassunga tunngasut malittarisassa qarput inatsisini makkunani: inuussutissat il.il. pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atulersitaaneraniq peqqussut nr. 523, 8. juni 2004, nersutit nappaataat aseruuttoortarnerilu pillugit inatsisip Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaaneraniq inatsit nr. 524, 8. juni 2004, kiisalu nersutit nakorsaatut sulineq il.il. pillugu inatsisip Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitaaneraniq peqqussut nr. 525, 8. juni 2004.

Suliassa qarfik tamakkerlugu ilaannakorluguluunniit tiguneqarsinnaavoq. Ilai, aalisakkeriviit nunanut allanut nioqquteqarnissaq siunertaralugu ingerlataqartut malittarisassiunnerat nakkutiginerallu, ilanngullugit angallatit fabrikit, aalisariutit imarmiunillu ineriartortitsilluni nioqqutissiorfiit, aammalu uiloqarfinnik nakkutiginninnerit, kiisalu aalisakkanik eqqussuinerup annissuinerullu nakkutigineqarnera, kisimiitillugit tiguneqarsinnaanngillat.

Uumassusilinnut tunngasut sinnerisa, tassa neqinut, immunnut, manninnullu tunngasut, nersutinik nakkutilliinermut tamarmut ilanngullugit tiguneqartariaqarput, tassa nersutaatit nappaataannut tuniluuttunut nersutillu nakorsaannut tunngasut, imminnut atalluinnarnerat pissutigalugu.

Suliassa qarfirmut ilaangilaq inuussutissat Kalaallit Nunaanni tuniniagassatut nioqqutissiarineqartut pillugit inatsisiliorneq nakkutilliinerlu, inuussutissanik uumassusilinneersuunngitsunik nunanut allanut nioqquteqarneq, kiisalu nappaatit qimerlulinniit inunnut tuniluuttartut akiorniarneqarnerat, ilanngullugu uumasut perlerornerat. Suliassa qarfiit taakku tiguneqarsimapput namminersornerullutik oqartussat peqqinnissa qarfirmik tigusinerannut atatillugu, tak. Kalaallit Nunaanni peqqinnissa qarfik pillugu inatsit nr. 369, 6. juni 1991-imeersoq.

4.4.21. Silaannakut angallanneq (liste II, nr. 16)

Suliassa qarfirmut ilaapput silaannakut angallatit, timmisartortartut, silaannakut angallasseqatigiiffiit, mittarfiit il.il. isumannaallisaanissaannik piunasaqaatit, ilassuserneqarsimasut silaannakut angallannerup kingunerisaanik akornutaasinnaasunut isumannaallisaanissamik piunasaqaatinik, soorlu avatangiisinut piunasaqaatinik. Suliassa qarfirmuttaaq ilaapput inuutissarsiutigalugu silaannakut angalanermi pisinnaatitaaffiit malittarisassaannut politiki, ilanngullugu silaannakut angalatitsiviit nunat allamiut danskit oqartussaaffeqarfiata iluani inuutissarsiutigalugu silaannakut angalasinnaanerat. Aamma ilaallutik silaannakut angallannerup pinerluffigineqannginnissaanut qanoq iliuutsit. Kiisalu ilaapput ajutoortunik pisunillu misissuinissamik maleruaqqusat.

Silaannakkut angalanermut tunngasut malittarisassaqrput silannakkut angallanermut inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 1484, 19. december 2005, allangortinneqartoq inatsisikkut nr. 242, 21. marts 2007, tassani pineqarlutik danskit oqartussaaffiata iluani inuinnaat silaannakkut angalasinnaatitaanerit aammalu danskit oqartussaaffiata avataani silaannakkut angallatinik Danmarkimi nalunaarsorneqarsimasunik angalaneq.

Silaannakkut angalanermut inatsit Kalaallit Nunaannut atorpoq, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut inatsimmi eqqarsaatigalugit oqilisaanertaqarluni, tak. inatsimmi § 158. Inatsit Kalaallit Nunaannut ataasiakkaanik aalajangersagartaqarpoq, Danmarkimi inatsimmiit allaanerusunik: Mittarfii pisortanit ingerlanneqartut akuerineqarnissaannut Naalakkersuisut akuerseqataasinnaaneranik § 55 aamma § 71, taakku malillugit Naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni pisortat mittarfiutaasa atorneqarnissaannut akiliuteqartoqartarnissaanik maleruaqqusaliorsinnaallutik. Tamatuma saniatigut inatsimmi aalajangersagaqarpoq ukununga tunngasunik: peqatigiinnissamut inatsisini maleruaqassat (soorlu § 1a) aamma Eurocontrolkonvention (Europami nakkutilliineq pillugu nunat assigiinngitsut isumaqatigiissutaat) (§ 71, imm. 4) Kalaallit Nunaata nunataanut tunngasuunngitsoq.

Inatsit nunani assigiinngitsuni inuinnaat angalasarnerat pillugu nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissummik (Chicagokonvention) tunngaveqartoq inatsisaavoq ilaartorneqarsinnaasoq. Inatsimmut tunngatillugu ingerlatsinermit peqqussuterpasuarnik sanasoqarnikuuvoq (Inuinnaat silaannakkut angalaneranik aalajangersakkat), annikitsukkuutaanik immikkoortortalersukkanik, annertuumilli nunat assigiinngitsut akornanni maleruaqqusanut naleqqussakkanik. Malittarisassat taakku annerusutigut aamma Kalaallit Nunaannut atorput. Ingerlatsinermit peqqussutinik immikkut Kalaallit Nunaannut (Savalimmiunullu) tunngasunik sanasoqarnikuuvoq, assersuutigalugu BL 3-25, Savalimmiuni Kalaallit Nunaannilu helikopterinit mittarfinnik pilersitsisinaananerit pillugit aalajangersagaq, BL 5-23, Kangerlussuup akunniffigineqarsinnaanerit aalajangersakkat FIR aamma BL 5-24, Kalaallit Nunaata iluani timmisartornermut aalajangersakkat.

4.4.22. Pilersitseqqaarneq pillugu inatsisit (liste II, nr. 17)

Pilersitseqqaarneq pillugu inatsimmi suliaasaqarfimmu ilaapput pilersitseqqaartut piginnaatitaannermik qinnuteqarnissamik apeqqut, pilersitseqqaartut pisinnaatitaasinnaaneq, aammalu pisinnaatitaaffimmik taamaattumik attassinissaq illersuinissarlu.

Pilersitseqqaartut pisinnaatitaaffik tassaasinnaavoq, pilersitamik nutaamik illersuineq (patent), assersuusiaq (brugsmodel), nioqutissap ilisarnaataa, ilusilersugaq, nioqutissiaq halvleder (chips) imaluunniit pilersitseqqaartut pisinnaatitaaffik. Pilersitseqqaartut pisinnaatitaaffik matuma kinguliinni eqqartorneqarpoq, tak. imm. 4.4.23.

Pilersitseqqaartut pisinnaatitaaffimmik maleruaqqusaniippoq qinnuteqartup nassaami, industrikkut ineriartortinneqarsinnaasup illersorneqarnissaanik qinnuteqarsinnaanera. Kalaallit Nunaannut atorpoq pilersitseqqaartut pisinnaatitaaffimmik inatsit, tak. inatsit nr. 479, 20. december 1967, illangortinneqartoq inatsisikkut nr. 221, 24. april 1974, inatsit nr. 264, 8. juni 1978, aamma inatsit nr. nr. 153, 11. april 1984. Pilersitseqqaartut pisinnaatitaaffimmik inatsisip allannguutai Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaanngillat.

Aamma Danmarkimi atorpoq pilersitseqqaartut isertortumik pisinnaatitaaffimmik inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 732, 27. november 1989, aamma Kalaallit Nunaannut atuuttoq. Inatsit naapertorlugu økonomi- aamma erhvervsministerip illersornissamut ministerip Qinnuteqarneratigut aalajangersinnaavaa nassaamik pilersitseqqaartut pisinnaatitaaffiliisoqarsinnaasoq isertortumik, naalagaaffiup illersorneqarnissaa eqqarsaatigalugu tamanna pisariaqarpat. Inatsisissamut siunnersuutikkut matumuuna naatsorsuutigineqarpoq

naalagaaffiup illersorneqarnissaa isumannaallisaanikkullu politiki eqqarsaatigalugit pilersitseqqartutut pisinnaatitaanermut inatsisit kalaallinit tiguneqannginneranni Namminersorlutik Oqartussat danskullu naalakkersuisuisa akornanni isumaqatigiissutikkut aaqqiisoqarsinnaasoq imaalillugu, nassaamik pilersitseqqartutut pisinnaatitaaffimmik aamma Kalaallit Nunaanni pilersitseqqartutut pisinnaatitaaffiliisoqarsinnaasoq, naalagaaffiup illersorneqarnissaa eqqarsaatigalugu tamanna pisariaqartutut isigineqarpat.

Kalaallit Nunaannuttaaq atorpoq sulisorisat nassaavi pillugit inatsit nr. 142, 29. april 1955-imeersoq, Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaasoq inatsisikkut nr. 87, 16. maj 1960, tak. kunngip peqqussutaa nr. 334, 21. september 1960, allanngortinneqartoq inatsisikkut nr. 479, 20. december 1967 aamma inatsit nr. 250, 12. juni 1975, sulisorisat sulisitsisullu akornanni pissutsinut tunngasoq, sulisorisap (pisortani inuinnarniluunniit atorfeqartup) nassaarsimasullu pilersitseqqartutut pisinnaatitaaffeqarnissaminik qinnuteqarsinnaaneranut tunngasoq; inatsit taanna Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 350, 14. juli 1980. Inatsisip kingusinnerusukkut allannguutai Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaanngillat.

Assersuusiat pillugit maleruaqqusaniippoq qinnuteqartup teknikki atorlugu assersuusiaminik, industrimi ineriartortinneqarsinnaasumik tunineqarsinnaanera. Danmarkimi atorpoq assersuusiat pillugit inatsit, tak. inatsit nr. 1431, 21. december 1995-imeersoq, inatsisikkut nr. 538-kkut 6. juni 2006 allanngortinneqartoq. Inatsit naapertorlugu sunaluunniit pilersitaq industrimi ineriartortinneqarsinnaasoq, teknikkullu ajornartorsiutinik aaqqiissutaasinnaasoq, qinnuteqarnikkut assersuutitut nalunaarsorneqarsinnaavoq. Assersuutit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atulersitaanngilaq.

Ataatsimoortumik ilisarnaatinik maleruaqqusaniipput qinnuteqartup tunineqarsinnaanera ilisarnaammik ataatsimoortumik imaluunniit ilisarnaammik uppernarsaataasumik. Ilisarnaatit taamaattut immikkut ilisarnaataapput inuutissarsiutinik ingerlataqartut peqatigiiffiisa inuilluunniit arlallit inuttut ataatsit isigineqartut pigisaattut, nioqqtissat ilaannut kiffartuussinernulluunniit atorneqartartut atorumaneqartartulluunniit. Kalaallit Nunaannut atorpoq ataatsimut ilisarnaatinik inatsit nr. 342, 6. juni 1991-imeersoq, Kalaallit Nunaannut atugassanngortitaasoq peqqussutikkut nr. 856, 16. december 1991.

Ilusilersuineramik maleruaqqusatigut qinnuteqartoq pisinnaatitaavoq ilusilersukkaminik piginnittusaaanermi, pilersitani immikkut ilusilersorsimaguniuk, immikkut ilisarnaasersimaguniuk pinnersarsimaguniulluunniit. Ilusilersuineramik inatsit Kalaallit Nunaannut atunngilaq. Taamaalillugu ilusilersuutit pillugit inatsit nr. 218, 27. maj 1970-imeersoq, inatsisikkut nr. 854, 23. december 1987 allanngortinneqartoq, Kalaallit Nunaannut atuutiinnarpoq. Ilusilersuutit pillugit inatsisip allannguutai Kalaallit Nunaannut atulersitaanngillat.

Nioqqtissiat halvlederit (chips) illersugaanerannik maleruaqqusaniipput edb-teknologiimi tunngaviusut – ”chips” – inatsisitigut immikkut illersugaanerat. Nioqqtissiat halvlederit ilusaat pillugit inatsit nr. 778, 8. december 1987-imeersoq Kalaallit Nunaannut atunngilaq.

Pilersitseqqartutut pisinnaatitaaffiit pillugit inatsimmut atatillugu nunat assigiinngitsut isumaqatigiissuteqarput, ilaat Kalaallit Nunaannut atorlutik.

4.4.23. Piginneqqaartussaataaneq (liste II, nr. 18)

Piginneqqaartussatitaanermik suliassaqarfiup iluaniipput atuakkiornikkut eqqumiitsuliornikkullu pilersitsinermi atugassaataat nukittorsarnissaat, aammalu innuttaaqataasut tamakkuninnga atuisinnaatitaanissaat. Piginneqqaartussaanermik inatsit

malillugu pilersitsisup kisimi pilersitani iluaqutiginiarsinnaavaa erseqqinnerusumik aalajangersumik periaaseqarluni, tamatumuunakkut naleqquttumik aningaasarsiutiginiissaanut periarfissinneqarluni. Innuttaaqataasut eqqarsaatigineqassapput pilersitanik atuisinnaangortillugit, tamanna pilersitseqqaartup kisimiilluni pisinnaatitaaffiunut annertuumik akuliunnertaqangippat. Piginneqqaartussaataitanermik malittarisassatigut anguniarneqarpoq pilersitseqqaartup innuttaaqataasullu akornanni pisariaqartumik oqimaaqatigiissoqarnissaa.

Tamatumunnga tunngasut Danmarkimi malittarisassaqarput piginneqqaartussaananermik inatsimmi nr. 395, 14. juni 1995-imi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 763, 30. juni 2006. Piginneqqaartussaananermik inatsit Kalaallit Nunaannut atulersitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 561, 7. juni 2006. Kalaallit Nunaanni piginneqqaartussaananermik inatsimmi maleruaqqusat Danmarkimi inatsisinut naapertuupput. Kalaallit Nunaanni malittarisassat kingullermik allanngortinnerisigut namminersornerullutik oqartussat tigusimavaat piginneqqaartussaananermut inatsisitigut ingerlatseqatigiiffiit (KODA aamma Gramex) akuerineqarnerat nakkutiginerallu.

Piginneqqaartussaananermut tunngasut malittarisassaannut tunngaviupput nunani avannarlermi inatsisit assigiissuunissaat aammalu EU-mi peqqussutit, tamakkunungalugu tunngasunik nunat assigiinngitsut isumaqatigiissutaat.

4.4.24. Umiiarnerlukut, umiiartoqarnerani usit aamma immani itissutsit ajorseriarneri (liste II, nr. 19)

Immat isumannaallisarneqarnerannut ilagitillugu Imarsiornermut Qullersaqarfiup umiiarnerit ulorianartorsiortitsillutilluunniit umiartornermut aalisarnermulluunniit malunnaatilimmik akornutaasut nalunaaqutsersortippai kingornalu ajoqusiisinnaajunnaartillugit. Tamanna pisarpoq Imarsiornermut Qullersaqarfiup umiarsimasup piginnittuanut umiiarneq ajoqusiisinnaajunnaarseqqusarmagu, imaluunniit Imarsiornermut Qullersaqarfiup – piginnittumut akiligassanngorlugu – nammineq umiiarneq ajoqusiisinnaajunnaarsittarmagu.

Umiiarneq piginnittup annaatissallugu kissaatiginngisaa aamma ajoqusiisinnaajunnaarsitsiniarnermi peerneqarsimanngitsoq allap annaassinnaava piginnittunngorlunilu. Imarsiornermut Qullersaqarfik tassaavoq qularnaallillugu paasinnittussaasoq umiiarneq piginnittumit isumakkeerneqarsimanersoq allallu annaassinnaanut akuersiffiginilluni.

Suliassaqarfik Danmarkimit inatsimmik malittarisassaqartinneqarpoq tippussaasut inatsissaannut ilassummi, Kalaallit Nunaannut atuutinngitsumi. Tamanna Kalaallit Nunaanni pisaaseq malillugu suliarineqartarpoq. Nunap pissusia peqqutigalugu Kalaallit Nunaanni umiiarnermut tunngasunik suliassat ikittuinnaapput.

4.4.25. Imaani isumannaallisaaneq (liste II, nr. 20)

Imaani isumannaallisananermik inatsisikkut malittarisassiuunneqarput umiarsuit assigiinngitsunik ilusillit sananeqartarneri, atortui ingerlannerilu; umiarsuarni sulinermi avatangiisinut tunngasut, umiarsuaatillit umiarsuarnilu naalakkat akisussaaffii, umiarsuarnik tigungminnikkallarneq, selskabit umiarsuarnik assigiinngitsunut immikkoortiterisartut, umiarsuarnik uuttortaanermut, akuersissutinut, aammalu nakkutilliinermut ingerlatsinermullu

tunngasut. Suliassa qarfirmutaaq ilaapput ajutoornernik paasiniaanerit, imaani angallannermut il.il.maleruaqqusat aammalu umiarsuarnik inuttalersuinermik piginnaaneqarnissamillu piomasaaqatit, kiisalu umiarsuarmiunut il.il. tunngasut. Suliassa qarfiit nunat assigiinngitsut akornanni sakkortuunik malittarisassa qarfitapput, imarisaat nunap nammineq iluani malittarisassiuunneqartarlutik.

Imaani isumannaatsuunissamik inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 627, 26. juli 2002-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutilik, aamma umiarsuarmiut pillugit inatsit, tak. inatsit nr. 15, 13. januar 1997-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutilik, kiisalu umiarsuarnik uuttortaaneramik inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 43, 2. januar 1993-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutilik, tassaapput inatsisit pingaarnerusut. Taakku Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaapput ukunuuna: peqqussut nr. 607, 25. juni 2001-imeersoq, kingusinnerusukkut allannguutilik, aamma peqqussut nr. 608, 25. juni 2001-imeersoq.

Imarsiornermut qullersaqarfik Kalaallit Nunaanni immikkoortoqarpoq.

4.4.26. Umiarsuarnik nalunaarsuineq inatsisillu allat imarsiornermut tunngasut (liste II, nr. 21)

Suliassa qarfirmut atapput umiarsuarnut, umiarsuaatilinnut il.il. tunngatillugu piginnittuunermet aningaasaateqarnermullu tunngasut, ilanngullugit umiarsuarnik qularnaveeqqusiussinermet, akisussaanermet sillimmasiineremullu tunngasut, kiisalu assartuineramik isumaqatigiissutit. Suliassa qarfirmutaaq atapput pisortat inatsisaannut eqqartuussisarnernullu tunngasut arlaqartut, ilanngullugit umiarsuit suut danskit erfalasuannik erfalasuulerlutik angalasinnaanersut, immakut ajutoornermik nassuiaatit il.il., kiisalu umiarsuaatillit nunani allani oqartussaasunut il.il. pissusii.

Suliassa qarfirmi inatsisit pingaarnersaraat imarsiornermik inatsit, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 538, 15. juni 2004, kingusinnerusukkut allannguutilik, inatsisini allani arlalinni ilassuserneqartarsimasooq. Tamatumani innersuussutigineqassaapput: nunat assigiinngitsut akornanni umiarsuarnik danskit nalunaarsuutaat pillugu inatsimmik nalunaarut nr. 273, 11. april 1997, danskit umiarsuaatillit nunat allani oqartussanut paasissutissiisinaanerata killilersornerannik inatsit nr. 254, 8. juni 1967-imeersoq, aamma gruppit marlukkuutaartut arlalikkuutaartulluunniit nunat assigiinngitsut akornanni usinik assartuutininik umiarsuaatillit ataatsimeersuarneri (liniekonferencer) pillugit inatsit nr. 174, 28. april 1982-imeersoq, kiisalu nunani assigiinngitsuni umiarsuarnik angallannerup iluani qanoq iliuserisassat pillugit inatsimmik nalunaarut nr. 239, 14. april 1984-imeersoq Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaasimanngilaq, kalaallilli oqartussat, suliassa qarfik tiguneqassappat, tamakkua assinginik maleruaqqusaliorsinnaapput.

Imarsiornermik inatsisip ilai Kalaallit Nunaannut atuuttusanngortitaasimapput peqqussutikkut nr. 8, 15. januar 1996-imi. Inatsit nr. 254, 8. juni 1967-imeersoq inatsimmillu nalunaarut nr. 239, 14. april 1989-imeersoq aamma Kalaallit Nunaannut atuupput. Nunat assigiinngitsut akornanni umiarsuarnik nalunaarsuisarnermik danskit inatsisaat siuliniilu liniekonferencit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atulersitaasimanngilaq, suliassa qarfilli tiguneqassappat kalaallit oqartussaasut tamatumunnga malittarisassiorsinnaapput.

4.4.27. Nunat assiliorneq (liste II, nr. 22)

Suliassa qarfirmut ilaapput nunat assiliorlut (geodætít suliaat), nunap ilusaa malillugu nunat assiliorneq aamma imartanik assiliorneq.

Nunat assiliornermi suliat tassaapput eqqoqqissaartumik nunat assilioriaatsinik pilersitsineq aammalu tamakkuninnga qarasaasiat atorlugit allanngutsaaliineq nalunaarsuinerlu (tassa qarasaasianik nunat assigiinngitsut akornanni uuttortaariaatsimut ilaasunik aammalu ilisimatuuat sulinermi tunngaviusartunik), ilangullugit tyngdepunkt, kiisalu nuna tamakkerlugu atortussanik nalimasunut qatsissutinullu najoqqutassanik uuttortaariaatsit.

Nunap ilusaa malillugu nunat assingi tassaapput assilialiatut imaluuniit qarasaasiaq atorlugu nunat ilusaat malillugit nunanik nalunaarsuineq allaaserinninnerlu.

Kort- og Matrikelstyrelse pillugu inatsimmi nr. 749, 7. december 1988-imeersumi, aamma

Kalaallit Nunaannut atortumi, § 2 malillugu Kort- og Matrikelstyrelsip suliassaraa Danmarkip, Kalaallit Nunaata Savalimmiullu nunataasa uuttortarnissaat assiliornissaallu, aammalu nunat taakkua imartaasa assiliornissaat.

Kalaallit Nunaata imartaasa uuttortarnerat ingerlanneqartarpoq Farvandsvæsenimit, sakkutuut imarsiortut atortui inuttaalu atortoralugit ikiortigalugillu. Imartanik uuttortaanermi siunertarineqarpoq immap assiliornissanut najoqqutassanik paasissutissanik katersinissaq. Imartanik uuttortaneq ingerlanneqassaaq imartanik uuttortasartutut nunanit assigiinngitsunit akuerineqarsimasunit (IHO). Imartanik uuttortaanermi paasissutissat pissarsiat Farvandsvæsenip pitsaassusiisigut nakkutigalugillu toqqortarisassavai. Paasissutissat misissoqqissaarneqarsimasut tunniunneqartassapput Kort- og Matrikelstyrelsemut, taakkua tunngavigalugit imartanut assiliorussamat.

Uttortaanermi angallatit sakkutuunit ullumikkut ingerlanneqarlutillu isumagineqartarput. Grønlands Kommando imartanik uuttortaanermut atatillugu atorneqartartunik illunik il.il.peqarpoq. Pissutsini immikkut ittuni, angallatit uuttortaatit isumannaatsuunissaq eqqarsaatigalugu ingerlaqateqanissaat pisariaqarsorineqaraangat, angallatit imartanik uuttortaatit sakkutuunit imarsiortunit Grønlands Kommandomut atasunit ingerlaqatigineqarsinnaapput.

Imartanik uuttortaanermi Kalaallit Nunaata imartaanut paasissutissat sukumiisut pissarsiarineqassapput. Paasissutissat tamakkua ilaat kikkunnilluunniit atorneqarsinnaasunngortinneqarsinnaapput imartat pineqartut assingisa naqiterneqarnerisigut. Paasissutissat sukumiisut eqqarsaatigalugit suliassat tiguneqarnerannut atatillugu naatsorsuutigineqarpoq paasissutissat ingerlateqqinneqartarnissaat isumaqatigiissutigineqassasoq.

4.4.28. Imartanik nalunaaqutsersuineq, naaralaartitsiviit aamma ilisimasortaqartarnermut tunngasut (liste II, nr. 23)

Suliassaqarfimmut ilaapput imartanik nalunaaqutsersuineq, ilisimasortaqartarnerq naaralaartitsiviillu, ilanngullugit naaralaartitsivinnik 63-inik Racon stationinillu ingerlatsineq, kiisalu nalunaaqutsiussanik 543-inik (imarsiortunut nalunaaqutsiussat nunamiittut) aserfallatsaaliineq. Tamakkua maannakkut Farvandsvæsenimit isumagineqartarput.

Suliassaqarfimmiipput naalagaaffiup imartaanut tunngasunik paasissutissanik imarsiortunut nalunaaruteqartartarnissaq. Umiarsuarnik angallannerup annersaa Kalaallit Nunaata imartaasa avataanni pisarmat (avammut 3 sømil tikillugu) naleqquttuunaviannigilaq imartanut tunngasunik paasissutissiisarnissamat tunngasut kisimik nuutinneqassappata, taamaattumillu imartat Kalaallit Nunaannut qaninnerusut ataatsimut nuutinneqarnissaat pisariaqarpoq. Farvandsvæsenip Kalaallit Nunaata eqqaani Kalaallit Nunaannilu nalunaaqutsersuillunilu naaralaartitsivilersuisussaananeranut tunngaviuvoq imaatigut angallannerup isumannaatsuunissaa pillugu inatsimmi § 8, Kalaallit Nunaannut atortussannngortitaasimasumi

kunngip peqqussutaatigut nr. 607, 25. juni 2001. Inatsisimmi tassani Søfartsstyrelsen suliaminik ingerlatsinissaa allallu Farvandsvæsenimut tunngasut, malittarisassarput.

Kalaallit Nunaanni ilisimasortaqtarnermut tunngasumik suliassat tunngassuteqarput ilisimasortaqtitsinissamik pisussaaffik tamakkulu nakkutiginissaat. Ilisimasortaqtarneq pillugu inatsimmi nutaami, 1. december 2006 atulersumi Kalaallit Nunaat Savalimmiullu ilaangillat, tamanna periaaserineqartarsimasup nanginneriinnarlugu. Tassa imaappoq Kalaallit Nunaata eqqaani ilisimasortaqtarneq inatsisiliuunneqarsimanngitsoq, imatullu Kalaallit Nunaanni ilisimasortaqtitsisoqartarnerarlugu oqartoqarsinnaanani.

Ilisimatutut sajupillatitsisarlanilu imartanik misissuineri, assersuutigalugu uuttortaanermi atortunik nalunaaqutalinnik ikkussuineri atortunik soqutigisaqartut susassarput oqaaseqaateqarfigineqartartussaapput, aammalu Kalaallit Nunaata imartaasa assiliorneqarnerannut soqutiginarsinnaasunik paasissutissinneqartartussaallutik.

4.4.29. Imaani avatangiisit (liste II, nr. 24)

Imaatigut avatangiisinik suliassarqarfimmiippoq pinngortitamik avatangiisinillu illersuinissaq, inuit atugarisaat mianeralugit aammalu uumasut naasullu nungutsaaliorneqarnissaat siunertarlugu inuiaqatigiit nungusaanertaqanngitsumik ineriartortinneqarsinnaaqullugit. Suliassarqarfimmut ilaavoq pinngortitap avatangiisillu illersorneqarnissaat mingutsitsinerullu killilersorneqarnissaa, inuit peqqissusiannut aammalu nunami imaanilu pinngortitamut tunnganik kulturikkullu nalilitut isigineqartartunik, ilanngullugu immap naqqanik, ulorianartorsiorititsinissaq pinngitsoorniarlugu, immamik iluaquteqarniarnermut akornutaasinnaasunik imaluunniit sunngiffimmi pingaartitanut sammisartakkanullu akornutaasinnaasunik. Aamma pineqarpoq imaani, sinerissani umiarsualivinnilu mingutsitsinnaanermut sillimaniarnissaq.

Danmarkimi atorpoq imaatigut avatangiisinik illersuineq pillugu inatsit nr. 476, 30. juni 1993-imeersoq, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 925, 28. september 2005, allanngortinneqartoq inatsisikkut nr. 474, 31. maj 2006, inatsit nr. 571, 9. juni 2006, kiisalu inatsit nr. 1571, 20. december 2006.

Imaatigut avatangiisit pillugit inatsit Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1035, 22. oktober 2004, Kalaallit Nunaata imaatigut killeqarfiata avataanut tunngasoq. Peqqussutit allaanerussutigaa imaatigut killeqarfiup avataanut tunngasut pillugit aalajangersagaq kisiat ilanngunneqarmat. Tamatuma saniatigut kommunit aalajangersarsimasaat tamarmik EU-milu aalajangersakkat peerneqarput, Kalaallit Nunaata ilannguttariaqarsorinngisai.

Kalaallit Nunaanni imaatigut killeqarfeqarpoq avammut 3 sømilimik, imaatigut killeqarfimmiit avammut 200 sømil tikillugit aningaasarsiorfiusinnaasumik killeqarfeqarluni.

Avatangiisinut il.il. tunngasut pillugit inatsit nr. 850, 21. december 1988-imeersoq, inatsisikkut nr. 921, 25. november 1992-ikkut allanngortinneqartoq, naapertorlugu Kalaallit Nunaata namminersornerulernermik inatsimmi § 5 naapertorlugu tigusimavai nunami avatangiisit aammalu avammut 3 sømil tikillugit imaani avatangiisit illersornissaannut inatsisiliorneq ingerlatsinermilu pisinnaatitaaffiit.

Pisuussutinut aatsitassanut, ilanngullugit ikummatissat (kulbrintit), tunngasut oqartussaasutut pisinnaatitaaffiit suliassallu Naalakkarsuisut peqqussutaat naapertorlugu ingerlanneqartarput. Pineqanngillalli inatsimmi maleruaqqusanik aalajangersaasinnaaneq, tak. aatsitassanut tunngasut pillugit kinguliini imm. 4.4.31. Naalakkarsuisut oqartussaaffigaat

misissueqqaarnissamut, misissueqqissaarnissamut aatsitassanillu iluaqutiginninnissamut akuersissutit. Tamanna pisarpoq Kalaallit Nunaanni pisuussutit aatsitassat pillugit inatsit, aammalu nunaviup ilaa immap naqqaniittoq pillugu inatsit naapertorlugu, pisortatigit ataatsimut aqutsinermut atatillugu.

Imaatigit avatangiisit pillugit inatsit tunngassuteqarpoq imaani isumannaallisaanermik inatsimmut, kunnigip peqqussutaatigit Kalaallit Nunaannut atortussannortitaasumut.

Imaatigit avatangiisit pillugit inatsimmi § 34 naapertorlugu illersornissamut ministerip, annaassiniarnissamut piareersimatitat oqartussaasullu allat, piginnaatitani suleqatigalugit, akisussaaffigaa imaanik imaatigullu killeqarfiup ilaanik sinerissamut qanittunik uuliamik aammalu akuutissanik ulorianartunik mingutsitsinnaanermik akiuiniarnissaq. Illersornissamut ministerip aamma akisussaaffigaa umiarsuit uuliamik akuutissanillu ulorianartunik mingutsitsinermut atatillugu imaatigit avatangiisit pillugit inatsimmi aalajangersakkat malinneqarnissaat.

4.4.30. Aningaanut tunngasunik inatsisit nakkutilliinerlu (liste II, nr. 25)

Aningaasanik inatsisinut nakkutilliinermullu tunngasunik suliassaqarfimmippot aningaasanut tunngasunik maleruaqqusaliorneq nakkutilliinerlu. Maleruaqqusat nakkutilliinerlu tunngaviatigit immikkoortukkuutaarlugit ataatsimut tiguneqartariaqarput, maleruaqqusaliornermik iternga tikillugu ilisimasaqanngikkaanni nakkutilliiniarneq ajornakusoortorujussuussammat.

Aallarniutigalugu oqaatigineqassaaq malittarisassiorneq aamma/imaluunniit nakkutilliineq Kalaallit Nunaata tigussappagu Kalaallit Nunaanni aningaasatigit ingerlatsiviit nakkutigineqarnerat isigineqassammat nunani ineriartortitassani ingerlatsiviusutut. Danmarkimi aningaasatigit ingerlatsivimmik ingerlatsinissamut akuerineqarnissamut tunngaviussaaq Finanstilsynip naliliinissaa Kalaallit Nunaanni malittarisassiorneq nakkutilliinerlu tamatumunnga EU-mi maleruaqqusanut naleqquttuunersoq. Tamanna atorpoq nunanut ineriartortitassanut tamanut (nunat EU-p avataaniittut aningaasanut tunngasutigit isumaqateqarfigineqarsimannigitsut).

Aningaasanut tunngasunut ilaapput aningaaseriviit, aningaasanik elektronik atorlugu akuersissuteqartartut, isumannaatsunik sallunaveeqquteqarluni taarsigassarsisisarfiit (realkreditinstitut), sillimmasiisarfiit, soraarnerussutisiaqarfiit, aningaasanik nioqquteqarnermi isumaqatigiissitsiniartarfiit (fondsmæglerselskab), peqatigiiffiit aningaasaliissuteqartartut, sillimmasiissutinullu tunngasunik sulissussisartut.

Tamakkununnga tunngasunik naleqqussaannermi piumasarineqartussaavoq taagorneqartunik ingerlatsinissamut akuersissuteqarnissaq, ingerlanneqartup siulersorneqarneranut- aamma piginnittoqarneranut aningaasaateqarneranullu, ukiumoortumik nalunaaruteqartarnissaat nakkutigineqarnissaallu.

Pineqarputtaaq aningaasanik pinerlunnikkut pissarsiarineqarsimasunik malunnarunnaarsaaneq aamma pinerlunniarnernik aningaasalersuineq, kiisalu atuisunik illersuineq.

Tamakkununnga tunngasunik naleqqussaannermi tunngaviupput inatsisit nalunaarutillu arlalissuit, ilaatigit Kalaallit Nunaannut atortussannortitaasimasut.

Ataani taagorneqartut ataasiakkaarlugit immikkut tiguneqarsinnaapput, makkuali imminnut ataqatigiissillugit tiguneqarnissaat naleqquttuusinnaavoq:

- Aningaaseriviit, aningaasanik nioqquteqarnermi isumaqatigiissitsiniartarfiit aamma isumannaatsumik sallunaveeqquteqarluni taarsigassarsisitsisarfiit.
- Sillimasiisarnermut soraarnerussutisiaqarnermullu tunngasut.
- Pappiaranik aningaasanik nalilinnut tunngasut.

Aningaaseriviit, aningaasanik nioqquteqarnermi isumaqatigiissitsiniartarfiit aamma isumannaatsumik sallunaveeqquteqarluni taarsigassarsisitsisarfiit

Aningaaserivinnut, aningaasanik nioqquteqarnermi isumaqatigiissitsiniartarfinnut aammalu isumannaatsumik sallunaveeqquteqarluni taarsigassarsisitsisarfinnut tunngatillugu inatsisit makkua pingaaruteqarput:

- Aningaasanut tunngasunik ingerlatsinermik inatsit, Kalaallit Nunaannut atulersitaasoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1252, 15. december 2004, aningaasanut tunngasunik ingerlatsineq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atulerneranut tunngasoq.
- Aningaasaliissuteqartut aningaasaliisullu isumannaallisaatitut aningaasaateqarfiat (garantifond) pillugu inatsit Kalaallit Nunaanni atulersitaavoq kunngip peqqussutaatigut nr. 137, 9. marts 2005, aningaasaliissuteqartunut aningaasaliisunullu garantifondimik inatsisip Kalaallit Nunaanni atulerneranik inatsisaasoq.
- Isumannaatsumik sallunaveeqquteqarluni taarsigassarsisitsisarnermik taarsigassarsisitsifinnilu taamaattuni pappiarat aningaasanik nalillit (obligationer) pillugit inatsit (inatsit nr. 454, 10. juni 2003-imeersoq Kalaallit Nunaanni atorpoq).
- Aningaasanik pinerlunnikkut pissarsiarineqarsimasunik malunnarunnaarsaaneq pinerlunniarnernillu aningaasalersuineq akiorniarlugit qanoq iliuuseqarnissamik inatsit, kunngip peqqussutaatigut nr. 575, 6. juni 1996-imi atulersitaasoq. (Oqaatigineqassaaq peqqussut suliarineqarsimammat aningaasanik pinerlunnikkut pissarsiarineqarsimasunik malunnarunnaarsaaneq pillugu danskit inatsisaat 1993 sioqqullugumeersoq tunngavigalugu, tassa imaappoq danskit inatsisaanni pinerlunniarnerit aningaasalersorneqartarnerannik malittarisassaqaanngikkallarmat).

Aningaasaliissuteqartut aningaasaliisullu gerantifondiat pillugu inatsimmut tunngatillugu oqaatigineqassaaq ullumikkut Kalaallit Nunaanni ataatsimik aningaaseriveqarmat danskit aningaasaliissuteqartartut garantifondiannut ilaasortaasumik. Aningaasanut tunngasunut inatsisillu maleruarneqarnissaannik nakkutilliinermik inatsisiliorneq kalaallit oqartussaasuinut nuunneqassappat apeqqutinngussaaq ilaasortaaneq siuliini taaneqartoq atuutiinnarsinnaanersoq, naatsorsuutigineqarmat aningaasaliissuteqartartut isumannaallisaavigineqartarnerat aningaasatigullu ingerlatsiviit nakkutigineqarnerat ataatsimoortillugit tiguineqarumaartut.

Sillimmasiinernut soraarnerussutisianullu tunngasut

Sillimmasiinernut soraarnerussutisianullu tunngasunut tunngaviupput inatsisit nalunaarutillu assigiinngitsut, ilaat pingaaruteqartut makkua taagorneqarsinnaallutik:

- Aningaasanik ingerlatsivinnik inatsit, Kalaallit Nunaanni atulersitaasoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1252, 15. december 2004 aningaasatigut ingerlatsivinnik inatsisip Kalaallit Nunaannut atulersitaaneranut tunngasoq.
- Firmat soraarnerussutisianut aningaasaateqarfiisa nakkutigineqarnerat pillugu inatsit (Kalaallit Nunaannut atunngitsoq).
- Ajoqusersinnaanermut sillimmasiisarfit isumannaallisaatitut aningaasaateqarfii

pillugit inatsit (Kalaallit Nunaannut atunngitsaq).

Ajoqusersinnaanermut sillimmasiisarfiit isumannaallisaatit Danmarkimi aningaasaateqarfeqarput, inatsisikkut pilersinneqarsimasumik. Kalaallit Nunaanni taamaattumik ullumikkut soqanngikkaluartoq namminersorerullutik oqartussat qinnutigaat inatsisip taassuma Kalaallit Nunaanni atulersitaanissaa, naatsorsuutigineqarluni 2007-2008-ip ingerlaneranni kunngip peqqussutaatigut tamanna pisinnaasoq.

Namminersortut sillimmasiineranut soraarnerussutisiaqarnermullu tunngasunik tiguserata kingorna aammalu Kalaallit Nunaanni ajutoorsinnaanermut sillimmasiisarfirmik pilersitsisoqassappat ajornartorsiummik pilersoaarsinnaavoq, aningaasaliissuteqartut isumannaallisaavigineqartarnerannut tunngasumik siuliini taaneqartut assingannik.

Pappiaranik aningaasanik nalilinnik nioqquteqartarnermut tunngasut

Pappiaranik aningaasanik nalilinnik nioqquteqartarnermut tunngasut pingaarnertigut malittarisassaqqarput pappiaranik aningaasanik nalilinnik nioqquteqartarnermik il.il. inatsimmi, Kalaallit Nunaannut atulersitaasumi kunngip peqqussutaatigut nr. 930, 25. oktober 1996 aamma nr. 208, 17. marts 1997.

Inatsimmi pineqarput aningaasanik nalilinnik nioqquteqartarfiit pappiaranillu aningaasanik nalilinnik nioqquteqartarfiit allat. Ilanngullugu oqaatigineqassaaq nioqquteqartarfinnut malittarisassat nakkutigineqarnerisalu saniatigut suliassaqartassamat pappiaranik aningaasanik nalilinnik nakkutiginnittartut allat suleqatigalugit, ilanngullugit Danmarkimi oqartussaasut, soorlu ilisimasani atornerluilluni akikinaarilluni nioqquteqarneq.

Aningaasaliinissamut peqatigiiffinnut tunngasut

Aningaasaliinissamut peqatigiiffinnut tunngasut pingaarnerusutigut inatsisunik makkuninnga tunngaveqarput:

- Aningaasaateqarfinnik ingerlatsineramik inatsit Kalaallit Nunaannut atulersitaasoq kunngip peqqussutaatigut nr. 1252, 15. december 2004, aningaasaateqarfinnik ingerlatsineq pillugu inatsisip Kalaallit Nunaanni atulersitaaneranut tunngasoq.
- Aningaasaliinissamut peqatigiiffiit peqatigiiffiillu immikkut ittut, aammalu aningaasaliinissamut peqatigiilluni aqqissuussinerit il.il. pillugit inatsit (Kalaallit Nunaannut atunngitsaq).

4.4.31. Aatsitassanut tunngasut (liste II, nr. 26)

Aatsitassanut tunngasuni pineqarput Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ujarlerneq iluaqutiginninnerlu. Aatsitassat pineqartut tassaapput pisuussutit uumassuseqanngitsut, tassaasut aatsitassat manngertut aammalu ikummatissat (kulbrinter).

Kalaallit Nunaanni aalajangersumik nunaqartut Kalaallit Nunaanni pinngortitami pisuussutiniq iluaqutiginninnissaminut tunngaviummik pisinnaatitaaffii pillugit namminersorerulerneq pillugu inatsimmi § 8-mi aalajangersarneqarsimapput Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit inatsimmi (aatsitassanik inatsit), tak. Kalaallit Nunaanni aatsitassat il.il.pillugit inatsit nr. 368, 18. juni 1998, tassunga ilaalluni ”Kalaallit Nunaanni aatsitassanik nakkutillineq pillugu Namminersorerullutik Oqartussat Danmarkimilu naalakkersuisut 1. juli 1998-imiit isumaqatigiissutaat” 8. januar 1998-imeersoq.

Aatsitassat pillugit inatsit naapertorlugu Kalaallit Nunaanni aatsitassanut tunngasut nakkutigineqarput Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni aatsitassanut tunngasunik aaqqissuussinerup immikkut ittup iluani.

Aatsitassanik aaqqissuussinermi makku pingaarnersaapput:

- Namminersornerullutik oqartussat naalagaaffiullu peqatigiillutik aalajangiisinnaanerat, assigiimmik itigartitsisinnaallutik.
- Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitanik naalagaaffiup namminersornerusullu akornanni avitsisarnissamut najoqqutassat.
- Kalaallit Nunaanni Aatsitassat pillugit Fællesråd danskinik kalaallinillu amerlaqatigiinnik ilaasortalik.
- Namminersornerullutik oqartussat ataanni aatsitassarsiornermut qullersaqarfik ingerlatsinermi qitiusumik suliaassanik ingerlatsisoq, ilanngullugu fællesrådimut allattuulluni.

Aatsitassat pillugit aamma inatsimmiipput Kalaallit Nunaanni ikummatissanik aatsitassanillu manngertunik misissueqqaarnissamut, misissueqqaarnissamut iluaqutiginninnissamullu akuersissuteqarnissat atugassaatitallu pillugit aalajangersakkat. Malittarisassaniipputtaaq naleqquttunik, teknikkikkut, sulisussatigullu, aammalu isumannaallisaanikkut isumannaatsumik ingerlatsinissanut najoqqutassat, ingerlatsiviusuni avatangiisit eqqarsaatigalugit.

Aatsitassanut qullersaqarfimmi oqartussaasutut suliarinnittarnermi pineqarput akuersissuteqarnissami periaatsit, nakkutilliineq, siunnersuineq nalunaarusiornerlu, kiisalu pissutsit ilaasigut tunuliaqutaasunik misissuineq. Oqartussaasutut taamatut sulianut ilaatigut tunngaviupput Kalaallit Nunaanni aatsitassat il.il. pillugit inatsimmi aalajangersakkat, aammalu inatsisini makkunani aalajangersakkat (kingusinnerusukkat allannguutillit):

- Nunaminertanik atuineq, illoqarfiit ineriartornerat illuliortarnerlu pillugit Kalaallit Nunaannut inatsit;
- Avatangiisinut il.il. tunngasut pillugit Kalaallit Nunaannut inatsit;
- Innaallagialaq, kiassarneq, qatserisartoqarneq, umiarsualiviit, aqquserngit, nalunaarasuartaatitigut il.il. atassuteqaqatigiinneq pillugit Kalaallit Nunaannut inatsit;
- Pilersuineq, angallanneq, allakkanik isumaginninneq il.il. pillugit Kalaallit Nunaannut inatsit.

Avatangiisit pillugit oqartussaassuseq, avatangiisit pillugit inatsit, umiarsualiviit pillugit inatsit taassumalu Kalaallit Nunaannut atulersitaanera pillugu peqqussut naapertorlugit, namminersornerullutik oqartussanut nuunneqarsimasoq, Aatsitassarsiornermut pisortaqarfimmit, aatsitassarsiornermut tunngasutigut oqartussatut tigummineqarpoq.

Nunaviup ilaa immap naqqaniittoq pillugu inatsisit atuuttoq naapertorlugu pilersitat (anlæg) isumannaallisaatitullu killeqarfiit nunaviup ilaani immap naqqaniittumi Kalaallit Nunaannut atasumiittut, taassumaluunniit iluani pilersinneqarsimasut eqqarsaatigalugit inatsisit Kalaallit Nunaannut atortut atuupput, Naalakkersuisullu §§ 2 aamma 4-mi aalajangersarneqarsimasunik pisinnaatitaaffeqarlutik, aatsitassat pillugit inatsimmi maleruaqqusat naapertorlugit. Aatsitassanut qullersaqarfik tamakkununga tunngasutigut naalakkersuisut oqartussaassuseqartippaat.

Naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat piginneqatigiillutik pilersissimavaat Nunaoil A/S, Kalaallit Nunaanni ikummatissanik ujarlerneramik ingerlataqartoq. Nunaoil A/S-mut malittarisassat aalajangersorneqarsimapput ”Nunaoil A/S pillugu qanoq iliuitsit pillugit naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat akornanni isumaqatigiissut”mi”, kingusinnerusukkat tunngavilerneqarsimasumi inatsimmik nr. 1023, 23. december 1998 inatsisartullu inatsisaannik nr.

12, 30.oktober 1998.

4.4.32. *Suliffinni isumannaallisaaneq (liste II, nr. 27)*

Suliffinni isumannaallisaanermik suliassaqarfimmiipput suliffimmi avatangiisinik isumannaatsunik peqqinnartunillu pilersitsinissaq, qanoq ilisukkulluunniit kalaallini inuiaqatigiinni teknikkikkut inuttullu atugarisatigit ineriartornermut naapertuuttunik. Tassungattaq atapput ingerlatsiviit isumannaallisaanermut peqqinnissamullu tunngasunik namminneerlutik aaqqiiniansinnaaner at sulisartut peqatigiiffiinit siunnersorneqarlutik, aammalu Sulinermit Nakkutilliisoqarfimmit ilitersorneqarlutillu nakkutigineqarlutik.

Pitsaaliuinermit suliniutitigit ilassutaasunik malittarisassiornikkut anguniarneqarpoq timikkut tarnikkullu peqqinnissamik isumannaallisaanissaq. Ilaatigit pineqarput sulinermit ajutoorsinnaanerit inuutissarsiornermilu nappaatit pinngitsoortinniarnissaat, tassa tassanngaannartumik pisut sunniutaannik, aammalu siunissaq qaninnerusooq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit sunniutaasut, timikkut eqqarsartaatsikkullu peqqissutsimik akornusiisinnaasut eqqarsaatigalugit, ilanngullugit eqqarsartaatsikkut anniaatit aammalu peqqinnissamut akornutaasinnaasunik allatut sunnerneqarnissamut illersuutaasinnaasut.

Tamatumunnga tunngasut Danmarkimi malittarisassaqarput sullivinni avatangiisit pillugit inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 268, 18. marts 2005- imeersoq. Kalaallit Nunaannut atorpoq Kalaallit Nunaanni sullivinni isumannaallisaaneq pillugu inatsit nr. 1048, 26. oktober 2005- imeersoq.

Kalaallit Nunaanni sullivinnik isumannaallisaanermik inatsimmi tunngavigineqarput Kalaallit Nunaanni sulisitsisumi sulineq, nunami aammalu aatsitassanik piiaanermi sulinermit atortoq, aamma ilanngullugit Kalaallit Nunaata sineriaata avataani uuliasiornerit. Nunami sulinermit tunngatillugu inatsit silaannakkut angallannermit taamaallaat atorpoq. Kalaallit Nunaanni sullivinnik isumannaallisaanermik inatsit taamaallaat atorpoq imarsiornermit aalisarnermullu, umiarsuarnik usilersuinermit usingiaanermullu tunngatillugu, ilanngullugit umiarsuit aalisariutit, aamma amutsiviit umiarsuarni suliaat, suliallu allat tassunga sanilliunneqarsinnaasut.

Danmarkimi naalakkersuisut isumaqarput imaani aatsitassarsiornermit isumannaallisaanermut peqqinnissamullu akisussaaffik Kalaallit Nunaanni namminersortunit immikkut tiguneqarsinnaasoq. Mannali tikillugu Kalaallit Nunaanni annertunerusumik sinerissap avataani uuliasiortoqarsimanngilaq.

Kalaallit Nunaanni sullivinnik isumannaallisaaneq pillugu inatsit Danmarkimi inatsisitulli inatsisaavoq immersorneqarsinnaasoq piginnaatitsissutitaqartorlu, aalajangersagartaani assersuutigalugu isumannaallisaanermut peqqinnissamullu tunngasutigit qanoq ittunik atortoqarnissamik piumasaqaatit tassaallutik atortussanik il.il. nioqquteqartut, sanatitsisut, suliat ingerlanneqarnerinik, suliffiit aqqissugaanerannik, teknikkikkut atortunik, stoffinik atortunillu isumannaatsunik atuinissamik imaqtartut, aammalu ulorianartunik sulinermit ukiukinnerpaaffissanut tunngasut.

Inatsimmissaaq aalajangerneqarsimapput isumannaallisaanermik aqqissuussinissamik, sullivinnik isumannaallisaaneq pillugu avatangiisit pillugit ilinniarnernik, suliffinnik nalilersuinerit, sulisitsisup pisussaaffii, inuusuttut 18 inorlugit ukiullit, ullormut sapaatillu akunneranut piffissat qasuerserfissat sivikinnerpaaffissaannik malittarisassat, nakorsamullu misissortinnerit, pillugit piumasaqaatit. Tamatuma saniatigit maleruaqqusaluunneqarput Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit pillugit siunnersuisartut (Det grønlandske Arbejdsmiljøråd), ilaasortaqtartut namminersorerullutik oqtartussat aammalu Kalaallit Nunaanni peqatigiiffiit kattuffiillu assigiinngitsut toqqagaannik, ilanngullugit sulisut sulisitsisullu kattuffii, aammalu sulinermit nakkutilliisut suliassaat

pisinnaatitaaffiilu.

Inatsimmiipputtaaq pinerluttulerinermik inatsit naapertorlugu qanoq iliuusissat sukumiisut, ilanngullugit pillaaasarnermik akiliisitsisarnermillu maleruaqqusat immikkut ittut. Tassunga atatillugu politiit qanimut suleqatigineqartarput ilaatigut sulinermi ajutoornerit misissorneqarneranni aammalu pillaatissiisoqarnerani. Sullivinnittaaq nakkutilliisut suleqatigisarpaat unnerluussisussaataasut, sullivinni isumannaallisaanermik inatsisip unioqquinneqarnerani pillaatissiisoqarneranut atatillugu, ilanngullugit pineqaatissiinerit suliassanngortitsinerillu.

Kalaallit Nunaanni sullivinnik isumannaallisaanermut tunngasunut tunngaviupput nunat assigiinngitsut akornanni maleruaqqusat Kalaallit Nunaannut atuuttut. Tassa FN-imi nunat assigiinngitsut isumaqatigiissutaat, pingaartumik ILO-mi isumaqatigiissutit.

4.4.33. Silasiorneq (liste II, nr. 28)

Suliassaqarfimmi pineqarput Kalaallit Nunaanni – eqqaani immat silaannarlu ilanngullugit – silasiornermut silallu pissusianut tunngasunik suliart inuit inuunerannik atortullu nalillit qulakkeerinninnissamik siunertaqarluni. Suliassani pineqarput missiliuinerinik ilimasaarutinillu kiffartuussinerit kiisalu ataavartumik silamik, silap pissusaanik taakkunungalugu attumaassuteqartunik avatangiisini silannarmi, nunami immamilu pissutsinik nakkutilliinnerit.

Tamanna siunertaralugu ulloq unnuarlu Kalaallit Nunaanni avatangiisiiinillu silasiorluni nakkutilliisoqartarpoq. Kalaallit atuisartut Danmarks Meteorologiske Instituttimit (DMI) kiffartuunneqartarput. Suliassaq massakkorpiaq Kangerlussuarmi silasiorfimmiit DMI-llu Københavnimi qitiusumik silasiorfeqarfiani aalajangersimaqqissaartumik ”Kalaallit Nunaannut alapernaarsuisitaasumit” suliarineqartarpoq. Umiarsuit ingerlaartut isumannaatsumik ingerlassariaqarmata sikunik alapernaarsuisoqarlunilu nalunaaruteqartarfeqarfeqarpoq, tamannalu isumagineqartarpoq Københavnimi qaammataasat atorlugit assilisanik paasiniaaqqissaartarfimmi immani sikut assinginik nassiussuineritigut kiisalu helikopteri atorlugu Narsarsuarmi Sikunik Alapernaarsuivimmiit sikunut ilisimasortaataqartarnikkut.

FN-ip silasiornermik immikkut aaqqissuussiffeqarfiani, World Meteorological Organization (WMO), ilaasortaanermigut Danmarkki pissusaavoq Danmarkimi naalagaaffiup iluani akisussaaffeqarfimmini WMO-p suliaanut assigiinngitsunut tapersiissuteqassalluni, tamatuma iluani nunarsuarmi silasiornermut tunngasunik misissueriaatsimi aamma nunarsuarmi silap pissusiinik nakkutilliinermi.

Suliassaqarfimmi suliassat makkuupput:

- misissuiveqarfinnik pisariaqartitat pilersitsiortorlugillu ingerlatissallugit
- misissuivinni inernerit pissarsiat katersussallugit, suliarissallugit siammarterlugillu aamma
- silap imartallu qanoq innissaannik paasisat suliarissallugit ilimasaarutigissallugillu.

Danmarkip FN-ip inuinnaat timmisartuunneqartarnerannik immikkut aaqqissuussiffeqarfiani, International Civil Aviation Organization (ICAO), ilaasortaanermigut, t.i. Kalaallit Nunaanni timmisartortitsinermi silasiornermut tunngasunik sullississani, tamatumaniisaaq ilaatigut immikkut ittumik timmisartornermik ingerlataqartunut silap qanoq innissaanik nalunaarutininik ilimasaarutinillu Kangerlussuarmi DMI-p qitiusumik timmisartunut kiffartuussiffeqarfianiit suliarineqartassapput.

Tele Greenland A/S sulisoralugu DMI-p ICAO sinnerlugu Danmarkshavnimi, Narsarsuarmi Aasiannilu silasiorfiit ingerlatitaaneri isumagissavai, taakkunanngaaniit radiukkut misissuinerit, uuttortaanerit / misissuinnikkut nalilersuinerit suliarisassavai, taakkualu tunngavigalugit silasiornermut tunngasut inaarsinnarlugit tunngaviusut nalunaarutigisarlugit. DMI-ittaaq ICAO sinnerlugu silasiornermut tunngasut katersortarlugillu, iluarsaattarlugillu nalunaarutigeqqittassavai silasiorfinnit taaneqartuninngaaniit.

Danmarkip kiffartuussutit tamakku Nunat Tamat isumaqatigiissuteqarnerat naapertorlugu Kalaallit Nunaanni suliarisassavai pissarsiaralugillu naalagaaffiit 23-t isumaqatigiissuteqarsimasut sinnerlugit. Aningaasartuutit 95 %-ii ICAO-imit utertinneqartassapput, akileraarutit en-route atorlugit amma naalagaaffiit nunanut pineqartunut tapersiissutaasigut.

4.5. Suliassaqarfiit Danmarkimi naalackersuisut isumaat malillugu naalagaaffimmi oqartussanii ginnartariaqartut.

Taaneqareersutut siunnersuummi § 4-miippoq Danmarkimi naalackersuisut Naalackersuisullu isumaqatigiissutigisinnaasaanik aalajangersagaq, tassa suliassaqarfiit bilagimi taaneqarsimanngitsut, Kalaallit Nunaannullu taamaallaat tunngassuteqartut, Kalaallit Nunaanni namminersortunit tiguneqarsinnaasut.

Naalagaaffeqatigiinnerli aammalu inatsimmi tunngaviusumi immikkut aalajangersakkat eqqarsaatigalugit Danmarkimi naalackersuisut isumaqarput suliassaqarfiit ilaat naalagaaffimmi oqartussaasunit tiggummiinnarneqartariaqartut. Innersuussutigineqassaaq kalaallit oqartussaasuinut annertunerusumik pisinnaatitsissutit nuussisinnaaneq pillugu Inatsisinik atortitsinermut ministerqarfiup 3. november 2004 allakkiaa, inatsisissamut siunnersuumut bilag 2-tut ilanngunneqartoq.

Danmarkimi naalackersuisut isumaat malillugu pineqartut tassaapput naalackersuinikkut aaqqissuussineq, naalagaaffimmi innuttaassuseqarneq, Eqqartuussiviit Qullersaat, nunanut allanut, isumannaallisaaanermut illersornissamullu politiki, kiisalu nunap aningaasaatai aningaasanullu politiki. Tamakkua matuma kinguliini erseqqinnerusumik eqqartorneqarput.

Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitat tunngavigaat naalagaaffimmi inatsisit atortinnerannut Danmarkimi naalackersuisut isumaat, imatulli paasillugu isumalioqatigiissitami ilaasortat tamarmiunngitsut Danmarkimi naalackersuisut isumaat isumaqatiginngikkaat.

4.5.1. Naalagaaffiup naalackersorneqarneranut tunngasut

Naalagaaffimmut naalackersorneqarneranullu tunngasut inatsisip tunngaviusup iluani Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussannut tunniunneqarsinnaanngillat. Assersuutigalugu pissutsit kunngikkormiunut tunngasut Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqarsinnaanngillat.

Aamma ilaatigut suliassaqarfiit Folketingip sulineranut Danmarkimiluunniit naalakkersuisut Kalaallit Nunaannut tunngasumik ingerlataat, ilanngullugit danskit ministeriisa inatsisit tunngavigalugit akisussaaffiit tunngasut, Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarsinnaassanngillat. Apeqqutit taamaattut malittarisassaqarput ministerit akisussaaffii pillugit inatsimmi aammalu rigsret pillugu inatsimmi.

Taamaapputtaaq Folketingimut qinersisarnermut tunngasut, ilanngullugit kalaallit folketingimi ilaasortaaitassaannik marlunnik qinersisarnermik maleruaqqusat, aamma qinersisinnaatitaaneq qinigaasinnaanerlu pillugit maleruaqqusat.

Inatsimmi tunngaviusumi §§ 45-47-imi pineqarput danskit naalagaaffiata aningaasaatai. Danskit naalagaaffiata isertitai aningaasartuutaalu pillugit apeqqutit tamarmik naalagaaffimmi oqartussaasuniipput, pisinnaatitaaffiup ilaannai Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarsinnaanatik.

Naalagaaffiup naalakkersorneqarneranut atasutut aamma assersuutigineqarsinnaavoq inatsisunik, peqqussutinik nalunaarutinillu, naalagaaffimmi oqartussanit suliarineqarsimasunik nalunaarutiginnittarneq. Taamaattumik Folketingip inatsisaanik il.il. Kalaallit Nunaanni nalunaaruteqartarnermik apeqqut inatsisissamut siunnersuut malillugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut isumagisassanngortinneqarsinnaanngilaq.

Kunneqarfimmi ilisarnaatit pillugit apeqqut – ilisarnaatit naalagaaffimmut tamarmut atortut – naalagaaffimmi oqartussaasut ataanniippoq, pisinnaatitaaffik Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussanut nuunneqarsinnaanani. Taamaattumik naalagaaffimmi oqartussaasut suliassaattut isigisariaqarpoq danskit erfalasuata naalagaaffiullu ilisarnaataasa il.il. Kalaallit Nunaanni atornissaannik aalajangersagaliornissaq.

Aamma innersuussutigineqassapput matuma kinguliini imm. 4.6.3 Kalaallit Nunaanni naalagaaffimmi oqartussaataitasunut sulisuinullu tunngasumik maleruaqqusanut tunngasut.

4.5.2. Naalagaaffimmi innuttaassuseqarnerq

Naalagaaffimmi innuttaassuseqarnermut tunngasut inatsisit tunngaviusut iluanni Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarsinnaanngillat.

Naalagaaffimmi innuttaassuseqarnermik suliassaqarfimmut ilaavoq Danmarkimi innuttaasutut pisinnaatitaaffeqalersinnaanermik, taamaattumilluunniit arsaarinnissinnaanermik apeqqut. Danmarkimi innuttaasutut pisinnaatitaaffeqarnerq inatsisitigut assigiinngitsutigut sunniuteqarpoq, aamma kunneqarfimmi sumiluunniit atuuttunik, assersuutigalugu ilanngullugu Folketingimut qinersisinnaaneq.

Danmarkimi innuttaasutut pisinnaatitaaffimmik tunniussinissamut tunngaviuvoq inatsimmi tunngaviusumi § 44, nunat allamiut kikkulluunniit inatsit saneqqullugu Danmarkimi innuttaasutut pisinnaatitaaffeqalersinnaanatik. Aalajangersakkap taassuma kinguneraa Folketingi Danmarkimilu naalakkersuisut kisimik peqatigiillutik taamatut akuersissuteqarsinnaammata.

Taamaattumik Danmarkimi innuttaasutut pisinnaatitaaffimmik annerusutigut tunniussisoqarsinnaavoq inatsisissamik siunnersuutip Folketingimi isumaqatigiissutigineqarneratigut, tassa Danmarkimi innuttaasutut pisinnaatitaalernissamik qinnuteqartut aqqi taagorneqarlutik ilanngunneqartarlutik (naalagaaffimmi innuttanngortitsineq). Aamma Folketingi naalagaaffimmi innuttaasutut pisinnaatitaaffiliinermik inatsimmi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 422, 7. juni 2004, maleruaqqusat malillugit nunat allamiut, pissutsini immikkut ittuni erseqqissarlugit taaneqarsimasuni, Danmarkimi innuttaasutut

pisinnaatitaaffeqalersinnaapput, suliassani pineqartuni Folketingi akuliutinngikkaluarlugu.

4.5.3. Eqqartuussiviit Qullersaat

Inatsisissamut siunnersuutip imaraa Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussisaatsimik tiguisinnaanerit, ilanngullugu eqqartuussivinnik pilersitsineq, tak. siuliinni imm.4.4.9-mi allassimasut.

Kalaallit Nunaatali inatsimmi tunngaviusumi periarfissatitaasut iluanni Eqqartuussiviit Qullersaat tiguisinnaangilaa. Inatsimmi tunngaviusumi allassimavoq naalagaaffimmi ataatsimik, ataatsimoorussamik eqqartuussiveqartoq (Eqqartuussiviit Qullersaat), taamaattumik naalagaaffimmi killissarititaasut iluanni pilersitsiqarsinnaangilaq eqqartuussivinnik arlalinnik taassuma assinginik.

Taamaalillugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarsinnaangillat pisinnaatitaaffiit Eqqartuussiviit Qullersaata aqqissuussaananut il.il. tunngasut, ilanngullugit Eqqartuussiviit Qullersaanni eqqartuussinerni suliassat Kalaallit Nunaanneersut suliarineqarnissaannut maleruaqqusaliorneq, imaluunniit suliassiissutit suut Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortinneqarsinnaanersut. Taamaalillugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tamatum kingunerisaanik pisinnaatitaaffilerneqarsinnaangillat aalajangissallugu kalaallit eqqartuussissuserisut kikkut Eqqartuussiviit Qullersaanni najuussinnaatitaassanersut.

Taamatuttaaq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat Eqqartuussiviit Qullersaata suliaanut atasumik apeqqutit assigiinngitsut malittarisassiorsinnaassanngilaat. Assersuutigalugu Namminersorlutik Oqartussat aalajangersinnaassanngilaat Eqqartuussiviit Qullersaanni eqqartuussutaasimasumik qaqitseqqinnisaaq.

Eqqartuussiviit Qullersaata naalagaaffimmi eqqartuussiviit qullersaattut qanoq paasisariaqarneranut tunngatillugu innersuussutigineqassaaq matuma kinguliini imm. 4.6.1.

4.5.4. Nunat allanut tunngasunut, illersornissamut isumannaallisaanermullu politiki.

Nunanut allanut, isumannaallisaanermut illersornissamullu politikimi pisinnaatitaaffiit inatsimmi tunngaviusumi § 19 naapertorlugu Danmarkimi naalakkersuisuniipput. Danmarkimi naalakkersuisut isumaat malillugu pisinnaatitaaffiit taakku Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqarsinnaangillat.

Inatsimmi tunngaviusumi § 19-mi aalajangersakkani allassimavoq ”Kunngi (naalakkersuisut) naalagaaffik sinnerlugu pissutsinut nunat assigiinngitsut akornannut tunngassutilitsigut qanoq iliuuseqartartussaasoq”. Nunanut allanut tunngasunik suliaqartarnermik inatsit malillugu nunanut allanut politiki Nunanut allanut Ministereqarfimmut atavoq. Ministereqarfiilli assigiinngitsunik akisussaaffillit ilaat suliassaqarfimmik iluanni nunanut allanut tunngasunik annertuunik suliaqartarput. Pissutsini taamaattuni Nunanut allanut Ministereqarfik ataqatigiissaarisutut oqartussaavoq, assersuutigalugu tak. nunat assigiinngitsut akornanni ingerlatsinermik isumaqatigiissuteqartarnerit pillugit Statsministeriap kaajallaasitaa nr. 15. 20. januar 1977-imeersoq.

Qanoq iliuutsit § 19-mi taagorneqartut tamakkiisumik taagunngikkaluarlugit oqaatigineqarsinnaavoq nunanut allanut tunngasutigut piginnaatitaaffimmut ilaatigut makku ilaammata: nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiinnikkut aalajangersaaneq isumaqatigiissuteqarnerlu, aammalu isumaqatigiissutinik taamaattunik

isumaqatiginninniteqarnerit, nunanut allanut aallartitanik ”nassiussineq” ”tigusinerlu”, naalagaaffinnik naalakkersuisunillu nutaanik akuersissuteqarneq, nunanut allanut oqartussaasunut nunanut allanut politikimut tunngasut pillugit atassuteqarnerit, nunat assigiinngitsut akornanni ataatsimeersuarnernut il.il. peqataatitassanik toqqaasarneq, aamma aallartitanut taamaattunut ilitersuusiortarneq, kiisalu sakkutooqarnikkut pinngitsaaliiniutinik atuinissamik aalajangiinerit, kunngeqarfiullu killeqarfianut tunngasut.

Pissutsit ilaasigut § 19-mi aalajangersakkat avataasigut pisinnaatitaaffiit atapput nunanut allanut, isumannaallisaanermut illersornissamullu politikimut. Assersuutigalugu apeqqutit Nunanut allanut politikimi ataatsimiititaliaq (Det udenrigspolitiske Nævn) pillugu inatsimmi 15. marts 1954-imi malittarisassiuunneqarsimasut, nunanut allanut tunngasunik sullissisarfik pillugu inatsit 13. april 1983-imeersoq, ineriartortitsinissaq pillugu nunat assigiinngitsut akornanni suleqatigiinnermut tunngasunik allannguutilik, konsuleqarnikkut atassuteqarnerit pillugit inatsit 8. marts 1972-imeersoq, aallartitaqarnikkut atassuteqarneq pillugu inatsit 18. juni 1968-imeersoq, nunat assigiinngitsut akornanni kattuffiit il.il. pisinnaatitaaffii unnerluutigineqarsinnaannginnerilu pillugit inatsit 30. november 1983-imeersoq, kiisalu inatsit 28. april 1971-imeersoq nunani avannarlerni suleqatigiinnermut tunngasoq, kingusinnerusukkut allanngortitaaq.

Apeqqutit inatsisitigut aalajangersorneqarsimasut aamma allat nunanut allanut politikimut isumannaallisaanissamullu politikimut atasutut isigisariaqarput. Assersuutitut taaneqarsinnaapput inatsisit naalagaaffimmi innuttaasut pisussaafiinut sunniutilimmik kunngeqarfiup killeqarfianik aalajangiinertallit, ilanngullugit imaatigut killeqarfik, aalisarnermut killeqarfik, aningaasarsiorfittut killeqarfik il.il. aamma apeqqutit inatsisitigut maleruaqqusaliuussat allat nunanut allanut isumannaallisaanermullu politikikkut iliutsinut ima attuumassuteqartigisinnaapput, suliassaqaqfinnut nunanut allanut sillimaniarnikkullu politikimut atasutut isigisariaqarlutik. Assersuutigalugu taaneqarsinnaapput NATO-mi sakkutuut inatsisitigut inissisimanerannik isumaqatigiissuteqarneq pillugu inatsit 29.april 1955-imeersoq, aammalu NATO-mi sakkutuut qullersaqarfiat pillugu protokoli, kiisalu Danmarki sakkutuut nalinginnaasut misissuiffigineqartarnerat.

Imaanngilaq taagorneqartut kingunerannik aqqissuussisoqarsinnaanngitsoq nunanut allanut politikip ilaanut tunngasutigut Naalakkersuisut naalagaaffik sinnerlugu qanoq iliuuseqarsinnaatillugit. Matuma kinguliini imm.7.4 innersuussutigineqassaaq.

Sakkutooqarnermut isumannaallisaanermullu politikip ilaasa avataaneersunut tunngasortaasa saniatigut suliassaqaqfinnut aamma ilaapput sakkutooqarnermut tunngasuni aqqissuussinerit, ilanngullugit sakkutooqarnerup aqqissugaaneranut tunngasut, sakkutooqarnerup assigiinngitsunut agguarneqarnera, sakkutuunut atugassarisitaasut, kiisalu sakkutooqarnermi illuutit, sakkut atortullu allat.

Danmarkimi sakkutooqarnerup, sakkutooqarnermi siunertat, suliassat aqqissugaanerlu il.il. pillugit inatsimmi §§ 3-7 malillugit NATO-mut ilaasortatut iligiit sakkutuui suleqatigalugit, suliassaraa aqqiagiinngissutaasinnaasunik pitsaaliuineri peqataanissaq, ajornartorsiutaalersunik aqutsineq, kiisalu iligiit periaaserisartagaat naapertorlugit NATO-p ingerlatsivigisartagaanik illersuinissaq. Sakkutuut naalagaaffiup namminersorsinnaassusianik innarliiniarsinnaanernik paasiniaallutillu pitsaaliuisinnaapput, aammalu peqataassallutik tatiginninnermik pilersitsiniarnermi patajaassutsimullu iluaqutaasinnaasunik sulianut, kiisalu nunat NATO-p avataaniittut sakkutooqarnikkut suleqatigissallugit. Sakkutuutaaq sakkutuut periaaserisartagaat atorlugit suliassaraat aqqiagiinngissutinik qaangiiniarneq, suliassallu allat eqqissisimaannarnissamut, eqqissisimalersitsissutaasinnaasunut, ikiuniarnermut assigisaannullu tunngasut. Sakkutooqarneq pillugu inatsit naapertorlugu sakkutuut suliassaasa ilagaat sorsunnerit ajunaarnersuilluunniit kingunerinut inooqatigiinni piareersaatit piareersimaffigissallugit, ilanngullugit tamakkiisumik sakkutooqarnerup immikkoortuisa allat tapersersornissaat suleqatiginissaallu.

Suliassamik naammassinninnissamut sakkutuut kunngearfiup iluani nakkutilliillutillu misissuisassapput, ilanngullugit kunngearfiup ilaaniittuni nunani avannarlerni, namminersortuunerup innarlerneqarnissaa pitsaaliornissaalu. Tamanna pisassaaq imarsiutit atorlugit nakkutilliinikkut.

4.5.5. Nunap aningaasaatai aningaasanullu politiki

Naalagaaffeqatigiinneq tunngavigalugu nunap aningaasaataanut aningaasanullu politikimik aalajangiisinnaaneq Kalaallit Nunaanni namminersortunut nuutinneqarsinnaanngilaq.

Aningaasaatinut politikimiipput aningaasat suut akiliutaasinnaasutut atugassannortitaasinnaallutillu atorneqarsinnaanerannik apeqqut, aamma aningaasaatit nalingat (kurs) qanoq aalajangerneqarsinnaanersoq.

Aningaasanut politikimiipput qanoq iliuitsit aningaasanik tuniniaanermut pisiniartarnermullu tunngasut, tak. Nationalbanki pillugu inatsimmi § 1, taanna malillugu Danmarkimi Nationalbankip inatsit peqqussutillu inatsimmut tunngasut naapertorlugit suliassaralugu kunngearfimmi isumannaatumik aningaaseriveqarnissaaq aammalu aningaasanik nioqquteqartarneq akiligassarsisisarnerlu ajornannginnerulersillugillu naleqqussassallugit.

4.6. Apeqqutit allat

4.6.1. Kalaallit Nunaanni eqqartuusseriaaseq pillugut immikkut taasassat

Inatsisissamut siunnersuummi § 2, imm. 1, tak. § 3, imm.2, naapertorlugu eqqartuussisarneq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tigusinnaavaat, ilanngullugu eqqartuussivinnik pilersitsineq, naalagaaffimmi oqartussat isumaqatiginiareerlugit piffissami aalajangikkaminni. Siuliini imm. 4.4.9 innersuunneqarpoq.

Tamatuma kingunerisaanik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinnik immikkut pilersitsisinnaapput. Eqqartuussiviit suliassaqrifiup ”eqqartuussisaaseq, ilanngullugu eqqartuussivinnik pilersitsineq”, tignerata kingorna eqqartuussiviit pilersissinnaasai tassaapput inatsit tunngaviusoq naapertorlugu eqqartuussivittut isigineqartut. Tamanna naapertorlugu siunnersuummi § 1-imi naatsorsuutigineqarpoq eqqartuussiviit taamaattut Kalaallit Nunaanni eqqartuussisussaatitaassasut. Eqqartuussivinnik Namminersorlutik Oqartussat pilersitsinerat pillaasarnermik inatsisip iluani eqqartuussivinni aalajangeeqataasartut eqqartuussisullu tiguinnakkat peqataatitaasarnissaannik piumasaqaataasut naapertorlugit soorunami pisassaaq, tak. inatsimmi tunngaviusumi § 65, imm. 2, kiisalu eqqartuussiviit pituttugaannginnissaannik piumasaqaat.

Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarnermi eqqartuussivinni suliassaqrifiit tamarmik iluanni eqqartuussinermi suliassat ingerlanneqarsinnaassapput. Taamaalillutik eqqartuussiviit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit pilersinneqartut – suliassani Kalaallit Nunaanni eqqartuussivinnut atasuni – eqqartuussisinnaassapput suliassani naalagaaffimmi oqartussaasunut atasuni, aammalu suliassani Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut atasuni. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussisarnermik tigusinnaanerannik, tassungalu atatillugu eqqartuussivinnik pilersitsisinnaanerannik siunnersuummi naatsorsuutigineqarpoq Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussivinnik pilersitsisinnagit – tamatumuunakkullu eqqartuussisarnermik tigusitinnagit – inatsisiliortoqarsinnaassasoq suliassat Kalaallit Nunaannut tunngasut Eqqartuussiviit Qullersaanni suliarineqarsinnaanngorlugit. Inatsisini taamaattuni maleruagassaqtartariaqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat

eqqartuussivimmi pilersitaanni aalajangiiffigisassat suut Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortinneqarsinnaassanersut. Tassunga atatillugu aalajangerneqarsinnaassaaq

Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortitisoqassappat suliamik ingerlatsinissamik Kalaallit Nunaanni ataatsimiititaliamit akuerineqarsimanissaa piumasarineqartoq – kalaallit inuiaat sinniisuutitaannik peqataasoqarsinnaassalluni.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq Danmarkimi naalakkersuisut pisariaqarsinnaasutut isigimmassuk, Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat eqqartuussivimmi pilersitaanni aalajangigaasimasup Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortinneqarsinnaanera, suliassami pineqartumi inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat imaluunniit Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Europami Isumaqatigiissut (Den europæiske Menneskerettighedskonvention) naapertorlugu pingaarutilinnik aalajangiiffigisassanik apeqquteqarpat.

Taamaaqataanik Danmarkimi naalakkersuisut isumaqarput pisariaqartillugu suliassamik Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortitisoqarsinnaasariaqartoq suliassami apeqqutinik pingaarutilinnik saqqummersoqarpat, ilanngullugit pingaartumik Kalaallit Nunaannut Danmarkimullu attuumassuteqartunik inatsisinut tunngasunik isummerfigisassanik. Assersuutigalugu akuerineqarnikkut pisariaqalersinnaavoq suliassamik Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortitsineq, suliassami apeqqutinngorsimappat inatsisinut tunngasunik Kalaallit Nunaanni Danmarkimiluunniit maleruaqqusat malillugit aalajangiisoqassanersoq.

Danmarkimi naalakkersuisut isumaat malillugu naalagaaffimmi oqartussaasut Kalaallit Nunaanni eqqartuussutit sularineqarnerat Eqqartuussiviit Qullersaanni sularineqarnissaannik maleruaqqusat taaneqartut inatsisiliuunneqarnissaat, ilanngullugit suliassat suut Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortinneqarsinnaanerannik maleruaqqusat, tak. siuliini imm.4.5.3, taamaassappallu eqqartuussutinik ingerlatsinissamut akuersisartunik ataatsimiititaliamik nutaamik Kalaallit Nunaanni pilersitsinissamik apeqqut, taassuminnga isummerfigineqarsinnaalluni Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussaani eqqartuussivimmi pilersinneqarsimasumi aalajangigaq Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortinneqarsinnaanersoq. Danmarkimi naalakkersuisut – eqqartuussisarnermik inatsimmik Kalaallit Nunaat tigisitinnagu aammalu Naalakkersuisut isumaqatiginiareerlugit – periaatsit taagorneqartut tunngavigalugit inatsisissamik taamaattumik siunnersuuteqarsinnaapput.

Eqqartuussiviit Qullersaata suliassanik piareersaanissaq eqqarsaatigalugu maleruaqqusassatut taagorneqartutigit isumannaarneqartariaqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussutaasimasut – aalajangiinnerit pingaarutillit il.il. – amerlanngitsuinnaat Eqqartuussiviit Qullersaannut suliassanngortinneqartarnissaat.

Kalaallit Nunaanni eqqartuusseriaatsimik aqqissuussinermi najoqqutarineqartariaqarput innuttaasut suliassani pillaassutaasuni eqqartuussivinni assigiinngitsuni marlunni suliassanngortitsinnaatitaanerannut tunngasut (Den europæiske Menneskerettighedskonventionimi protokol nr. 7) aamma parnaarussigallartarneq pillugu suliassani (inatsimmi tunngaviusumu § 71, imm. 4).

Tamanna tunngavigalugu naatsorsuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnerup iluani Eqqartuussiviit Qullersaata saniatigut eqqartuussivinnik marlunnik peqartuassasoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussutit pingaarnerusutigit eqqartuussiviit taamaattut allersaanni suliassanngortinneqarsinnaassallutik. Tamatumuunakkut eqqartuussivinni marlunni suliassanngortitsinnaaneq killissarititaasut iluanni ajornaquteqassangilaq, Eqqartuussiviit Qullersaanni sularineqarsinnaassallutik Kalaallit Nunaanni eqqartuussutaasimasut amerlanngitsuinnaat.

4.6.2. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisinnaatitaaffiisa naalagaaffeqatigiinnerup killingisa iluanni killilernerat

Kalaallit Nunaata iluanut tunngasuinnaat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuutinneqarsinnaapput. Tassa imaappoq suliassa qarfinnut tigusanut tunngatillugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliornissamut aqutsinissamullu piginnaatitaaffiat taamaallaat Kalaallit Nunaanni atortoq, naalagaaffiup sinneranut atuunnani.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaaffiisa taamaallaat Kalaallit Nunaanni atorsinnaanerannik aalajangiinikkut akornutissaqassanngilaq Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliaasa pisariaqartumik annertussusilimmik Kalaallit Nunaata avataani iliuuserineqarsimasunut aamma atorsinnaatitaanissaat. Ilaatigut pillaasarnermut tunngasutigut ajornassanngilaq – Danmarkimi pillaasarnermik inatsit naapertorlugu – aalajangissallugu inuit Kalaallit Nunaannut immikkut atassuteqartut pissutsit naapertorlugit pillarneqarsinnaasarnissaat Kalaallit Nunaata avataani pinerluutiminnut.

Tassunga atatillugu aamma taaneqarsinnaavoq inuutissarsiutitigut ilinniartitaanerit pillugit Kalaallit Nunaannut inatsimmi § 5-imi aalajangerneqarsimammat, tak. inatsit nr. 582, 29. november 1978, namminersornerullutik oqartussat maleruaqqusaliorsinnaasut inuit Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqartut, Kalaallit Nunaanni Danmarkimiluunniit inuutissarsiutinik ilinniarnerni peqataasut ilinniarnerminni ikiorserneqartarnissaannik.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsisit akornanni aaqqiagiinngissutaasinnaasut pillugit matuma kinguliini imm. 4.6.4 innersuunneqassaaq.

4.6.3. Pissutsit danskit oqartussaasuisa Kalaallit Nunaanni sulinerannut sulisuinullu tunngasut pillugit inatsisiliorneq

Siuliini imm.4.5.1-mi taaneqartutut naalagaaffiup naalakkersorneqarneranut tunngasumik suliassa qarfik Danmarkimi naalakkersuisut isumaat malillugu naalagaaffimmi oqartussaasunit tigummiinnarneqassaaq. Oqaatigineqareersutut tamatuma ilaatigut kinguneraa Folketingip suliaanut tunngasut imaluunniit Kalaallit Nunaannut tunngassutilinnik naalakkersuisut suliaat, ilanngullugit Danmarkimi ministerit inatsisit malillugit akisussaaffii, naalagaaffimmi oqartussaasunit ingerlanneqaannassasut.

Tassunga atatillugu inatsisissamut siunnersuummi uani naatsorsuutigineqarpoq naalagaaffimmi oqartussaasut piginnaatitaaginnassasut aalajangissallugu maleruaqqusat qanoq ittut naalagaaffimmi oqartussaasut Kalaallit Nunaanni suliaannut atuutissanersut. Taamaalillugu inatsisissamut siunnersuutip atuutilernerata kingorna naalagaaffimmi oqartussaasut aalajangersinnaajuassavaat, assersuutigalugu naalagaaffiup sinniisuutitaata (rigsombudsmand) suliaanut maleruaqqusaliorneq maleruaqqusanillu nalinginnaasunik aqutsineq.

Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni sinniisuutitaqarfiani sulisut pisussaaffii akisussaaffiilu pillugit arlalinnik apequteqarpoq, inatsisissamut siunnersuut malillugu naalagaaffimmi oqartussaasut piginnaatitaaffiinnut ataannartussanik. Apeqqutit ilaat tassaapput naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni sinniisuutitaqarfiani sulisut atorfirminnut atatillugu sunik immikkut pisussaaffeqarnersut, aammalu tamakkua Danmarkimi tjenestemandit pillugit inatsisit ataanniiginnarsinnaassallutik.

Aamma pissutsit naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni sinniisuutitaanut tunngasut misissorneqartarnissaanik apeqqut naalagaaffimmi oqartussaasut piginnaatitaaffianniiginnassaaq.

Danmarkimi sakkutooqarnermi sulisut eqqarsaatigalugit immikkut atorput sakkutuunik pillaasarnermik inatsimmi sakkutuunillu eqqartuussisarnermik inatsimmi immikkut

aalajangersakkt, tak. inatsit nr. 530, aamma 531, 24. juni 2005-imeersut.

4.6.4. Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni inatsisitigut akerleriissutitt

Ullumikkut atuutereerput suliassaqrarfiit arlaqartut iluanni Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu maleruaqqusat assigiinngitsut, taamaattumillu suliassani Kalaallit Nunaannut Danmarkimullu tunngassutilinni Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsisitigut akerleriissuteqartoqalersinnaavoq.

Assersuutigalugu apeqqutinngorsinnaavoq inatsisinut tunngasoq aalajangersimasoq naliliiffiqineqassanersoq maleruaqqusat Kalaallit Nunaanni atuuttut malillugit, imaluunniit maleruaqqusat Danmarkimi atortut malillugit. Apeqqutinngorsinnaavortaaq Kalaallit Nunaanni oqartussaasut aalajangigaat Danmarkimi akuerineqarlunilu – aamma akerlianik - naammassisassanngortinneqarsinnaanersoq.

Inatsisissamut siunnersuutip atulersitaaneratigut suliassaqrarfiit arlaqartut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuutinneqarnerata peqatigisaanik - ilanngullugit innuttaasunut pingaaruteqarlunartunut tunngasut, soorlu inatsisit pillaarnermut tunngasut, eqqartuussisarnermut tunngasut, inatsisit ilaqutariinnermut tunngasut inatsillu nalinginnaasoq pisuussutitut tunngasoq – apeqqutinik taamaattunik saqqummersoqartarnissaa annertusiartussasoq ilimagisariaqarpoq.

Inatsisissamik siunnersuutikkut matumuuna isummerfigineqanngilaq apeqqutit taamaattut qanoq iliornikkut aqqiivigineqartassanersut suliassaqrarfiit Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussanit tiguneqarsinnaasut iluanni, inatsisissamik siunnersuut atortussanngortitaasimasoq tunngavigalugu. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq pisariaqassanngimmat apeqqutinngorsinnaasut suliassaqrarfiit ataasiakkaat iluanni assigiimmik aqqiivigineqartarnissaat.

Tassunga taarsillugu naatsorsuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni oqartussaasut naalagaaffimmilu oqartussaasut isumaqatigiissuteqarnikkut allatullu ataqatigiissumik suleqatigiinnikkut pisariaqartillugu peqatigiillutik apeqqutinik pineqartunik oqaloqatiginnissutiginnittarnissaat.

5. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu akornanni aningaasatigut attaveqaatit

5.1. Aningaasatigut attaveqaatit pioreersut

Naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut maannakkut aningaasartuutai pingaarnerusutigut ukununnga avinneqarsinnaapput:

1. Suliassaqrarfiit Kalaallit Nunaanni oqartussanit ingerlanneqartut ataatsimoortumik tapiissutinik naalagaaffimmit aningaasaleeqataaffigineqartartut.
2. Suliassaqrarfiit Kalaallit Nunaannut tunngasut naalagaaffimmit ingerlanneqartut.

1-imut: Suliassaqrarfiit arlaqartut Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 5 malillugu tiguneqarsimasut ullumikkut Kalaallit Nunaanni oqartussanit ingerlanneqartut ataatsimoortumik tapiissutinik naalagaaffimmiit aningaasaleeqataaffigineqarlutik ingerlanneqarput. Assersuutigalugu makkuupput: meeqqat atuarfiinut tunngasut, suliffissaqartitsinermut inunnillu isumaginninnermut tunngasut, ilageeqarneq, avatangiisit, inuutissarsutitut tapiissutit, peqqinnissaqarfik, pilersuineq, angallassineq, allakkanik isumaginninneq, innaallagiaq, imeq, kiassarneq, qatserisartoqarneq, umiarsualiviit, aqquserngit, inissianik pilersuineq, boligstøtte, inissianik attartortitsineq aammalu oqarasuaatitigut attaveqaatit. Suliassaqrarfiit tamakkua aningaasaleeqataaffiginerisigut

ataatsimoortumik tapiissutitigut, inatsisini piginnaatitsissutini ataasiakkaani nalinginnaasumik killilersuutitigut, aammalu namminersornerunermik isuma naapertorlugu namminersornerullutik oqartussat ullumikkut ataatsimoortumik suliassanik pingaarnersuiuinissaminnut annertuumik kiffaangissuseqareerput.

2-mut: Suliassaqrarfiit Kalaallit Nunaannut tunngasut arlaqartut naalagaaffimmit suli ingerlanneqarput, aningaasartuutitai naalagaaffimmit akilerneqartarlutik. Assersuutigalugu makkuupput: politiit eqqartuussisoqarnerlu, pinerluttunik isumaginnineq, inunnut-, ilaqutariinnutkingornussisarnermullu tunngasut, nunat allamiunut tunngasut, aningaasaqarnermut tunngasut sillimmasiisarfeqarnerlu, uumasut nakorsaannut tunngasut annersaat, aalisakkat aalisakkanillu nioqutissiat pitsaassusiinik nakkutilliinermut tunngasut ilaat, imarsiornermut tunngasut annertunersaat, inatsisit pilersitseqqaartuunermut tunngasut, silaannakkut angallassinermut tunngasut, suliffinni avatangiisinut tunngasut, umiarsualivinni avatangiisinut tunngasut aammalu aalisarnermik nakkutilliisoqarneq.

Tamakkua saniatigut naalagaaffiup ilaatigut aningaasartuutigisarpai nunanut allanut- aamma isumannaallisaanermi politikimi suliassat ingerlannerannut tunngasut.

Suliassaqrarfiit arlaqartut namminersornerullutik oqartussat aalajangerneratigut tiguneqarsimapput naalagaaffimmit aningaasaleeqataaffigineqaratik, namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 4 naapertorlugu. Namminersornerullutik Oqartussat tamakkununga tunngasutigut inatsiliornermik akisussaaneq ingerlatsisutullu piginnaatitaaffiit tigusimavaat, tamatuma peqatigisaanik suliassaqrarfinnut tamakkununga aningaasartuutit (nammineq aningaasaliisarneq) tigusimallugit. Akuersisartutut oqartussaaneq namminersornerullutik oqartussanut nuunneqarsimalluni.

Tabel 1-mi takuneqarsinnaavoq naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tunngasumik aningaasartuutaasa ataatsimoortumik tapiissutit tunniunneqartartut, aammalu suliassaqrarfinnut allanut Namminersorlulutik Oqartussanit tiguneqarsinnaasunut naalagaaffiup aningaasartuutaanut takussutissiaq.

Tabel 1-imi takutinneqarpoq naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tapiissutit ataatsimoortut aningaasartuutai, aningaasartuutaalu allat.

Tabel 1. Naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut aningaasartuutai (tapiissutit ataatsimoortut aningaasartuutaalu allat) 2006

	Mia. kr.
Kalaallit Nunaannut tapiissutit ataatsimoortut, ilanngullugit aningaasat qanoq amerlatigisut sunut atorneqartarnerannut takussutissat	3,1
Kalaallit Nunaanni suliassaqrarfinnut naalagaaffiup aningaasartuutai	0,3
Katillugit	3,4

Malugisassaq: Naalagaaffiup ataatsimoortumik aningaasartuutai tassaapput tapiissutitunut ataatsimoortunut aningaasartuutit aammalu naalagaaffimmut tunngasut Kalaallit Nunaanni suliarineqarnerannut aningaasartuutit, ilanngullugit Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu aningaasartuutit. Tamatuma saniatigut naalagaaffiup naalagaaffimmi oqartussaasutut akilertarpai nunanut allanut tunngasunut isumannaallisaanermilu politikimut tunngasumik aningaasartuutit. Aningaasartuutit tamakku tabellimi ilaangillat.

Tigusiffigisaq: Suliassaqrarfinnut Kalaallit Nunaannut tunngasunut aningaasartuutit nalunaarsorneqarsimapput Finansministeriamit, ministereqarfinnit ataasiakkaanit paasissutissat tiguneqarsimasut tunngavigalugit aammalu naalagaaffiup 2006-imut naatsorsuutai tungavigalugit. Nalunaarsuummiipput naatsorsuutit kisitsisitaasa ataasiakkaat agguarnerannut atatillugu kisitsisit missiliuussat.

5.2. Naalagaaffiup tapiissutaasa Kalaallit Nunaannut aningaasatigut sunniutai

Naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tapiissutai 1979-imi namminersornerulernerup kingorna Kalaallit Nunaata aningaasaqarniarneranut, tamatumuunakkullu isertitanut imatut pingaarutaarukkiartuaarsimapput aammalu – Kalaallit Nunaanni namminermi nioqutissiorneq taamaaqataanik qaffariartuaarsimalluni. Naalagaaffiup tapiissutaasa 1980-imi Kalaallit Nunaanni katillugit isertitat 40 %-ngajarigaat 2006-imi isertitat 22 %-iisa missiliorpaat.

Kalaallit Nunaat taamaalilluni piffissami namminersorneruffigisamini naalagaaffiup tapiissutaanik isumalluuteqarpallaarunnaarsimavoq, aningaasarsiornikkut nammineernerulersimalluni. Ataatsimoortumilli tapiissutit naalagaaffiullu Kalaallit Nunaannut aningaasartuutai allat Kalaallit Nunaanni isertitat suli annertuumik ilagaat, ataatsimoortumik tapiissutit landskarsip ullumikkut katillugit isertitaasa affaat sinnerlugit annertussuseqarlutik.

Tabel 2-mi takuneqarsinnaasut Kalaallit Nunaanni 2006-imi isertitat atorineqarsinnaasut 14,2 mia. koruuniupput, Danmarkimi 1.639,9 mia koruuniullutik. Kalaallit Nunaanni isertitat atorineqarsinnaasut inummut ataatsimut 2006-imi 249.400 koruuniupput, Danmarkimi 301.700 koruuniullutik. Kalaallit Nunaanni akit ataatsimut isigalugu Danmarkimi akiniit 13½ pct.-imik qaffasinnerugunartut eqqarsaatigigaanni, Kalaallit Nunaanni inummut ataatsimut isertitat atorineqarsinnaasut Danmarkimi akinut uuttorlugit 2006-imi 219.600 koruuniupput. Akit assigiimmik angissusiannut uuttorlugit Kalaallit Nunaanni inuup ataatsip isertitai, naalagaaffiup tapiissutai ilanngullugit, Danmarkimi inuup ataatsip isertitaaniit 27 pct. missiliorlugu appasinnerupput.

Tabel 2. 2005-imi isertitat tamarmiusut atorineqarsinnaasut (bruttonationalindkomst) imminnut sanilliunnerat.

	Kalaallit Nunaat	Danmarki
BNI atorineqarsinnaasut, mia kr.	14,2	1.639,8
BNI atorineqarsinnaasut, inummut ataatsimut 1.000 kr.	249,4	301,7
BNI atorineqarsinnaasut inummut ataatsimut pisissutigineqarsinnaanerannut iluarsillugu, 1000 kr.	219,6	301,7

Paasissutissanik piffigisat: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqissaartarfik, Danmarks Statistik aamma Namminersornerunermik isumalioqatigiissitap nammineq naatsorsugai.

Naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tapiissutaasa Kalaallit Nunaanni aningaasaqarniarnermut suli annertuumik pingaaruteqarnerat, aammalu Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni isertitaasartut suli annertuumik assigiinnngissuteqarnerat annertuumik pingaaruteqarsimapput aningaasaqarniarneq pillugu inatsisissamik siunnersuummi aalajangersagassatut isumaliutinut.

5.3. Inatsisissamut siunnersuut malillugu aningaasatigut attaveqaatit

5.3.1. Siunissami aningaasatigut attaveqaatissat imarisassaar pingaarutillit

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu akornanni aningaasatigut attaveqaatissanut siunnersuutit imarisaat pingaarnerit makkuupput:

1. Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut ukiumut aalajangersumik tapiissutigisassavai 2009-imi ataatsimoortumik tapissuutit amerlaqataat, tassa 3.439,6 mio.kr., tak. § 5.

2. Suliassaqarfii inatsit taanna malillugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqartussat piffissamit tiguneqarfiminniit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanit aningaasalersorneqalissapput, tak. § 6.

3. Kalaallit Nunaata nunataata ataani aatsitassarsiornermi siunissami isertitaasartussat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisassavaat, tak. § 7, imm.1.

4. Naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai apparneqassapput Kalaallit Nunaanni aatsitassanik qaammatisiutit malillugit ukiumi pineqartumi isertitat 75 mio kr.nit amerlanerussutaasa affaannut naleqquttunngorlugit, tak. § 8. Tassunga atatillugu naatsorsuutigineqarpoq naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai millippata 0 koruuninngorlutik, taava tamatuma kingorna ukiumi tulluuttuni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissuteqartoqassanngitsoq, illuatungeriit allamik isumaqatigiissuteqanngippata.

5. Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai millippata 0 koruuninngorlutik, Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiinnialissapput Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu aningaasatigut siunissami attaveqarnissaat pillugu, tak. § 10. Isumaqatiginninniarnerni ilaatigut ilanngunneqassapput Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat avinneqarnissaat aammalu naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaasa nanginneqarnissaannik apeqquut. Illuatungeriit arlaannaalluunniit pisussaatitaanngilaq isumaqatiginninniarnerni aalajangersumik angusaqarnissaminut. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat avinneqarnissaannik illuatungeriit isumaqatigiissuteqanngippata, isertitat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisassavaat, ilanngunagit Danmarkimi pisortatut oqartussat selskabit il.il. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik ingerlataqartut akileraarutaannit, akitsuutinit piginneqatiginnissutaannillu isertitaat. Naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai millippata 0 koruuninngorlutik, illuatungeriillu naalagaaffiup tapiissutaasa nangeqqinneqarnissaannik isumaqatigiissuteqanngippata, naalagaaffik ukiumi tulluuttuni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissuteqassanngilaq. Innersuunneqassapput imm. 1.3.7. aamma § 10-mut oqaaseqaatit.

Tamatuma saniatigut inatsisissamut siunnersuummiippoq Danmarkimi ilisimatusarnikkut ingerlatsivinni susassaartuni Kalaallit Nunaata aatsitassanut tunngasutigut siunnersorneqarsinnaanera aammalu ilisimatusarsinnaanera, tak. § 9. Siunnersuut suleqatigiinnissamut missingersuusiap ataatsimoortup ilagaa, tak. imm. 1.3.6.

Naalagaaffiup ukiumoortumik tapiissutai Namminersorneq pillugu kalaallit qallunaallu isumaliutissiissutaanni akinik akissarsianillu 2007-imi nalimmaassaaneersuupput, t.i.3.202,1 mio. kr.-nut. inatsisissamut missingersuummi 3.439,6 mio. kr.-unerannut peqquataavoq, ilaatigut qassiussusii 2009-imi akinut akissarsinullu nalimaassaagamik (3.436,7 mio. kr.), ilaatigullu Kalaallit Nunaanni Namminersornerusut 1. januaari 2009-mi namminersornerunermik inatsit naapertorlugu tapiissuteqarfissat ingerlatarilissammatigit 1) Kalaallit Nunaanni ilinniarnertuunngorniarnermik ilinniartitaanerni suliaasat (2,7 mio. kr.) kiisalu 2) tarnikkut erloqissutinik ilisimatuussuseq atorlugu pinngitsaaliinermik atuilluni suliaasaqarfinni (0,2 mio. kr.).

5.3.2. *Siunnersuutip tunuliaqutaa*

Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu akornanni aningaasatigut attaveqaatit pillugit inatsisissamut siunnersuummi aalajangersakkat oqaasertalersorneranni imminnut ataqatigiissinniarneqarsimapput pisinnaatitaaffiit (piginnaatitaaneq) aammalu pisussaaffiit (aningaasatigut akisussaaneq), peqatigisaanik Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni isertitat assigiinngissutaat sianiginiarneqarluni.

Pingaartinneqarsimavoq Kalaallit Nunaanni inuup ataatsip isertitaasa (naalagaaffiup tapiissutai ilanngullugit) Danmarkimi isertitaasartuniit 25 procentimik appasinnerunerat. Tamanna tunngavigineqarsimavoq siusinnerusukkat assersuutigalugu naalagaaffiup tapiissutaasa ikilisikkiartuaarneqannginnissaanut, tapiissutilli 2009-imi angissusiviattut angissuseqartinnissaanut, t.i. 3.439,6 mio kr. Siunertarineqaraluartoq Kalaallit Nunaata piffissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu naalagaaffimmiit tapiissuteqarfigineqartannginnissaa, siunnersuutikkut sianiginiarneqarsimavoq Kalaallit Nunaata Danmarkillu akornanni inuuniarnermi atugarisat assigiinngissutaasa annerulersinneqannginnissaat, isertitat assigiinngissuteqareernerat eqqarsaatigalugu.

Inatsisissamut siunnersuutikkut tapiissutit ukiumut iluarsiiissuserneqartassapput ukiumi pineqartumi aningaasanut inatsimmi akit akissaatillu nalinginnaasumik nalilernerminni qaaffariaataannut naapertuuttunngorlugit. Procentip qaffariaataasussap naatsorsorneqarnerani tunngavigineqarpoq atukkat akiinut naliliussat qaffariaatissaattut eqqoriakkat aammalu naalagaaffiup akissarsianut naliliussaanut agguaqatigiissitsineq, 40/60-imik angissusiligaaq. Tamatuma assigaa Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanut 1988-imili ataatsimut tapiissutit angissusilerneqartarnerannik aalajangersagaq.

Aningaasatigut attaveqaatit siunnersuutigineqartunut tunngavioq pingaartoq alla tassaavoq politikikkut pisinnaatitaaffiup Kalaallit Nunaannut nuunneqarnissaata aammalu Kalaallit Nunaanni suliassa qarfiit tiguneqartussaata nammineerluni aningaasalersorneqarnissasa imminnut ataqatigiissinneqarnissaat. Tamanna erserpoq Kalaallit Nunaata inatsit malillugu suliassa qarfinnik tigusassaminik nammineerluni aningaasalersuinissaatigut Tamatumani pingaartinneqarsimavoq suliassa qarfiit suut tiguneqarnissaannik qaqugulu tamatuma pinissaanik inatsisissamut siunnersuut malillugu Kalaallit Nunaanni oqartussaasut aalajangersaata.

Naatsorsuutigineqarpoq naalagaaffiup aningaasalersortuassagai suliassa qarfiit Kalaallit Nunaanni oqartussanit tiguneqarsimanngitsut imaluunniit tiguneqarsinnaanngitsut.

Naatsorsuutigineqarportaaq Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfimmik tigusinissaata tungaanut naalagaaffiup suliassa qarfimmik pineqartumi pitsaassutsimik qulakkeerinnissimajuarnissaa, Danmarkimi pitsaassutsip assinganik pitsaassuseqarnissaq qulakkeerlugu, Kalaallit Nunaannilu pissutsit immikkut ittut sianigalugit.

5.3.3. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat agguarneqarnissaat

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat agguarneqarnissaat aalajangigaavoq Kalaallit Nunaanni pisuussutit aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi (aatsitassanik inatsit) § 22-mi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersoq. Aalajangersakkakut tassuuna Kalaallit Nunaanni pisuussutit aatsitassanit pisut pillugit inatsisip allannguutaanik inatsimmi nr. 844-mi 21. december 1988-imeersumi § 26-imi isertitat agguarneqarnissaannik aalajangersagaq allanngortinneqarani atuutiinnarpoq.

Isertitat agguarneqarnissaannik isumaqatigiissutip maannakkut atuuttup saqqummiunneqarneranut atatillugu aammalu isertitat suut pineqarnerannik nassuiaammut atatillugu aatsitassat pillugit inatsisip (§ 26-usimasup tunuliaqutarisaata) allanngortinneqarneranik inatsimmut 103-mut 17. november 1988-imeersumut oqaaseqaatini ilaatigut ima allasimasooqarpoq:

”Isertitat agguarnissaannut periaaseq maannamut atuuttoq (Kalaallit Nunaanni pisuussutit aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi 1978-imeersumi) naapertorlugu selskabinit Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornerinissamut akuerineqarsimasunit pisortat isertitaat Kalaallit Nunaanni namminersornerullutik oqartussat pisassavaat, tamatumali peqatigisaanik naalagaaffiup Kalaallit

Nunaannut aningaasaliissutaanut aningaasanngorlugit nuunneqartunut naligiissaatit atorneqassallutik. Tamakkua saniatigut pisariaqarpat isertitat agguarneqassapput Danmarkimi naalackersuisut namminersorerullutillu oqartussat akornanni erseqqinnerusumik isumaqatigiissuteqarnikkut.

§ 26, imm. 1 aamma 2-mi aalajangersagassatut siunnersuutit kingunerissavaat isertitat Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornanni avinneqartarnerata allannguuteqarnissaat, taamaalillugu Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi pisortat siunissami isertitaasa avinneqartarnerat Danmarkimiit Kalaallit Nunaannut aningaasanik ukiumoortumik nuutaasartunut attuumassutaarullugit. Allannguutittaap kingunerissavaa isertitat aaqqissuussinermi ilaasut tamarmiusut ukiumut 500 mill. koruunit tikillugit avinneqartarnissaat naalagaaffimmut 50%-imik aammalu Kalaallit Nunaanni Namminersorerullutik Oqartussanut 50%-imik, aningaasanit nuutaasartunit ilanngaatinagit.

Aningaasat taakku saniatigut isertitat avinneqartarnissaat Danmarkimi naalackersuisut aammalu namminersorerullutik oqartussat isumaqatigiinniarnertigut inatsisikkut aalajangerneqassapput, tak. imm. 4.

Taamatut 50%-50%-imik avitsineq naapertuutissaaq aatsitassanik aaqqissuussinermi periaatsinut allanut, avitseqatigiinnissamik aammalu assigiimmik aalajangiisinaanermik tunngaveqartunut. Peqatigiilluni ingerlatsiviup Nunaoil A/S-ip, naalagaaffiup Namminersorerullutillu Oqartussat tamarmik immikkut 50%-imik aktiaateqarfignissaanni periaatsimut taanna naapertuuppoq. Nunaoil A/S-ip suliassaraa isumagissallugu Kalaallit Nunaanni ikummatissanik allanillu aatsitassarsiornermi Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu pisortat peqataanissaat, tak. inatsit nr. 595, 12. december 1984, inatsisikkut nr. 106-kkut 20. marts 1987-imeersukkut allangortinneqartoq.”

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermut tunngasut ineriartortitaanerata Kalaallit Nunaanni siunissami inuutissarsiornermik ineriartortitsinermit pingaaruteqartorujussuanngorsinnaavoq, tamatumuunakkut isertinneqartalersinnaammata naalagaaffiup tapiissutaanut tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit taartaasinnaasut, tamatumani Kalaallit Nunaat aningaasarsiornermik immiutunat napatissinnaanerulersinnaalluni.

Taamaassappat aatsitassarsiornerup Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut pitsaasumik sunniutigisinnaasai pilersinnaassapput nalinginnaasumik aningaasarsiornermik, ilanngullugit sanaartukkanut il.il. aningaasaliissutitigut, aammalu sanaartukkat ingerlatinnerannut il.il. atatillugu nunaqavissunik sulisussarsisarnertigut, kiisalu pisortat piginneqatigiiffinniit isertitaasigut.

Inatsisissamut siunnersuut manna naapertorlugi Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pissavaat. Naalagaaffiulli tapiissutaasa qanoq pineqarnissaannut apeqqutaasussaasaaq aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi pisortat isertitaasa annertussusiat.

Siunnersuutikkut tassuuna Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai apparneqassapput ukiumi pineqartumi isertitat 75 mio kr.-nit amerlanerussutaasa affaannut naleqquttumik.

75 mio kr.nik ilaanggaasiineq pissaap ujarlernissamut kajumissuseqarnerulersitsiniarluni tamatumuunakkullu Kalaallit Nunaat aningaasarsiornermik immiutunat napatinnerulersinniarlugu. Naatsorsuutigineqarpoq 75 mio koruunit aatsitassarsiornermi isertitanit ilanngaatigineqartussat naalagaaffiup tapiissutaasa millissutissaasa avataaniitinneqartussat inatsisip matuma atulernerata kingorna 1. januarimiit akinut akissarsianullu naleqqussarneqartassasut. Naleqqussaaneq naalagaaffiup tapiissutaanut periutsit malillugit pisassaaq.

Aatsitassarsiornermi ukiumoortumik isertitat piffissap ilaatigut ikileriassappata (75 mio kr. siulliit saniatigut), ataatsimoortumik tapiissutit amerlineqassapput ikileriaatit affaasa amerlaqataannik.

Assersuutigalugu ukiumi siullermi aatsitassanit isertitat 275 mio koruuniuppata, naalagaaffiup tapiissutai ikilineqassapput (275-75, 2-mik agguarlugit=) 100 mio kr. Taamaalillugu Namminersorlutik Oqartussat ukiumi siullermi isertitatut, aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit, allassinnaavaat (275-100=) 175 mio kr. Ukiup aappassaani aatsitassanit isertitat 175 mio koruuninut ikileriarpata naalagaaffiup ukiumut tassunga tapiissutai ikilineqassapput (175 – 75, 2-mik agguarlugit=) 50 mio kr.. Namminersorlutik Oqartussat ukiup aappassaani isertitaat, aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit, imaassapput (175-50 =) 125 mio kr. Tassa imaappoq aatsitassanit isertitat ukiumi siullermiit ukiup aappasaanut 100 mio koruuninik (275-175) ikileriarnerat Namminersorlutik Oqartussat isertitaasigut (aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit) 50 mio koruuniussasut. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat ikileriarpata 0 koruuninngorlutik, naalagaaffiup tapiissutai 3.439,6 mio. koruuniussapput (2009-imi). Aatsitassanit isertitat kingunerannik ataatsimoortumik tapiissutit ikilinerannut aallaaviuvoq ukiut tamaasa 3.439,6 mio koruuniunissaat (2009-imi).

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat kingunerannik ikilippata 0 koruuninngorlutik, ukiumut tullermut tapiissutit aamma peerneqassapput, tamaalillugulu Namminersorlutik Oqartussanut tapiissuteqartoqaqqissanani, illuatungeriit akunnerminni allamik isumaqatigiissuteqarsimangippata, tassunga atatillugu tak. siunnersuummi § 10.

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat kingunerannik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai 0 koruuninngorlutik ikilissappata tapiissutit ukiumut aamma tulliuuttumut atorunnaarmissaannik aaqqissuussineq taaneqartoq aamma atuutissaaq, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermit isertitat ukiumi kingusinnerusuni appariaqqissagaluarpata imaluunniit atorunnaavissagaluarpata. Pissutsit ilaatigut taamaalisinnaapput ukiup siulliup kingorna ukiumi ataasiartumik immikkut ittunik isertitaqartoqassappat, assersuutigalugu selskabini aatsitassanik ingerlatsisuni Kalaallit Nunaanni pisortanit pigineqartuni piginneqataassutit tuninerisa kingunerisaannik.

§ 10-imili aalajangersagaq atussanngilaq Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik, Danmarkimi pisortatut oqartussaasut imaluunniit selskabit il.il. Danmarkimi pisortatigut oqartussaasunit pigineqartut aatsitassarsiorfinnik § 7, imm. 2, nr. 3-mi taaneqartunik piginneqataassutiminnik, imaluunniit Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermissamut akuersissutinik piginneqataaffigisaminnik tunisaqarpata. Tunisinermi isertitat ilaat ukiumut isertitatut nalunaarsukkanut ilaangunneqartut, taamaalillutillu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqartut, naatsorsorneqassapput naalagaaffiup tapiissutaasa 0 koruuninngortinneqaatigisaattut. Pissutsinili taamaattuni isertitatut ilanngunneqartut naalagaaffiullu tapiissutaasa 0 koruuninngorlugit ikilissutaasa kingunerissanngilaat siunissami tapiissutit peerneqarnissaat, tak. § 10-mut oqaaseqaatit.

5.3.4. Aatsitassanik aaqqissuussinermi atuuttumi isertitat suunerannik nassuiaat

Pisuussutit aatsitassanit pisut tassaapput atortussiassat ikummatissallu (kulbrinter). Isertitat suut avinneqartarmissaannik nassuiaat atuuttoq aatsitassat pillugit inatsimmi § 22, imm. 3-miippoq, (siornatigut § 26), tak. inatsimmik nalunaarut nr. 368, 18. juni 1998-imeersoq. Nassuiaamma pingaarnerusut makkuupput:

1. Immikkut aalajangersunut akuersissutit naapertorlugit isertitat, pinnagilli akitsuutit il.il. Ikummatissanut aatsitassanullut pisortaqarfimmi aningaasartuutinut matussutissatut akilerneqartartut.
2. Danmarkimi aamma Kalaallit Nunaanni pisinnaatitaaffilinnik sutigulluunniit akileraarsiinikkut isertitat, Kalaallit Nunaanni pisuussutinut aatsitassanit pisunut

ingerlatsinermut ilaasut.

3. Naalagaaffiup Namminersornerullutillu Oqartussat peqatigiillutik aatsitassarsiornermi peqataaffigisaanni isertitat.

4. Selskabini, pisinnaatitaaffilinni, imaluunniit selskabini selskabinik taamaattunik toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit pigisaqartuni aktiaatilinnut tunngatillugu Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu aningaasanit pissarsianit akileraarutinit il.il. iluanaarutit.

Aatsitassat pillugit inatsisip allangortinneqarnera pillugu inatsimmi L 103-mi 17. november 1988-meersumi § 1, nr. 6-imut oqaaseqaatini isertitat suut pineqarnersut ima allassimasoqarpoq:

” § 26, imm. 3-mi aalajangersagassatut siunnersuut imaqarpoq isertitat suut isertitanik avitsinissami ilanngunneqarnissaannik sukumiisumik naatsorsuutinik.

§ 26, imm. 3, nr. 1-imi isertitatut taagorneqartut tassaapput paaanissani aalajangersuni aalajangersakkat tunngavigalugit pisortat isertitaat suugaluartulluunniit. Pineqaratilli akitsuutit il.il. Ikummatissanut aatsitassarsiornermullu pisortaqaarfiup aningaasartuutaanut matussutissatut akilerneqartartut. Isertitanut nr. 1-mi pineqartunut assersuutit taaneqarsinnaavoq akuersissummut akitsuut 45%, Greenex A/S-imut Maarmorilimmi ilaatigut aqerlumik zinkimillu paaanissaanut akuersissummi aalajangerneqarsimasoq.

Assersuutip aappaatut taaneqarsinnaavoq nioqutissiornermut akitsuut (royalty) Tunup Avannaani Jameson Landimi selskabit arlaqartut ikummatissanik ujarlernissaannut paaanissaannullu akuerineqarnerminnut akiligassaattut 1984-imi aalajangerneqarsimasoq.

Maarmorilimmut- aamma Jameson Landimut akuersissutit naapertorlugit akuersissummik pigisaqartut ukiumoortumik akiliuteqartarput il.il. Ikummatissanut aatsitassarsiornermullu pisortaqaarfiup aningaasartuutaanut matussutissanik, avatangiisinik allanillu tunuliaqutaasunik misissuineranut, pisortat suliaannut (akuersissutit suliarinerannut, nakkutilliineranut, nalunaarusiornermut il.il.) aammalu paasisitsiniaaneranut il.il. atatillugu. Isertitat taamaattut siornatigutut naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat isertitanik avitsisarneranni ilaangillat.

§ 26, imm. 3 nr. 2-mi isertitanut taagorneqartunut ilaapput Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu selskabit akuersissummik pigisaqartut akileraarutaat suulluunniit.

Tamatumani siulliullugit pingaernerullugillu pineqarput Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu akileraartarnermut inatsisit sukkulluunniit atuuttut malillugit selskabit akileraarutaat, tassani pingaernerpaalluni akuersissummik pigisaqartup sumiiffik angerlarsimaffia ingerlatsivialu. Assersuutit taaneqarsinnaavoq akuersissummik pigisaqartut A/S Arco Greenland aamma Arktisk Minekompagni A/S Jameson Landimi uuliamik paaalissagaluarunik Kalaallit Nunaanni ingerlatsivigisaminni Danmarkimilu angerlarsimaffigisaminni akileraartitaasussaammata. Kalaallit Nunaanni akileraarutit Danmarkimi selskabinut akileraarummit ilanngaatineqassapput.

Tamatuma saniatigut selskabit akuersissummik pigisaqartut allatut qanorluunniit akileraaruteqartussaapput, ilaatigut Kalaallit Nunaanni ikummatissanut akileraarutininik (ikummatissanut akileraarut Danmarkimi atuuttoq Kalaallit Nunaanni atunngilaq).

§ 26. imm. 3, nr. 3-mi isertitatut taagorneqartunut ilaapput aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat peqatigiillutik peqataaneranni isertitat. Taamatut peqatigiilluni peqataaneq selskabi Nunaoil A/S aqutugalugu ingerlanneqartussaassaaq. Nunaoil A/S pillugu inatsit naapertorlugu naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat selskabimi aktiaatilitut isertitaat allassimapput Kalaallit Nunaanni atorussiasat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi nr. 585-mi 29. november 1978-meersumi § 26-mi. § 26, imm. nr. 3-mi aalajangersagassatut siunnersuut malillugu naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat Nunaoil A/S-mi aktiaatilitut isertitaat, isertitat avinneqartarnissaanni isertitatut allatulli pineqassapput.

Naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat isertitanik 50%-50%-mik avitsisarinnissaannik siunnersuutikkut aamma anguneqartussaavoq illuatungaagut isertitat avinneqartarnissaata illuatungaagullu

Nunaoil A/S-ip pigineqarnerata imminnut naapertuutilernissaat.

§ 26, imm. 3, nr. 4-mi isertitat suut pineqarneranni ilaapput Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu pissarsianit iluanaarutinit akileraarutit il.il. selskabini akuersissutinik pigisaqartuni, imaluunniit selskabini taamaattunik toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit tamakkiisumik pigisaqartuni aktiaatilinnut tunngasut, assigiinngitsutigut aktianik 100%-mik pigisaqartoqartillugu.

Iluanaarutinit akileraarutit naalagaaffiup namminersorerullutillu oqartussat avitseqatigiittarnissaannut ilaajuarnissaannut pissutaanerpaavoq akileraarusiinermetik apeqqummi iluanaarutinit Danmarkimut Kalaallit Nunaannulluunniit akileraartarnissamik apeqqummi akuersissummik pigisaqartup sumiiffik angerlarsimaffia apeqqutaammat. Taamaattumik sumiiffik angerlarsimaffik tassaannersoq Kalaallit Nunat Danmarkiluunniit pingaaruteqartorujussuavoq piiaanissamut akuersissummik pigisaqartup akileraartarnissaanut, apeqqullu akuersissutissanik isumaqatigiinniutiginninnerni akuersissummik pigisaqartumut oqartussanullu pingaaruteqartussaavoq. Iluanaarutinit akileraarutit isertitat avinneqartarnissaannut ilaanngippata naalagaaffiup namminersorerullutillu oqartussat iluanaarutinit tunngasutigut soqutigisaat tamatigoruinnaq akilerliilluinnalertussaapput sumiiffimmuut angerlarsimaffimmuut tunngatillugu. Pissutsit taamaattut akuersissummik pigisaqartunut tunngatillugu pisortat soqutigisaannik ingerlatsinermi, aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi periaatsinut pingaaruteqarlunnaartunut naalagaaffimmuut namminersorerullutillu oqartussanut akornutaalersinnaassapput. Pissutsit taamaattut pinngitsoorneqarsinnaapput iluanaarutinit akileraarutinit iluanaarutit isertitanik avitsinissamut ilaatitaappata.”

Aamma ila allassimavoq:

”Pisortat isertitaat allat tamarmik § 26, imm. 3-mi taaneqarsimanngitsut isertitat avinneqarnissaanni ilaassanngillat, Kalaallit Nunaannili Danmarkimilu oqartussanut pisassanngortinneqassallutik. Taamaallilugu assersuutigalugu ilaatigut akuersissummik pigisaqartut sulisorisaasa, entreprenørit pisiortorfiillu sulisuisa akileraarutaannit isertitat aammalu akitsuutit (told) ingerlatsiviullu ingerlanneranut akitsuutit allat isertitat avinnissaanni ilaatitaassanngillat.”

Kalaallit Nunaannut atuuttumik aatsitassanik aqqissuussinermetik Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut energiministeriallu akornanni 9. januar 1989-imi isumaqatigiissummi ilaatigut ima allassimavoq:

”Pisuussutit aatsitassanik pisut piiarnissaannut siunissami akuersissutaasartussani [...] isumannaarniarneqassaaq oqartussaasut piiaanermi isertitaasa suunerisa takuneqarsinnaanissaat aammalu allanik ingerlatsinermi isertitaniit akileraarutit tungaasigut immikkoortinneqarnissaat. Taamaattumik pisariaqarpoq iluaqutiginninnissamut siunissami akuersissuteqarnermi - akuerineqarnissamut piumasaqaataasutut aalajangersakkatigut – makkua isumannaarneqarnissaat,

- akuersissummik pigisaqartup ingerlataqannginnissaa akuersissummi ilaanngitsumik allamik imaluunniit allamik ingerlataqannginnissaa Kalaallit Nunaanni isumalluutit aatsitassanik pisut pillugit inatsit naapertorlugi;
- akuersissummik pigisaqartup selskabini allani imaluunniit piginneqatigiiffinni piginneqataasutut (juridiske personer) aningaasaliinnginnissaa;
- akuersissummik pigisaqartup Kalaallit Nunaanni imaluunniit Danmarkimi selskabinut allanut ataatsimut akileraaruserneqannginnissaa;
- akuersissummik pigisaqartup aqqissuussivigineqarnerat, ilanngullugit selskabimut qullersarisaanut pissutsit, allanngortinneqarsinnaassanngitsoq Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfik akuersisimatinnagu;
- akuersissummik pigisaqartup sumiiffik angerlarsimaffia allanngortinneqarsinnaassanngitsoq Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfik akuersisimatinnagu.

Piiaanissamut akuersissuteqarnissap isumaqatigiinniutigineqarnerini akuersissummik pigisaqartup sumiiffik angerlarsimaffigisaa aammalu aqqissuussivigineqarnera taamaatillugu oqaloqatigiisutiginetartariaqarput energiministeriap Naalakkersuisullu akornanni, isertitat avinneqarnissaanni siunertaanngitsumik equngassuteqalinnginnissaa isumannaarniarlugi. Tamatuma peqatigisaanik isumannaartariaqarpoq Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup Danmarkimi akileraartarnermut qullersaqarfiup

(skattedepartement) aammalu Kalaallit Nunaanni akileraartarnermut pisortaqarfiup isumaqatigiinnissaat qanoq naatsorsorneqassanersut, piiaanermi isertitat avinneqarnissaannut tunngatillugu.

Iluanaarutinit akileraarutinit tunngatillugu isumannaarniarneqassaaq isertitat avinneqarneranni illuatungeriinnut taakkua iluaqutaanissaat, aammalu akuersissummik pigisaqartup sumiifimmik angerlarsimaffianik apeqquutip namminersorerullutik oqartussat naalagaaffiullu akornanni soqutigisatigut akerleriissutigineqalinninnissaat. Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu akileraartarnermut inatsisit ullumikkut atuuttut tunngavigalugit Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqarfiup, skattedepartementip aammalu Kalaallit Nunaanni akileraartarnermut pisortaqarfiup akornanni isumaqatigiissutigineqarsimavoq iluanaarutinit akileraarutit, isertitat avinneqarnissaannut ilaasussat naatsorsoreranni periaatsit makku atorineqassasut:

- a. Selskabit akuerineqarsimasut Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffillit iluanaarutiminnit akileraarutaat tamakkiisumik isertitat avinneqarnissaanni ilaatitaassapput.
- b. Selskabini akuerineqarsimasuni Danmarkimi angerlarsimaffilinni nunat allamiut aktiaatillit iluanaarutiminnit akileraarutaat isertitat avinneqarnissaanni ilaasussat naatsorsorneqassapput aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit, aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit angissusiat naatsorsorlugu, iluanaarutinit akileraarutit angissusiat naatsorsorlugu, ilanngaatigalugit aningaasat marloqjusamik akileraarusiisarnermik isumaqatigiissutit malillugit aktianik pigisalinnut nunami allamiunut utertinneqartussat, ilanngullugit akileraarutinit taarsiissutigineqarsinnaasut.
- c. Selskabinut akuerineqarsimasunut naalagaaffiup iluaniittunut aktianik pigisalinnut Danmarkimi angerlarsimaffeqartunut iluanaarutinit akileraarutissat, isertitat avinneqarnissaanni ilaasussat naatsorsorneqassapput tunngavigalugit siumoortumik tunniunneqarsimasut aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit (netto-beløb) angissusilerlugit, netto-beløb naatsorsorneqassalluni iluanaarutinit akileraarutit siumoortumik tunniunneqarsimasutut inissutaasutut, ilanngaatigalugit akileraarutinit taarsiissutissatut naalagaaffiup aningaasartuutai. Pissutsini taakkunani iluanaarutit annertuungussappata tamanna energiministeriap Naalakkersuisullu akornanni oqaloqatigiissutigineqarsinnaavoq.
- d. Aktianik piginnittoq imm. C-mi tassaappat selskabi 25-99%-inik aktiaatilik, taava iluanaarutinit akileraarutinit ilanngaassisoqarsinnaanngilaq. Iluanaarutinit tulliullugit akiliutigineqartussanit iluanaarutinit akileraarutit isertitat avinneqarnissaanni ilaassanngillat. Periaatsinik isumaqatigiissutit kinguneranik tamatuma kinguneraa Namminersorerullutik Oqartussat isertitat avinneqarnissaannut tunngaviumik anguniakkanut atatillugu iluanaarutissaminnik annaasaqarnissaat. Taamaattumik tamanna pinaveersaartinneqartariaqarpoq. Taamaalisooqarnissaali pinngitsoorneqarsinnaanngippat, iluanaarutillu annertuujussappata, energiministeriap Naalakkersuisullu akornanni isumaqatigiinniartoqarsinnaavoq.
- e. Akatianik pigisalik imm. c-mi tassaappat selskabi aktianik 100%-mik pigisaqartoq, iluanaarutinit akileraarutit akiliutiutigitinneqarallarsimasut tunniunneqarsimannigitsut ilanngunneqassapput selskabimut attaveqarfigisamut (moderselskab), toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit selskabimik akuerineqarsimasumik piginnittumut iluanaarutinit akiliuteqarnermi, isertitanik avitsinermi, aatsaalli iluanaarutinit taamatut akiliuteqartoqarpat aammalu taamaallaat iluanaarutinit Kalaallit Nunaanni ingerlatsinermut tunngatinneqarsinnaasunut tunngatillugu.

Illuatungeriit soqutigivaat iluanaarutinit akileraarutinit akileraarutinullu allanut tunngasumik aningaasat avitsinermi ilaatitaasussat naatsorsorneqarnissaat siunertaanngitsumik equngassuteqalernissaa pinngitsoortillugu, tak. § 26, imm. 3. Tamanna siunertaralugu Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqarfik, skattedepartementi Kalaallit Nunaannilu akileraartarnermut pisortaqarfik akuttunngitsunik oqaloqatigiittassapput, akileraarutissat isertitat avinneqarnerannut ilaasussat naatsorsorneqartarnissaat pillugu, aammalu naatsorsuineranut atatillugu ingerlatsinermi ajornartorsiutaalersinnaasut pinngitsoortinniarlugit. Misilittagaalersussat tunngavigalugit oqaloqatigiissutigineqartarsinnaapput ingerlatsinermi iluarsisutaasariaqartussat aammalu iluanaarutinit akileraarutinit iluanaarutit akileraarutillu allat isertitat avinneqarnissaanni ilaasussat avinneqarnissaanni naatsorsueriaatsit atorineqartut.

Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu akileraarutinit tunngasumik inatsisinik siunissami allannguisoqassappat isertitat avinneqarnissaannut sunniuteqartussanik, taava illuatungeriit oqaloqatigiissutigissavaat inatsimmi § 26, imm. 3, nr. 2 aamma 4-mi aalajangersakkat iluarsisariaqarnersut.”

Oqaatigineqassaaq aatsitassanut inatsisip isumaqatigiissutigineqarnerata kingorna iluanaarutit akileraaruserneqartarnissaannik Danmarkimi inatsit allanngortinneqarnikummat, taamaattumik

isumaqatigiissut aammalu aatsitassanut inatsimmut oqaaseqaatit paasineqassallutik akileraartarnermik inatsisaasimasoq tunngavigalugu.

Isumaqatigiissummissaaq allassimavoq:

”Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut akileraarutininik akitsuutinillu assigiinngitsunik il.il. atulersitsissagunik imaluunniit annertuumik allannqortitsissagunik, Kalaallit Nunaanni pisuussutinik uumassuseqanngitsulerinermut sammititanik imaluunniit annertuumik sunniuteqartussanik, taava Danmarkimi naalakkersuisunut Naalakkersuisunullu tamakku oqaloqatigiissutigisassavaat.”

§ 22 (siornatigut § 26) imm.3.nr. 1-imi isertitat suusinnaanerannut tunngatillugu aatsitassat pillugit inatsisip allannguutaanik inatsimmi nr. 61, 4.november 1993-imeersumi makku allassimapput:

” § 31 b-mut:

Inatsimmi § 8-mi periarfissiisoqarpoq pisinnaatitaaffinnik pigisaqartut akitsuutinik akiliisinniarnissaannut. Akitsuutit tamakku ilaatigut tassaapput siunertanut aalajangersunut akitsuutit, aatsitassarsiornermut qullersaqarfiup aningaasartuutaanut matussutissat, ilaatigullu tassaallutik akitsuutit allatut ittut, soorlu nioqutissiornermut akitsuutit (royalty). Inatsimmi § 22, im. 3 nr. 1 malillugu siunertanut aalajangersunut akitsuutit naalagaaffiup namminersornerullutillu oqartussat isertitanik avitsinissaannut ilaanngillat.

Siunnersuummi tunngavissinneqarpoq akiliutit (gebyrer) akitsuutillu Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqrarfiup aningaasartuutaannut matussutissatut akiliutigitinneqartut, tak. inatsimmi § 22, imm. 3, nr. 1, aalajangersornissaannut aningaasartuutit ilaannut matussutissatut. Siunertanut aalajangersunut akitsuutit kisimik siunnersuummi pineqarput.

Akiliutit akitsuutillu taaneqartut ittut aalajangerneqassapput inatsimmi § 6, imm. 4, § 7, imm. 6 aamma § 8, imm.1-imi oqaaseqatigiit sulliit naapertorlugit, aammalu pissutsit ilaasigut pisinnaatitaaffeqartut inatsimmi § 25, imm. 5 naapertorlugu aatsitassanut qullersaqarfimmi oqartussaasutut sulianut tunngatillugu aningaasartuutit taarsiissutissatut akiliisitsiniartoqartannginnissaannut atasutut isigineqassalluni.

Akiliutit akitsuutillu taaneqartut tamatigunqajak ikummatissanut aatsitassanullu assigiinngitsuusarput aalajangerneqarajuttarlutik aatsitassarsioqatigiiffiit uuliasioqatigiiffiillu Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ujerlernissaminnut piaanissaaminnullu aningaasaliissuteqarnissaannut pilerisaarnissaannut annaanaveersaarnissaannullu periarfissat annertuumik ajornerulersinnaveersaarlugit. Akiliutit akitsuutillu taamaalillugu angissusilerneqartassanngillat aningaasartuutit tamakkiisumik matussutissarsiniarnissaq siunertarlugu. [...]”

5.3.5. Inatsisissamut siunnersuut una malillugu isertitat suunerisa nassuiarnerat

Aatsitassarsiornermik aqqissuussinerup nutaap tamanut tunngatillugu tunngavia tassaavoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni aatsitassanut tunngasut iluanni tamakkiisumik oqartussaaffiginnilersinnaanerata, inatsisillu atuutilerneratigut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitaqarsinnaanerata, tak. siunnersuummi § 7, imm. 1. Tamatuma saniatigut innersuussutigineqassapput § 10-mut oqaaseqaatit, naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaasa 0 koruuninngorlutik ikilinerannut tunngasut.

§ 7, imm. 2-mi taagorneqarput isertitat suunerannik nassuiaatini isertitat pineqartut. Nassuiaammut annertuumik tunngaviupput aatsitassat pillugit inatsimmi atuuttumi § 2, imm. 3-mi isertitat suunerannik nassuiaatit. Aatsitassanik aqqissuussineq atuuttoq naapertorlugu danskit-kalaallillu assigiimmik aalajangiisinnaatitaapput Kalaallit Nunaanni pisuussutit aatsitassanik pisut pillugit siunnersuisoqatigiit aqutugalugit, Danmarkimi naalakkersuisut Naalakkersuisullu tamarmik naaggaarsinnaatitaallutik. Taamaalillugu isertitat suunerannik nassuiaatit assigiinngitsutigut naleqqussartariaqarsimapput, nassuiaatit siunissami aatsitassanik aqqissuussinermi nutaami Namminersorlutik Oqartussat tigusinnaasaanni

atorsinnaassammata.

§ 7, imm. 2-mi isertitanik nassuiaammut tunngaviupput Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsisit atuuttut, siunertaalluni imm. 1 malillugu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat atsitassatigut isertitassaat taagorneqassallutik. Isertitattaq tamakkua tunngaviussapput naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaasa ikilineqarsinnaanerannut, angissuseqalersillugit Namminersorlutik Oqartussat aatsitassarsiornerni isertitaasa ukiumut 75 mio koruuninit amerlanerusut affaanik, tak. siunnersuummi § 8.

Kalaallit Nunaanni imaluunniit Danmarkimi inatsisit imaluunniit akileraarutinut, aatsitassanut imaluunniit selskabinut tunngatillugu oqartussaaffiginninnerup siunissami allannguutaasa kingunerisinnaavaat isertitat suunerannik nassuiaatit siunertanut naapertuukkunnaarnerat. Tamatuma kinguneranik isertitat suunerannik nassuiaatit Naalakkersuisunit Danmarkimilu naalakkersuisunit nalileqqinneqartariaqassapput, qulakkeerniarlugu isertitat suunerannik nassuiaatit inatsimmi siunertarisanut naapertuuttuunissaat. Taamatut nalileeqqinnerup ilisimatitsinermik tunngaveqartumik pinissaa qulakkeerniarlugu naatsorsuutigineqarpoq illuatungeriit atortussani tamatumunnga tunngassutilinni tamani sukumiisumik imminnut ilisimatittarnissaat. Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsisit allannguutaat allat aatsitassarsiornermi isertitat avinneqarnissaannut allannguutaasussaangitsut isertitat suunerannik nassuiaatit nalileqqinnissaannut pissutissaassanngillat. Taamaalillugu assersuutigalugu akileraarutit angissusiannik allannguutissat, tak. siunnersuummi § 7, imm. 2, nr. 2, isertitat suunerannik nassuiaatip nalileqqinnissaanut tunngaviussanngillat.

5.3.5.1 Akuersissutit aalajangersimasut naapertorlugit isertitat

§ 7, imm. 2, nr.1-mi siunnersuutigineqartut aatsitassat pillugit inatsimmi § 22, imm. 3 nr. 1-imi aalajangersagaareersut nanginneraat. Taamaalillugu siunnersuutigineqarpoq aatsitassanik misissueqqaarnissamut, ujarlernissamut imaluunniit paaanissamut akuersissutit aalajangersimasut naapertorlugit isertitat suunerannik nassuiaatit ingerlatiinnarneqassasut, taamatullu siunnersuutigineqarluni Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup aningaasartuutaanut matussutitut akilerneqartartunit isertitat naatsorsorneranni maannamut ilanngunneqartanngitsut ingerlatiinnarneqassasut.

§ 7, imm. 2, nr. 1-imi siunnersuutigineqartut isertitat assigiinngitsut tassaapput Kalaallit Nunaanni oqartussat isertitaat suulluunniit aatsitassanik misissueqqaarnissamut, ujarlernissamut paaanissamullu akuersissutit aalajangersimasut naapertorlugit tiguneqartartut, aamma tak. isertitat suunerannik nassuiaatinut 1988-imeersumut oqaaseqaataasimasut (inatsit nr. 103, 17. november 1988).

Isertitanut nr. 1-imi taaneqartunut assersuutitut taaneqarsinnaavoq nioqutissiornermut akitsuut (royalty), pisinnaatitaanermik pigisaqartup akuersissut naapertorlugit akiligassaa, tak. aatsitassanik inatsimmi § 8, imm. 1.

Assersuut alla tassaavoq ingerlatap akuersissuteqarfigineqarsimasup aningaasatigut pissarsiaasa ilaannik pisortanut akiliutit (sinneqartoorutinit pissarsiat), tak. aatsitassat pillugit inatsimmi § 8, imm. 1.

Aatsitassanik isertitat isertitanik naatsorsuinermi ilaannngitsut

Aatsitassarsiornermi isertitat naatsorsorneranni isertitat ilaat aalajangersimasut ilanngunneqartussaannngillat, tak. siunnersuummi § 7, imm. 2, nr. 1, immikkoortup aappaa.

Pineqarput isertitat akuersissutitut aalajangersunut atatillugu tiguneqarsimasut, aningaasat Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup aningaasartuutaanut matussutissatut akilerneqartartut. Ilanngussinngitsoornermik siunnersuut aatsitassanik inatsimmi § 22, imm. nr. 1-imi aaqquissuussinerup pioreersup nanginneraa.

Aningaasat siunnersuut taanna naapertorlugu isertitanik naatsorsuinerimi ilanngunneqartussaannngitsut tassaapput aningaasat taarsiissutit, akitsuutit aamma akileraarutit il.il. avatangiisinik allanillu tunuliaqutaasunik misissuineritut, pisortat suliaannut (akuersissuteqarnerit, nakkutilliinerit, nalunaarusiornerit il.il.) aammalu paasisitsiniaanernut il.il. atatillugu Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup aningaasartuutaanut matussutissat. Tamakkununga aningaasartuutit akuersissutit aalajangersimasut naapertorlugit akilersinniarneqartunut tunngasuussapput. Paasisitsiniaanermulli aningaasartuutitut tunngatillugu tamanna piumasarineqanngilaq.

Pisinnaatitaaffinnik piginnittut imminnut akuersissutigineqartut naapertorlugit pisussaaffimminnik naammassinninnginnerannut atatillugu Kalaallit danskillu oqartussaasuisa oqartussaasutut iliuutsiminnut aningaasartuutaat (soorlu taamaatitsineritut tunngasut avatangiisinillu saliinerit) aatsitassanik isertitanik akilerneqarsinnaanngillat, tamatumani isertitat suunerannik nassuiaatini ilaatinneqassanatik. Taamaaqataanik aningaasat taarsiissutaasut kalaallit danskillu oqartussaasuisa akiliutaagallartunut matussutissatut pisinnaatitsissutinik pigisalinniit tigusaat, isertitat suunerannik nassiuammi ilaassanngillat.

Avatangiisinik saliineritut taamaatitsinerinullu assigisaannut Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup aningaasartuutigisimasinnaasaanut matussutissanik akitsuutinik il.il. akiliisitsiniartoqarsinnaanngilaq, isertitat suunerannut nassiuatini ilanngutinngitsoorneqarsinnaasunik.

Akiliutit akitsuutillu il.il. Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup aningaasartuutaanut matussutissatut akilersinniarneqarsinnaasut aatsitassanik inatsimmi § 31 b-mut oqaaseqaatini erseqqinnerusumik nassuiarneqarput (inatsisissamut siunnersuut 61, 4. november 1993). Tak.siuliini oqaaseqatigiit 1.3.4.

Ikummatissanut akuersissutitut tunngasumik nunaminertanut akitsuutit maannakkut atuuttut aalajangerneqarput imaalillugu, nunaminertanut akitsuutit assigalugit Ikummatissanun aatsitassanullu pisorta qarfiup aningaasartuutaanut tunngasutut. Tamakku atussapput siunissami akuersissutini nunaminertanut akitsuutinut.

Akiliutit akitsuutillu il.il. siuliini taagorneqartut Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup aningaasartuutaanut matussutissatut akilersinneqartut ikummatissanut aatsitassanullu allanut assigiinngitsuugajupput. Najoqqutassatut aalajangerneqartarpoq Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ujarlernissamut piiaanissamullu aatsitassarsioqatigiit uuliasiortullu pilerisaarnissaannut annaanaveersaarnissaannullu periarfissat annertuumik ajorseriartinneqassanngitsut. Akiliutit akitsuutillu taaneqartut angissusilerneqartanngillat aningaasartuutit tamakkiisumik matussutissinniarlugit. Aatsitassanik inatsisip 1993-imi allanngortinnerani § 31-ip ilanngunneratigit inatsimmi periarfissiisoqarpoq aningaasartuutit ilaasa matussutissinneqartarnissaannut.

Taamaatitsinerit avatangiisinillu saliineq

Aatsitassat pillugit inatsimmi atuuttumi § 18, imm. 1-imi allassimavoq pisinnaatitsissutinik pigisaqartut pisussaasut taamaatitsinerminni iliuuseqarnissaminnut, ilanngullugit ingerlatsiunnaarunik avatangiisinik saliginissaminnut. Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfik pisinnaatitsissummik pigisaqartut pisussaaffimminnik naammassinninnissaat qulakkeerniarlugu

aalajangersakkiorsinnaavoq imm. 1 malillugu, ilanngullugu piumasarisinnaallugu isumannaallisaasiisoqarnissaa, tak. aatsitassanik inatsimmi § 18, imm. 2. Aatsitassanik manngertunik misissueqqaarnissanut paaanissamulluunniit akuersissuteqarnerni tamanna pisinnaavoq nalinginnaasumik sillimmasiinikkut, ilanngullugu piffissami akuersissuteqarfiusumi akiliuteqartitsarnertigut, tamatumuunakkut sillimmasiissutit piffissami akuersissuteqarfiusumi ataatsikkoortinneqarsinnaallutik.

Ikummatissanik imaani paaanerup kingorna avatangiisinik saliinermut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat qulakkiissavaat akuersissutinut aalajangersunut tunngatillugu piumasarineqarnissaa isumannaatsunik sillimmasiisoqassasoq uppersaasiisoqassasorlu il.il., Disko Vest'imi juli 2006-imi neqeroortitsinerme akuersissutissanut assersuusiami sillimmasiinernik uppersaasiinernillu il.il. piumasaqaatit aammalu neqerooruteqartitsinerme tassani akuersissutit aalajangersimasut assingannik. Namminersorlutik Oqartussat aamma isumannaassavaat piumasaqaatit tamakkuva aqutsisoqarfimmiit malittarineqarnissaat.

Aatsitassanik inatsimmi § 18, imm. 3 malillugu Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqarfik taamaatitsinerme saliinermullu il.il. qanoq iliuuseqarsinnaavoq, ilanngullugu avatangiisinik saligisitsisinnaalluni pisinnaatitsissummik piginnittup akiligassaanik, ajutoortoqarpallu akisussaaffigisassaanik, taassuma iliuuseqqusaasut malinnigpagit. Tamanna ikummatissanut akuersissutinut akuersissutinullu allanut aamma atorpoq. Siunissami inatsisiliassat akuersissuteqarnissanullu piumasaqaatit pisinnaatitaanermik pigisaqartup akiligassaanik ajutoortoqarpallu akisussaaffigisassaanik Aatsitassarsiornerme pisortaqarfiup isumannaallisaatit, peqqinnissamat, avatangiisinut taamaatitsinerme il.il. qanoq iliuuseqarnissaanut aalajangersakkanik taakkua assinginik imaqarsinnaapput, akuersissutinik pigisaqartut qanoq iliuuseqanngikkaangata, imaluunniit pisinnaatitsissummik pigisaqartut Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqarfiup aalajangersumik akuersissutinut tunngatillugu aningaasartuutaanut taarsiinngikkaangata. Iliuutsinut taamaattunut tunngatillugu Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqarfiup aningaasartuutaanut taarsiissutinik isertitat siunnersuummi § 7, imm. 2, 1 nr.-imi isertitat suunerannik nassuiaammi ilanngunneqanngillat.

Isertitat suunerannik nassuiaammi aamma ilaanngillat sillimanissamat, peqqinnissamat avatangiisinullu upalungaarsimanissakkut qanoq iliuutsinut, pisinnaatitsissutinik piginnittup Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornerannut toqqaannartumik atassuteqartunut atatillugu Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqarfiup aningaasartuutaanut matussutissatut utertitat. Tamanna atorpoq pineqarpata iliuutsit atortussiassanik misissueqqaarnissamat, ujarlernissamat paaanissamullu akuersissutit naapertorlugit pisinnaatitaaffinnik pigisaqartut pisussaaffiginngisaat Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqarfimmiit tigussallugit.

Uuliamik aniasoortoqartillugu allatulluunniit pisoqartillugu pisinnaatitaaffimmik pigisaqartup upalungaarsimanera naamannigippat imaluunniit susoqanngippat, aammalu Kalaallit Nunaanni Danmarkimiluunniit oqartussaasut iliuuseqartariaqalerpata, aningaasat taarsiissutit, tamakkununga atatillugu aningaasartuutiminnut matussutissatut tigusaat, isertitat suunerannik nassuiaammi ilaassanngillat.

5.3.5.2 Akileraarutinit isertitat

Inatsisissamat siunnersuummi § 7, imm. 2, nr. 2 aamma 4, kinguneraat aatsitassarsiornerme tunngasunik Kalaallit Nunanni Danmarkimilu pisinnaatitaaffinnik pigisaqartut akileraarutaat suulluunniit aammalu iluanaarutinit akileraarutaasunit iluanaarutit suulluunniit, isertitat avinneqarnissaannik isumaqatigiissutaasumi ilaanissaat. Tamatuma assigaa aatsitassarsiornerme inatsimmi atuuttumi isertitat suunerannik nassuiaat erseqqissaatitaqartoq.

Taamaallillugu siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni atortussiassanut tunngasumik pisinnaatitaanermik pigisallit ingerlatsinerannut Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu akileraarusiinerimi isertitat suunerannik nassuiaatip atuutitiinnarnissaa. Siunnersuutigineqarportaaq selskabini pisinnaatitsissunik pigisalinni aktiaatillit, imaluunniit selskabini selskabinik taamaattunik toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit pigisalinni aktiaatillit Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu iluanaarutiminniit akileraarutiminnit il.il. iluanaarutaasa nassuiarneqarnerata atuutitiinneqarnissaa. Erseqqissarneqassaaq - siornatigut periaaserineqartarsimasoq naapertorlugu - selskabit tamakkiisumik pisinnaatitaaffinnik pigisaqartut iluanaarutaasa akileraaruserneqartarnerat taamaallaat ilaatinneqassammat, selskabit pingaarnersaat (moderselskab) akileraaruteqanngitsunik iluanaaruteqarsinnaagaangat. Maleruaqqusat atuuttut malillugit tamanna Danmarkiinarmi ajornanngilaq.

Nassuiaatit taakkua marluk piviusunngortinneqarnissaat Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu akileraarusiisarnermut malittarisassanut atuuttunut naleqqussagaavoq. Akileraarusiisarnermut malittarisassat atuuttut allanngortinneqarpata isertitat suunerannik nassuiaatit siunertamut naleqqukkunnaarlutik, tak. imm. 5.3.5.-imi oqaaseqaatit, taava isertitat suunerannik nassuiaatit taamaaqqaatanik nalileqqinneqartariaqassapput. Akileraarusiisarnermut maleruaqqusat allanngortinnissaannut, atortussiassanit isertitat avinneqartarnerannut allannguutaanngitsut, ilanngullugit akileraarutit annertussusiannik imaluunniit nalikilliliinermut ilanngaasiisarnermullu maleruaqqusanik allanngortitsineq, taava isertitat suunerannik nassuiaatip nalileqqinneqarnissaanut pissutissaqanngilaq.

Piiaanissamut maannamutut akuersissuteqarnermi isumannaarneqassaaq piiaanermi isertitat sordiaanerisa takuneqarsinnaanissaat, aammalu allanik ingerlatsinerimi isertitanit aningaasartuutinillu akileraarutit tungaasigut immikkoortinneqarnissaat. Namminersorlutik Oqartussat tamanna aamma qulakkiissavaat atortussiannik aaqqissuussinerimi nutaami aatsitassarsiornermut tunngasut tigugnikkit.

Tamatuma kinguneranik piiaanissamut akuersissuteqarnermut allannguinernulluunniit atatillugu isumannaarneqassapput makku: Isertitanik akileraarutit pillugit inatsisartut inatsisaanni § 3, imm. 3-mi taaneqartutut pisinnaatitaaffimmik pigisaqartup akileraartussaataaanginnerminik nalunaarfigineqannginnissaa, Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfiup uppersanngippagu akuerineqarnerup kinguneranik isertitat suunerannik nassuiaammi tamakkiisumik ilaasunik artorsiissutaasunik akitsuutinik akiliisoqartartoq, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq akuersissut naapertorlugu aammalu aatsitassanik inatsit naapertorlugu allamik kisimiilluni ingerlatsisuuvoq, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq selskabini allani imaluunniit piginneqatigiiffinni allani piginneqataassutalik aningaasaliissuteqanngitsaq, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq Kalaallit Nunaanni Danmarkimiluunniit selskabinut allanut ilanngulluni akileraartinneqarsinnaanngitsaq, pinngitsaaliissummik ataatsimut akileraartitsineq pineqanngippat, nunap nammineq iluani ingerlatseqatigiiffissuarni pisinnaatitsissummik pigisaqartoq nunani allani ingerlatseqatigiiffissuarni pisinnaatitsissutinik pigisalittut aningaasannortitsinissamik piumasaqaatit assingannik piumaffigineqarsinnaasooq, pisinnaatitsissummik pigisaqartoq tamanut tunngatillugu akinut nammineq sunnuteqarfigisinnaanngisanut, aammalu nammineq sunnuteqarfigisinnaanngisat pillugit piumasaqaatit malillugit niuertassasooq, pisinnaatitsissummik pigisaqartup aaqqissuunneqarnera, ilanngullugu moderselskabinut atassuteqarnera, allanngortinneqarsinnaanngitsaq Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfik akuersisimatinnagu, aammalu pisinnaatitsissummik pigisaqartup sumiiffik angerlarsimaffia allanngortinneqarsinnaanngitsaq Ikummatissanut aatsitassanullu pisorta qarfik akuersisimatinnagu.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat piumasarisinnaavaat selskabi, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanik pisunik misissueqqaarnissamut, ujarlernissamut

imaluunniit piaanissamut akuerineqarsimasoq Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqassasoq, tak. ikummatissanik aatsitassanillu inatsimmi § 7, imm. 3-mi taassuma assinga.

Matuma peqatigisaanik innersuussutigineqassaaq Kalaallit Nunaanni ikummatissat aatsitassallu pillugit inatsisip allannguutissaanik siunnersuut.

5.3.5.3. Kalaallit Nunaanni ikummatissanut aatsitassanullu tunngasunik ingerlatsinermi pisortatut oqartussat peqataaneranni isertitat

Inatsisissamut siunnersuummi § 7, imm. 2, nr. 3-mi aalajangersarneqarpoq isertitat suunerannik nassuiaatini pineqartut tassaasut Kalaallit Nunaanni ikummatissanik aatsitassanillu ingerlatsinermi selskabini il.il. Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu pisortat oqartussaasut piginneqataassutaasigut isertitat. Isertitanik aqqissuussinermi pineqarput Kalaallit Nunaanni ikummatissanik aatsitassanillu ingerlatsinermi isertitat, toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu oqartussaasut piginnittut pisassa, oqartussaasullu tamakkua selskabini il.il. Kalaallit Nunaanni ikummatissanik aatsitassanillu ingerlatsisuni piginneqataassutiminnik tunisinerminni isertitaat. Selskabimik ingerlatsinermit sanilliullugu ikummatissanut aatsitassanullu tunngasunik ingerlatsisunut aqqissuussineq qanorluunniit ittoq aamma ilaavoq, tassunga ilanngullugu pisortat ingerlatsinerannut il.il. atassuteqarneq.

Iikummatissanik aatsitassanillu ingerlatsinermi pineqartoq tassaavoq Kalaallit Nunaanni ikummatissanik aatsitassanillu misissueqqaarneq, ujarlerneq piaanerlu pillugit akuersissutit naapertorlugit ingerlatsineq, tak. ikummatissat aatsitassallu pillugit inatsimmi § 6 aamma § 7.

Isertitat nr. 3-mi pineqartut § 7, imm. 1 malillugu isertitat naatsorsorneranni ukiumi isertitanit imaluunniit nuutanit akileraarutit akilerneqarfissaanni naatsorsuinermi ilanngunneqassapput. Takuulli immikkoortup uuma ataani aammalu immikkoortumi 1.3.3.-mi oqaaseqaatit, aammalu Danmarkimi pisortatut oqartussat ikummatissanik aatsitassanillu il.il. ingerlatsivinni piginneqataassutiminnik tunisinerminni aammalu Kalaallit Nunaanni ikummatissanut aatsitassanullu akuersissutini piginneqataassutiminnik ukiumi arlaqartuni isertitaasa agguarneqartarnerat ilanngunneqartarnerallu pillugit § 10-mut oqaaseqaatit, § 7, imm. 2, nr. 3.

Pisortatut oqartussat tassaapput oqartussat ingerlatsiffiit suulluunniit, naalagaaffiuguni, nunap immikkoortuini ingerlatsiviugunik imaluunniit kommuneni ingerlatsiviugunik, aammalu tassaagunik pisortatut ingerlatsiviit nalinginnaasut imaluunniit tassaagunik ingerlatsiveqarfiit il.il. immikkut ittut.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu pisortatut oqartussaasut selskabini il.il. Kalaallit Nunaanni ikummatissanik aatsitassanillu ingerlatsiviusuni piginneqataassutimikkut isertitaat pineqartut tassaapput Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissueqqaarnermi, ujarlernermi piaanermiluunniit peqataanerminni oqartussaasut pisassa taamaattut. Taamaappoq apequtaatinnagu oqartussaasup selskabi tamaat imaluunniit ilaannaa toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit pigineraa (selskabi tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigisaq aqqutigalugu), ilanngullugu selskabit annersaannik, piginneqataaffigisamilluunniit imaluunniit assinganik) piginnittuunneq aqqutigalugu, aammalu apequtaatinnagu aatsitassanik piaanerminni selskabip peqataanera pinersoq tuniniaasarnermi piumasaqaatit piumasaqaatilluunniit allat naapertorlugit akuersissuteqarneq naapertorlugu, ilanngullugit piffissami akuersissuteqarfiusumi tamarmi taassumaluunniit ilaani selskabip (aningaasartuutaanut matussutissatut) tamakkiisumik killilimmilluunniit (ilaannakortumik) ingerlanneqarneranut aningaasartuutit matuneqarnissaannik piumasaqaataasut.

Ingerlatsivinnit § 7, imm. 2 nr. 3-mi taagorneqartunit isertitat naatsorsorneqassapput Kalaallit Nunaanni naatsorsueriaatsimut- ilanngaatinullu il.il. maleruaqqusat qaqugukkulluunniit atuuttut naapertorlugit selskabip akileraaruteqaataasussatut isertitai tunngavigalugit, takuulli Kalaallit

Nunaanni Danmarkimiluunniit inatsisitigut inissisimaneq allannguuteqarsimatillugu isertitat suunerannik nassuiaatit nalileqqinneqarnissaannik matuma siuliini imm. 1.3.5.-mi oqaaseqaatit. Isertitat akileraaruteqaataasussat naatsorsorneranni iluanaarutit ”agguagarsiat”, atorunnaarsitsinermi iluanaarutit imaluunniit nammineq aktiaatinik utertillugit pisinermi ilanngaatigineqarsimappata, ilanngaatit taamaattut isertitanut akileraaruteqaataasussanut ilanngunneqassapput. Aammattaaq isertitat akileraaruteqaataasussat ilanngarneqassapput selskabip akileraarutiniq iluanaarutiminillu akileraarutaanik, § 7, imm. 2, nr. 2 aamma 4 malillugit isertitanut ilaasunik, qulakkeerniarlugu akileraarutit § 7, imm. 2, nr. 2 aamma 4-mi isertitat suunerannik nassuiaammi ilanngunneqarsimasut marloriaammik ilanngunneqannginnissaat.

Aammattaaq ilanngunneqassapput Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu pisortatut oqartussaasut (piginnittutut) piginneqataassutaasa selskabiniluunniit il.il. tamakkua assigisaanni Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik ingerlataqartuni tunisinermi iluanaarutit, isertitanut ilanngunneqarsimasunut iluarsillugit.

Piginneqataassutiniq tunisinermi iluanaarutit naatsorsorneqassapput imatut:

(piginnittutut) piginneqataassutiniq tunisinermi iluanaarutit
+ piffissami piginnittuuffimmi iluanaarutit il.il. agguakkat
- (piginnittutut) piginneqataassutiniq pisinermi akiliutigineqartut
- § 7, imm. 2, nr. 3 naapertorlugu isertitat piffissami piginneqataaffiusumi ilanngunneqarsimasut.

Iluanaarutit naatsorsorneqassapput piginnittup katillugit iluanaarutaatut, t.i. piffissami piginneqataaffiusumi tunisinermi iluanaarutit iluanaarutillu agguakkat il.il. inernerattut, ilanngaatigalugit pisinermi akiliutit (ilanngullugit aningaasaliissuteqarsimagaanni tassunga atatillugu aningaasat pisissutit), ilanngaatigalugit isertitat piffissap piginneqataaffiusup ingerlanerani isertitat, isertitat naatsorsorneranni ilanngunneqarsimasut. Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu pisortatut oqartussaasut selskabini il.il. inatsisip atuutilernerani Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik ingerlatereersuni (piginnittutut) piginneqataassutaannut tunngatillugu piginneqataassutiniq taamaattunik aningaasat pisissutit naatsorsorneqassapput pisortatut oqartussaasut toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit selskabip nammineq aningaasaataanik piginneqataassutit, inatsisip atuutilernerani ukiumoortumik nalunaarutit kingulliit akuerineqarsimasut naapertorlugit. Tulliusutut aningaasaliissutit imaluunniit piginneqataassutiniq allanik pisineq, naatsorsueriaaseq naapertorlugu aningaasanut pisissutinut ilanngunneqassapput.

§ 7, imm. 1-mi aalajangersakkap kinguneraa § 7, imm. 2, nr. 3 mi isertitat taaneqartut suulluunniit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisassagaat, takuulli § 10-mut oqaaseqaatit, naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai 0-ngorlutik ikilinerannut atassut.

Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu selskabit il.il. pisortanit pigineqartut, imm. 2, nr.3-mi nassuiaatini pineqartut aalajangersagaq malillugu pisussaaitaanngillat Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornerminni isertitaminnit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut akiliinissaminnut.

Danmarkimi pisortatut oqartussat, selskabini Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik ingerlatsisuni toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit piginneqataassutillit taamaattunik isertitaqartarpata imaluunniit isertitat taakkununga tutsinneqassappata, Danmarkimi pisortatut oqartussaasut katillugit ukiumut isertitaasa amerlaqataat naalagaaffimmiit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqassapput, tak. tamatuma imm. 5.3.5.4.mi allaaserineqarnera.

§ 7, imm. 2, nr. 3 malillugu isertitat naatsorsornerat pingaaruteqarpoq naalagaaffiup Kalaallit

Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut ukiumoortumik tapiissutaasa iluarsissusersinnaanerannut, tak. § 8. Oqaatigineqartutut naatsorsuutigineqanngilaq Danmarkimi Kalaallit Nunaanniluunniit selskabinit pisortanit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigineqartunit Namminersorlutik Oqartussat isertitassaattut naatsorsorneqarsimasut nuunneqarnissaat. Taamaalillugu naatsorsuinermi ilaatigut akornutissaqanngilaq atugassaatitalimmik peqataanikkut aatsitassanik piiaanermi sinneqartoorutit, tassunga ilanngullugu aningaasartuutitut matussutissartalimmik atugassaatitalimmik peqataaneq, selskabimi tigummiinnarneqarnissaat aammalu selskabip pineqartup patajaallisarnissaanut atorneqarnissaat.

Selskabip nr. 3 naapertorlugu isertitai ukiumi aalajangersumi amigartoorutaappata, taava akileraartarnermut inatsisini maleruaqqusat malillugit selskabip amigartoorutai akileraarutaasussat ukiumi tulliuuttuni imm. 2, nr. 3 naapertorlugu isertitanut ilanngullugit naatsorsorneqassapput. Pissutsini taamaattuni inatsississamut siunnersuummi § 7, imm. 2, nr. 3 malillugu isertitat ukiumi pineqartumi Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat tamarmiusut naatsorsorneranni 0 koruunitut ilanngunneqassapput, aalajangersagaq taanna malillugu selskabini allani piginneqataassutinik iluanaarutaasussanik ilanngussaartoqanngippat. Ukiuni ataasiakkaani ajunaarutaasut taamaalillutik annaaneqassanngillat, ukiunili tulliuuttuni naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut ukiumoortumik tapiissutaani milleriaateqarnissaq milleriaatinilluunniit killiliinissaq pinngitsoortissinnaassallugu, tak. § 8.

Danmarkimi pisortatut oqartussat selskabilluunniit il.il. toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit Danmarkimi pisortatut oqartussanit pigineqartut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik selskabini piginneqataassutiminnik tunisaqarpata, tamatuma kingunerisinnaavaa § 10 malillugu naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaasa peerneqarnerat. Assersuutigalugu taamaattoqarsinnaavoq ukiumi aalajangersumi isertitat 6 mia. koruuniuppata, ilanngunagit Danmarkimi pisortatut oqartussat aatsitassarsiorfinni aatsitassarsiornermullu akuersissutini piginneqataassutinik tunisaqarnerminni isertitaat, kisiannili Danmarkimi pisortatut oqartussat aatsitassarsiorfinni piginneqataassutaannik aatsitassarsiornermullu akuersissutini piginneqataassutinik tunisinermi isertitaat ilanngullugit 7 mia koruuniuppata. Pissutsini taamaattuni iliuitsit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat toqqaannartumik sunniuteqarfigisinnaanngisaasa kingunerannik naalagaaffiup namminersorlutik oqartussanut tapiissutaasa peerneqarnerannik kinguneqarsinnaapput. Taamatut pisoqarnissaa pinngitsoorniarlugu Danmarkimi pisortatut oqartussat aatsitassarsiorfinni il.il. oqartussanit toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit pigineqartuni piginneqataassutiminnik tunisinermi, aammalu aatsitassarsiornermullu akuersissutini piginneqataassutinik tunisinermi isertitat, isertitat suunerannik nassuiaammi imatut ilanngunneqassapput, (pissutsini taamaattuni § 10 atorneqassanani):

Danmarkimi pisortatut oqartussat selskabilluunniit il.il. Danmarkimi pisortatut oqartussanit toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigineqartut Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi piginneqataassutiminnik aatsitassarsiornermulluunniit akuersissutinik piginneqataassutiminnik tunisaqarnermikkut isertitaqarpata, ukiumilu pineqartumi tunisinermi isertitat ilanngunneqarnerata kingunerissappagu naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaasa ikilinissaat 0 koruuninngorlutik, ukiumi pineqartumi isertitat naatsorsorneranni isertitat ilaannaat ilanngunneqassapput. Isertitat ilaat ukiumi isertitat naatsorsorneranni ilanngunneqartut, tamatumuunakkullu Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqartut naatsorsorneqassapput aningaasat naalagaaffiup tapiissutaasa 0 koruuninngorlugit ikileriaataattut. Aningaasat sinneri naalagaaffimmit tigummiinnarneqassapput ukiumilu tulliuuttuni isertitat naatsorsorneranni ilanngussassatut nuunneqassallutik. Aningaasat sinneruttut kingunerannik naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaanut ukiumi tulliuuttuni ikileriaataassappata 0 koruuninngorlugit, taava aningaasat naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaanik 0 koruuninngorlugit ikileriaataasut ilaannaat taamatulli ilanngunneqassallutillu nuunneqassapput – ilaalu ilanngullugit. Isertitat ilanngunneqartut aammalu ukiumi pineqartumi naalagaaffiup

tapiissutaasa 0 koruuninngorlugit ikileriaataasa kingunerissanngilaat naalagaaffiup namminersorlutik oqartussanut siunissami tapiissutigisagassaasa peerneqarnissaat, tak. imm. 5.3.3. aamma § 10-mut oqaaseqaatit. Ukiumi ataatsimi isertitat allat, Danmarkimi pisortatut oqartussat aatsitassarsioqatigiiffiini il.il. aatsitassarsiornissamullu akuersissutini isertitaat pinnagit, naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaanut millissutaassappata, taava aatsitassarsioqatigiiffiini il.il. aatsitassarsiornissamullu akuersissutini piginneqataassutiminik tunisinerani aningaasat sinnerussinnaasut naalagaaffiup tigungmiinnassavai, taavalu § 10 naapertorlugu isumaqatigiinniartoqalissaaq.

Selskabit akileraartussaataitanermi ukiumut angusaannik Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitanik piviusumik takussutissaqarnissaq qulakkeerniarlugu Namminersorlutik Oqartussat makku isumannaassavaat:

- 1) aatsitassanik misissueeqqarnermut, ujarlernermit piiaanermullu akuersissutit pisarnissaat paasiuminartumik assigiinnillu atugassaataqarluni,
- 2) ingerlatsiviup aatsitassarsiornernarmik ingerlatsinissaa, taamatullu ingerlatsinerup Kalaallit Nunaanni akuersissutaasut taamaallaat tunngavigalugit pinissaa, aamma tak. § 7, imm. 2, nr. 2 aamma 4, kiisalu aatsitassanik inatsimmi § 7, imm. 3, aamma § 8, imm. 3,
- 3) ingerlatat § 7, imm. 2, nr. 3-mi taaneqartutut niuernerpalaartumik ingerlanneqarnissaat, tamatuma kinguneranik ingerlatsiviup isertitani amerlisassallugit, aammalu assersuutigalugu nioqutissiornernimut, pisiortorfimminut aammalu akissarsianut aningaasartuutiminik annikitsuutitsiniarnissaa, kiisalu
- 4) ingerlatsinermik ukiumoortumik nalunaarusiortoqarnissaa International Finansiell Reporting Standards (IFRS) malillugu.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanik misissueeqqaarnermut, ujarlernermit piiaanermullu akuersissutinik agguaanermi qulakkiissavaat agguaanerup – paasiuminartumik assigiimmillu atugassaataasut saniatigut, tak. siuniili allassimasut – aamma naapertuilluartumik kinnaassusersiunngitsumik tunngaveqarluni pinissaa. Ilaatigut tassaniippoq namminersorlutik oqartussat pingaarnertitsinnginnissaat selskabinut tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit Danmarkimi oqartussanit piginneqartunut akuersissutinik agguaanermi tamakku isertitaasa ilaannik pissarsinissaminnik, tak. §§ 7-8-mi aalajangersagassatut siunnersuutit. Taamaalillugu akuersissutinik agguaanerup aqqissuunneqassaaq selskabit aalajangersimasut kisimik, soorlu DONG Grønland A/S, kisiisa pineqartussanngorlugit.

Inatsisissamut siunnersuutit atuutilerneranum atallillugu Namminersorlutik Oqartussat tigussavaat naalagaaffiup Nunaoil A/S-imi aktiaatai, tassungalu akiliutigissallugit aningaasat selskabip naatsorsuutiminik 31. december 2007-imi inaarsinerani oqimaaqatigiissitsissutitut naalagaaffiup piginneqataassutaasa annertoqataat, ilanngunneqassallugit Nunaoil A/S-mi aktiaataasa Namminersorlutik Oqartussanit tigungeqarnerat tikillugu naalagaaffiup aningaasaliissutigisimasai. Nunaoil A/S-imi naalagaaffiup piginneqataassutiminik Namminersorlutik Oqartussanut tunisinerani isertitat, isertitat suunerannik nassuiaammi ilaangillat. Namminersorlutik Oqartussat Nunaoil A/S-imi piginneqataassutiminnik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit kingusinnerusukku tunisissagalarpata tamanna isertitat suussusiannik nassuiaammi piginneqataassutinik tunisinerat allatulli isigineqassaaq. Namminersorlutik Oqartussat qulakkiissavaat naalagaaffiup Nunaoil A/S-imi aktiaatiminik tunisinerami kingorna naalagaaffiullu Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutimi 0 koruuninngornissaata tungaanut Nunaoil A/S-imi siulersuisunut ilaasortassamik ataatsimik toqqaasinnaanissaa.

5.3.5.4. Aatsitassanik isertitat naatsorsornerat

Imm. 2, nr. 1-4 malillugu isertitat naatsorsorneranni immikkoortunut sisamanut immikkoortillugit isertitat naatsorsorneqaqqaassapput, taamaalioreeraannilu Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat ataatsimut naatsorsorneqassallutik. Tunngavigineqarsinnaasutut immikkoortut taakku sisamaasut tamarmik immikkut isertitat katillugit naatsorsorneranni taamaallaat ilanngunneqarsinnaapput iluanaarutitut. Taamaattorli amigartoorutit ilanngunneqarsinnaapput immikkoortut ataasiakkaat taakku iluarseeqqiffigineqarnerata kingunerisaanik, assersuutigalugu selskabip akileraarusiiffigineqarnerata iluarsiiqqinneqarnerata kinguneranik isertitanik iluarseeqqinnermi.

Isertitatut naatsorsorneqarsimasut imm. 1 naapertorlugu Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussat pisassaraat. Imm. 2, nr. 2 imaluunniit 4- mi isertitat pineqartut tassaappata Danmarkimi pisortat oqartussat isertitaat, Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup isertitaasa amerlaqataat nuunneqassapput. Imm. 2, nr. 3 malillugu imaluunniit nr. 3 malillugu Danmarkimi pisortatut oqartussat, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik selskabit il.il. toqqaannartumik toqqaannartuungitsumilluunniit piginneqataassutillit isertitarippatigit, taakku amerlaqataat naalagaaffimmiit Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqassapput. Takuulli siuliini imm. 5.3.5.3 Danmarkimi pisortatut oqartussaasut aatsitassarsioqatigiiffiinni il.il. aatsitassarsiornermi akuersissutini piginneqataassutiminnik tunisinerminnut isertitaannut tunngasut, § 7, imm.2, nr. 3-imiittut.

Naatsorsuutigineqarpoq Naalakkersuisut ukiumoortumik kingusinnerpaamik 1. september isertitat suussusiannik nassuiaatit naapertorlugit ukiumi qaangiuttumi Kalaallit Nunaanni pisortatut oqartussat aatsitassarsiornermi isertitarisimasaasa naatsorsuutaat Danmarkimi naalakkersuisunut nassiuassagaat. Naatsorsuutit Landkarsip naatsorsuutaanik kukkunersiuisumit kukkunersiorneqassapput. Danmarkimi naalakkersuisut tamatuma assinganik ukiumoortumik kingusinnerpaamik 1. september Danmarkimi pisortatut oqartussaasut ukiumi kingullermi isertitat suunerannik nassuiaatit naapertorlugit aatsitassarsiornermi isertitarisimasaasa naatsorsuutaanik nassisisassapput. Naatsorsukkat kukkunersiuisumit uppersaaserneqassapput.

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat kingunerannik naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tapiissutai ukiumi tulliuuttumi naleqqussarneqartassapput ukiumi tulliuuttumi isumannaarneqartussanngorlugit (ukiumi siuliani iluarsiiissutigisariaqakkat ilanngullugit). Iluarsiiissutit iluarsiiissuseqqissutaasariaqartullu naatsorsorneqartassapput akinut akissarsianullu iluarsiiissutit ilanngullugit.

Taamaalillugu ukiumi aalajangersumi isertitat – ukioq isertitaqarfik 1 – ukiumi isertitaqarfimmi 2- mi kingusinnerpaamik 1. september nassiuunneqassapput, tamatuma kingorna aningaasat ukiuanni 3- mi naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tapiissutai iluarsiiissuserneqassallutik (ukiumi isertitaqarfiusumi akinut akissarsianullu iluarsiiissutit ilanngullugit). Aningaasat ukiuanni 3-mi naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tapiissutai amerlassusissamittut amerlassusillit pisariillisaanissaq pissutigalugu iluarsiiissuserneqarsimapput ukiumi isertitaqarfimmi 1-mi isertitat naapertorlugit. Taamatulli aningaasat Danmarkimi pisortatut oqartussaasut imm. 2, nr. 2-4-mi pineqartut katillugit isertitaasa amerlaqataat Namminersorlutik Oqartussanut ukiumi isertitaqarfiusumi 3-mi nuunneqassapput, ukiumut isertitaqarfiusumut 1-mut tunngasut.

Naalagaaffiulli tapiissutai isertitaalu, tak. isertitat suunerannik nassuiaat, ukiumut ataatsimut tunngasuussapput. Isertitat iluarsiiissutillu akornanni piffissap teknikkikkut nikingassutaata kinguneranik ima pisoqaratarsinnaavoq, Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutigisamiit amerlanerusunik naalagaaffimmiit tapiiffigineqartut, tak. §§ 8 aamma 10.

Assersuutigalugu ukiumi isertitaqarfiusumi 1-mi isertitat ima amerlatigissagaluarpata, Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai 0 korusuninut ikilillutik, tamanna ukiumi isertitaqarfiusumi 2-mi kingusinnerpaamik 1. september isertitat naatsorsorneqarneranni aatsaat takuneqarsinnaassaaq. Tamatumuunakkut ukiumi isertitaqarfiusumi

2-mi naalagaaffiup tapiissutissai Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqartussaannikkaluit tunniunneqartussaassapput, tak. §§ 8 aamma 10. Piffissap teknikkikkut nikingassutaata kinguneranik naalagaaffiup tapiissutai amerlanaarlugit tunniunneqarsimasut namminersorlutik oqartussaniit naalagaaffimmut ukiumi isertitaqarfiusumi 3-mi naalagaaffimmut utertinneqassapput. Naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutai millippata 0 koruuninngorlutik, tak. § 8, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi Danmarkimi pisortatut oqartussaasut piginneqataassutaannit selskabinillu il.il. tunisinermi, aammalu Danmarkimi akileraarutinit akitsuutinillu isertitat, tak. § 7, imm.nr. 2-4, Danmarkimi pisortatut oqartussaasut pineqartut pisassaraat. Tamanna atorpoq ukiumit naalagaaffiup tapiissutaasa 0 koruuninngorfianniit. Namminersorlutik Oqartussat ukiumi pineqartumi aatsitassaniit 6.954,2 mio koruuninik (2009-mi akit) taakkuluunniit sinnerlugit isertitaqanngippata, Namminersorlutik Oqartussat aatsitassaniit isertitaasa taakkulu 6.954,2 mio koruunit assigiinngissutaannik Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffimmut akiliuteqassapput. Taakkua saniatigut Danmarkip isertitai Danmarkimi pisortatut oqartussat pissavaat. Tak. § 10-mut oqaaseqaatit. Tassani pineqarlutik selskabini il.il. aatsitassarsiorfinni piginneqataassutinik aatsitassarsiornermullu akuersissutinik allanik tunisinermi Danmarkimi pisortatut oqartussat isertitaasa kingunerannik naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaasai millisinnaaneranni 0 koruuninngorlutik, pissutsit atulersussat, tak. § 7, imm.2, nr. 3 aamma.

Tamatuma saniatigut Naalakkersuisut ukiut tamaasa suliarisassavaat Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqaarfiup ukiunut naatsorsuiffinnut tamanut aningaasartuutigisimasaanut atatillugu aningaasat tiguneqarsimasunut, aammalu aningaasartuutit tamakkua sunut atorneqarsimanerannut nassuiaatit, tak. inatsisissamut siunnersuummi § 7, imm.2, nr. 1.

Nassuiaat imaqassaaq Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqaarfiup akiliutinik akitsuutinillu siunertanut aalajangersunut atugassatut katillugit tigusimasaanut ukiumi naatsorsuiffimmi kingullermi tiguneqarsimasunik, tak. § 7, imm.2, nr. 1 oqaaseqatigiit aappaat, aammalu ukiumi naatsorsuiffinni kingullerni pingasuni tiguneqarsimasunik paasissutissanik. Tamakkua saniatigut nassuiaat imaqassaaq ukiumi naatsorsuiffimmi naammassineqarsimasumi kingullermi, aammalu ukiumi naatsorsuiffinni kingullerni pingasuni Ikummatissanut aatsitassanullu pisortaqaarfiup aningaasartuutaanut matussutissatut aningaasartuutaasimasunut tamarmiusunut tunngasunik. Nassuiaat aamma immikkoortortaqaassaaq akitsuutit akiliutinillu il.il. ilanngunneqarsimanngitsut matussutissaattut suut aningaasartuutaasimanersut. Nassuiaat kukkunersiorneqassaaq kukkunersiuusumit Landkarsip naatsorsuutaanik kukkunersiuusartumit.

Naatsorsuutigineqarpoq Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isertitat suunerannik nassuiaat malillugu isertitat naatsorsornerannik paasissutissanik sunilluunniit imminnut ilisimateqatigiittarnissaat, ilanngullugit aatsitassanik misissuineranut piiaanermullu akuersissuteqarnermut patsisissaatitaasut nakkutigineqarnerannut malinneqarnerannullu uppernarsaatit.

Naatsorsuutigineqarportaaq Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu imminnut ilumoorfigalutik suleqatigiinnissaat inatsimmi aalajangersakkat periaatsillu, aammalu siunertaasut eqqortinneqarnissaat isumagissallugu, aammalu suleqatigiinneq pissasoq ataqeqatigiilluni tatigeqatigiillunilu, kiisalu eqaatsumik suleqatigeeriaaseqarluni.

5.3.6. Aatsitassarsiornermut tunngasutigut suleqatigiinneq

Inatsimmi matumani aalajangersakkat malillugit Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut tunngasunik tigusinissaata tungaanut aatsitassanut tunngasut namminersorneruneq pillugu inatsimmi, aatsitassat pillugit inatsimmi aammalu inatsimmi tassani isumaqatigiissutit malillugit malittarisassiuunneqarsimapput, imaluunniit Naalakkersuisut aammalu Danmarkimi naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissutaajunnartut malillugit, ilanngullugu ”Kalaallit Nunaanni aatsitassat pillugit ingerlatsinermik Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissut

1. juli 1998-imeersoq.”

Aatsitassanut tunngasut ullumikkut Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu pisortatut oqartussat akornanni annertuumik suleqatigiissutigineqarput. Ilimagineqarpoq Namminersorlutik Oqartussat aatsitassanut tunngasut tigungerata kinguinngua pisariaqartissagaat Danmarkimi ingerlatsiviit aqutsinikkut ilisimatusarnikkullu suleqatiginerisa ingerlatiinnarnissaa.

Taamaattumik inatsisissamut siunnersuummi § 9 malillugu Naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut Kalaallit Nunaata suliassaqarfimmik tigusinerata kinguinngua atuutilersussamik isumaqatigiissuteqassapput. Naatsorsuutigineqarpoq isumaqatigiissutip ukiunut tallimanut atuunnissaa. Ukiunut siullernut tallimanut isumaqatigiissutip atorunnaanginnerani Naalackersuisut aalajangersinnaapput isumaqatigiissut ukiunut arlalinnut atortussanngorlugu nutaanngorsassallugu, kingornalu nutaanngorsaqqittarsinnaallugu. Isumaqatigiissutit taamaattut makkuninnga imaqarsinnaapput:

Naalackersuisut akiliuteqarlutik Danmarkimi pisortatigut ilisimatusarfinniit siunnersortittassapput aammalu aatsitassanut tunngasunik Namminersorlutik Oqartussat suliassanik allanik ingerlatsinissaannut allanut siunnersortittarsinnaallutik. Siunertarineqartoq tassaavoq Naalackersuisut taamatut siunnersorneqarsinnaanissaat GEUS-ip aamma DMU-p (1. januar 2007-imiit Aarhus Universitetip ilagiligaasa) manna tikillugu suleqatigineqarnerisa annertoqataannik. Naatsorsuutigineqarpoq taamatut ikiorneqarnernut akiliutit amerlaqatigissagaat GEUS-ip DMU-llu taamaattunik suliaqartarnerminnut ukiumut aningaasartuutigisagaat, t.i. 2004-mi GEUS-imut 3,0 mio kr. DMU-mullu 2.2 mio. kr. Taakku saniatigut Namminersorlutik Oqartussat GEUS-imut DMU-mullu isumaqatigiissuteqarsinnaapput GEUS-imiit DMU-miillu allanilluunniit allatut siunnersorneqartarnissamik.

Oqaatigineqareersutut ukiunut tallimanut siullernut isumaqatigiissutip naanerata kingorna Naalackersuisut kissaateqarneratigut taamaattunik assigisaanilluunniit sullinneqarnissamik ukiunut arlalinnut atortussanik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaavoq. Eqqarsaataavoq taamaattoqartillugu isumaqatigiissutip atuuttup atorunnaanissaa qaammatinik 12-nik sioqqullugu isumaqatiginninniartoqartalnissaa. Isumaqatigiissuteqarnissap taamatut sivistiginissaanut piffissallu isumaqatigiissuteqarfiup aallartinnissaa sioqullulluarlugu isumaqatiginninniartoqartarnissaanut pissutaavoq qulakkeerniarneqarmat namminersorlutik oqartussat aatsitassanut pisortaasa periarfissinneqartarnissaat aalajangissallugu Danmarkimi ilisimatusarfinnik suleqateqarnerup ingerlatiinnarneqarnissaa kissaatiginerlugu, imaluunniit akiliuteqarluni allaniit siunnersorneqartarnissaq kissaatigineqarnersoq, aammalu ilisimatusarfiit periarfissinneqarnissaat ukiunut arlalinnut atuuttussamik suliaminnik aaqqissuussinissaminnut.

Isumaqatigiissutinik qulaani taaneqartunik isumaqatigiissuteqarnermi Danmarkimi naalackersuisut Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ujarlernissamut immikkut pingaaruteqartunik Danmarkimi pisortatigut ilisimatusarfiit maannamut ilisimatusartarnerata taamaaqqaataannik Naalackersuisunut periarfissiissapput isumaqatigiissutit ingerlaneranni akeqanngitsumik ilisimatusartitsinissamik. Tamatumani eqqarsaatigineqarput suliffeqarfiit ilisimatusarfillu suliassaat pingaaruteqartut, ilanngullugit paasissutissat (databaser) aatsitassarsiornermut immikkut pingaaruteqartut ingerlatiinnarnissaat aningaasalersornissaallu, soorlu sajuppillatsitsisarnermut tunngasunik paasissutissat, aatsitassanut paasissutissat aammalu pinngortitat ilaannut mianernartunut paasissutissat, GEUS-ip DMU-llu Kalaallit Nunaanni aatsitassanik ujarlernermit tunngassutillit ingerlassimasaat. Isumaqatigiissuteqarfimmi siullermi suliat 2005-mi aningaasatut atorneqarsimasutut annertussuseqassapput (akinet aningaasarsianullu iluarsillugit). GEUS-ip DMU-llu oqaatigaat ukiumut katillugit 29 mio. koruunit missiliorlugit amerlassuseqartut.

Naatsorsuutigineqarportaaq Namminersorlutik Oqartussat taamatut isumaqatigiissuteqarnerminni aatsitassat nassaarineqarunnartut il.il. nioqputiginissaannut pilersaarusiussasut manna tikillugu aningaasartuutaasimasut amerlaqataannik, aammalu Namminersorlutik Oqartussat piffissami

isumaqatigiissuteqarfiusumi siullermi GEUS-imik DMU-millu suleqatiginnissasut, 2000-2004-mi suleqatigiissimanerup annertoqataanik, t.i. piffissami isumaqatigiissuteqarfiusumi tamarmiusumi pilersaarutigisap affangajaatut annertussusilimmik. Naalagaaffik siuliini oqaatigineqartutut annertutigisumik pilersaaruisanut taakkununga aningaasaleeqataassaaq.

Inatsisissatut siunnersuutip matuma saqqummiunnerata peqatigisaanik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tunngatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit inatsisissatut siunnersuutininik saqqummiussisoqassaaq, tunngavissanik pilersitsisunik Danmarkimi naalakkersuisut § 9 naapertorlugu pisussaaffinnik naammassinnissinnaasungortillugit.

Namminersorlutik Oqartussat namminneq aalajangissavaat ukiut isumaqatigiissuteqarfiusut tallimat kingorna ukiunut arlalinnut atuuttussanik nutaanik isumaqatigiissuteqarfigissanerlugit Danmarkimi naalakkersuisut Danmarkimi ilisimatusarfiit ikiortiserineqartarnissaat pillugu, taamatullu inatsisissamut siunnersuummi uani Naalakkersuisut killiliiffigineqaratik taamaattunik allanut isumaqatigiissuteqarnissaminut.

Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu ingerlatsiviit pisortatullu oqartussat suliassaat aatsitassanillu maannakkut aqqiussuussinermut atatillugu aningaasartuutaat atuarneqarsinnaapput Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitap ataani isumalluutit uumassuseqanngitsut pillugit Suleqatigiissitap nalunaarusiaani bilag 3-mi.

5.3.7. Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut akornanni isumaqatigiinniarnissat, Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik

Naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut ukiumi ataatsimi tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik, tak. § 8, Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut akornanni isumaqatiginninniutigineqalissapput Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu akornanni aningaasanut tunngasutigut atassuteqarnerit, tak. § 10-mi aalajangersakkat.

Isumaqatiginninniarnerni immikkut ilanngunneqassapput makku: Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissuteqaaqqittalernissaanik apeqqut, Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat avinneqartarnissaanik apeqqut aammalu akiliutit § 9-mi taaneqartut pillugit isumaqatigiissutip nanginneqarnissaanik apeqqut. Isumaqatiginninniarnerni aamma ilanngunneqarsinnaavoq inatsisip tunngaviusup aammalu naalagaaffeqatigiinnerup iluani suliassaqarfinnut tiguneqarsinnaanngitsunut naalagaaffiup aningaasartuutaasa matuneqarnissaannik apeqqut, aammalu suliassaqarfiit allat Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimilu naalakkersuisut peqatigiillutik aaqiiffigiumasaat.

Illuatungeriit arlaannaalluunniit isumaqatiginninniarnerni aalajangersumik angusaqarnissaminut pisussaataannigillat.

Naalagaaffiup tapiissutaasa millinerisigut 0 krunningorlutik illuatungeriit naalagaaffiup tapiissutaasa ingerlaqqinnissaannik isumaqatigiissuteqanngippata, naalagaaffik ukiuni tulluittuni Namminersorlutik Oqartussanut tapiissuteqassanngilaq. Danmarkimi naalakkersuisut Naalakkersuisullu tamanna pillugu isumaqatigiissuteqarpata, Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissuteqartarnera aatsaat ingerlaqqissinnaavoq. Tassunga atatillugu naatsorsuutigineqarpoq Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutaasa ingerlaqqissinnaanerannik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaassasoq inatsisiliornikkut, inatsisitigut tamatumunnga tunngaviusussakkut.

Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat avinneqarnissaannik apeqqummut tunngatillugu isertitat tamakku Namminersorlutik Oqartussat pisassavaat, tak. § 7, isertitat avinneqarnissaannik illuatungeriit isumaqatigiissuteqanngippata. Tamannali atunngilaq selskabini Kalaallit Nunaanni

aatsitassarsionermik ingerlataqartuni il.il. Danmarkimi pisortatut oqartussaasut piginneqataassutaasigut isertitanut, aammalu Danmarkimi akileraarutigut akitsuutitigullu isertitanut, tak. § 7, imm. 2, nr. 2-4. Pissutsini taamaattuni isertitat Danmarkimi pisortatut oqartussat susassaqtartut pisassavaat.

Naggasiullugu oqaatigineqassaaq Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut aatsitassanut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat ingerlatsinissaannut atugassatut siunnersuisarnissaq suliaassanillu allanik ingerlatsinissaq pillugit isumaqatigiissutaajunnartut, tak. § 9, nanginneqarsinnaanngimmata Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai millissappata 0 koruuninngorlutik, illuatungeriit tamatumingga isumaqatigiissuteqarsimanngippata.

6. Nunap ataani aatsitassanut Kalaallit Nunaata pisinnaatitaaffii

Inatsisissamut siunnersuut malillugu aatsitassanut tunngasut Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsinnaapput, tak. bilagimi liste II, nr. 26. Aatsitassanut tunngasunik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tigusinerminni inatsisiliorsinnaallutillu aqutsinissaminut piginnaatitaallissapput.

Taamaalillugu Kalaallit Nunaata aatsitassanut tunngasunik tigusinerani Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat namminneerlutik aalajangersinnaalissavaat aatsitassanut tunngasunik ingerlatsinermut killissaatitaasut, aammalu soorlu misissueqqaarnissanut, misissueqqissaarnissanut piaanissanullu akuersissusiorsinnaalissallutik.

Aatsitassanut tunngasut tiguneqarpata Kalaallit Nunaat nunatami ataani aatsitassanik piginnittussaalerlunilu iluaqutiginninnialersinnaavoq. Naalagaaffiulli Kalaallit Nunaat naalagaaffittut oqartussaaffiguassavaa.

Kalaallit Nunaanni aatsitassanik paaanermi isertitanut tunngatillugu tak. siuliini imm. 5-imi allassimasut.

Inatsisissamulli siunnersuummi § 21, imm. 4-mi allassimasut naapertorlugit Kalaallit Nunaata namminiilivinnerata kingunerissavaa Kalaallit Nunaata imminut oqartussaaffigilernissaa. Matuma kinguliini imm.10.2-mi oqaatigineqartutut qullersaalluni oqartussaaffiginninnermiipput Kalaallit Nunaanni killeqarfinnut tamanut tunngasut (nunami, imaani silaannarmilu killeqarfiit).

7. Nunanut allanut tunngasut

7.1. Kalaallit Nunaata nunat assigiinngitsut peqatigiinnerannut peqataanerata allanngoriartortinnissaa

Kapitalimi nunanut allanut tunngasuni inatsisikkut aalajangersakkatigut ersippoq 1979-imi namminersornerulernerup kingorna namminersorerullutik oqartussat nunat assigiinngitsut suleqatigiinneranni peqataanerat annertuumik alliartorsimasoq. Suliani assigiinngitsuni amerlasuuni allanngoriartorneqarsimavoq. Allanngoriartorneq taanna suleqatigiissitaliap danskinik-kalaallinik ilaasortaqtartup, taaneqartartup ”Anorak-rapport” 8 juli 1999-imi nalunaarusiaani eqqartorneqarpoq. Nunat assigiinngitsut akornanni suleqatigiinnermi Kalaallit Nunaata peqataanera pillugu kalaallit nalunaarusiaannut tunngatillugu innersuussutigineqarsinnaapput Kalaallit Nunaanni namminersorneq pillugu kalaallit isumalioqatigiissitaasa isumaliutissiissutaanni quppernerit 87-118, pingaartumik nunanut allanut isumannaallisaanermullu tunngasut pillugit suleqatigiissitat, isumaliutissiissuummi quppernerna 487-630-mi ilassutigisaat, aammalu Naalakkersuisut nunanut allanut tunngasunik politiki pillugu inatsisartunut ukiumoortumik nalunaarusiarisartagaat.

Naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut Kalaallit Nunaata nunanut allanut tunngasuni isumannaallisaanikkullu politikimi peqataalernissaa maj 2003-mi tunngaviusumik isumaqatigiissutigaa (Itillimi isumaqatigiissut). Isumaqatigiissut tassaavoq amerikamiut Thule-radarimik sakkortusaanissamik qinnuteqaataata USA-mik danskit/kalaallillu peqatigiillutik isumaqatiginninniarnissaannut tunngavissat ilaat. Tamatuma kinguneranik Kalaallit Nunaata illersorneqarneranik isumaqatigiissut nutaanngorsarneqarpoq aammalu teknikkikkut, aningaasarsiornikkut avatangiisinullu tunngasunik nutaamik USA isumaqatigiissuteqarfigineqarluni.

Itillimi isumaqatigiissut imaqarpoq Thule-radarip sakkortusarnissaanik USAp qinnuteqaataata isummerfigineqarnissaani, aammalu nunanut allanut tunngasut isumannaallisaanissamullu tunngasumik apeqqutit allat eqqarsaatigalugit Kalaallit Nunaata peqataatitaalernissaanut periaasissanik sisamaasunik. Isumaqatigiissummi erseqqissumik oqaatigineqarpoq politikikkut periaatsit taakkua atortinneqalersinnaasut inatsisit tunngaviusut malillugit naalagaaffimmi oqartussaasut pisinnaatitaaffii akisussaaffiilu apeqqutaatillugit. Periaatsit makkuupput:

- Nunanut allanut tunngasuni isumannaallisaanikkullu politikimut tunngasumik apeqqutit Kalaallit Nunaannut pingaarutillit nakkutigineranni pissusissamisorpoq Kalaallit Nunaata peqataatinneqarlunilu sunniuteqaqataasinnaanissaa.
- Pineqarput peqataativinneqarneq sunniuteqaqataavinnissarlu, naalagaaffiup immikkoortuisa taakkua marluk naligiilluinnarnissaat siunertaralugu Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata peqatigiillutik peqataatinneqarneranni.
- Apeqqutit taamaattut Kalaallit Nunaannut immikkut soqutiginaatillit nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatiginninniutigineqarnissaat pisariaqalissappat pissusissamisoortumik tunngavigineqartariaqassaaq, Naalackersuisut isumaqatiginninniarnerni taamaattuni Danmarkimi naalackersuisut peqatigalugit peqataanissaat, kalaallit isumaasa soqutigisaasalu ilaatinneqarnissaat siunertaralugu.
- Pissusissamisorpoq Naalackersuisut inuiaat inatsisaanni periaatsinut tamanna naapertuuppat, Danmarkimi naalackersuisut peqatigalugit atsioqataasinnaanissaat nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiinniarnernit taamaattut kinguneqassagaangata naalagaaffik sinnerlugu inuiaat inatsisaat naapertorlugit pituttuisunik isumaqatigiissuteqarnernik.

Isumaqatigiissummi imm. kingullermi aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaanni namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitat isumaliutissiissutaannut atatillugu Kalaallit Nunaanni nunanut allanut politikimut tunngasutigut pissutsit isumaqatigiinniutaanerata qanoq inerneqarnissaanut tamanna apeqqutaassanngitsaq. Aalajangerneqarportaaq isumaqatigiissut atuutiinnassasoq, isumaqatigiinniarnernit naammassinissaata tungaanut.

Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitami isumaqatigiissutigineqarpoq politikikkut periaatsit tamakkua atortiinnartariaqartut inatsisit tunngaviusut malillugit naalagaaffimmi oqartussaasut pisinnaatitaaffii akisussaaffiilu apeqqutaatillugit. § 11 aamma § 13-mi aalajangersakkat oqaasertalerneqarput tamakkua sianigeqqissaarlugit.

Statsministeri 1. oktober 2002-mi Folketingimi ammaanersiorluni oqaaseqarnermini ima oqarpoq: ”...suliassat Savalimmiunut Kalaallit Nunaannullu taamaallaat tunngassutillit pillugit Danmarkimi naalackersuisut Savalimmiuni Kalaallit Nunaannilu Naalackersuisut piginnatikkumasinnaavaat inuiaat assigiinngitsut akornannut tunngassutilinni naalagaaffik sinnerlugu qanoq iliuseqarsinnaalersillugit. Piginnaatitsissut taamaattoq namminersorneq pillugu inatsisit atuuttut avataaniissaaq, Danmarkimili naalackersuisut inatsisiliorumasinnaapput Savalimmiuni Kalaallit Nunaannilu naalackersuisut piginnaatillugit.”

Danmarkimi naalackersuisut Naalackersuisullu isumaqatigiinniarnernata inerneraa Kalaallit

Nunaannut Savalimmiunullu assigiimmik aaqqissuussisoqarnissaa siunnersuutigineqarmat, inuiaat inatsisaat naapertorlugit nunani taakkunani naalakkersuisut isumaqatigiissuteqarsinnaalersillugit. Nunani taakkunani naalakkersuisut marluusut kissaateqarnerisigut Danmarkimi naalakkersuisut inatsisissanik marlunnik siunnersuuteqarput: aappa Kalaallit Nunaannut aappaalu Savalimmiunut. Inatsissamut siunnersuutit Kalaallit Nunaanni Savalimmiunilu oqartussaasunit eqqartorneqareerlutik, folketingimit juni 2005-imi atortussanngortitaapput, Inatsisartunit Lagtingimillu isumaqatigineqarlutik.

Tassunga atatillugu oqaatigineqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni Inatsisartut 2004-mi ukiakkut naammassillugu oqaluuserimmassut Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut inuiaat inatsisaat naapertorlugit isumaqatigiissuteqarsinnaanerannik inatsisissamut siunnersuut. Taassumali Inatsisartunit naammassillugu oqaluuserineqarnerata kingorna Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut, Savalimmiuni Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiinniutigeqqippaat piginnaatitsissummik aaqqissuussinermi allannguutissat ataasiakkaat. Tamakkua isumaqatigiinniutigineqarnerat naammassineqareermat Inatsisartut oqallisigalugulu atortussanngortippaat Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut inuiaat inatsisaat naapertorlugit isumaqatigiissuteqarsinnaanerit pillugit inatsisissamut siunnersuutip allannguutissai; isumaqatigiissutit tamakkua Folketingimit atortussanngortitaapput inatsisikkut nr. 577, 24. juni 2005-imeersukkut (inatsit piginnaatitsissut).

Inatsisartunit oqaluuserineqarneranut atatillugu Naalakkersuisut oqaatigaat siunnersuut akuerineqarsinnaasoq, namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitat isumaliutigisaasa inernissaanut pituttuisuussanngippat. Danmarkimi naalakkersuisut tamatumunnga isumaqataapput, namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitat suliaat inatsisit tunngaviusut naalagaaffeqatigiinnerullu iluaniimmata.

Inuiaat inatsisaat naapertorlugit Kalaallit Nunaanni Naalakkersuisut isumaqatigiissuteqarsinnaanerannik inatsit nr. 577, 24. juni 2005-meersoq atulersitaavoq 26. juni 2005. Nunanut allanut tunngasut naalagaaffimmit oqartussaaffigineqarnerat tunngavigalugu inatsisip kinguneraa Naalakkersuisut inatsisitigut aalajangerneqartumik piginnaatitaanissaat naalagaaffinnut allanut nunanilu assigiinnigitsuni kattuffinnut isumaqatiginninniarnissaminnut. Inatsit taamaallaat atorpoq suliassa qarfiit tiguneqareersimasut iluanni isumaqatigiissutitut, aamma imaqarluni killilersuutininik inatsisit tunngaviusut aamma/ imaluunniit inuiannut inatsisit aalajangersagartaaneersunik.

Piginnaatitsinermik inatsisip suliarinerata peqatigisaanik apeqqutit aqutsinermut sulisoqarnermullu tunngasut arlallit kalaallit oqartussaasuisa Udenrigsministeriallu oqallisigaat. Ilaatigut pineqarput Namminersorerullutik oqartussani sulisut aallartitat kikkunnik qullersaqartussaanerannut aammalu danskit nunani allani aallartitaqarfiini allagartaliisarnernut erfalasoqartarnernullu tunngasunik. Oqaloqatigiissutit tamakkua inernerit allanneqarput udenrigsministerip aammalu nunanut allanut Naalakkersuisup nunanut allanut tunngatillugu aqutsinermi suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaanni 9. maj 2005-imeersumi.

Kalaallit danskillu namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitaanni isumaqatigiissutigineqarpoq namminersorneq pillugu inatsimmi nunanut allanut tunngasumik kapitali pingaarutilimmik allanngoriartornermik tamatumunnga tunngaveqassasoq. Tamatuma peqatigisaanik namminersornermik isumalioqatigiissitani pingaartillugu kissaatigineqarpoq namminersornermik inatsimmi apeqqutit nunanut allanut tunngasut naleqqussagaanerat killiliissanngitsoq Namminersorlutik Oqartussat danskillu oqartussaasa suleqatigiinnerata eqaatsumik allanngoriarnissaanut.

7.2. Inatsisit tunngaviusunut tunngasut

Inatsisit tunngaviusut piginnaatitsissummik aqqissuussinermi § 12-mut tunngasunik sinaakkusiussaannik Danmarkimi naalackersuisut ima oqaaseqarput:

Inatsisini tunngaviusuni § 19, imm. 1 aamma 3 imatut oqaasertaqarput:

”§ 19. Inuiaat akornanni tunngasuni kunngeqarfik sinnerlugu kunngi qanoq iliuseqartassaaq. folketingili akuersisimatinnagu, kunngeqarfiup allinissaanut millinissaanulluunniit tunngasunik qanoq iliuseqarsinnaanngilaq, imaluunniit akisussaatisinnaanngilaq eqqortinneqassappat folketingip peqataaffigisariaqagaanik imaluunniit annerusumik pingaarutilinnik allanik qanoq iliuseqarsinnaanngilaq. Kunngittaaq folketingi akuersitinnagu inuiaat akornanni isumaqatigiissutinik, folketingi akuersisillugu isumaqatigiissutaasimasunik atorunnaarsitsisinnaanngilaq.

Imm. 2.(..)

Imm. 3. Folketingi qitermini qinersissaaq nunanut allanut tunngasumik ataatsimiititaliamik, nunanut allanut tunngasutigut politikimut pingaarutilinnik aalajangiinissaaq sioqqullugu naalackersuisut isumasiortagassaannik. Nunanut allanut ataatsimiititaliamut maleruaqqusat erseqqinnerusut inatsisikkut aalajangersarneqartassapput.”

Inatsimmi tunngaviusumi § 19, imm. 1-mi allassimasutut inuiannut allanut tunngassuteqartunik kunngeqarfik sinnerlugu kunngi (naalackersuisut) qanoq iliuseqartassaaq. Tamatumaniippoq inatsisit tunngaviusut malillugit kunngeqarfiup immikkoortuisa ataasiakkaat tamakkunatigut namminneerlutik piginnaatitaasinnaannginnerat.

Taamaattumik Kalaallit Nunaat namminiilivitsinnagu Kalaallit Nunaat inatsisit tunngaviusut atortinneranni inuiannut assigiinngitsunut tunngasuni nammineerluni qanoq iliuseqarsinnaatitaassappat pisariaqassaaq inatsisit tunngaviusut allanngortinnissaa.

Taava apeqqutaalerpoq inatsisit tunngaviusut naapertorlugit Kalaallit Nunaata kunngeqarfik sinnerlugu inuiannut allanut tunngassutilinni arlalinni qanoq iliuseqarsinnaaneranut periarfissaqarnerpoq. Tamanna pillugu makku oqaatigineqassapput:

Naalackersuisut kunngeqarfik sinnerlugu iliuseqarnermikkut kunngeqarfik tamaat qilersussavaat, taamaallillugu nunanut allanut politikikkut iliuutsit tunngaviusumik kunngeqarfiup nunanut allanut politikikkut pissusiinik attuissallutik. Ilaatigut Naalackersuisut inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissuteqarnerata kingunerisaanik inuiaat inatsisaat malillugit akisussaassutsimik unioqqutitsissuteqarnerpoq Danmarkimi oqartussaasut akuliutitissavaat.

Nunanut allanut politiki tamatumuunakkut annertuumik allaanerussuteqarpoq Kalaallit Nunaanni oqartussat inatsisiliornissamat aqutsinissaminnullu oqartussaaffeqarnerannut tunngasuni, pisinnaatitaaffiimmi taakku malillugit kunngeqarfiup ilaanut susasaqartumut sunnuteqartumik maleruaqqusanik il.il. taamaallaat aalajangersaasoqarsinnaammat.

Taamaattumik inatsisit tunngaviusut akornutaasussaapput Kalaallit Nunaanni namminersorlutik oqartussat inatsimmi tunngaviusumi § 19, imm. 2-mi aalajangersakkami taaneqartumi inuannut allanut tunngassutilinni pisinnaatitaaffeqalernissaat. Taamaattumik tamatuma kinguneranik naatsorsuutigisariaqarpoq nunanut allanut tunngasunik maleruaqqusaliorsinnaaneq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarsinnaanngitsoq. Inatsisit tunngaviusut ilaatigut akornutaassapput nunanut allanut sulianut tunngasunik Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliorsinnaanissaannut nunani allani pisortatigoortumik suliffeqarfinnik pilersitsisinnaanermut imaluunniit suliffeqarfinnik taamaattunik Kalaallit Nunaanni pilersitsinissamat akuersissuteqarnissamat.

Inatsisilli tunngaviusut iluanni ajornassanngilaq inuiannut allanut tunngasuni kunngeqarfik sinnerlugu Naalackersuisut iliuseqarnissaminnut piginnaatitaanissaat.

Taamaattumik isumaqarnarpoq inatsisit tunngaviusut akornutaanaviannngitsut Kalaallit Nunaannut

taamaallaat tunngasuni inuiannut allanut tunngasuni kunngeqarfiullu ilaanut allanut attuumassuteqanngitsunik iliuseqarnissaminut pisinnaatitaassappata.

Apeqqudit taamaallaat Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartut piginnaatitaaffiginissaannut tunngasut siullermik kingunerissavaat kunngeqarfik sinnerlugu iliuseqarnissamut piginnaatitaaffiup killeqartitaanissaa suliaasaqarfinnut Kalaallit Nunaata inatsisiliornikkut aqutsinermullu piginaatitaaffigiligaanut – tassa imaappoq suliaasaqarfiit Naalackersuisut inuiannut isumaqatigiissutinut atasumik inatsisinut allanngortitsisinnaallutik aqutsinermilu iliuseqarsinnaallutik.

Oqaatigineqartut aappasaanik kingunerisussaavaat kunngeqarfik sinnerlugu Naalackersuisut nunanut allanut isumaqatigiissutaasa piginnaatitsissut taaneqartoq tunngavigalugu taamaallaat Kalaallit Nunaata iluani atorsinnaatitaassammata.

Oqaatigineqartut pineqanngilaq inuiannut allanut tunngasuni iliuseqarnissamut piginnaatitsissutinik nuussinissaq. Taamaattumik Danmarkimi naalackersuisut nunanut allanut tunngasuni piginnaatitaaffeqartuassapput aamma Naalackersuisut piginnaatitaaffiit ilaasuni.

Kunngeqarfiup ataasiunerata aammalu inatsimmi tunngaviusumi § 19 naapertorlugu aamma kingunerissavaat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat nunanut allanut tunngasuni iliuseqarnerminni - taaneqartut inuiaat inatsisaat malillugit kunngeqarfimmik tamarmik qilersuisussamik – kunngeqarfiup soqutigisaanut akerliusunik iliuseqarsinnaassanngitsut, ilanngullugu kunngeqarfimmi nunanut allanut politikimi nalinginnaasoq.

Taamaalilluni Naalackersuisut nunanut allanut tunngasunik iliuseqarsinnaanngillat kunngeqarfiup immikoortuisa ilaasa soqutigisaannut akerliusunik – ilanngullugit isumaqatigiissutit suliaasaqarfimmi pineqartumi nunanut allanut politikimi periaatsinut nalinginnaasunut akerliusut.

Taamaattumik kunngeqarfiup nunanut allanut politikianut nalinginnaasumut naapertuuttuunissaa qulakkeerniarlugu inuiaat assigiinngitsut akornanni kunngeqarfik sinnerlugu Naalackersuisut piginnaatitaanissaannut tunngaviusariaqassasoq qularnaarisumik Danmarkimi naalackersuisut pisariaqarneratut annertussusilimmik ilisimatinneqartarnissaat siunersiorneqartarnissaallu suliaasanilu nunanut allanut tunngassutilinni iliuseqartoqartinnagu siumut ilisimatinneqartarnissaannik.

7.3. Nunanut allanut tunngasunut kapitalip imaanut takussutissaq

Nunanut allanut pissutsinut tunngasumik Namminersorneruneg pillugu inatsimmi aalajangersagaqarpoq taamatullu namminersornerunermut tunngasunik kapitali 2-mi kiisalu kapitali 3-mi kunngeqarfimmi oqartussanut tunngasumik. Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitani isumaqatigineqarpoq namminersorneq pillugu inatsisissami nutaami nunanut allanut tunngasumik aalajangersakkat ima pingaaruteqartigissasut pissusissamisorluni immikkut kapitalimi katersorneqarnissaat.

Kapitalimi tassaniippat inatsisit tunngaviusut malillugit isuma, tassa kunngeqarfimmi oqartussat inatsisit tunngaviusut malillugit nunanut allanut politikimut isumannaallisaanermullu politikimut tunngasuni annertunerpaamik aalajangiisinnaallutik; Itillimi isumaqatigiissummi peqataatitaanissami sunniuteqaqataanissamilu politikikkut periaatsit aammalu Naalackersuisut piginnaatitaaffilerneqarnissaat piginnaatitsissummik inatsimmi eqqartorneqartoq eqqarsaatigalugit. Ataqaatigiissitsinikkut tassuuna naalagaaffeqaatigiinnerup iluani Kalaallit Nunaat nunat assigiinngitsut akornanni suleqaatigiinnermi maannakkutut inissisimatitaavoq.

Kalaallit Nunaata inuiqatigiit assigiinngitsut peqatigiinneranni peqataanera aalajangerneqarpoq

nunanut allanut tunngasunut kapitalimi, immikkoortunut annernut marlunnut.

§ 12-mi pineqarput Naalakkersuisut namminneerlutik isumaqatiginninniarsinnaallutillu inuiaat inatsisaat toqqammavigalugit isumaqatigiissuteqarsinnaasut nunanut allanut ministeria peqataannikkaluartoq. Nunanut allanut tunngasunut kapitalimi tamatumunnga aalajangersakkat immikkoortuisa ilaasa oqaasertaat allannngortinneqarput piginnaatitsissummik inatsimmi § 1-mi § 2-milu aalajangersakkanut naapertuuttunngorlugit. Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitani isumaqatigiissutigineqarpoq oqaaseqatigiit allannguutaat tamatumunnga tunngasunik inatsisinut allannguutaassanngitsut.

Piginnaatitsinermik aalajangersakkanut atavooq inatsimmi § 15-mi aalajangersagaq, taanna malillugu Naalakkersuisut qulakkeersinnaallugu kunngeqarfiup nunani allani aallartitaqarfiini Naalakkersuisut sinniisuutitaminnik aallartitaqarsinnaasut, suliassaqrifiit tamakkiisumik tigusat iluanni kalaallit soqutigisaannik isumaginnittussanik. Aalajangersagaq naapertuuppoq piginnaatitsissummik inatsimmi § 3-mi aalajangersakkamut, tak. namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 1.

Immikkoortut pingaarnerit aappaat § 13-imi pineqartut tassaapput Danmarkimi naalakkersuisut kunngeqarfik sinnerlugu aamma Kalaallit Nunaannut sunnuteqartussamik iliuusissaat. § 13-mi aalajangersorneqarpoq Naalakkersuisut tamatigut peqataatinneqartassasut isumaqatigiissuteqarniarnerni Kalaallit Nunaannut atortussani, aammalu Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqartussani.

Pingaaruteqartut taakkua § 12 aamma § 13-miittut taamaallaat tunngassuteqarput inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissuteqarnernut nunallu assigiinngitsut akornanni pisussaaffinnik pituttuisunik. Tamatumani pineqarput isumaqatigiissutit pisussaaffiillu inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissuteqarnissamik imaluunniit inuiaat inatsisaat allat malillugit inatsisitigut pituttuisut. Aalajangersakkanili taakkunani tunngaviit pingaaruteqarnerpaat tassaapput tunngaviit nalinginnaasut nunat akornanni attaveqatigiinnerni allani inuiaat inatsisaat malillugit pituttuiffiunngitsuni saqqummersinnaasartut.

§ 11, imm. 1 aamma 2-mi aalajangersakkat aallarniutaasut pingaarnerutitanik taaneqartunik marlunnik imaqarput. Tamatuma saniatigut imm. 1-mi taaneqarput Danmarkimi naalakkersuisut Naalakkersuisullu erseqqinnerusunik isumaqatigiissuteqarnissaannut periarfissat. Isumaqatigiissutini taamaattuni aalajangersarneqarsinnaavoq Naalakkersuisut pissutsini immikkut ittuni, imaluunniit inuiaat assigiinngitsut akornannut tunngassuteqartuni allatigut iliuuseqarsinnaasut isumaqatiginninniannikkaluarlutik isumaqatigiissuteqannikkaluarlutillu. imm. 2-mittaaq aalajangersarneqarpoq nunanut allanut tunngasuni kapitalimi killissaatitaasut iluanni Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut suleqatigiissasut Kalaallit Nunaata soqutigisai kunngeqarfiullu ataatsimut soqutigisaa isumaginiarlugit.

Matuma siuliini imm. 7.2-mi oqaatigineqartut inatsisit tunngaviusut malillugit § 11, imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq nunanut allanut isumannaallisaanermullu politiki kunngeqarfiup suliasaanut atasoq, kunngeqarfiullu akisussaaffii pisussaaffiilu inatsisit tunngaviusut malillugit taamaaginnassasut. Tamannattaq atorpoq Naalakkersuisut § 12-mi aalajangersakkat malillugit nunanut allanut ministereqarfik peqataannikkaluartoq isumaqatiginninniarsinaanerannut isumaqatigiissuteqarsinaanerannullu apeqqummi. Inatsisinik tunngaviusunik paasinninneq malillugu aamma § 16, imm. 1-mi aalajangersarneqarpoq Namminersorlutik Oqartussat malittussaagaat pisussaaffiit, kunngeqarfiup nunanut assigiinngitsunut isumaqatigiissutaasa il.il. iluanniittut. § 16, imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimi naalakkersuisut isumaqatiginiartassagaat kunngeqarfiup nunanut allanut tunngasuni atassuteqarneranut annertuumik sunnuteqarsinnaasunik iliuuseqannginnerminni.

Taamatuttaaq nunanut allanut tunngasut pillugit § 14-mi aalajangersakkamiippoq nunat

assigiinngitsut akornanni kattuffinnut ilaasortaaneq. Pissutsit ilaasigut Kalaallit Nunaat – kisimiilluni imaluunniit Savalimmiut peqatigalugit – nunani assigiinngitsuni kattuffinnut tamakkiisumik ilaasortanngorsinnaavoq piginnaatitsissummik § 12-mi aalajangersagaq tunngavigalugu. Taamaassappat pineqartoq tassaasussaavoq Kunngeqarfik Danmark sinnerlugu Kalaallit Nunaat (immaqalu Savalimmiut) pillugu/it ilaasortaanissaat. § 14-mi aalajangersagaq periarfissiivoq nammineq taaguut atorlugu ilaasortanngorsinnaaneq, t.i. taaguut Kalaallit Nunaat taaguutigalugu tamanna Kalaallit Nunaata inatsisini tunngaviusuni inissisimaneranut naapertuuppat.

7.4. Inuiaat inatsisaat tunngavigalugit Naalackersuisut isumaqatiginninniarsinnaallutillu isumaqatigiissuteqarsinaanerat

§ 12-mi aalajangersakkakut Naalackersuisut piginnaatinneqarput nunanut allanut ministereqarfik akuliutinngikkaluarlugu inuiaat inatsisaat toqqammavigalugit ilaatigut isumaqatigiissuteqarsinnaanermi. Piginnaatitsissutit pillugit inatsimmi § 1 aamma 2 tunngavigalugit aalajangersagaavoq maannali paragraffitut ataatsit katinneqarluni. Piginnaatitsinermillu inatsimmi § 1, imm. 5 inatsisissamut siunnersuummi § 11, imm. 3-miilerpoq. Piginnaatitsinermik inatsimmut tunngatillugu piginnaatitsinermik aalajangersakkami allannguutini taamaallaat anguniarneqarpoq inatsisilik aalajangersakkat erseqqissarnissaat paasiuminarsarnissaallu. Aalajangersakkat malillugit inatsisitigut pissutsit atuuttut tamatumuunakkut allannguuteqassanngilallat.

§ 12-mi piginnaatitsinermik aalajangersakkat kingunerannik Naalackersuisut namminneerlutik isumaqatiginninniarsinnaapput, taamaaliornissaminnullu pisussaanerannik imaqaratik. Taamaalluni § 12-p ajornartinnigilaa Naalackersuisut qinersinnaammassuk piginnaatitsinermik maleruaqqusani § 13 malillugu, § 12-li malinnagu isumaqatiginninniartoqarnissaa. Tamatumani pisariaqalersinnaavoq § 13, imm. 2-mi maleruaqqusat malinnissaat, tassani allassimammat Naalackersuisut namminneerlutik isumaqatiginninniarsinnaasut nunanut allanut ministereqarfik peqataatillugu, aammalu imm. 3-mi allassimalluni Naalackersuisut sapinngisamik annertunerpaamik inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissutinut atsioqataasinnaasut, Danmark Kalaallit Nunaallu peqatigiillutik peqataatinneqartillugit.

§ 12 taamaallaat tunngassuteqarpoq inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissutinut suliaasaqarfinnut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tigusaasa iluaniittunut. Inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissutit, Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu tunngasut, § 12, imm. 1-mi piumasaqaataasunik naammassinninngillat, apeqqutinut taamaallaat Kalaallit Nunaannut tunngasunut tunngassuteqannginnamik. Kissaatiginartinneqarmat Naalackersuisut Savalimmiunilu Naalackersuisut imm. 1-mi periaatsit aalajangersorneqarsimasut malillugit isumaqatiginninniarsinnaallutillu isumaqatigiissuteqarsinnaasut, imm. 2-mi aalajangersakkakut periarfissiisoqarpoq Naalackersuisut Savalimmiunilu naalackersuisut peqatigiillutik isumaqatiginninniarsinnaallutillu isumaqatigiissuteqarsinnaasut, piumasaralugu peqatigiillutik iliuuseqarnissaat. Aalajangersakkakut tassuuna periarfissaqalerpoq Kalaallit Nunaata Savalimmiullu peqatigiillutik iliuuseqarsinnaanissaat, pinngitsooratilli taamaaliortussaataitanatik. Illuatungeriit arlaata kissaatigippagu § 13-mi aalajangersakkat malillugit isumaqatiginninniartoqarlunilu isumaqatigiissuteqartoqassasoq, taava periarfissaq ammaavoq.

§ 12, imm. 4 malillugu isumaqatigiissutit ilaat aalajangersimasut piginnaatitsissutit pillugit inatsimmi § 12-i ilaannigillat. Taamaattumik aalajangersakkami allassimavoq § 13-mi aalajangersagaq malillugu isumaqatigiittoqartassasoq. Tamatumani pineqarput inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissutit, illersornissamut isumannaallisaanissamullu politikimut tunngassutillit, inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissutit aamma Danmarkimut atuuttussat, aammalu inuiaat inatsisaat malillugit isumaqatigiissutit nunat assigiinngitsut akornanni kattuffiit, kunngeqarfiup Danmarkip ilaasortaaffigisaasa iluini isumaqatigiinniutigineqartut.

§ 11, imm. 3-mi erseqqissarneqarpoq § 12-kkut killilerneqanngitsoq nunanut allanut ministerip Danmarkimilu oqartussaasut nunanut allanut politikikkut Kalaallit Nunaannut tunngatillugu piginnaatitaanerit. Nunanut allanut ministerip kunngeqarfimmi nunanut allanut politiki tamakkiisumik – aamma Folketingimut tunngatillugu – akisussaaffigiuassavaa – inatsillu tunngaviusoq naapertorlugu isumaqatiginninniarnissamut isumaqatigiissuteqarnissamullu piginnaatitaaffiit tigungmiinnassallugit, kunngeqarfik ataatsimut isigalugu aammalu kunngeqarfiup ilai ataasiakkaat eqqarsaatigalugit Naalakkersuisut tusarniaaviginissaannut ilaatitaanissaannullu maleruaqqusat sianigalugit. Nunanut allanut ministeri aamma pissutsini assigiinngitsorpassuarni isumaqatiginninniarsinnaallunilu isumaqatigiissuteqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni atuuttussanik. § 12-mi annertuutigut allaanerussuteqarpoq nunanut allanut tunngasunut aaqqissuussinermi inatsisiliorsinnaanerup aqutsinissamullu piginnaatitaanerit tiguneqarnissaannut tunngasuninngaaniit.

Isumaqatigiissummik § 12-miittumik pissutsit ilaasigut kunngeqarfimmut annertuutigut pisussaaffiliinertaqarnini pissutigalugu qaqutigut pisariaqalissagaluarpat Folketingip akuersissuteqarnissaanik nunanut allanut ministeri, Det udenrigspolitiske Nævn-imut aamma akisussaasussaasoq, inatsisit tunngaviusut aammalu Det udenrigspolitiske Nævn pillugu inatsit naapertorlugit annertussuseqartumik, aamma taamatut akuersissummik piniartussaassaaq.

Inatsisinik tunngaviusunik oqaaseqaatini imm. 7.2-miittumi allassimavoq Naalakkersuisut § 12-mi aalajangersagaq naapertorlugu nunanut allanut tunngassutilinnik iliuuseqarsinnaanngitsut kunngeqarfiup ilaani allani soqutigisanut akerliusunik – ilanngullugit pineqartuni kunngeqarfiup nunanut allanut politikiani tunngaviusunik nalinginnaasunik akerliusunik isumaqatigiissuteqarsinnaanatik. Taamaattumik inatsisinik tunngaviusunik oqaaseqaatit malillugit kunngeqarfik sinnerlugu inuiaqatigiinnut assigiinngitsunut tunngassutilinni Naalakkersuisut isumaqatiginninniarnissaminnut piginnaatitaanissaannut tunngaviussaaq aaqqissuussisoqarnissaa, isumannaarlugu Danmarkimi naalakkersuisut pisariaqarneratut annertutigisumik ilisimatinneqarlutillu iliuuseqartinnani inatsit naapertorlugu siunersiorneqarnissaat. § 12, imm. 5-mi aalajangersakkap kinguneraa Danmarkimi naalakkersuisut Naalakkersuisut isumaqatiginiareerlugit suleqatigiinnissamut sinaakkutissanik aalajangersaasinnaammata. Sinaakkutissat taamaattut piginnaatitsinermik inatsimmi § 2, imm. 2 naapertorlugu aalajangersarneqareerput. Tunngavissaatitaasut taakkua atuutiinnassapput. Nunanut allanut ministeri aamma taamatulli aalajangisinnaassaaq suleqatigiinnerup ingerlanerani apeqqutaalersussat pineqartillugit, assersuutigalugu isumaqatigiissutiginiarneqartoq suliassaqarfiit tiguneqareersimasut iluanniinnersoq.

§ 12-mi aalajangersakkap isumannaarsinnaanngilaa naalagaaffiit allat nunanut allanut politikikkut piginnaatitsissutinik aalajangersakkamiittunik akuersissuteqarnissaat. Taamaattumik pissutsit naapertorlugit pisariaqalersinnaavoq nunanut allanut ministerip Naalakkersuisut ilaasortaannut immikkut ittumik piginnaatitsissuteqartarnissaa, tamanna nunap imaluunniit nunat isumaqatiginiarneqartussat piumasarissappassuk.

§ 12, imm. 6-mi aalajangersorneqarpoq piginnaatitsissummik aalajangersakkani § 12 naapertorlugu Naalakkersuisut isumaqatigiissutaasa qanoq taagorneqarnissaat. Isumaqatigiissutit taamaattut ”Kunngaqarfiup Danmarkip Kalaallit Nunaannut tunngatillugu isumaqatigiissutaa”-nik taaneqassanersut pillugit piginnaatitsinermik inatsimmi periaatsit atortinнарneqassapput. Oqaasertaali piginnaatitsinermik inatsimmi aalajangersakkanut tunngatillugu annertuumik allannguuteqarput, tamakkua saniatigut aalajangersakkami atorneqarmata taaguutaasinnaasut allat, atorneqarsinnaasut isumaqatigiissutit naalagaaffiit akornanni isumaqatigiissutigineqarsimatinnagit, taamaallaalli nunami pineqartumi naalakkersuisut ingerlatsinermilu pisortaausut akornanni isumaqatigiissutigineqarsimatillugit. Taaguutaasinnaasut tamakkua maannamut aalajangersorneqarput nunanut allanut ministerip kaajallaasitaatigut.

7.5. Inuiaat inatsisaat tunngavigalugit Danmarkimi naalackersuisut isumaqatigiissutaat

Inatsisissamut siunnersuummi § 13-mi namminersornerunermik inatsimmi § 13-mi aalajangersakkamut nunat assigiinngitsut akornanni Kalaallit Nunaannut sunniuteqartussanut isumaqatigiissuteqartinnani tusarniaasarnissamut tunngasut, aamma § 16, imm. 2 aamma 3-mut tunngasut nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatiginninniarnerni peqataanissamut tunngasut.

§ 13, imm. 1-mi aalajangersagaq, Danmarkimi naalackersuisut naalagaaffimmi inuiaat inatsisaannik tunngavilinnik isumaqatigissuteqartinnatik Naalackersuisunik ilisimatitsisarnissaannik imaqartoq, namminersorneruneq pillugu inatsimmut naleqqiullugu nutaajuvoq. Nunanut assigiinngitsunut isumaqatiginninnialersinnaani siumut ilisimatitsisarnissamik piunasaqaat annertuutigit malinneqartarsimavoq, tunngavigalugu Statsministeriap suliassat Kalaallit Nunaannut tunngassutillit suliarineqartarnissaanik, aammalu ministeriat pisorta qarfiillu Kalaallit Nunaannut tunngasunik pissusiinut maleruaqqusat tunngavigalugit.

Inatsimmi aalajangersakkakut naatsukkut erseqqissumik oqaatigineqarsinnaanngilaq oqariartaatsit ”immikkut Kalaallit Nunaannut pingaarutillit” tamanut tunngatillugu qanoq paasineqassanersut. Taamaattumik § 13, imm-1-mi nutaartaavoq aalajangersagaq ministereqarfiit ataasiakkaat iluanni ministerip susasaqartup Naalackersuisullu akornanni § 13-mi periarfissaatitaasut iluanni suleqatigiinnissamut maleruaqqusanik isumaqatigiissuteqartoqarsinnaanera, ilanngullugu isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqarnerannik isumaqatigiissuteqarnissamik killiliinissaq.

Kunneqarfimmi oqartussaasut ilisimatitsissuteqarneratigit Naalackersuisut isummaminnik isumaqatiginninniarnernut ilanngussassanik kissaateqassappata, isummat tamaattut isumaqatiginninniarnissat piareersarneqarneranni ilaatitaassapput.

§ 13, imm. 2-mi aalajangersakkap kinguneraa Danmarkimi naalackersuisut Naalackersuisunik piginnaatitsinissaat nunanut allanut ministereqarfiup peqataaffigisaanik isumaqatiginninniarnissamut. Aalajangersagaq namminersornerunermik inatsimmi § 16, imm.3-mut naapertuuppoq. Oqariartaatsinut ”suliassat immikkut Kalaallit Nunaannut tunngasut”ersernerluttunut § 16, imm. 3-mi atorneqartunut taarsiullugu § 13, imm. 2-mi pineqarput isumaqatigiissutit ”taamaallaat Kalaallit Nunaannut tunngasut”.

Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 16, imm. 3 malillugu taamatut piginnaatitsinissamut piunasaqaataavoq kunneqarfiup soqutigisaanut akerliunnginnissaa. Pineqanngimmat Naalackersuisut pisinnaatitaanissaat, Danmarkimi oqartussaasut periarfissaqartuassapput qulakkiissallugu piginnaatitsinnginnissaq kunneqarfiup soqutigisaanut akerliusunik. Taamaattumik piunasaqaat taanna aalajangersakkanit peerneqarpoq.

§ 13, imm. 3-mi aalajangersagaq tunngassuteqarpoq Naalackersuisut isumaqatigiissutinik aalajangersunik atsioqataanissaannut. Aalajangersakkap kinguneranik Danmarkip aamma Kalaallit Nunaata peqatigiillutik isumaqatiginninniarnernut peqataatitaanerannut tunngasuni Naalackersuisut annertuumik isumaqatigiissummik pineqartumik atsioqatiginnissinnaapput.

Isumaqatigiissummik atsioqataasinnaanikkut allanngortinneqanngilaq isumaqatigiissutit kunneqarfimmut tunngatillugu Danmarkimi naalackersuisunit isumaqatigiissutigineqarnissaa, aammalu Kalaallit Nunaata naaggaarsinnaatitaannginnera. Tassunga tunngatillugu aalajangersagaq Itillimi isumaqatigiissummut naapertuuppoq, inatsit tunngaviusoq naapertorlugu Danmarkimi naalackersuisut akisussaaffii pisinnaatitaaffiilu apequtaatinneqarlutik.

Naalagaaffiup innuttaminut pisussaaffi pillugit isumaqatigiissutit Naalackersuisunut tusarniaassutigineqarnissaannik § 13, imm. 4-mi aalajangersakkat, namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 13-mut naleqqiullugit annertunungaatsiarput, §-mi tassani taamaallaat pineqarmata

isumaqatigiissutit ilaasa Folketingimit akuerineqartussat tusarniaassutigineqarnissaat. Siunnersuulli annertunerusutigit naapertuuppoq suliaassat Kalaallit Nunaannut tunngasut pillugit Statsministeriap ilitersuutaanut, aammalu ministereqarfiit pisortaqaarfiillu Kalaallit Nunaannut tunngasunik suliaannut maleruaqqusanut.

Oqariataatsit ”Immikkut Kalaallit Nunaannut pingaarutillit” qanoq paasisariaqarnerannut tunngatillugu innersuussutigineqassapput siuliini § 13, imm.1-mi allassimasut. Saqqummiussinissamik pisussaaneq soorunami atunngilaq isumaqatigiissutinut Kalaallit Nunaannut atortussaangitsunut, assersuutigalugit isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaata EU-mut, ilaasortaaffiginngisaanut, tunngasut.

Danmarkimi naalackersuisut qaqtigoortuunngitsumik kissaatigisarpaat nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutit piaartumik atortussanngortinnissaat, Naalackersuisulli kissaatigineq ajorpaat isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaannut atortinneqarnissaa, imaluunniit piffissaliussat iluanni isummerfiginissaanut periarfissaqartaralik. Pissutsini taamaattuni Danmarkimi naalackersuisut akuersissuteqarnermut atatillugu oqaaseqartarput isumaqatigiissutip taamaattup Kalaallit Nunaannut atuutinnginneranik, kingusinnerusukkat tamatumunnga tunngasumik immikkut oqaaseqaateqartoqarsimanngippat. Periaatsikkut tassuuna periarfissaqarnerulerpoq nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissutit Kalaallit Nunaanni atortinneqarnissaannut Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaasa sianigineqarnissaannut. Inuiaqatigiilli akornanni isumaqatigiissutit ilaanni – assersuutigalugu innuttaasut pisinnaatitaaffii imaluunniit pinerlunniarnernik pitsaaliunermut tunngasuni – ajornarpoq imaluunniit kissaatiginangilaq nunap killeqarfiisa iluanni isumaqatigiissutinut nangaassuteqarsinnaaneq killiliisinnaanerluunniit.

Namminersorneruneg pillugu inatsimmi § 14 naapertorlugu pissutsini allatut ajornavissuni kingusinnerusukkat saqqummiussisoqarsinnaavoq, nalinginnaasumik tusarniaanerup akineqarnissaanut qaammatinik 6-nik periarfissiisoqartarluni, kunneqarfimmi oqartussaasut pissutsini ataasiakkaani allamik aalajangiisimatinnagit. Siunnersuutigineqarpoq maleruaqqusat tamakua nutaanngorsarneqarnissaat, kingusinnerusukkat tusarniaanissamik aalajangersagaq atorunnaarsillugu nutaaliaasunik atassuteqaqatigiittalernikkut tusarniaasoqartarsinnaassamat sivikitsumik piffissaliilluni.

7.6. Nunat assigiinngitsut akornanni kattuffinnut nammineq ateq atorlugu ilaasortaaneq

§ 14 piginnaatitsinermik inatsimmi § 4-mi aalajangersakkap assigaa. § 14-mi aalajangersagaq tunngassuteqarpoq immikkut pissutsinut, nunat assigiinngitsut akornanni kattuffiit periarfissiisimatillugit naalagaaffiunngitsut naalagaaffiillu kattuffiginngisaasa ilaasortannorsinnaanerut nammineq atertik atorlugu ilaasortaanissaannut. Tamatumani annerusumik pineqarput ilaasortatut ilanngunneqarneq, nunanut imarpissuit akianiittunut atortinneqartartuni, nunanut allanut tunngasutigit naalagaaffimmik ilaasortaaffigisamik sullinneqartartunut.

7.7. Naalackersuisut sinniisaannik danskit naalagaaffinnut allanut aallartitaqarfiini sinniiseqarneq

§ 15-ip assigaa namminersorneruneg pillugu inatsimmi § 16, imm. 1, piginnaatitsinermik inatsimmi § 3-kkut annertusineqarlunilu nutaanngorsagaasoq. Aalajangersakkap kinguneraa nunanut allanut ministereqarfiup atorfinitsitsisarnissaa danskit nunani allani aallartitaqarfiini Naalackersuisut sinniisuutitassaannik, suliaasaqarfiit tiguneqareersut iluanni kalaallit soqutigisaannik ingerlatsisussanik, tamanna Naalackersuisunit kissaatigineqarpat.

7.8. Nunat akornanni pisussaaffiit il.il

§ 16, imm. 1-mi aalajangersagaq Namminersorlutik Oqartussat inuiaat inatsisaat malillugit akisussaaffinnit kunngearfimmuut atuuttut malillugit qilersugaasut, annerusutigut namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 10, imm. 1 aamma 3-mut assingupput. Inuiaat inatsisaat malillugit akisussaaffiit naalagaaffimmuut atuuttut aammattaq tassaapput akisussaaffiit Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaanermik inatsimmi § 12 malillugu akisussaaffiligaa. Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 10, imm. 3-mi aalajangersagaq Danmarkimi naalakkersuisut namminersornerullutik oqartussanik pisussaataaffiliisinaanannut tunngasoq, nunat assigiinngitsut akornanni pisussaaffinnik naammassinninnissamut pisariaqartunut tunngasoq nunanut allanut tunngasunut kapitalimi ilanngunneqanngilaq, tunngavigineqarmat Danmarkimi naalakkersuisut pisinnaatitaasut tamanna namminersornermik inatsimmi immikkut tunngavissinneqanngikkaluarpalluunniit.

Imm. 2-mi aalajangersakkami Naalakkersuisut iliuitsit aallartinneqarnissaat kunngearfiup nunanut allanut pissusiinut annertuumik pingaaruteqarpata qanoq iliuseriniarneqartunik Danmarkimi naalakkersuisunut isumaqatiginninniartarnissaannut tunngasoq namminersornerunermik inatsimmi § 16, 2-p assigaa.

8. Inatsisinut aqutsinermilu peqqussutitut tunngatillugu Namminersorlutik Oqartussat kunngearfimmilu oqartussaasut suleqatigiinnerat

8.1. Namminersorneruneq pillugu inatsisip kingorna saqqummiussineq

Kalaallit Nunaanni namminersorneruneq pillugu inatsimmi nr. 577, 29. november 1978-imeersumi § 12, imm. 1 aamma 2 malillugit inatsissanut Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartuinnarnut missingersuusiat Kalaallit Nunaanni oqartussanut oqaaseqarfisassanngorlugit Danmarkimi naalakkersuisut saqqummiutissavaat, inatsisissaq Folketingimi saqqummiunneqartinnagu. Taamaaqataanik Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni oqartussanut saqqummiussissapput aqutsinermi maleruaqqusanut missingersuusianik, inatsisit atortussanngortinnagit. Danmarkimi naalakkersuisut aamma Kalaallit Nunaanni oqartussanut saqqummiutissavaat inatsisissat aqutsinermilu peqqussutit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqartut, Kalaallit Nunaanni atortussanngortinnagit. Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaanni oqartussanut saqqummiunniartarsimavaat inatsisissanut Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartunut siunnersuutit, Folketingimi saqqummiunneqartinnagit, nukinginnarpata saqqummiunneqarnerisa kinguinnguutigut.

8.2. Inatsisissatut siunnersuutit aammalu aqutsinermi peqqussutissanut missingersuutit pillugit saqqummiussisarnissani maleruaqqusassanut siunnersuutit

Siunnersuutigineqarpoq Kalaallit Nunaanni namminersornermik inatsisissamut aqutsinermilu peqqussutissanut siunnersuutinik Danmarkimi naalakkersuisut saqqummiussinissaminnut pisussaaffiat annertunerusumik atuutissasoq Kalaallit Nunaanni namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 12-imut naleqqiullugu.

Aalajangersagassatut siunnersuutitigut anguniarneqarpoq Danmarkimi naalakkersuisut saqqummiussinissaminnut pisussaaffiata annertusineqarnissaa, atuuttussanngorlugu inatsisissanut siunnersuutitut aammalu aqutsinermi peqqussutissanut missingersuutitut tamanut, Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartunut imaluunniit Kalaallit Nunaannut atortussanngortitaasunut.

Aammattaaq saqqummiussinissamut pisussaaffik annertusineqassaaq, aalajangerlugu Danmarkimi naalakkersuisut utaqqisassagaat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqarnissaat, inatsisissamut siunnersuut imaluunniit aqutsinermi peqqussutit aalajangersagartaqartillugit taamaallaat Kalaallit Nunaanut tunngasunik, imaluunniit immikkut Kalaallit Nunaannut pingaarutilinnik.

Tassunga atatillugu Danmarkimi naalakkersuisut piffissaliisinnaapput namminersorlutik oqartussat oqaaseqaateqarnissaannut. Naatsorsuutigineqarpoq piffissaliisoqartassasoq pissutsini ataasiakkaani ajornartinnagu sapinngisamik sivisuumik.

Tunngaviatigut Danmarkimi ministerip susassaartup isummerfigisartussaasavaa inatsisissamut aqutsinermiluunniit peqqussutissamut siunnersuut namminersorlutik oqartussanut saqqummiunneqassanersoq, Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaatissaat utaqqineqassanersoq, aammalu Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqarnissaminnut piffissaliiffineqassanersut. Tamatumunnga pissutaavoq Danmarkimi ministerip susassaartup peqqussusiortussaana. Nalornisoqarpat apeqqut Kalaallit Nunaanni oqartussanut susassaartunut oqaloqatiginnissutigineqarsinnaavoq.

Danmarkimi naalakkersuisut saqqummiussinissaminnut pisussaataitaneratigut Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimi inatsisilioriaatsimut atatillugu sunniuteqarsinnaassapput, ilaatigut Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaataat inatsisissamut siunnersuutip allangortinneqarneranik kinguneqarsinnaallutik. Saqqummiussinissamut pisussaaffiup annertusineqarnissaanut pissutaavoq Namminersorlutik Oqartussat sunniuteqarsinaanerisa nukittorsarneqarnissaanik kissaatigisaq.

Saqqummiussinissamut pisussaaffik taamaallaat tunngassuteqarpoq suliassaqarfinnut Namminersorlutik Oqartussat tiguniangisaannut, aammalu suliassaqarfinnut tiguneqarsinnaanngitsunut. Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfinnik arlaqartunik tigusiortornerata peqatigisaanik saqqummiussisarnissamut maleruaqqusat pingaaruteqarpallaarunnaartussaapput.

Saqqummiussisarnissamut maleruaqqusatigut pingaartumik siunertaavoq inatsisissamut siunnersuutit aammalu aqutsinermut peqqussutit ”nalinginnaasut” suliarineqartarnerata malittarisassaqaarnissaa. Inatsisissamut siunnersuutikkut Kalaallit Nunaannut tunngaviumik pingaaruteqarnerusutigut imaluunniit kinguneqartussatigut, assersuutigalugu Kalaallit Nunaanni pissutsinik annertuumik aaqqissuussinermut tunngasutigut, namminersorlutik oqartussat periaaserineqartarsimasut naapertorlugit siusissukkut akuliunneqartassapput, assersuutigalugu udvalginut Namminersorlutik Oqartussat sinnissuutitaasa peqataaffigisaannut.

8.3. Inatsisissamut siunnersuummut tunngatillugu saqqummiussinissamut maleruaqqusat erseqqinnerusumik eqqartornerat

Ullumikkut inatsisit nunap ilaani sorlorni atortussaataitanerat eqqarsaatigalugu Danmarkimi inatsisini oqariartaatsit makku atornerarput: 1) Inatsit Kalaallit Nunaannut atorpoq, 2) inatsit Kalaallit Nunaanut atunngilaq, kunngilli peqqusineratigut Kalaallit Nunaannut atulersitaasinnaalluni, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut tamanna ajornartinnigippassuk, aamma 3) inatsit Kalaallit Nunaannut atunngilaq.

Matuma kinguliini erseqqinnerusumik eqqartorneqassapput saqqummiussinnissami maleruaqqusat, inatsisitut taagorneqartunut naleqqiullugit.

1) Inatsit Kalaallit Nunaannut atorpoq

Kunneqarfimmi pisariaqarpat inatsisit assigiinnissaat, taava inatsit Danmarkimut Savalimmiunullu atuunnermi saniatigut Kalaallit Nunaannut atuuttariaqarpoq. Matumani assersuutitut taaneqarsinnaavoq Danmarkip naalagaaffiani innuttaasutut pisinnaatitaaffeqarnermik inatsit, kunngissaq pillugu inatsit, Danmarkimi Nationalbank pillugu inatsit, aningaasaqarneq pillugu inatsit aammalu nunanut allanut pisortaqarfik pillugu inatsit.

Allatigut (ikittunnguatiqut) inatsisinut tunngasut Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornanni assigiipput, siuliini assersuutitut taagorneqartunisut pisariaqartinnagu. Tamakkunatiguttaaq inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttussaassaaq. Assersuutitut taaneqarsinnaapput isumannaatsumik sallunaveeqquteqarluni taarsigassarsisarnermik (realkreditlån) aammalu isumannaatsumik sallunaveeqqutini obligationit pillugit inatsit. Silaannakkut angallannermut inatsit aamma arlalitsigut allanguutit – silaannakkut angallanneq pillugu inatsisip kunngip peqqussutaatigut Kalallit Nunaannut atortussanngortitaanerata kingorna – Kalaallit Nunaannut atulersitaasoq. Tamakkua saniatigut politikikkut partiinut aningaasanik tapiissuteqartarnermut aalajangersakkat assigiinngitsut Kalaallit Nunaannut atuupput.

Siunnersuummi § 17, imm. 1 malillugu Danmarkimi naalackersuisut Kalaallit Nunaannut atuuttussatut ("Kalaallit Nunaanut tunngasut") inatsisissatut siunnersuutaat, namminersorlutik oqartussanut oqaaseqarfiteqarinnegassapput Folketingimut saqqummiunneqannginnerminni. Danmarkimi naalackersuisut inatsisissamut siunnersuutit taamaattut folketingimut saqqummiutsinnagit Namminersorlutik Oqartussat akissuteqarnissaat utaqqissavaat, inatsisissamut siunnersuut imaqarpat aalajangersakkanik Kalaallit Nunaannut tunngasuinnarnik imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutilinnik.

Inatsisissamut siunnersuut imaqanngippat aalajangersakkanik taamaallaat Kalaallit Nunaannut atuuttunik, imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqartunik, Danmarkimi naalackersuisut inatsisissamut siunnersuummik saqqummiussisinnaapput. Namminersorlutik oqartussat oqaaseqateqarsimanngikkaluarpataluunniit.

Inatsisit Kalaallit Nunaannut atuuttut allat tassaapput Kalaallit Nunaannut inatsisit immikkut ittut. Kalaallit Nunaannut inatsisit immikkut ittut atorneqarajupput Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu inatsisitigut annertuunik pingaarutilinnilluunniit assigiinngissuteqaraangat. Kalaallit Nunaannut immikkut inatsisinut assersuutigineqarsinnaapput makku: eqqartuussisaatsimik Kalaallit Nunaannut inatsit, pinerluttulerinermik Kalaallit Nunaannut inatsit, Angallanneq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsit, sakkut pillugit Kalaallit Nunaannut inatsit, Folketingimut Kalaallit Nunaanni qinersineq pillugu inatsit, Kalaallit Nunaanni atorfillit pillugit inatsit, kingornussisussaannermik Kalaallit Nunaannut inatsit, Kalaallit Nunaanni sullivinni avatangiisit pillugit inatsit aammalu Namminersornerullutik oqartussanut tapissuteqartarnermik inatsit.

Inatsisissamut siunnersuutit tamakkua aamma siunnersuummi § 17, imm. 1 naapertorlugu Namminersorlutik Oqartussanut saqqummiunneqartussaapput oqaaseqarfigisassanngorlugit, folketingimut saqqummiunneqartinnagit. Inatsisit tamakkua taamaallaat Kalaallit Nunaannut atuummata Folketingimut saqqummiutsinnagit Danmarkimi naalackersuisut namminersorlutik oqartussat oqaaseqarnissaat utaqqisussaavaat, tak. siunnersuummi § 17, imm. 2.

Siunnersuummi § 17, imm. 3 naapertorlugu Danmarkimi naalackersuisut imm. 2 malillugu Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqateqarnissaannut piffissaliisinnaapput. Naatsorsuutigineqarpoq piffissaliisoqarumaartoq pissutsini ataasiakkaani pisariaqartitsineq naapertorlugu siviussuseqartussanik.

2) Inatsit Kalaallit Nunaanut atunngilaq, kunngilli peqqusineratigut Kalaallit Nunaanut atortussanngortitaasinnaalluni, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut

pisariaqartippassuk allannguuteqarluni

Inatsit Kalaallit Nunaannut atussappat Danmarkimut naleqqiullugu (annertunngitsunik) allannguuteqarluni, aalajangersakkamik ilanngussisoqarsinnaavoq inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitaasinnaasoq kunngip peqqussuteqarneratigut, Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut pisariaqartippassuk allannguuteqarluni.

Oqaaseqatigiit ”Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut pisariaqartippassuk” ersersippaat allaanerussutaassinnaasut tunngaveqassasut Kalaallit Nunaanni pissutsinik, kunngeqarfiup ilaani pissutsiniit allaanerusunik.

Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitani isumaqatigineqarpoq oqaatsit ”Kalaallit Nunaanni pissutsit pisariaqartitsinerat” siunissami atuinnaqartariaqartoq, taarsiullugu uunga ”Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut pisariaqartitsinerat”. Oqaatsit isumaasa allanngortinnissaat siunertarineqanngilaq.

Danmarkimi inatsisitigut pisinnaatitaaffiit arlaqartut iluanni atornerqartarpoq aalajangiinissamut periarfissaq, tamanna eqaatsuummat, aammalu inatsisinik Kalaallit Nunaannut pisariaqartumik naleqqussakkanik sukkasuumik atulersitsinissamut periarfissaalluni. Aalajangiinissamut periarfissaq ilaatigut makkununga tunngasutigut atornerqartarpoq: aningaasanut inatsisinullu selskabinut tunngasunut (assersuutigalugu aningaasatigut ingerlatsineq, aktiat piginneqatigiiffiillu pillugit inatsit, aningaasat peqquserlunnikkut pissarsiarineqarsimasut malunnaarunnaarsagaasarnerat pillugu inatsit, aningaasaliissuteqartartut qularnaveeqqusiifigineqartarnerat pillugu inatsit, pappiaranik aningaasanik nalilinnik nioqquteqartarneq pillugu inatsit, ukiumoortumik naatsorsuutit pillugit inatsit), nersutit nakorsaasa nakkutillinerannut tunngasut, inuussutissanut tunngasut, inatsisit anersaakkut sulinermut tunngasunik inuutissarsiutinut tunngasut (inatsisit makkununga tunngasut: suliffissuaqarnermi illersuutit, piginneqaartussaataaernerit, nioqqutissat ilisarnaataat, ilusilersuutit piginneqaartussaannikkullu pisinnaatitaaffiit, sulinermi ajoqusermissamut sillimmasertarnerit, isumaqatigiissuteqarnissamut tunngasut, aammalu Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit pisortatigoortut ingerlatsineri pillugit inatsisit, inunnik nalunaarsuisarneq, nunanut allanut tunngasut, ilinniarnertuunngorniarniit allatullu annerusumik angusaqarniarluni soraarummeernerit, inuutissarsiutinut tunngasutigut ilinniarnertuunngorniarniit, imarsiornermut tunngasut, inatsit inunnut ilaqutariinnermullu tunngasut, kiisalu aningaasaateqarfinnut tunngasut.

Siunnersuummi § 17, imm. 1 malillugu Danmarkimi naalakkersuisut inatsisissamut siunnersuutaat, ”Kalaallit Nunaanni atuuttussanngortitsisinnaaneq” pillugu aalajangersagartalik namminersorlutik oqartussanut saqqummiunneqassaaq oqaaseqarfigisassanngorlugu, Folketingimut saqqummiunneqartinnani.

Inatsisissamut siunnersuut, kunngip peqqussutaatigut Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortitaasinnaasoq, Folketingimut saqqummiutsinnagu Danmarkimi naalakkersuisut Namminersorlutik Oqartussat akissuteqarnissaat utaqqissavaat, inatsisissamut siunnersuut nalaatsortumik imaqqassagaluarpat aalajangersakkanik Kalaallit Nunaannut taamaallaat tunngasunik, imaluunniit immikkut Kalaallit Nunaannut pingaarutilinnik.

Inatsisissamut siunnersuut imaqqarpat aalajangersakkanik taamaallaat Kalaallit Nunaannut atuuttunik imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqartunik, Danmarkimi naalakkersuisut inatsisissamut siunnersuut saqqummiussinnaavaat, Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqarsimannikkaluartut.

Inatsisissamut siunnersuummut, aalajangersakkanik, taamaallaat Kalaallit Nunaannut atuuttunik imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutillinik, imaqqanngitsumut tusarniaassutit tasaanerupput oqaasertalersorneranut tunnganerusut, taassuma iluani Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqarsinnaallutik Kalaallit Nunaanni pissutsinut tunngasunut, inatsimmi

sianigisariaqartunut, ilanngullugit peqqussutinik aalajangersaanerit immikkut ilusilersugaanissaat.

Oqaatigineqassaaq inatsisissamut siunnersuutip Folketingimut saqqummiunneqannginnerani tusarniaanerit saniatigut, kunngip peqqussutissaanut inatsimmik Kalaallit Nunaanni atulersitsisussamut, missingersuummik Namminersorlutik Oqartussanut saqqummiussisoqartussaammat. Kunngip peqqussutaa taamaattoq aqutsinermi peqqussutaavoq, siunnersuummi § 18, matuma kinguliinniitooq naapertorlugu Namminersorlutik Oqartussanut saqqummiunneqartussaq. Pissutsini taamaattuni peqqussutip atulersitaanissaanut utaqqisariaqassaaq Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqarnissaat, tak. matuma kinguliiniittut.

Oqaatigineqassaartaq kunngip peqqussutissaanut missingersuusiormut atatillugu Namminersorlutik Oqartussat inatsisip imasaanik, inatsisissap iluani akuerineqarsinnaanngitsunik, kissaatigisaqassagaluarpata, kunngip peqqussutaatigut atulersitsinissamik periarfissaq atunngitsoorneqarsinnaammat. Taarsiullugu taamaattunut tunngasumik Kalaallit Nunaannut immikkut inatsisiliortoqarsinnaassaaq. Periarfissaq taanna namminersorneq pillugu inatsisissamut siunnersuummi allanngortinneqanngilaq.

Siunnersuummi § 17m imm. 3 naapertorlugu Danmarkimi naalakkersuisut namminersorlutik oqartussat imm. 2 malillugu oqaaseqaateqarnissaanut piffissaliisinaapput. Naatsorsuutigineqarpoq pissutsit pisariaqartitsinerat malillugu piffissaq sivistigissasoq.

3) Inatsit Kalaallit Nunaannut atunngilaq

Inatsit Kalaallit Nunaannut atunngippat imaluunniit Kalaallit Nunaannut atuuttussanngortinneqarsinnaanngippat, pisariaqalersinnaavoq inatsisiliornissaq namminersorlutik oqartussat piginnaatitaaffinut atasumik, assersuutigalugu akileraartarnermut tunngasumik. Aamma tassaasinaapput inatsisit kunngiqarfimmi oqartussaasut inatsisissatut piginnaatitaaffeqarfigisaat, immikkulli Kalaallit Nunaannut inatsisitallit. Danmarkimi angallanneq pillugu inatsit assersuutigalugu aalajangersagartaqarpoq, inatsit Kalaallit Nunaannut atunngitsoq, tassunga tunngasut angallanneq pillugu Kalaallit Nunaannut inatsimmi immikkut ittumi aalajangersarneqarsimammata, tak. imm. 1.

Siunnersuummi § 17, imm. 1-imi naatsorsuutigineqarpoq taamaallaat inatsisit Kalaallit Nunaannut atuuttut imaluunniit immikkut atuuttussanngortitaasinnaasut, Namminersorlutik Oqartussanut saqqummiunneqartassasut.

8.4. Saqqummiussinissamut maleruaqqusat aqutsinermi peqqussutinut naleqqiullugit erseqqissarnerat

Siunnersuummi § 18, imm. 1-mi aalajangersagaq imaqarpoq aqutsinermi peqqussutit, ilanngullugit nalunaarutit kunngillu peqqussutai, inatsisinik Kalaallit Nunaannut atulersitsisutaasut, Namminersorlutik Oqartussanut tusarniaassutigineqartarnissaannik.

Siunnersuummi § 17, imm. 1-mi aalajangersagaq aammalu § 18, imm. 1-imi aalajangersagaq imminnut naapertuupput. Pineqarpat inatsit Kalaallit Nunaannut atuuttoq, aamma pingaarutilimmik pisariaqartussaassaaq aqutsinermi peqqussutit, inatsit naapertorlugu atulersitaasut aamma Kalaallit Nunaannut atortinneqarnissaat. Taamaappoq naalagaaffimmi innuttaassutut pisinnaatitaaffinnik inatsimmut (Kalaallit Nunaannut atuuttumut) tunngatillugu, naalagaaffimmi innuttaasutut pisinnaatitaaffeqalersinnaanermik nalunaarut nr. 576, 22. november 1978-imeersoq, nalunaarutikkut aamma Kalaallit Nunaannut atuutitaammat.

Siunnersuummi § 18, imm. 1 malillugu aqutsinermi peqqussutissatut missingersuutit, Kalaallit Nunaannut atuuttussat ("Kalaallit Nunaannut tunngasuupput"), imaluunniit

”Kalaallit Nunaannut atulersitaasinnaasut” atulersitaatinnatik Namminersorlutik Oqartussanut oqaaseqarfigitineqassapput. Sapinngisamik kalaallisut qallunaatullu saqqummiunneqassapput. Peqqussutit atulersitaatinnagit Namminersorlutik Oqartussat akissuteqarnissaat utaaqqineqassaaq, ilaqarpata aalajangersakkanik taamaallaat Kalaallit Nunaannut atuuttunik, imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqartunik.

Kunngip peqqussutai inatsisinik Kalaallit Nunaanni atulersitsisut, aqutsinermi peqqussutaapput, imaqartut "aalajangersakkanik taamaallaat Kalaallit Nunaannut tunngasunik". Taamaattumik kunngip peqqussutai atulersinnagit § 18, imm. 2 malillugu Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqartinneqassapput.

Siunnersuummi § 18, imm. 2 naapertorlugu Danmarkimi naalackersuisut piffissaliisinaapput imm. 2 malillugu Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqarnissaannut. Naatsorsuutigineqarpoq pissutsit pisariaqartitaattut sivilutiginisumik piffissaliisoqarnissaa.

8.5. Pissutsit saneqqunneqarsinnaanngitsut

Aaqqissuussinissamik siunnersuutikkut pineqarpoq Danmarkimi naalackersuisut saqqummiussinissaminut pisussaaffianik annertusisitsineq. Tamanna tunngavigalugu pilersoqarsinnaavoq pissutsinik saneqqunneqarsinnaanngitsunik, Folketingimut saqqummiussinnginnermi Namminersorlutik Oqartussanut Danmarkimi naalackersuisut inatsisissamut siunnersuutaannik saqqummiussinissaq ajornartillugu. Pissutsinut taamaattunut saneqqunneqarsinnaanngitsunut atatillugu inatsisissamut siunnersuutikkut naatsorsuutigineqarpoq, § 17, imm 1-mi saqqummiussinissamik pisussaaffik malinneqanngitsoorsinnaasoq. Pissutsini taamaattuni Danmarkimi naalackersuisut inatsisissamut siunnersuummik saqqummiussisinaapput, Namminersorlutik Oqartussat tusarniaaffiginngikkaluarlugit. Pissutsini taamaattuni inatsisissamut siunnersuut piaarnerpaamik Namminersorlutik Oqartussanut nassiunneqassaaq, namminersorlutik oqartussat ajornartinnagu oqaaseqaateqartinneqarsinnaallutik, Folketingimut saqqumiussinnginnermi.

Tamatuma assinganik pissutsit pisariaqavissillugit aqutsinermi maleruagassat pillugit § 18, imm. 1 naapertorlugu saqqummiussisussaataaneq pisariaqarsinnaavoq saneqqunneqarnissaa.

Pissutsini saneqqunneqarsinnaanngitsuni saqqummiussinissamut pisussaataaaffiup saneqqunneqarnissaanik aalajangernermut tunngatillugu, Danmarkimi naalackersuisut apeqqutinik pilersoqartillugu nalilertariaqassavaat saneqqutsinissaq pisariaqarnersoq. Tassunga atatillugu naatsorsuutigineqarpoq pissutsini taamaattuni Danmarkimi naalackersuisut ajornartinnagu Namminersorlutik Oqartussanik isumasiuinissaat. Suut tamaasa eqqarsaatigalugit naatsorsuutigineqarpoq saqqummiussinissamut pisussaaffik pissutsini immikkut illuinnartuni saneqqunneqartassasoq.

9. Saqitsaannermi aaqqiineq

Namminersorneruneg pillugu inatsimmi atuuttumi § 18-mi aalajangersagaqarpoq Danmarkimi naalackersuisut namminersorerullutillu oqartussat kunngeqarfimmi oqartussaasut piginnaatitaaffii pillugit aaqqiagiinngissutigisinnaasaasa aaqqivigineqarnissaannik.

Aalajangersagaq atorpeqarsimannngisaannarpoq. Siunnersuutigineqarporli aalajangersakkap ilanngunneqarnissaa, naleqquttutut isigineqarmat piginnaatitaanermut tunngasutigut aaqqiagiinngissutaalersinnaasut isummerfigineqareernissaat. Ilimagisariaqarpoq maannamutut aaqqiagiinngissutaalersinnaasut oqallisigineqarsinnaanissaat kunngeqarfimmi oqartussanit namminersorlutillu oqartussanit, aammalu eqqarsaataavoq aalajangersakkap

atortinneqarnissaa pissutsini immikkorluinnaq ittuni, Namminersorlutik Oqartussat kunngeqarfimmilu oqartussat oqaloqatigiinnerat aaqqiinermik kinguneqassanngikkaluarpat.

Namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 18-mi siunnersuutigineqarpoq erseqqissarneqassasoq, Naalakkersuisut aammalu Danmarkimi naalakkersuisut aaqqiagiinnigissutit qaangerneqarnissaannut ataatsimiititalianut suliassanngortitsinnaanerat, taamatullu isumaqatigiissutaasimasut aalajangiinerulluunniit atorunnaarsinneqarsinnaanera ataatsimiititaliamut aalajangigassanngortinneqarsinnaasoq.

10. Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa

10.1. Namminiilivinnissamat periarfissat

Namminersorneq pillugu isumalioqatigiissitat suliassaasa allassimaffianniippoq Danmarkimi naalakkersuisut Naalakkersuisullu isumaqatigiissutigigaat Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa kalallit inuiaqatigiit aalajangigassarigaat.

Suliassat allassimaffianni aamma allassimavoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa piviusunngortinneqassasoq inatsimmi tunngaviusumi § 19-mi maleruaqqusat malillugit isumaqatigiissuteqarnikkut.

Allassimavortaaq isumalioqatigiissitat nutaamik aaqqissuussinissamat siunnersuutaat imaqassasoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanut aalajangersakkamik.

§ 21-mi aalajangersakkakkut siunnersuutigineqarpoq periaatsit taaneqartut namminersornermik inatsimmi aalajangersakkami immikkut ittumi inatsisitut atuuttussanngortitaassasut.

§ 21-mi aalajangersakkakkut takuneqarsinnaavoq Danmarkimi naalakkersuisut kalaallillu oqartussaasa isumaqatigiissutigigaat Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanera, Danmarkimi naalakkersuisut arlalitsigut oqaatigisarsimasaat. Danmarkimi naalakkersuisut, assersuutigalugu Folketingip ammarnerani oqallinnernut atatillugu, statsministerip 1. oktober 2002 aamma 7. oktober 2003 nassuiaatimini oqaatigaa kalaallit inuiaqatigiit namminneerlutik aalajangissagaat Kalaallit Nunaata siunissaa aammalu Danmarkimut atassuteqarneq qanoq ittuussanersoq. Taamaalilluni aalajangersakkap tunngavigaa Danmarkimi naalakkersuisut siusinnerusukkut Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanik oqaatigisagaat, aamma aalajangersakkakkut inuiaat kalaallit inuiaat inatsisaat malillugit piginnaatitaaffitik annaannngilaat.

Tamanna tunuliaqutaralugu § 21, imm. 1-mi aalajangersakkami takuneqarsinnaavoq inuiaat kalaallit Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanik aalajangiisussaasut.

Allassimavoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat piumagunik inatsisinik tunngaviusunik piareersaallutik aallartissinnaapput. Taamaalilluni namminersorneq pillugu inatsisip iluani Kalaallit Nunaata kisimiilluni namminiilivinnissani piareersalersinnaavaa. Namminiilivinnissamik Kalaallit Nunaata isumaliutersuutaata ilaatut isumaliutigineqarsinnaavoq pituttugaanngitsumik ("free association") Danmarkimut atassuteqarnissaq. Siuliini taaneqartutut Danmarkimi naalakkersuisut oqaatigisarnikuuat inuiaat kalaallit namminneerlutik aalajangissagaat Kalaallit Nunaata siunissaa Danmarkimullu atassuteqarnerup qanoq ittuunissaa.

10.2. Namminiilivinnissap piviusunngortinnissaa

§ 21, imm. 1-mi taaneqartutut aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa inuiaat kalaallit aalajangissagaat.

§ 21, imm. 2-mi aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa siunertaralugu isumaqatigiinniartoqalissasoq, inuiaat kalaallit tamanna aalajangerpassuk. Taamatut aalajangertoqarpat Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimi naalakkersuisunut saaffiginnissapput isumaqatigiinniarnissat aallartinniarlugit.

§ 21, imm. 2-mi aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa siunertaralugu Kalaallit Nunaat isumaqatigiinniarnissaminut pisinnaatitaasoq.

§ 21-mi aalajangersakkakkut isummerfigineqanngilaq, isumaqatigiinniarnarit ilimagisatut namminiilivinnissamik isumaqatigiinnernik inernejassanngikkaluarpata qanoq iliortoqassanersoq. Aalajangersakkakkut Danmarkimi naalakkersuisut pisussaatinneqarput isumaqatigiinnialissallutik isumaqatigiissuteqarnissaq anguniarlugu. Tamanna tunngavigalugu isumaqatigiinniarnarit pimoorullugu ingerlanneqassapput, illuatungeriit illugiillutik imminnut akuersaarnissat anguniarlugu.

Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiissutaanni aalajangiiffigineqartariaqarput apeqqutit arlaqartut, kalaallit namminersulivinnerannut atasumik paasineqartariaqartut. Ilaatigut pineqarpoq inuit, Kalaallit Nunaata namminiilivinneratigut eqqugaasussat naalagaaffimmi innuttaassusiannut tunngasut, tak. naalagaaffimmi innuttaassuseqannginnerup killilerneqarnissaa pillugu FN-mi isumaqatigiissummi 30. august 1961-imeersumi artikel 10, aamma naalagaaffimmi innuttaassuseqarneq pillugu Europarådimi isumaqatigiissummi 6. november 1997-imeersumi artikel 19. Aammattaaq isummerfigineqartussaavoq marloqiusamik akileraarusiisarnermik inuillu atugarisaannut tunngasunik Danmarkimi naalakkersuisut Kalaallit Nunaannilu naalakkersuisut isumaqatigiissutaat atuinnassanersut Danmarkip aammalu Kalaallit Nunaata nammineerluni naalagaaffiusup akornanni. Isumaqatigiissumissaaq taaneqartumi assersuutigalugu ilaatinneqassapput aningaasanik ikiorsiisarnermik aalajangersakkat, aammalu Danmarkimi oqartussat Kalaallit Nunaanni oqartussanut aqutsinermi ikiorsiisarsinnaanerat.

§ 21, imm. 3-mi allassimavoq Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiissutaat Inatsisartunit akuersissutigineqassasoq, aammalu Kalaallit Nunaanni inunnik taasisitsinikkut akuereqassasoq. Naatsorsuutigineqarpoq akuersissuteqartitsisoqassasoq inunnillu taasisitsisoqassasoq Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiinniarneri naammassineqariarpata.

Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaata inunnut taasisitsissutigineqarnissaanut tunngatillugu inunnik taasisitsinerup qanoq ingerlanneqarnissaanik apeqqutinik arlalinnik pilersaqartussaavoq. Apeqqutit tamakkua Namminersorlutik Oqartussanit aalajangiiffigineqartussaapput, naatsorsuutigineqarmat Inatsisartunut qinersinermi qinersinnaatitaanermut maleruaqqusat atuuttut tunngavigineqarnissaat.

Inunnik taasisitsinerup inernerata erseqqissumik takutissavaa namminiilivinnissamik erseqqissumik kissaateqartoqarnera nunat assigiinngitsut akornanni nalornisoortoqaqqunagu.

Aammattaaq § 21, imm. 3-tut siunnersuutigineqartup kinguneraa Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanik Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiissutaat Folketingip akuerissagaa. Folketingi akuersissaaq inatsimmi tunngaviusumi § 19 naapertorlugit.

Aalajangersagassatut siunnersuutigineqartunut tunngaviupput Kalaallit Nunaata

kunngearfimmit avissaarsinnaanera aammalu kunngearfimmit avissaarnera inatsisinik tunngaviusunik allanngortitsinermik kinguneqassanngitsoq.

Paasiuminarsarlugu oqaatigineqarsinnaavoq inatsisissamut siunnersuummi Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa imatut tulleriinnilimmik pisinnaasoq:

Namminiilivinnissaq Kalaallit Nunaata aalajangissavaa
 Kalaallit Nunaat Danmarkimi naalackersuisunut saaffiginnissaaq isumaqatigiinnialernissaaq pillugu
 Isumaqatigiinniarnit ingerlanneqassapput
 Isumaqatigiinniarnit inerneqassapput
 Inatsisartut akuersissapput
 Kalaallit Nunaanni inuit taasisinneqassapput
 Folketingi akuersissaaq

§ 21, imm. 4-mi erseqqissumik aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnerata kingunerissagaa Kalaallit Nunaata naalagaaffittut nammineersinnaatitaalernera. Naalagaaffittut nammineersinnaatitaaneq imm. 4-mi taaneqartoq Kalaallit Nunaata killeqarfiinut (nunakkut, imaatigut silaannakkullu) tamanut atorpoq.

11. Aningaasaqarnikkut aqutsinikkullu il.il. kingunerisassai

Inatsisissamut siunnersuummi suliassaqarfinnik pineqartunik kalaallit tiguseratigut naatsorsorneqarpoq ingerlatsinermi aningaasanik naalagaaffiup sipaarsinnaassagai ukiumut 300 mio. kr. sinnilaarlugit.

Naatsorsorneqarpoq danskit naalagaaffiata Kalaallit Nunaanni pigisai nalillit suliassaqarfinnut toqqaannartumik atasut 110 mio. kr.-usut, tak. inatsisissamut siunnersuummi bilag 3. Siunnersuutip nassatarissavaa Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfinnik ataasiakkaanik tiguserminnut atatillugu nalillit taakku tigussagaat akilernagit.

Naatsorsorneqarpoq danskit naalagaaffiata Kalaallit Nunaanni pigisai nalillit suliassaqarfinnut toqqaannartumik atanngitsut, (atorfintut tunngatillugu illut il.il.) 50 mio kr. sinnilaarlugit amerlassuseqartut, tak. inatsisissamut siunnersuummut ilaliussaq 4. Suliassaqarfiit tiguserannut atatillugu pigisat nalillit tamaattut Kalaallit Nunaanni oqartussanut nuunneqassanngillat. Kalaallit Nunaanni oqartussat suliassaqarfinnik tamakkuninnga tiguserannut atatillugu Danmarkimi naalackersuisut anguniarniarpaat tamakkua tunineqarneranni iluanaarutit nuunneqassasut aningaasaateqarfimmu Kulturfonden Danmark-Grønland-imut. Nalilinnik pigisat tamakkua tunineqarnerat tunineqarnerannilu iluanaarutit saqqummiunneqassapput Folketingip Finansudvalgianut, Finansministeriap budgetinut ilitsersuusaaani maleruaqqusat naapertorlugit.

Danmarkimi aningaasanut inatsimmi aningaasartuuteqarfiit pingaarnersiorlugit nalunaarsorlugit, kalaallinit maannakkut tiguneqassagunik ima nassataqartussaapput:

Mio. kr. (2006-imi akit)	Ukiumut ingerlatsinermi sipaakkat	Suliassaqarfimmu pigisat nalillit toqqaannartumik attumassutillit	Suliassaqarfimmu pigisat nalillit toqqaannangitsumik attumassutillit
Politiit, unnerluuss. il.il.	131,8	37,7	16,6
Eqqartuussiviit il.il.	40,5	20,4	9,4
Pinerlutt. isumaginninneq	42,9	31,0	1,5
Ilaqutariinnermi inatsisit	3,8	-	17,5
Aningaas. Iluarsissutit nakkutill.	0,8	-	-

Inatsisit selskabinut tunngasut il.il.	0,3	-	-
Imarsiornermut tunngasut ilaat	2,0	1,1	1,5
Imaatigut nakkutill. tunngasut il.il.	0,2	8,6	-
Nunat/immat assiliorneq	4,1	-	-
Imaani isumannaallisaaneq	2,0	-	-
Sullivinnik avatangiisinut tunng.	5,3	-	1,7
Sullivinni ajutoors. sillimmasiisarneq	8,9	-	-
Aatsitassanut tunngasut ilaat	10,8	-	1,7
Silaaannakk. angallannerm. tunngasut	21,0	4,5	-
Silasioorneq	25,0	46,7	0,7
Inuussutiss. nersutillu nakors. nakkutilliineq	4,4	-	-
Allat	0,5	-	-
Katillugit	304,3	110,0	50,6

Aningaasartuuteqarfiit siuliini taagorneqartut saniatigut Grønlands Kommando Kalaallit Nunaanni aalisarnermik nakkutilliivoq. Illersornissamut ministereqarfiup ilisimatitsissutigaa sakkutuut aalisarnermik nakkutilliineq ingerlattaraat Kalaallit Nunaanni suliaminut allanut atatillugu akulerullugu. Suliassaq taanna kalaallit oqartussaasuinit tiguneqarsinnaavoq inatsisissamut siunnersuutip matuma iluani. Nakkutilliinerli namminersortuunerullu atortinneqarnerata nakkutigineqarnera eqqarsaatigalugu Illersornissamut ministereqarfik isumaqarpoq sakkutuut Kalaallit Nunaanniitinneqartarnerat annikillisaavigineqassanngitsoq, suliassallu nuunneqassagaluarpata aningaasatigut iluanaarutiginaviarnagu.

Tassunga atatillugu oqaatigineqassaaq Kalaallit Nunaanni oqartussat aaqqissuussinermik aamma ingerlatsivimmik peqanngimmata suliassamik ingerlatsisinnaasumik taamaattumillu tassunga tunngasumik aningaasartuutit annertusinnaammata.

Inatsisissatut siunnersuut inuutissarsiornermik ingerlatsisunut aningaatigut aqutsinikkullu sunniuteqassangatinneqanngilaq.

Inatsisissatut siunnersuut innuttaasunut aningaatigut sunniuteqassangatinneqanngilaq.

Inatsisissatut siunnersuut avatangiisinut sunniuteqassangatinneqanngilaq.

Inatsisissatut siunnersuut EU-mi inatsisit ilaannik imaqanngilaq.

12. Eqikkaalluni immersugaq

	Aningaasartuutit ikinnerulissapput	Aningaasartuutit amerlanerulissapput
Naalagaaffiup, kommunit regionillu sipaarutissaat	Naatsorsorneqarpoq suliassa-qarfinnik kalaallit tigusinerati-gut naalagaaffiup ingerlatsi-nermut ukiumut katill. sipaa-rutissamut 300 mio kr. Inat-sisissamut siunnersuut ani-ngaasatigut kommuninut regi-oninulluunniit sunniuteqassan-	Suliassa-qarfinnut inatsisissamut siun-nersuummi kalaal-lit oqartussaasuinit tiguneqarsinnaasu-nut tunngasumik danskit naalagaaf-fiata pigisai nalil-

	ngilaq	lit naatsorsorneqarput 110 mio kr.-nik naleqassasut.
Naalagaaffimmut, kommuninut Regioninullu aqutsinerup kingunissai	Suliassaqarfimmik Kal.Nun.-a tigusinerata kingunerissavaa tamakkununga akisussaanerup danskit tamakkununga oqartussaasuiniit kalaallit oqartussaasuinit nuunneqarnissaat	Kinguneqassanngilaq
Inuutissarsiornermut aningaasartuutitigut kinguneri	Kinguneqassanngillat	Kinguneqassanngillat
Inuutissarsiornermik aqutsinermut kinguneri	Kinguneqassanngillat	Kinguneqassanngillat
Aqutsinermi innuttaasunut kinguneri	Kinguneqassanngillat	Kinguneqassanngillat
Avatangiisinut kinguneri	Kinguneqassanngillat	Kinguneqassanngillat
EU-mi inatsisinut tunngasut	Inatsisissamut siunnersuut EU-mi inatsisinut tunngasunik ilaqanngilaq	

13. Oqartussaasut il.il. tusarniarneqarsimasut

Namminersornerullutik Oqartussat
Savalimmiuni Naalakkersuisut
Eqqartuussiviit Qullersaat (Højesteret)
Østre Landsretimi Vestre Landsretimilu præsidentit
Eqqartuussiviit Aqutsisoqarfia (Domstolstyrelsen)

Inatsisissatut siunnersuummi aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatit

Aallaqqaasiussaq

Inatsisissamat siunnersuummut aallaqqaasiussami inersuussutigineqarput inuiaat nammineersinnaatitaanerannut tunngaviusut, Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornanni pissutsit ilaatigut kingunerissallugu inuiaat kalaallit namminneerlutik aalajangissagaat Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa. Peqatigisaanik alajangerneqarpoq namminiilivinnissap anguniarneqarnerani Danmarkip Kalaallit Nunaatalu naligiillutik peqatigiinnissaat tunngaviussasoq.

Aallaqqaasiussami aalajangerneqarpoq inatsit Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornanni naligiinnermik peqatigiinnermilu ataqqeqatigiinnissamik kissaatigisamik tunngaveqartoq, inatsillu tamanna tunngavigalugu Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut naligiimmik peqatigiinnermik isumaqatigiissutaannik tunngaveqartoq.

Aallaqqaasiussaq inatsisip ilagaa aammalu aalajangersakkat ataasiakkaat qanoq paasisariaqarnerannut tunngaviussalluni.

§ 1-imut

§ 1-imi aalajangersagassatut siunnersuummi pineqarput tunngaviusumik Kalaallit Nunaanni piginnaanermik avitsineq.

Imm. 1-imi aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfiit tiguneqarsimasut iluanni inatsisiliornissamik aamma naalakkersuinissamik pissaaneqartut. Tamatumani aalajangerneqarpoq Namminersorlutik Oqartussat §§ 2-4-mi maleruaqqusat malillugit suliassa qarfirmik tigusinerata inatsisitigut kingunerissagaa Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfirmut tunngasumik inatsisiliornissamik aamma aqutsinissamik pissaaneqartut.

§ 3, imm. 2-mi aalajangersagassatut siunnersuut naapertorlugu Namminersorlutik Oqartussat aalajangiisnaapput eqqartuussisarnermut tunngasut tiguniarlugit, taamaalillutillu eqqartuussivinnik pilersitsisinnaallutik. Eqqartuussiviit Namminersorlutik Oqartussanit pilersinneqartut inatsit tunngaviusoq naapertorlugu eqqartuussiviussapput, tamannalu tunngavigalugu *imm. 2-mi* erseqqissarneqarpoq eqqartuussiviit taamaattut suliassa qarfiit tamarmiusut iluanni eqqartuussinissamik pissaaneqartut.

Imm. 3-mi aalajangersakkat naapertorlugit Kalaallit Nunaanni piginnaanerit avinneqarnerat tamanna tunngavigalugu oqaatigineqarpoq Inatsisartut inatsisiliornissamik pissaaneqartut, aammalu Naalakkersuisut aqutsinissamat pissaaneqartut, eqqartuussiviillu eqqartuussinissamik pissaaneqartut.

Kalaallit suliassa qarfirmik tigusinerata aningaasanut tunngasutigut kingunerisasaanut tunngatillugu § 6-mi aalajangersagaq innersuussutigineqassaaq.

§ 2-mut

Imm. 1-mi aalajangersagassatut siunnersuutip kingunerissavaa Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaassasut aalajangissallugu suliassa qarfiit inatsimmut ilanngussami taasat Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqassasut.

Taamaalilluni Namminersorlutik Oqartussat piginnaatitaapput aalajangissallugu suliassa qarfik tiguneqassasoq, assersuutigalugu - § 4 malillugu – piumasarineqarani tamatuma Naalakkersuisunit Danmarkimilu naalakkersuisunit isumaqatigiissutigineqarnissaa.

Aalajangersakkakut isummerfigineqanngilaq suliassaqarfimmik tigusinissamik aalajangernermut atatillugu periaaseq suna Kalaallit Nunaanni atorneqassanersoq. Namminersorlutik Oqartussat apeqput taanna namminneerlutik aalajangiiffigissavaat.

Imm. 2-p kinguneraa suliassaqarfik naqinnermi imaluunniit normumi ataatsimi inatsimmut ilanngussami taaneqarsimasoq tunngaviatigut Namminersorlutik Oqartussanit piffissami ataatsimi tiguneqassasoq.

Namminersorlutilli Oqartussat aalajangersinnaavaat suliassaqarfiit *imm. 3-mi* taasat ilaasa Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqarnissaat. Nalinginnaasumik oqaaseqaatini suliassaqarfiit ataasiakkaat nassuiarneqarneranni allassimavoq ilaat sorliit immikkut tiguneqarsinnaanersut.

§ 3-mut

§ 3-mi aalajangersakkakut malittarisassiuunneqarput Namminersorlutik Oqartussat suliassaqarfimmik tigusinissaanut piffissat.

Imm. 1 malillugu Namminersorlutik Oqartussat namminneq aalajangersinnaavaat suliassaqarfiit bilagimi liste I-mi allassimasut qaqugu tiguneqassanersut.

Imm. 2-mi aalajangersagassatut siunnersuutip kingunerissavaa suliassaqarfiit ilanngussami nalunaarsukkani II-miittut Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqassasut naalagaaffimmi oqartussat isumaqatiginiareerlugit, Namminersorlutik Oqartussanit piffissami aalajangerneqartumi.

Suliassaqarfimmik nalunaarsukkami II-miittumik Namminersorlutik Oqartussat kungeqarfimmi oqartussat susasaqartut isumaqatiginiareerlugit tigusinissaata piffissalernerneqarnissaanut tunngaviuvoq kalaallit suliassaqarfimmik tigusinissaata piareersarluareerluni aammalu torersumik pinissaa.

§ 4-mut

§ 4-mi aalajangersagassatut siunnersuutip kinguneranik Danmarkimi naalakkersuisut isumaqatigiissuteqarfingereerlugit Naalakkersuisut suliassaqarfimmik allanik § 2 aamma § 3-mi allassimanngitsunik tigusininnaassapput.

Aalajangerneqarporli Namminersorlutik Oqartussat taamaallaat tigusininnaasut suliassaqarfimmik Kalaallit Nunaannut taamaallaat tunngassuteqartunik. Tamatumunnga pissutaavoq naalagaaffeqatigiinnerup mianerisariaqarnera.

Tamatumattaq naalagaaffeqatigiinnerup mianerisariaqarnerata saniatigut aamma inatsimmi tunngaviusumi immikkut aalajangersakkat mianerisariaqarnerisa kingunerisinnaavaat suliassaqarfiit ilaasa naalagaaffimmi oqartussaniiginnarnissaat. Danmarkimi naalakkersuisut tamatuminnga naliliinerat oqaatigineqarpoq nalinginnaasumik oqaaseqaatini *imm. 4.5.-imi*.

§ 5-mut

Imm. 1-mi siunnersuutigineqarpoq naalagaaffiup Kalaallit Nunaannut tapiissutaasa 2009-misut angissuseqaannarnissaat, t.i. 3.439,6 mio koruuniullutik.

Naalagaaffiup ukiumoortumik tapiissutai Namminersorneq pillugu kalaallit qallunaallu isumaliutissiissutaanni akinik akissarsianillu 2007-imi nalimmaassaaneersuupput, t.i.3.202,1 mio. kr.-nut. inatsisissamut missingersuummi 3.439,6 mio. kr.-unerannut peqqutaavoq, ilaatigut qassiussusii 2009-imi akinut akissarsinullu nalimaassaagamik (3.436,7 mio. kr.), ilaatigullu Kalaallit Nunaanni Namminersornerusut 1. januaari 2009-mi namminersornerunermik inatsit

naapertorlugu tapiissuteqarfissat ingerlatarilissammatigit 1) Kalaallit Nunaanni ilinniarnertuunngorniarnermik ilinniartitaanerni suliassat (2,7 mio. kr.) kiisalu 2) tarnikkut erloqissutinik ilisimatuussuseq atorlugu pinngitsaaliinermik atuilluni suliassaqaqfinni (0,2 mio. kr.).

Aalajangersagaq § 8, imm. 1-mut atasutut isigineqassaaq, tapiissutillu aalajangersakkap taassuma kinguneranik annertussusilimmik ikileriartinneqartassapput. Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi isertitat kinguneranik Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik, ataatsimoortumik tapiissutit aamma ukiumut tullermut peerneqassapput, tamatumalu kingorna Namminersorlutik Oqartussanut tapiissuteqartoqassanngilaq, § 19 naapertorlugu allatut isumaqatigiissuteqartoqarsimanngippat, aamma tak. § 8, imm. 1-itut siunnersuutigineqartumut oqaaseqaatit.

Imm. 2-mi aalajangersakkap kingunerissavaa aningaasanut inatsimmi akinut akissarsianullu nalinginnaasumik naliliunneqartartut qaaffariaataat naapertorlugit tapiissutit iluarsineqartarnissaat. Taassuma taamaaqatigaa Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanut tapiissutinut maannamut iluarsiissutaasartoq.

Imm. 3 malillugu tapiissutit qaammatikkaartumik tunniunneqartarput, Danmarkimili aningaasanut ministerip *imm. 4* malillugu Naalackersuisunut isumaqatigiissutigisinnaavaa tamatuma allanngortinneqarsinnaaneraniq maleruqqusaliornissaq. Ataatsimut tapiissutaasartut pillugit inatsit atuuttoq taassuma assinganik aalajangersagartaqarpoq.

§ 6-mut

Namminersorneruneq pillugu inatsit atuuttoq malillugu Namminersornerullutik Oqartussat tiguisinnaapput suliassaqaqfinnik, Namminersornerullutik Oqartussat namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 4 naapertorlugu suliassaqaqfinnik ingerlatsinermut tunngasumik aningaasartuutininik tamakkiisumik tiguisinnaanngorlugit, imaluunniit namminersornerunermik inatsimmi § 5 naapertorlugu naalagaaffik suliassaqaqfiit tiguneqartut ingerlannissaannut tapiissuteqarsinnaanngorlugu.

Imm. 1.-p kinguneranik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat §§ 2-4 naapertorlugit suliassaqaqfiit tigusatik namminneq aningaasalersussavaat. Aalajangersagaq suliassaqaqfinnut tiguneqareersimasunut sunniuteqassanngilaq. Suliassaqaqfiit tamakkua tiguneqarsimappata naalagaaffimmiit tapiissuteqarfigineqartarlutik, taava tapiissutit atuutitiinneqassapput imallillugit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut katillugit tapiissutit inatsisisissamut siunnersuummi § 5 malillugu 2009-mutut angissuseqartillugit, tak. aalajangersakkamut tassunga oqaaseqaatit. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanik aatsitassanit pisunit Tunngasunik suliassaqaqfimmik tigusineranni Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqaqfimmut naalagaaffiup tapiissutai ingerlaannassapput, ataatsimoortumik tapiissutinut ilaasut inatsisisissamut siunnersuummi § 5 malillugu Namminersorlutik Oqartussanut katillugit tapiissutaasartut ilaattut.

Imm. 2 malillugu suliassaqaqfimmut tiguneqartussamut toqqaannartumik tunngasut pigisat nalillit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat tigussavaat. Oqaaseqaatini nalinginnaasuni imm. 11 innersuunneqarpoq.

§ 7-mut

Imm. 1-ikkut Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit isertitat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisassavaat. Aalajangersagaq § 8 aamma § 10-mut atasutut isigineqassaaq, § 5 malillugu Kalaallit Nunaannut naalagaaffiup tapiissutaasa angissusiannut sunniuteqassalluni. Isertitat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisassavaat, apeqqutaatinngu Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasunik §

2 malillugu tiguisimanersut. Aalajangersakkap taassuma § 8 aamma § 10 ilanngullugit taarsissavaa Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit isertitat maannakkutut avinneqartarnerat, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarneq pillugu inatsimmi allassimasut, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 368, 18. juuni 1998-imeersoq.

Isertitat imm. 2 nr.3-miittut Danmarkimi pisortatut oqartussaasunit isertitaappata imaluunniit taakkununga tunngatitaappata, aningaasat taakkua amerlaqataat naalagaaffimmiit Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqassapput. Ingerlatseqatigiiffinni il.il. Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermik ingerlatsisuni Danmarkimi pisortatut oqartussaasut piginneqataassutaannik tunisinerminni isertitanut tunngatillugu innersuussutigineqassapput imm. 5.3.3.-mi aamma 5.3.5.3.-mi oqaaseqaatit aammalu § 10-mut oqaaseqaatit. Imm. 2 malillugu isertitanik naatsorsuineq aamma pingaaruteqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutaanut, tak. § 8.

Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermik ingerlatsinermi isertitanik pisinnaaneq § 10-mut oqaaseqaatini eqqartorneqarpoq.

Imm. 2-mi taagorneqarput isertitat, isertitat suunerannik nassuiaammi taagorneqartut. *Imm. 2-mi* annertuumik tunngavigineqarpoq atortussiassanik aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi § 22, *imm. 3-mi* isertitat suunerannik maannamut nassuiaat.

Isertitat assigiinngitsut § 7, *imm. 2, nr.1-tut* siunnersuutigineqartumi ilanngunneqartut tassaapput aningaasat sulluunniit atortussiassanik aatsitassanit pisunik misissueqqaarnermut, ujarlernermit piaanermulluunniit akuersissutaasimasut naapertorlugit tiguneqartartut, aamma tak. isertitat suusinnaanerannik nassuiaatip 1988-meersup (inatsit nr. 103, 17. novembari 1988-imeersoq) ilaanut oqaaseqaataasimasut.

Atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermili isertitat naatsorsorneranni aningaasat ilaat aalajangersimasut ilanngunneqartussaangillat, tak. aalajangersakkani *imm. 2.* Pineqartut tassaapput akuersissutaasimasunut aningaasat, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqrarfiup aningaasartuutaanut atatillugu matussutissatut aningaasat tiguneqarsimasut.

Akitsuutik akiliutillu isertitat naatsorsornerannut ilanngunneqartussaangitsut akilersinniarnernanni aningaasartuutitut matussutissanik piniarsinnaaneq Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqrarfiup oqartussatut suliarinninneranut atatillugu aningaasartuutaanut taartissanik pisinnaatitaaffinik pigisaqartut taarsiissuteqartinniarneqarsinnaanerannut atassuteqarpoq, tak. atortussiassanik aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi § 25, *imm. 5.*

Taamaalillugu aningaasat taaneqartut isertitat naatsorsorneranni taamaallaat ilanngunneqanngitsoorsinnaapput, aningaasartuutit taakku matussutissaannik tarsiissuteqartoqareersimangippat, tak. atortussiassanik aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi § 25, *imm. 5.* Taamaalillugu periarfissaqanngilaq akuersissutaasimasut naapertorlugit aningaasartuutit saniatigut isertitat naatsorsuutaanni isertitanik allanik ilanngussinngitsoornissamut, tak. nalinginnaasumik oqaaseqaatini *imm. 5.3.5.1.*

Akuersissutitut aalajangersunut tunngasumik Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqrarfiup pisortatut suliaminut il.il. akiliutigigitamisut isertitai aalajangersumik annertussusilimmik aningaasat ukiuanni, Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqrarfiup akuersissutitut taamaattunut aningaasartuuteqarfiani tiguneqarneq ajorput. Tamattutaaq isertitat amerlassusisaannut ilaatigut apeqqutaavoq akiliutigigitat akitsuutillu aalajangersimasut, kinnaassusersiunngitsumik tunngavigisat tunngavigalugit angissusilerneqartarnerat, soorlu akuersissuteqarnissamik suliassap suliarineqarneranut sivitsorneqarneranulluunniit tunngatillugu agguaqatigiissillugu aningaasartuutit imaluunniit suliaq aalajangersimasup nioqqtissiorfiulluunniit aalajangersimasup akuerinissaanut

tunngasut. Piffissamili ukiunik arfinilinnik sivilissuseqartussami Aatsitassanut Ikummatissanullu Pisortaqrarfiup aningaasartuutai aammalu aningaasat tamakkununga matussutissatut atugassatut akilersinniarneqartussat oqimaaqatigiittussaapput, taakkulu isertitat naatsorsorneqarneranni ilaatinneqassanngillat.

§ 7, imm. 2, nr. 2-p kinguneranik isertitat suunerannik nassuiaatini ilaapput pisinnaatitsissutinik pigisaqartunik Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu qanorluunniit akileraarusiineq, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanik pisunit tunngasunik ingerlatsineranut tunngassuteqartut.

Akileraarusiinermit ilaassapput ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat naatsorsorneqarsimasut naatsorsuinermit ilanngaasiissarnermullu maleruagqusat malillugit aammalu Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu procentit akilileraarutaasussat malillugit naatsorsorneqarsimasut. Tamatuma sanitigut ilanngunneqassapput immikkut maleruagassat naapertorlugit aningaasanngortitsineq, akit nammineq sunniuteqarfigisinnaanngisat tamakkunungalu atugassaatit, akuersissuteqarnissamut piumasaqaatinut nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 5.3.5.2. immikkut aalajangersakkat. Aalajangersakkat taakku aamma naammassineqarsimassapput. Aamma innersuussutigineqassapput Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanik pisut pillugit inatsisip allannguutissaatut peqatigisaanik saqqummiunneqarsimasut.

Akileraarusiinermit aamma ilanngunneqartussaapput ikummatissanut akileraarutit assigisaallu, tamakkunnga akileraarusiisoqartassappat. Pinngitsaaliissuumik ataatsimut akileraarusiisoqartillugu ingerlatseqatigiiffiup akileraarutai iluarsineqartassapput, taamatut pinngitsaaliissummik ataatsimut akileraarusiinerup kingunerisaanik isertitat naatsorsornerannut atugassamik.

Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqarpat Danmarkimi ingerlatseqatigiiffinnut akileraarummik akileraartoqassanngilaq.

Angerlarsimaffigisarli Danmarkiuppat aalajangersumik ingerlatsiviusoq naapertorlugu Kalaallit Nunaanni akileraarusiisoqassaaq (killilimmik akileraarusiisoqassaaq), Danmarkimilu ingerlatseqatigiiffinnut akileraarummik akileraarusiisoqassanani, pissutigalugu Danmark aalajangersumik ingerlatsiviusunut nunat allamiunut akileraarusiisarunnaarnikuummat. Pissutsinili aamma taamaattuni taamaallaat Kalaallit Nunaanni ingerlatseqatigiiffinnut akileraarummik akileraartoqartassaaq.

Ingerlatseqatigiiffik (imaluunniit aalajangersumik ingerlatsiviusoq) Danmarkimi nunanik assigiinngitsunik ataatsimut akileraarusiisarnermit ilaappat, Danmarkimi akileraartitsisoqarsinnaavoq, kisiannili Kalaallit Nunaanni akileraartitsisoqarnera uppersaaserneqassalluni. Kalaallit Nunaanni akileraarut Danmarkimi akileraarummiit minneruppat aatsaat Danmarkimi akileraarusiisoqarsinnaavoq. Tamanna isumannaarneqarsinnaavoq pisinnaatitsissutinik pigisaqartut Danmarkimi ingerlatseqatigiiffiup akileraarutaannik akiliisinnitsoorneqarnerisigut nunanut allamiunut ataatsimut Danmarkimi akileraarusiisarnermit pineqartut, Kalaallit Nunaanni ingerlatseqatigiiffinnut akileraarusiunneqartartoq (ikummatissanut akileraarusiunneqarsinnaasoq ilanngullugu) Danmarkimi ingerlatseqatigiiffinnut akileraarusiunneqartartumiit annerutillugu.

§ 7, imm. 2, nr. 3-mi oqaatigineqarput Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermit ingerlatsinermit pisortat peqataaneranni isertitat, inatsisissamut siunnersuummi isertitat suunerannik § 7-mi pineqartut. Nr. 3-mi aalajangersakkami ilaapput isertitat ingerlatseqatigiiffiit il.il. Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanik pisunit iluaquteqarnermit ingerlataqartuni pisortatut oqartussaasut piginneqataassutaasigut Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu pisortat toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit pisassaat. Tassunga atatillugu pisortatut oqartussaasunik oqarnermit oqaaseq silittumik ima paasineqassaaq, aqutsisutut oqartussaasut tamarmik ilaatinneqarmata.

Ingerlatseqatigiiffinni il.il. atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermi ingerlataqartuni Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu pisortatut oqartussaasut piginneqataassutaasigut isertitani ilaapput Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnissami misissuinermi piiaanermilu peqataanermi oqartussat tamakkua ingerlatsiviilluunniit assigisaasalu isertitaat. Tamanna atuuppoq apeqqutaatinnagu oqartussaasup ingerlatseqatigiifit toqqaannartumik toqqaannartuunngitsumilluunniit tamaat taassumaluunniit ilaa pigineraa (ingerlatseqatigiiffik tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigineqartoq aqqutigalugu, ilanngullugu ingerlatseqatigiiffimmik tamakkiisumik pigisaqarneq, allamit aqutaasumit assigisaanilluunniit pigisaqarneq aqqutigalugu), aammalu apeqqutaatinnagu aatsitassarsiornermi ingerlatseqatigiiffiup peqataanera pinersaq niuernermit ingerlataqartunut piumasaqaataasartut assigisaalluunniit naapertorlugit, ilanngullugit ingerlatseqatigiiffiup tamakkiisumik killilimmilluunniit ingerlatitaaneranut (aningaasartuutaanik matussusiisarneq) piumasaqaataasut, piffissami akuersissuteqarfiusumi tamarmiusumi taassumaluunniit ilaani.

Isertitat § 7, imm. 2, nr. 3-mi pineqartut naatsorsorneqassapput ingerlatseqatigiiffiit isertitai akileraarutaasussat tunngavigalugit, Kalaallit Nunaanni naatsorsueriaatsimut ilanngaasiisarnermullu il.il. maleruaqqusat sukkulluunniit atortut tunngavigalugit. Isertitat imm. 2, nr. 3-mi pineqartut Danmarkimi pisortatut oqartussat pisassarippatigit imaluunniit taakkununga tunngatinneqassappata, aningaasat isertitat taakku amerlaqataat naalagaaffimmiit Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqassapput.

Ingerlatseqatigiiffiit il.il. Danmarkimi imaluunniit Kalaallit Nunaanni pisortanit pigineqartut, imm. 2 nr. 3-mi nassuiaatini ilaasut, aalajangersagaq malillugu pisussaatinneqanngillat Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermi isertitaminnik Namminersorlutik Oqartussanut akiliinissaminnut.

§ 7, imm. 2, nr. 4-p kinguneranik sinneqartoorutinit agguagarsiat akileraarutaannit isertitat suunerannik nassuiaammi ilaatinneqanngillat. Aalajangersakkami pineqarput agguagarsianit akileraarutit il.il. naatsorsueriaatsimut ilangaaseeriaatsimullu maleruaqqusat qaqugukkulluunniit atuuttut aammalu Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu akileraarutit procentii malillugit naatsorsorneqarsimasut. Maannamutut tassaapput aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit iluanaarutit, t.i. ilanngaataajunnartut millisaataajunnartullu ilanngaatigereerlugit iluanaarutit. Marloqiusamik akileraarusiisarnermik isumaqatigiissutit kingunerannik millisaanerit, ingerlatseqatigiiffimmik tamakkiisumik piginnittuunermut tunngasut, akileraarutit tarsiissuteqarnermi naatsorsuinermit ikilisaataasinnaasut assigisaalluunniit, aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit angissusiliinermit taamaalillutik ilaassapput.

Pisinnaatitsissummik pigisaqartoq Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqarpat, maleruaqqusat atuuttut malillugit taamaallaat Kalaallit Nunaanni agguagarsianit akileraartitsisoqassaaq, ilanngullugit marloqiusamik akileraarusiinissamik isumaqatigiissutit kingunerannik millisaataasinnaasut. Kalaallit Nunaanni agguagarsianit akileraarutit pisinnaatitsissutinik pigisalinnut maannakkorpiaq 37 pct-upput, ingerlatseqatigiiffimmit agguagarsianit tunniussisumit inaarutaasumik akileraarutit ilanngaatigineqassalluni. Marloqiusamilli akileraartitsisarnermik Kalaallit Nunaata Norgemut Islandimullu isumaqatigiissutaani agguagarsianit akileraarutit annerpaamik 35 pct-usussaataapput. Agguagarsiat tunniunneqartut ingerlatseqatigiiffiit isertitaasa akileraaruteqaataasussat naatsorsorneranni ilanngaatigineqarsinnaapput, 30 pct-mik akileraaruteqarlutik.

Iluaquteqarluni piiaanissamut akuersissuteqarnermi pisinnaatitsissummik pigisaqartup Kalaallit Nunaanni angerlarsimaffeqarnissaa tunngavigineqaraangat, qaqutiguinnaq angerlarsimaffigisaq Danmarkiusartussaavoq. Taamaattoqartillugu agguagarsianit Danmarkimi akileraartoqartassaaq, naatsorsorneqartumik maleruaqqusat qanoq ilisukkulluunniit atuuttut malillugit, marloqiusamik akileraarusiinissamik isumaqatigiissutit, ingerlatseqatigiiffimmik tamakkiisumik piginnittuunermik maleruaqqusat il.il. kingunerannik ilanngaasiilluni.

Danmarkimi namminneq aktiaatillit agguarsiat pissarsiaat akileraaruserneqassapput aktiatigut isertitat allat ilanngullugit, angissusiliussat alliartuaartut malillugit (28/43/45 pct.), ingerlatseqatigiiffiup agguagarsianik tunniussisup agguagarsianit akileraarutit 28 pct.-usut ilanngaatigigallassallugit. Danmarkimi ingerlatseqatigiiffiit 15 pct. ataallugu piginneqataassutillit (2009-miit 10%-usussamik) agguagarsiassaat ingerlatseqatigiiffiit isertitaannit akileraarutaasussami 66 pct.-nngorlugit ilanngunneqassapput. Piginneqataassutit anneruppata agguagarsiat akileraarutaassanngillat, aktia ukioq ataaseq sinnerlugu pigineqarsimappat. Tamanna atorpoq ingerlatseqatigiiffinnut danskinit nunallu allamiut pigisaasa ingerlatseqatigiiffit agguagarsiaannut (nunani marloqiusamik akileraarusiisarnermik isumaqatigiissutini ilaasuni). Nunat allamiut agguagarsiaat allat 28 pct.-imik agguagarsiat akileraarutaannik akileraaruserneqassapput, taakkuli marloqiusamik akileraarusiisarnermik isumaqatigiissutit malillugit 15 pct.-inut millisinneqartarlutik. Agguagarsiatut akiliutit ingerlatseqatigiiffiit isertitat akileraaruteqataasussat naatsorneqarneranni ilanngaatigineqarsinnaanngillat, akileraaruserneqartussanit 25 pct.-imik.

Naatsorsuinerulli pisariitsumik atuutinneqarnissaat siunertaralugu tassunga atatillugu isertitap aallaavianit akileraarutaasimasut (kildeskat) inissutaasutut isigineqassapput inunnu Danmarkimi akileraartussanut agguagarsianik tunniussinermi, Danmarkimi ingerlatseqatigiiffiit agguagarsiarititaannit akileraarutaat naatsorsorneqarsinnaallutik ingerlatseqatigiiffiup isertitai il.il. allat ilanngunnagit naatsorsuinerimi.

Ingerlatseqatigiiffiit pisinnaatitsissutinik 100 pct.-mik pigisaqartut agguagarsianik akileraarutit (taakku ilaannik) nassuiaatini ilaapput, ingerlatseqatigiiffimmik tamakkiisumik pigisaqartoq pisinnaatitsissummik pigisaqartumiit akileraarutitaqanngitsunik iluanaarutisiaqarsinnaagaangat. Siuliini oqaatigineqartutut naatsorsuisoqassaaq, tassanili taamaallaat ilaassallutik agguagarsiat tunniunneqartut akileraarutitaat, ingerlatseqatigiiffiup tamakkiisumik pigisallip ingerlatseqatigiiffimmit pisinnaatitsissummik pigisalimmiit akileraarutitaqanngitsumik pisimasai. Taanna aalajangerneqarsinnaavoq ingerlatseqatigiiffiup piffissami pisinnaatitsissummik pigisaqarfigisaani ingerlatseqatigiiffiup katillugit isertitaannit agguagarsiatut tiguneqarsimasutut.

Aalajangersakkamittaaq ilaavoq pisinnaatitsissuumik pigisaqartup ingerlataminik atorunnaarsitsinermi imaluunniit aktiaatiminik utertitsilluni pisinermini iluanaarutisiaanik akileraarusiinerimi agguagarsiat amerlaqataat, taamaallilugu isertitat suunerannik nassuiaammi ilaatinneqartuni naatsorsuutigineqarlutik pisinnaatitsissummik pigisaqartut ilanngaatigisaannik qanorluunniit ittunik akileraarusiineq.

§ 8-mut

Aalajangersakkami allaatigineqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutaasa sunniuteqarnissaat, Namminersorlutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasumik ingerlatsinermi isertitaqassappata. Siunnersuutikkut tassuuna § 5 malillugu naalagaaffiup isertitai ikilissapput, atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasumik ingerlatsinermi ukiumi ataatsimi isertitat 75 mio koruunit sinnissappatigik. Tapiissutit millisinneqassapput isertitat 75 mio. koruunit affaasa amerlaqataannik. 75 mio. koruuninik ilanngaasiinerimi kissaataavoq aatsitassanik ujarlernissamut kajumissuseqarnerulersitsinissaq tamatumuunakkullu Kalaallit Nunaanni aningaasarsiornerup immiut napatinnerulernissaa. 75 mio. koruunit *imm.* 2. naleqqussarneqassapput inatsisip atulernerata kingorna 1. januaarimiit aningaasanut inatsimmi akit akissaatillu nalinginnaasumik nalilerneqarnerannut naleqquttunngorlugit.

Isertitanik naatsorsuinermut tunngatillugu, tak. *imm.* 3, nalinginnaasumik oqaaseqaatini *imm.* 5.3.5.4 innersuunneqarput.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilippata 0 koruuninngorlutik, tak. § 8, § 10 malillugu Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiinnialissapput Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutaasa aallarteqqinneqarnissaannik. § 10-tut siunnersuutigineqartumut oqaaseqaatit innersuussutigineqassapput.

§ 9-mut

Atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasut ullumikkut Kalaallit Nunaanni Danmarkimilu pisortatut oqartussaasunit annertuumik suleqatigiissutigineqarput. Naatsorsuutigineqarpoq § 2 malillugu Kalaallit Nunaata atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasunik suliassa qarfirmik tigusinerani Namminersorlutik Oqartussat tigusinermik kinguninnguatigut pisariaqartissagaat aqutsinikkut ilisimatusarnikkullu Danmarkimi ingerlatsivinnik suleqateqarnerup ingerlaannarnissaa.

Imm. 1-mi aalajangersakkakut siunnersuutigineqarpoq Danmarkimi naalakkersuisut isumannaassagaat Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat akiliuteqarlutik tamatumunnga tunngasunik suliassanullu allanut tunngasunik siunnersorneqarsinnaajuarnissaat. Tamatumani eqqarsaatigineqarput suliassat Danmarkimi ilisimatusarfiit GEUS-ip DMU-llu (1. januar 2007-imiit Aarhus Universitetip ataaniilersut) sularisartagaat. Suliassat suuneri inatsisissamut siunnersuummut nalinginnaasumik oqaaseqaatiniipput.

Aalajangersakkami piumasarineqarpoq Danmarkimi naalakkersuisut – isumaqatigiissutip eqqartorneqartup ilaatut – akiliisitsillutik sulianik pineqartunik Namminersorlutik Oqartussanut ikiuuttarnissaat.

Imm. 2-mi aalajangersakkap kinguneraa atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasunik suliassa qarfirmik tigusinermiit Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut suliassat *imm. 1-mi* taaneqartut pillugit isumaqatigiinnialissasut. Naatsorsuutigineqarpoq ukiuni tallimani atortussamik isumaqatigiissuteqartoqassasoq. Tamatumuunakkut Naalakkersuisut ukiuni tallimani ikiorneqarsinnaannngussapput, tamatumuunakkut anguniarneqarluni misissuisoqartuarnissaa, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunik iluaquteqarluni piiaanermi isertitaqarnissamik anguniagaasup tunngavissinneqarnissaa. Ukiunut tallimanut isumaqatigiissutip naanerata kingorna *imm. 3* malillugu Naalakkersuisut aalajangissavaat ukiunut arlalinnut atortussanik nutaanik isumaqatigiinniartoqassanersoq.

Aalajangersakkami *imm. 2* aamma *3* naapertorlugit atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermi piiaanermut atatillugu sullinneqarnissamik Naalakkersuisut Danmarkimi Naalakkersuisunut isumaqatigiissuteqartillugit, Danmarkimi naalakkersuisut *imm. 4* malillugu Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit ujarlernermut immikkut pingaarutilimmik ilisimatusarnermik Naalakkersuisunik akeqanngitsumik sullissisitsisinnaapput. Tamatumani pineqarput suliffeqarfittut ilisimatusarfittullu suliassat pingaaruteqartut, ilanngullugit atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasunik paasissutissat ingerlatiinnarneqarnissaat aningaasalersornissaallu, soorlu sajuppillatsitsisarnernut tunngasunik paasissutissat, atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasunik paasissutissat pinngortitallu mianersuuttariaqartut pillugit paasissutissat, GEUS-ip DMU-llu Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngatillugit maannamut sularisarsimasai.

Inatsisissamut siunnersuutip matuma saqqummiunneqarnerata peqatigisaanik saqqummiussisoqassaaq Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut tunngatillugu pissutsit assigiinngitsut pillugit siunnersuutissanik, Danmarkimi naalakkersuisut § 9 naapertorlugu pisussaaffimminnik naammassinninnissaannut tunngavissanik.

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik, tak. § 8, § 10-mi aalajangersagaq malillugu Naalakkersuisut Danmarkimilu

naalakkersuisut isumaqatiginiutigilissavaat § 9 malillugu isumaqatigiissutaasimasut nanginneqartariaqarnersut. § 10-tut siunnersuutigineqartumut oqaaseqaatit innersuussutigineqarput.

§ 10-mut

Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik, tak. § 8, aamma ukiunut tullernut tapiissutissat atorunnaassapput, tamatumalu kingunerisaanik Namminersorlutik Oqartussanut tapiissuteqartoqartarunnaassaaq, allamik isumaqatigiittoqarsimatinnagu. Taamaassaaq Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermi isertitat appariaqqissagaluarpata imaluunniit atorunnaavissagaluarpata. Pissutsit taamaalisinnaapput ukiup ataatsip immikkut ittunik ataasiartumik isertitaqarfiussap kingorna ukiuni, assersuutigalugu atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasuni suliaqartuni suliffeqarfinni Kalaallit Nunaanni pisortanit pigineqartuni piginneqataassutit tunineqarnerisa kingunerannik.

§ 10-mi aalajangersakkami siunnersuutigineqarpoq, pissutsini pineqartuni, Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aatsitassaniit isertitaqassappata ima amerlatigisunik, § 5, tak. § 8, naapertorlugit naalagaaffiup tapiissutai 0 koruuninngorlutik, taava Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiinnialissasut Namminersorlutik Oqartussat naalagaaffiullu akornanni aningaasatigut siunissami imminnut sussassareqatigiinnerat pillugit.

Isumaqatigiissutini pingaartumik apeqqutit uku ilaatinneqassapput: Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutaasa isumaqatigiinniutigeqqinneqarnissaat, Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermi isertitat agguarneqarnissaannik apeqqut aammalu sulissunneqarnissamik § 9-mi isumaqatigiissutip nanginneqarnissaanik apeqqut.

Isumaqatiginninniarnerni aamma ilanngunneqarsinnaapput inatsisit tunngaviusut naalagaaffeqatigiinnerullu iluanni suliassaqarfinnut tiguneqarsinnaanngitsunut aningaasartuutit matuneqartarnissaannik apeqqut, aammalu suliassaqarfiit allat Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimilu naalakkersuisut peqatigiillutik aqqiiffigiumasaat.

Illuatungeriit arlaannaalluunniit isumaqatigiinniarnerni aalajangersumik angusaqarnissamik pisussaaffeqanngilaq.

Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik illuatungeriillu naalagaaffiup tapiissutaasa nanginneqarnissaannik isumaqatigiissuteqanngippata, naalagaaffik Namminersorlutik Oqartussanut ukiunut tullernut tapiissuteqassanngilaq. Tamanna Danmarkimi naalakkersuisunit Naalakkersuisunillu aatsaat isumaqatigiissutigineqarpat, Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffup tapiissutai nanginneqarsinnaapput. Tassunga atatillugu naatsorsuutigineqarpoq Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapissuutaasa nanginneqarnissaat isumaqatigiissutigineqarsinnaassasoq, nangitsinissamut inatsisitigut tunngavissaasussamik inatsisiliornikkut.

§ 10-mi aalajangersagaq atussanngilaq Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilissappata 0 koruuninngorlutik, Danmarkimi pisortatut oqartussat ingerlatseqatigiiffiulluunniit il.il. Danmarkimi pisortatut oqartussanit pigineqartut Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermi ingerlatseqatigiiffinni imaluunniit atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnissamik akuersissutini allani piginneqataassutiminnik tunisinerata kingunerisaanik.

Pissutsini taamaattuni ukiup ingerlanerani isertitat naatsorsorneranni isertitat ilaanaat ilanngunneqassapput. Isertitat ilaat ukiumut isertitat naatsorsorneranni ilanngunneqartut, tamatumuunakkullu Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut nuunneqartut, naatsorsorneqassapput naalagaaffiup tapiissutaanik 0 koruuninngortitsissutitut. Sinneri

naalagaaffimmit tigummiinnarneqassapput ukiumilu tullermi isertitat naatsorsorneranni ilanngussassannqortinneqassallutik. Aningaasat sinneri ukiumi tullermi naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tapiissutaanik 0 krunningortitsissutaassappata, aamma taamaallaat ilanngunneqassapput namminersornerullutik oqartussanut naalagaaffiup tapiissutaanik 0 krunningortitsissutaasut – ilaalu ilanngullugit. Isertitat ilanngunneqartut naalagaaffiullu tapiissutaasa ukiumi pineqartuni 0 koruunngortitsissutaasa kingunerissanngilaat siunissami Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissuteqartarunnaarnissaa, tak. immikkoortuni 5.3.3. aamma 5.3.5.3.mi oqaaseqaatit. Ukiumi ataatsimi isertitat allat, t.i. ingerlatseqatigiiffinni atortussiassanik aatsitassanit pisunit ingerlatsiviusuni il.il.§ 7, imm. 2, nr. 3-mi ilaasuni imaluunniit Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnissamut akuersissutini piginneqataassutinik Danmarkimi pisortatut oqartussaasut piginneqataassutinik tunisinermi isertitaat pinnagit, Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutaanik 0 koruunngortitsissappata, taava naalagaaffiup tigummiinnassavai ingerlatseqatigiiffinni aatsitassarsiornermik ingerlatsiviusuni il.il. aammalu atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnissamut akuersissutini piginneqataassutinik tunisinermi sinnerussinnaasut, taavalu § 10 naapertorlugu isumaqatigiinniartoqalissaaq.

Siuliini taagorneqartutigit isumannaarneqassaaq isertitanik aaqqissuussinerup sapinngisamik annertunerpaamik eqqortinneqarnissaa, Danmarkimi pisortatut oqartussaasut ingerlatseqatigiiffinniluunniit il.il. Danmarkimi pisortatut oqartussanit pigineqartut kingusinnerusukkut iliuuseqaraluarpataluunniit ukiumi ataatsimi ataasiartumik immikkut isertitaqaataasussanik. Pissutsinut taamaattunut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat qanoq iliuuseqarsinnaanngillat.

Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermi isertitat agguarneqarnissaannik apeqqummut tunngatillugu isertitat taamaattut Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat pisassaraat, isertitat agguarneqarnissaannik illuatungeriit isumaqatigiissuteqarsimanngippata. Tamannali atunngilaq Danmarkimi pisortatut oqartussaasut (naalagaaffik kommunillu il.il.) ingerlatseqatigiiffinni il.il. Kalaallit Nunaanni atortussiassanik aatsitassanit pisunit iluaquteqarnermik ingerlatsiviusuni piginneqataassutinimik isertitaannut, aammalu Danmarkimi akileraarutinut akitsuutinullu, tak. § 7, imm. 2, nr. 2-4.

Isertitat taamaattut pissutsini pineqartuni Danmarkimi oqartussaasut susassaartut pisassarissavaat.

Naggasiullugu oqaatigineqassaaq Namminersorlutik Oqartussat atortussiassanik aatsitassanit pisunit tunngasunik isumaginninnissaminnut atugassaminnik siunnersorneqarnissaat allanillu sullinneqarnissaat pillugu Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiissutigunnagaat, tak. § 9, ingerlateqqinneqarsinnaanngimmata Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup tapiissutai ikilisimappata 0 koruunngorlutik, illuatungeriit tamatuminnga isumaqatigiissuteqarsimatinnagit.

§ 11-mut

§ 11-mi aalajangersakkat imaqarput nunanut allanut tunngasut kapitalimi tunngavinnik pingaarnerusunik.

Imm. 1 aamma 2-mi pineqarput Naalakkersuisut nunat tamalaat suleqatigiinneranni peqataanerata ilusai pingaarnert marluk. Imm. 1-imiippoq pingaarnertut Naalakkersuisut periarfissaat nunanut allanut tunngasutigut nammieerlutik iliuuseqarsinnaanerata, imm. 2-miilluni pingaarnertut nunat tamalaat suleqatigiinneranni Naalakkersuisut peqataanerata, Danmarkimi naalakkersuisut inuiaat assigiinngitsut akornanni iluuserisagaasa ilaatut.

Tamatuma saniatigit imm. 1-mi allassimavoq Danmarkimi naalakkersuisut Naalakkersuisullu isumaqatigiissutigisinnaagaat Naalakkersuisut periarfissaqartinneqassanersut inuiaat assigiinngitsut

akornanni nunanut allanut tunngasunut kapitalimi taaneqarsimannngitsunik iliuseqarnissaminut. Imm. 3 tunngavissaritinneqarpoq isumaqatigiissutaasartussat soorunami inatsisinut tunngaviusunut naapertuutissasut. Aammattaaq imm. 2-mi aalajangerneqarpoq Naalakkersuisut peqataanerat iluseqassasooq suleqatigiinnertut, tamannalu anguniarneqassasooq Kalaallit Nunaata soqutigisaasa kunngeqarfiullu soqutigisaasa ataatsimut soqutigisaat isumaarniarlugit.

Imm. 3-mi aalajangersakkakkut erseqqissarneqarpoq nunanut allanut politiki isumannaallisaanermullu politiki kunngeqarfiup suliassaanut ilaasut, aammalu nunanut allanut ministeri Danmarkimilu oqartussaasut nunanut allanut tunngatillugu piginnaatitaaffii inatsit tunngaviusooq malillugu kapitalimi aalajangersakkakkut killilerneqassanngitsut.

Tamatuma pingaartumik kingunerissavaa § 12 malillugu Naalakkersuisut nunanut allanut ministereqarfiup peqataaffiginngisaanik isumaqatiginninniarsinnaallutillu isumaqatigiissuteqarsinnaanissaat.

§ 12-mut

§ 12 tunngassuteqarpoq inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutinut. Tassaniipputtaaq apeqqutit oqaasertalersuinnermut tunngasut, oqartussanut akisussaafeqartunut isumaqatiginninniutigineqarlutillu isumaqatigiissutigineqartartut, aqutsinermi isumaqatigiissutinik taaneqartartut. Inatsit atunngilaq nunat tamalaat akornanni suleqatigiinnermut, inatsisinut inuiannut tamanut tunngasuunngitsumut. Assersuutigalugu taaneqarsinnaapput Kalaallit Nunaata Inuit Circumpolar Conference-mi (Inuit issittormiut kattuffiat) suleqataanera, aammalu nunanut sanilerisanut isumaqatigiissutit, soorlu Canadami provinsinut territorianullu isumaqatigiissutit. Suleqatigiinneq taamaattoq ingerlaannarsinnaavoq annertusineqarsinnaallunilu, inatsimmi matumani pineqartunut apeqqutit inatsisit inuiannut tamanut tunngasut attunngikkaluarlugit.

Piginnaatitsissummi § 12-mi aalajangersakkat kinguneraat Naalakkersuisut namminneerlutik isumaqatiginninniarsinaanerat, tamaaliornissaminnulli pisussaanagerat pineqarani. Taamaalillugu § 12-kkut periarfissaqartinneqarpoq Naalakkersuisut aalajangiisinnaasut isumaqatiginninniarnertit ingerlanneqassasut § 13 tunngavigalugu, § 12-mi piginnaatitsinnermut maleruaqqusat malinnagit. Tamatumani pisariaqarsinnaavoq § 13, imm. 2-mi maleruaqqusat atortinneqarnissaat, imaalillugu Naalakkersuisut namminneerlutik isumaqatiginninniarsinnaasut Danmarkimi nunanut allanut ministereqarfiup peqataaffigisaanik, aammalu imm. 3-p atortinneqarnissaa imaalillugu Naalakkersuisut sapinngisamik annertunerpaamik inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutinik, Danmarkip Kalaallit Nunaatalu peqatigiillutik peqataaffigisaanik, atsioqataasinnaassasut. Kalaallit Nunaata EU-mut isumaqatigiissutai maannamut ingerlanneqartarsimapput nunanut allanut ministereqarfik peqataatillugu, pissutigalugu isumaqatigiinniarnerni Kalaallit Nunaata soqutigisaanik suliaqarnermi Danmarkip peqataasarnera naleqquttutut isigineqarmat.

§ 12-imi pineqarput inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiinniarnermi isumaqatigiissuteqartarnermilu atuummassuteqartut tamarmik, ilanngullugit persuarsutigiginagu isumaqatiginninniarnertit, isumaqatiginninniarnernut annertunerusunut ilaasut. Isumaqatigiissutit atorunnaarsinneqartarnerannut tunngasumik imm. 3-mi allassimavoq aalajangersagaq naapertorlugu Naalakkersuisut isumaqatigiissutigisimasatik atorunnaarsissinnaagaat. § 12 naapertorlugu nutaanik isumaqatigiissuteqartoqassappat danskit oqartussaasuinut isumaqatigiissutaasimasut pisoqqat atorunnaassappata pissutsit naapertorlugit pisariaqassaaq Danmarkimi oqartussaasut tamatumunnga peqataanissaat.

§ 12 taamaallaat tunngavoq inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutinut, Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsimasut iluanniittunut. Tamatumunnga tunngatillugu pingaarnernunngilaq suliassaqarfiit pineqartut tiguneqarsimanersut namminersornerunermik inatsimmi § 4, § 5, imaluunniit § 7 naapertorlugit, imaluunniit suliassaqarfiit inatsit manna

tunngavigalugu tiguneqarsimanersut. Taamaallillugu § 12 atunngilaq isumaqatigiissutinut, suliaasaqarfiit tiguneqarsimasut avataanni apeqqutit avataaniittunut. Piumasaqaataasup taassuma peqqissaartumik nalilersorneqarnissaanut aalajangiisuusaaq isumaqatigiissutissanut missingersuusiata isumaqatiginninniutigineqartussat eqqarsaatigalugit naleqquttumik naliliisoqarnissaa.

Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutit, Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu tunngasut, § 12, imm. 1-mi piumasaqaataasunik naammassinninngillat, apeqqutinut Kalaallit Nunaannuinaq tunngasunut ilaannginnamik. Kissaatiginartinneqarmat Naalakkersuisut Savalimmiunilu naalakkersuisut isumaqatiginniarsinnaallutillu isumaqatigiissuteqarsinnaanissaat imm. 1-mi periaatsit malillugit, imm. 2-mi periarfissinneqarpoq Naalakkersuisut Savalimmiunilu naalakkersuisut taamatut isumaqatiginniarsinnaallutillu isumaqatigiissuteqarsinaanissaat apeqqutaatillugu peqatigiillutik iliuuseqarlutik. Aalajangersakkakut tassuuna periarfissinneqarpoq Kalaallit Nunaata Savalimmiullu peqatigiillutik iliuuseqarsinnaanerat, pinngitsooratilli taamaaliornissaannik imaqarani. Illuatungeriit arlaata kissaatigissappagu isumaqatiginninniarnert isumaqatigiissutillu § 13-mi aalajangersakkat malillugit pinissaat, tamatumunnga periarfissaqarpoq.

§ 12, imm. 4-p kinguneranik isumaqatigiissutit ilaat aalajangersimasut § 12-mi piginnaatitsinermi ilaanngillat. Taamaattumik aalajangerneqarpoq § 13-mi aalajangersagaq malillugu isumaqatigiissuteqartoqartassasoq. Siullermik pineqartut tassaapput inuiaat inatsisaat pillugit isumaqatigiissutit, illersornissamut isumannaannilissanermullu politikimut tunngasut. Illersornissamik isumaqatigiissummut 1951-meersumut, 6. aggusti 2004-mi allanngortinneqartumut, atasmik isumaqatigiissutit, isumaqatigiissutillu allat, illersornissamut isumannaallisaanermullu politikimut attuumassuteqartut, inatsissamut siunnersuummi ilaanngillat. Isumaqatigiissutit pineqartup illersornissamik isumannaallisaanermillu politikimut attuumassuteqartut isigineqarnissaata aalajangeriarnernani pingaaruteqarluassaaq nunami pineqartumi nunanut allanut illersornissamullu oqartussaasut isumaqatiginiarneqassanersut imaluunniit taamaallaat isumaqatiginniutigineqassanersut Naalakkersuisut aammalu nunat allat oqartussaasuinut tamakkununga tunngasutigut susassaartunut – assersuutigalugu avatangiisinut oqartussanut imaluunniit akileraartarnermut oqartussanut.

Aappasaanik pineqarput isumaqatigiissutit Danmarkimut atuuttussat. Tamatumunnga tunngaviuvoq Kalaallit Nunaat nammineeirluni peqataasinnaanngimmat imminut taalluni ”Kunngearfik Danmark Kalaallit Nunaannut tunngatillugu”, isumaqatigiissutini Kunngearfiup peqataaffigeriigaani, tak. inatsisit tunngaviusut atortinneqarnerat pillugu matuma siuliini imm.7.2-mi oqaaseqaatini nalinginnaasuni taaneqarsimasut.

Pingajussaanik pineqarput inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutit nunani assigiinngitsuni kattuffiit, Kunngearfiup Danmarkip ilaasortaaffigisaasa iluanni isumaqatiginninniutigineqartut. Isumaqatigiissutit taamaattut nalinginnaasumik Danmarkimut atuuttussaassapput. Taamaattumik piginnaatitsineq pissutsit amerlanersaanni atorneqarsinnaassanngilaq isumaqatigiissut pillugu isumaqatiginninniarnerni Danmarkip peqataaffigeriigaani, tak. siuliini allasimasut piginnaatitsissut isumaqatigiissutinut Danmarkimut atortussanut atorsinnaanngitsoq. Isumaqatigiissutinut nunani assigiinngitsuni kattuffiit Kunngearfiup Danmarkip ilaasortaaffigisaanut tunngasutigut piginnaatitsinerup immikkut killilersugaaneranut tunngasut immikkut sunniuteqassapput nunat assigiinngitsut akornanni kattuffiit Kunngearfiup Danmarkip ilaasortaaffigisaasa, nunat allat EU-mut ilaasortaasut iluanni EU nunat ilaasortaasut tamaasa sinnerlugit peqataappat, nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigiissusiornermi nunat ilaasortaasut sinnerlugit taasisinnaalluni. Erseqqissaatigalugu oqaatigineqassaaq naalagaaffiit EU-mut ilaasortaasut imaatigut killeqarfegartut nunanut allanut tunngasunik tamakkua soqutigisaannik ingerlatsisartut EU-milu isumaqatigiissutinut atassuteqanngitsut, pissutsini taamaattuni Maastricht-imi isumaqatigiissummi nalunaarut nr. 25 tunngavigalugu imaatigut killeqarfillit soqutigisaannik isumaginnissinnaammata Peqatigiit

soqutigisaat ajoqusernagit, soqutigisatigut takuneqarsinnaanngitsunik aaqqiagiinngissuteqartoqalersillugu.

§ 12, imm. 5-imi maleruagassap nassataraa Danmarkimi naalakkersuisut aamma Naalakkersuisut isumaqatigiinniareernikkut § 12 naapertorlugu suleqatigiinnerup killissaritai pillugit maleruagassat aalajangersassagaat. Killissarititaa taakku Nunanut allanut ministerimit ulloq 26. septembari 2005-imi aalajangersarneqareerput piginnaatsitsilluni inatsimmi § 2, imm. 2 tunngavigalugu. Killissarititaa taakku atuutiinnassapput. Assinganik Nunanut allanut ministeri aalajangiisariaqartassaaq apeqqutinut aalajangersimasunut, suleqatigiinnerup ataavartup ingerlanerani pinngortartussanut, soorlu assersuutigalugu isumaqatigiissutigisassatut eqqarsaatigisaq suliaasaqarfiit tiguneqareersut tamakkiissumik iluaniinnersoq.

§ 12 naapertorlugu isumaqatigiissutaasut imm. 6-mi taaneqartarput ”Kalaallit Nunaannut tunngatillugu Kunneqarfik Danmark” imit isumaqatigiissutaasut, pineqartut tassaappata naalagaaffiit akornanni isumaqatigiissutaasimasutut paasisariaqartut. Pissutsini nalinginnaasuni naalakkersuisut imaluunniit ingerlatsinermi pisortaausut akornanni isumaqatigiissuteqartoqarsimatillugu aalajangersakkami allassimavoq isumaqatigiissutit taaguutimikkut Naalakkersuisunit isumaqatigiissutigineqarsimasutut paasineqarsinnaassasut, tamatuma peqatigisaanik aallaqqaasiussami aalajangersakkani innersuussutigineqassallutik namminersorneq pillugu inatsimmi isumaqatigiissutaasunut inatsisitigut tunngaviusut. Aaqqissuussineq taanna naapertuuppoq piginnaatitsinermik inatsit malillugu atuuttunut aammalu nunanut allanut ministerip 26. septembari 2005-mi killiliussaanut. Naleqquttutulli isigineqarsimavoq taaguutit tamarmik inatsisissap oqaasertaanut ilanngunneqarnissaat. Aallaqqaasiussami aalajangersakkanut erseqqissumik nassuiaatit aammalu allatut taaguutaasinnaasunik aalajangiiniarnerit siornatigutut nunanut allanut ministerimit ingerlanneqartassapput Naalakkersuisut isumaqatiginiareerlugit, tak. § 8.

§ 12, imm. 7-imi eqqartorneqarput Naalakkersuisut aammalu Savalimmiuni naalakkersuisut peqatigiillutik isumaqatigiissutaat. Namminersornermut inatsimmi pissusissamisoortutut isigineqarsimanngilaq allanngortissallugit taaguutinut malittarisassat, isumaqatigiissutinut aamma Savalimmiunut tunngassutilinnut atorsinnaasut. Nunanulli allanut ministerip suleqatigiinnissamatut tunngavissarititanik 26. septembari 2005-imi aalajangiinerata kinguneranik atorneqarsinnaapput taaguutit assigiit, imm. 6-mi taagorneqartut assingi.

Imm. 8-mi allassimavoq nunanut allanut ministeri Naalakkersuisut isumaqatiginiareerlugit taaguutinik atuinissamatut aalajangersagaliorsinnaasoq imm. 5-imi maleruagassat malillugit aamma taaguutinut allanut. Killissarititaa 26. septembari 2005-imi aalajangerneqareersimasut atuutiinnassapput, allanngortittariaqalernermik tungaanut. Kaajallaasitamili piginnaatitsissummik inatsimmut innersuussutaasut namminersornermik inatsisip atuutilernerata kingorna taorserneqartariaqassapput innersuussummik namminersornermik inatsimmi § 12 naapertorlugu.

§ 13-mut

Imm. 1-mi aalajangersakkakkut Danmarkimi naalakkersuisut pisussaaitaapput Naalakkersuisut ilisimatissallugit, inuiaat inatsisaat Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutillit isumaqatiginninniutigineqalersinnaagit.

Oqaatsit ”Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutillit” qanoq paasisariaqarnersut siuliini imm.7.5.-mi oqaaseqaatit nalinginnaasut innersuussutigineqassapput.

Naalakkersuisut kunneqarfimmi oqartussaasut ilisimatitsissuteqarneratigut saqqummiussippata isummaminnik, isumaqatiginninniarnerni ilaatinniarneqartunik, isummat taamaattut naligiimmik tunngaveqarluni isumaqatiginninniarnernik piareersaatini ilaatinneqassapput.

Imm. 2-mi aalajangersakkat kinguneraat Danmarkimi naalackersuisut piginnaatissinnaagaat Naalackersuisut, nunanut allanut pisorta qarfiup peqataaffigisaanik suliassat ”taamaallaat Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartut” isumaqatiginninniutiginnissaannut.

§ 13, imm. 3-mi aalajangersakkamiippoq isumaqatigiissutit ilaannik aalajangersimasunik Naalackersuisut atsiqataasinnaanerat. Aalajangersakkap kinguneranik Danmark aammalu Kalaallit Nunaat peqatigiillutik isumaqatiginninniarnerni peqataappata, taava Naalackersuisut sapinngisamik annertunerpaamik isumaqatigiisummik atsiqataasassapput. Aalajangersagaq atorsinnaassaaq Kalaallit Nunaat imm. 2 naapertorlugu isumaqatiginninniarnernik ingerlatsisuuppat. Aammali atorsinnaavoq pissutsini allani. Assersuutigalugu Igalikumi isumaqatigiissutit – Danmarkimi naalackersuisut isumaqatiginninniartuusut Kalaallit Nunaat Danmarkilu peqataatillugit – Naalackersuisunit atsiqataaffigineqarput. Oqaatsitigut ”sapinngisamik annertunerpaamik” pineqarpoq inatsisit inuiannut tamanut tunngasut aammalu pissutsit politikimut tunngasut pissutigalugit Naalackersuisut atsiqataasinnaannginnerat. Nunanut amerlasuunnut tunngasunik isumaqatigiissutini – pingaartumik nunani assigiinngitsuni kattuffinni nunallu sinnerlugit aallartitaasut ataatsimeersuarnerini – takkuttoqartassaaq inatsisit inuiannut tamanut tunngasut aallaavigalugit pissusissaritinneqartup nassatarigaa, pissusaaffiit pineqartut Kunngaqarfirmut Danmarkimut atuutinneqartut, isumaqatigiissutit pineqartup atsiorneqarnerani pissusissartinneqartuni ersinngikkaluortoq Naalackersuisut isumaqatigiisummik atsiqataasimasut. Nunat sinnerlugit aallartitaasut ataatsimeersuarnerini piumasarineqartarpoq nunat ataasiakkaat nunanut allanut ministeriisa atsiqataaanissamut piginnaatitsinissaat.

Nunat assigiinngitsut marluk akunneranni isumaqatigiissuteqartoqartillugu aalajangersakkakut qularnaarneqanngilaq nunat takornartaasut akuersinissaat Naalackersuisut atsiqataaanissaat. Pisariaqalissagaluarpalli nunanut allanut ministerip Naalackersuisunit ilaasortat ilaat ataaseq Danmarkimi naalackersuisut sinnerlugit atsiqataaanissaannut piginnaatissinnaavaa.

Isumaqatigiisummik atsiqataasinnaanerup allannortissanngilaa isumaqatigiissutit kunngaqarfirmut tunngatillugu Danmarkimi naalackersuisunit isumaqatigiissutigineqarnissaa, aammalu Kalaallit Nunaat naaggaarsinnaatitaannginnera. Aalajangersagaq taanna Itillimi isumaqatigiisummik naapertuuppoq, periaaseq atortinneqassappat Danmarkimi naalackersuisut inatsisit tunngaviusut malillugit akisussaaffiisa pinnaatitaaffiisalu suunerat apeqqutaatillugu.

Nunat assigiinngitsut marluk akornanni tunngasunik isumaqatigiissutit Naalackersuisunit atsiqataaffigineqarsinnaasuni pissusissamisussaaq isumaqatigiissutit taaguutaani erserineqarnissaa Danmarkimi naalackersuisunit Naalackersuisut peqatigalugit isumaqatigiissutigineqarsimasooq, tamatumuunakkut isumaqatigiissutit nunat marluk akornanni isumaqatigiissutaanerata pissuserisaa allannortinngikkaluarlugu.

Imm. 2 aamma 3-mi aalajangersakkat atuutissapput piginnaatitsinermik aalajangersakkat § 12-imiittut atorsinnaanngippata, assersuutigalugu isumaqatigiissut suliassa qarfinnut tiguneqareersimasunut tunngassuteqanngippat, imaluunniit Naalackersuisut kissaatigippassuk § 13, imm. 2 aamma 3 tunngavigalugit isumaqatiginninniartoqassasoq.

Naalackersuisut Danmarkimi naalackersuisut peqatigalugit isumaqatigiisummik atsiorpata Kalaallit Nunaata iluani pissutsinut tunngassuteqassaaq Naalackersuisut qanoq annertutigisumik Inatsisartunut imaluunniit nunanut allanut isumannaallisaanermullu ataatsimiititaliaannut saqqummiussaqaassanersut. Naalackersuisut Danmarkimi naalackersuisunut nalunaaruteqarpat Kalaallit Nunaata iluani pissutsinut tunngassutilinnik iliuitsit tamarmik naammassineqarsimasut, taava Danmarkimi naalackersuisut pisariaqarpat Folketingi akuersisinniassavaat, naggataatigullu isumaqatigiissuteqarfigineqarsimasooq nalunaarfigissallugu nunap naalackersorneqarneranut tunngavisusumik inatsisinut tunngassut tamarmik naammassineqarsimasut.

Inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissutini § 13, imm. 4-mi aalajangersagaq Naalakkersuisunut tusarniaassutigineqarnissaanik imaqartoq namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 13-mut naleqqiullugu annertuumik annertusineqarpoq, tassani pineqarmata isumaqatigiissutit Folketingimit akuerineqartussat tusarniaassutigineqarnissaat. Siunnersuulli pingaarnerusutigut naapertuuppoq suliassat Kalaallit Nunaannut tunngasut pillugit Statsministeriap ilitersuutaanut aammalu ministereqarfiit aamma aqutsisoqarfiit Kalaallit Nunaannut tunngasut pillugit maleruaqqusanut.

Oqaatsit ”Kalaallit Nunaannut immikkut pingaarutillit” qanoq paasariaqarnersut inersuussutigineqassapput § 13, imm. 1-mi tamakkununga tunngasut. Saqqummiussinissamut pisussaaneq soorunami atunngilaq isumaqatigiissutinut Kalaallit Nunaannut atuuttussaanningsut, soorlu Danmarkip EU-mi Kalaallit Nunaata ilaasortaaffiginngisaani ilaasortaanageranut tunngasumik isumaqatigiissutit.

Danmarkimi naalakkersuisut pissutsit ilaasigut akuttunngitsunik kissaatigisarsimavaat nunat assigiinngitsut akornanni isumaqatigissutaasut atortussanngortipallannissaat, Naalakkersuisulli kissaatigissanagu isumaqatigiissutip taamaattup Kalaallit Nunaannut atuutitinneqarnissaa, imaluunniit piffissaliussap iluani isummerfiginissaanut periarfissaqarfignissaanagu. Pissutsini taamaattuni Danmarkimi naalakkersuisut isumaqatigiissutip taamaattup Kalaallit Nunaannut atuutinninneranik, atortussanngortitaanageranut atatillugu nalunaaruteqartarput, kingusinnerusukkut tamanna pillugu immikkut oqaaseqaateqartoqarsimanngippat. Periaatsikkut tassuuna periarfissaqarnerulerpoq Namminersorlutik Oqartussat isumaqatigiissutip Kalaallit Nunaanni atuutitinneqarnissaanik kissaatigisaasa naatsorsuutigineqarnissaannut. Nunalli tamalaat akornanni isumaqatigiissutit ilaanni – assersuutigalugu inuit pisinnaatitaaffi – pinerliiniarnerulluunniit akiorniameqarnera eqqarsaatigalugit – ajornarluniluunniit kissaatiginartassanngilaq immikkut piumasaqaateqarnissaq, imaluunniit isumaqatigiissutip killeqarfimmik atuuffissaanik killiliinissaq.

Namminersornerunermik inatsimmi § 14 malillugu pissutsit immikkorluinnaq ittut naapertorlugit isumaqatigiissut atuutilereersoq saqqummiunneqarsinnaavoq, tusarniaassutip akineqarnissaanut piffissarititaq qaammatinik arfinilinnik sivisussuseqarluni, pissutsini ataasiakkaani kungeqarfimmi oqartussaasut allatut aalajangiisimatinnagit.

Siunnersuutigineqarpoq maleruaqqusat taakkua nutaanngorsarneqarnissaat, kingusinnerusukkut tusarniaanissamik aalajangersagaq peerlugu, atassuteqaatit nutaaliaasut atorlugit tusarniaasoqartarsinnaammat sivikitsumik piffissaliilluni.

§ 14-mut

§ 14-p assigaa piginnaatitsinermik inatsimmi § 4-mi aalajangersagaq. § 14-mi aalajangersagaq tunngassuteqarpoq pissutsinut immikkut ittunut, nunani assigiinngitsuni kattuffiit periarfissiisimatillugit allat naalagaaffiunngitsut, naalagaaffiillu kattuffii ilaasortanngorsinnaasut namminneq atertik atorlugu. Pingaarnerusutigut pineqarpoq nunat imarpissuit akianiittut ilaasortaqaataanagerat, tamakkunani nunanut allanut tunngasut naalagaaffimmik ilaasortaasumit isumagineqartarlutik. § 14-mi aalajangersakkap kinguneranik Danmarkimi naalakkersuisut pissutsini immikkut ittuni – Naalakkersuisut kissaatigarneratigut aammalu suleqatigalugit – piumassuseqarput misissussallugit Kalaallit Nunaata nammineq taaguutini atorlugu nunani assigiinngitsuni kattuffinnut ilaasortanngornissaanut periarfissat, kattuffiit allanut naalagaaffiunngitsunut, aammalu naalagaaffiit kattuffiitut ammasuuppata, kissaatigisamillu taamaattumik tapersersuimallutik Kalaallit Nunaata inatsisigut tunngaviusutigut inissimaneranut tamanna naapertuuppat. Oqaatigineqassaaq Nammineerlutik Oqartussat peqataatitaassammata nuna tamalaat akrnanni kattuffinnut ilaasortaaneq Kalaallit Nunaata inatsisit tunngaviusut malillugit inissisimaneranut naapertuuppat.

§ 15-mut

§ 15-p assigaa namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 16, imm.1, piginnaatitsinermik inatsisikkut § 3-kkut annertuumik ilassuserlugulu nutaanngorsarlugu. Aalajangersakkap kinguneranik Nunanut allanut Ministereqarfik atorfinitsitsisassaaq Danmarkip nunani allani aallartitaqarfiini Naalakkersuisut sinniississaannik, Naalakkersuisut tamanna kissaatigippassuk. Aalajangersagq ilusilerneqarsimavoq Naalakkersuisut pisinnaatillugit Danmarkip nunani allani aallartitaqarfiini nammineq siniissutitassaminik aallartitsisarnissaannut. Tamatuma akerleraa Naalakkersuisut tamatumunnga aningaasartuutinik akiliisussaananerak, sinniissuutitallu suliaasaat killilerneqarlutik suliaasaqarfinnut tamakkiisumik Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarsimasunut. Aqutsinermik isumaqatigiissut 9. maaji 2005-imeersoq, siuliini imm. 7.1-imi taaneqartoq, naapertorlugu sinniissuutitat Naalakkersuisunit ilitersorneqartassapput, annikitsuinnarmillu nunanut allanut pisortaqarfiup ilitersuutaanut tunngassuteqarlutik.

Naalakkersuisut kissateqassappata Danmarkip nunani allani aallartitaqarfiinut aallartitaqarnissaminik, suliaasaqarfinni tiguneqarsimanngitsuni kalaallit soqutigisaannik isumaginnittussamik, minnerunngitsumillu isumannaallisaanermi illersornissamullu politikimut tunngasuni, taava pisariaqassaaq tamatuma qanoq iliornikkut pisinnaaneranik nunanut allanut ministereqarfiup Naalakkersuisullu oqaloqatigiinnissaat.

§ 16-mut

Namminersorlutik Oqartussat inuiaat inatsisaannut kunngeqarfimmi atuuttunut pituttugaanerannut tunngatillugu imm. 1-mi aalajangersakkap pingaarnerusutigut assigai namminersornerunermik inatsimmi § 10, imm. 1 aamma 3-mi aalajangersakkat. Inuiaat inatsisaanni kunngeqarfimmut atuuttuni aamma ilaapput piginnaatitsinermik § 12-mi aalajangersakkat naapertorlugit Namminersorlutik Oqartussaata pisussaaffigilersimasinnaasaannut. Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 10, imm.3-mi aalajangersagaq erseqqissoq Danmarkimi naalakkersuisut nunat tamalaat akornanni tunngasutigut pisussaataitaaffiit naammassineqarnissaannut pisariaqartunik namminersornerullutik oqartussanik pisussaaffiliisinnaanerannut tunngassuteqartoq, nunanut allanut kapitalimi ilanngunneqarsimanngilaq, tunngavigineqarmat taamatut pisinnaatitaasut tassaasut Danmarkimi naalakkersuisut, aamma namminersorneq pillugu inatsimmik immikkut tunngeveqanngitsumik.

Imm. 2-mi aalajangersakkap, Naalakkersuisut qanoq iliuseriniakkaminnik Danmarkimi naalakkersuisunut isumaqatiginninniarnissaannut tunngasup assigaa namminersorneq pillugu inatsimmi § 11, imm.2, qanoq iliuseriniakkat aallartinneqarnerat kunngeqarfiup nunanut allanut pissusiinut annertuumik pingaaruteqarpat.

§ 17-mut

§§ 17-18-imi maleruaqqusat tunngassuteqarput Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimilu naalakkersuisut suleqatigiinnerannut, aalajangersagassatut siunnersuutit kinguneqassallutik inatsisissamut siunnersuutinik aqutsinermilu peqqussutinik Danmarkimi naalakkersuisut pisussaaffiisa annertusineqarnissaannik. Saqqummiussinissamut pisussaataitanerup annertusineqarnissaannut tunngaviuvoq, kissaatigineqarmat Namminersorlutik Oqartussat sunniuteqarsinaanerata nukittorsarneqarnissaa. Nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 8 aamma inersuunneqarpoq.

§ 17-tut siunnersuutigineqartumi inatsisissamik siunnersuutip saqqummiunneqarnissaa pineqarpoq.

Imm. 1-mi aalajangersakkami anguniarneqarpoq Danmarkimi naalakkersuisut inatsisissamut siunnersuummik saqqummiussisussaataitanerat namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 12, imm. 1-mi maleruaqqusanut sanilliullugu annertusineqassasoq, saqqummiussinissamut pisussaafik

atuutissalluni inatsisissamut siunnersuutininut tamanut, Kalaallit Nunaannut tunngassuteqartunut imaluunniit tassani atulersitaasinnaasunut.

Siunnersuutigineqarpoq inatsissanut Kalaallit Nunaannut tunngasunut tassaniluunniit atulersitaasinnaasunut tunngasunut Danmarkimi naalakkersuisut siunnersuutaat Folketingimut saqqummiunneqartinnatik Namminersorlutik Oqartussanut nassiunneqassasut oqaaseqarfigisassanngorlugit.

Taamatuttaaq imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq Danmarkimi naalakkersuisut Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaateqarnissaat utaqqisassagaat Danmarkimi naalakkersuisut inatsisissanut siunnersuutaasa Folketingimut saqqummiunneqannginneranni, tamakkua imaqarpata aalajangersakkanik taamaallaat Kalaallit Nunaannut atortunik imaluunniit Kalaallit Nunaannut immikkut pingaaruteqartunik.

Imm. 3-mi aalajangersakkamiippoq imm. 1-mi pineqartutut ittumik oqaaseqartitsinissamut piffissamik killiliisoqarsinnaasoq. Naatsorsuutigineqarpoq piffissaliussaq sivilissusilerneqassasoq pissutsit aalajangersimasut naapertorlugit ajornanngippat sivilissusilerlugu.

§ 18-mut

§ 18-mi aalajangersagaq aqutsinermi peqqussutissatut missingersuutininut tunngavoq.

Imm. 1 malillugu aqutsinermi peqqussutit, Kalaallit Nunaannut tunngasut tassaniluunniit atulersitaasussat, atulersinneqartinnatik Namminersorlutik Oqartussanut nassiunneqassapput oqaaseqarfigisassanngorlugit.

Aamattaaq imm. 2-mi aalajangersarneqarpoq aqutsinermi pequssutit, taamaallaat Kalaallit Nunaannut tunngasut imaluunniit immikkut Kalaallit Nunaannut pingaaruteqartut atulersinneqartinnagit Namminersorlutik Oqartussat oqaaseqaatissaat utaqqineqartassasut.

Imm. 3-mi aalajangersarneqarpoq imm. 2-mi taaneqartunik oqaaseqaateqartitsinissamut piffissaliisoqarsinnaasoq. Naatsorsuutigineqarpoq piffissaliussaq sivilissusilerneqartassasoq pissutsit aalajangersimasut naapertorlugit ajornanngippat sivilissusilerlugu.

§ 19-mut

Aalajangersakkakut namminersorneruneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 18-ip imarisai pingaarnerusut ingerlateqqinneqarput aaqqiagiinngissutit qaangerniarnissaannut tunngasunik imallit, assigiinngitsunik allannguuteqarlutik. Assersuutigalugu imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq erseqqissarneqassasoq aammalu Danmarkimi naalakkersuisut apequtunik aaqqiagiinngissutaasinnaasunik, Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimi oqartussanut tunngatillugu piginnaatitaaffiinut tunngassutilinnik Naalakkersuisut ataatsimiititaliamut saqqummiussisinnaasut.

Erseqqissarneqarportaaq Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut tamarmik immikkut ataatsimiititaliamut ilaasortassanik marlunnik toqqaassasut.

Ataatsimiititaliamut suliassanngortinneqarsimasumik isumaqatigiissutaasumik aalajangikkamilluunniit atorunnaarsitsigallarsinnaanermut tunngatillugu periarfissiineqarpoq aaqqiagiinngissutaasumik qaangiiniarnermi periaaseq allanngortinneqarsinnaasoq. Namminersornerunermik inatsimmi atuuttumi § 18, imm. 3 malillugu Danmarkimi naalakkersuisut aalajangersinnaavaat namminersornerullutik oqartussat isumaqatigiissutigisimasaata aalajangersimasaataluunniit, ataatsimiititaliamut saqqummiunneqarsimasup atorunnaarsikkallarnissaa. § 19, imm. 3-tut siunnersuutigineqartukut isumaqatigiissutaasimasumik

aalajangikkamilluunniit atorunnaarsitsigallarsinnaavoq ataatsimiititaliaq. Tamatumuunakkut ammaavigineqarpoq Danmarkimi Kalaallit Nunaannilu isumaqatigiissutaasimasut aalajangikkaluunniit atorunnaarsikkallarneqarsinnaanerat, ataatsimiititaliamut saqqummiunneqarsimagunik, taamatullu Kalaallit Nunaanni oqartussat Danmarkimilu oqartussat naligiissinneqassallutik isumaqatigiissutaasumik aalajangikkamilluunniit atorunnaarsitsigallarnissamut piginnaatitaaneq ataatsimiititaliamut tunniunneqarsimappat.

§ 20-mut

Aalajangersakkakkut aalajangerneqarpoq kalaallit oqaasii tassaasut Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik oqaatsit.

Namminersornerunermik inatsimmi atuuttumi § 9-mi aalajangersarneqarpoq danskit oqaasiisa atorneqarnisaat. Namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 9-mi, imm. 1-mi oqaaseqatigiit aappaanni allassimavoq danskit oqaasii peqqissaartumik atuartitsissutigineqassasut. Aammattaaq namminersornerunermik inatsimmi § 9, imm. 2-mi allassimavoq oqaatsit taakkua marluk pisortatigoortumik atorneqarsinnaassasut.

Kalaallit oqartussaasui isumaqarput, inuiaqatigiinnut nunarsuarmioqataaleraluttuinnartunut ingerlalluurtunullu oqaatsinik arlalinnik atuisinnaaneq pingaaruteqartorujussuusoq. Aalajangersagaq taamatut paasillugu nassuiarneqassaaq, taamaattumillu peqqissaartumik kalaallisut, qallunaatut tuluttullu ilinniartitsisoqassaaq.

Danskit oqaasii pisortanut tunngassutilinni atorneqarsinnaajuassapput, tak. pisortatigut ingerlatsinermi suliassanik ingerlatsineramik inatsisartut inatsisaat, aammalu – Kalaallit Nunaanni danskisut atuartitsineq eqqarsaatigalugu – erseqqinnerusumik malittarisassiuunneqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni inatsisini atorneqartarnissaat.

Kalaallit oqartussaasui isumaqarput, kalaallit oqaasii kalaallit inuiaat kulturikkut kinaassusiata ilagigai, kalaallillu oqartussaasuisa kalaallisut atuartitsineq qulakkiissallugu politikkerat pisortat ingerlatsiviinni atassuteqaatitut kalaallinilu inuianni oqaatsit kulturikkut atatitsisutut kalaallit oqaasiisa nukittorsarneqarnissaat atatinneqarnissaallu siunertaralugu. Peqatigitillugu oqaatsini qallunaatut allanilu naleqquttunik atuartitsineq, matumani ilanngullugu Danmarkimi aamma nunani allani Kalaallit inuusuttut ilinniaqqinnissamut piukkunnarsinissaat namminersornerup qulakkeertussaavaa.

§ 21-mut

Imm. 1-imi aalajangersarneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa kalaallit inuiaqatigiit aalajangissagaat.

Imm. 1-mi aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaa siunertaralugu isumaqatiginninniartoqalissasoq inuiaqatigiit kalaallit namminiilivinnissaminnik aalajangerpata. Taamatut aalajangertoqarpat Namminersorlutik Oqartussat Danmarkimi naalakkersuisunut saaffiginnissuteqartariaqarput isumaqatiginninnialernissat aallartinniarlugit.

Aalajangersakkakkut aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaat pisinnaatitaasoq isumaqatiginninniarnissamut, Kalaallit Nunaanni namminiilivinnissaaq siunertaralugu.

Imm. 3-tut siunnersuutigineqartup kingunerissavaa Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut akornanni isumaqatigiissuteqartoqassasoq Inatsisartut akuersineratigut, aammalu Kalaallit Nunaanni inunnik taasisitsinikkut akuersissutigineqassalluni. Tunngavigineqassaaq akuersissummik pissarsisoqqaarnissaa aamma inunnik taasisitsisoqassasoq Naalakkersuisut Danmarkimilu naalakkersuisut isumaqatigiinniarneri nammassineqareepata.

Taamatutaaq imm. 3-tut siunnersuutip kingunerissavaa Kalaallit Nunaata namminiilivinnissaanik Naalackersuisut Danmarkimilu naalackersuisut isumaqatigiissuteqarnissaat Folketingimit akuerineqaaqarnissaa. Folketingip akuersinera inatsimmi tunngaviusumi § 19 naapertorlugu nalunaarutigineqassaaq.

§ 21-mi aalajangersagassatut siunnersuummut tunngaviuvoq Kalaallit Nunaat kunngeqarfimmit ilaajunnaarsinnaasoq, kunngeqarfimmiillu ilaajunnaarnera inatsisip tunngaviusup allanngortinnissaanik kinguneqassanngitsoq.

Imm. 4-mi erseqqilluinnartumik aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaata namminiilivinnerata kingunerissagaa Kalaallit Nunaata naalagaaffittut nammineertutut pisinnaatitaaffinnik tigusinissaa. Naalagaaffittut nammineertutut pisinnaatitaaffiit imm. 4-mi taaneqartut atuutissapput Kalaallit Nunaata killeqarfiinut tamanut (nunakkut, imaatigut silaannakkullu killeqarfinnut).

Aamma innersuussutigineqarsinnaavoq nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 10.

§ 22-mut

Inatsisip atulersitaanissaa imm. 1-mi aalajangerneqarpoq inatsit atulissasoq 21. juuni 2009.

§ 23-mut

Inatsisip atulersitaanerata peqatigisaanik atorunnaassaaq Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsit nr. 577, 20. novembari 1978-imeersoq.

Imm. 2-mi aalajangerneqarpoq Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussat pillugit inatsimmi § 8 atuutiinnassasoq, atortussiassanik aatsitassanik pisunit tunngasoq Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnissaata tungaanut.

Imm. 3-mi aalajangersorneqarpoq Namminersorlutik Oqartussat inatsisiliorsinnaallutillu naalackersuinissamik pissaaneqartut suliassaqarfiit, namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 4 malillugu tiguneqarsimasut iluanni.

Imm. 4 naapertorlugu Namminersorlutik Oqartussat nangittumik inatsisiliorsinnaallutillu naalackersuinissamik pissaaneqartut suliassaqarfiit, namminersornerunermik inatsimmi § 6 malillugu tiguneqarsimasut iluanni.

Nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 4.1.2.-mi taaneqartutut inatsisissamut siunnersuutip matuma peqatigisaanik saqqummiussisoqassaaq namminersorneq pillugu inatsisip kingunerisaanik aalajangiussat allanngortinneqarnissaannut inatsisissamut siunnersuummik, inatsisip piginnaatitsissutit, namminersornerunermik inatsimmi § 5 naapertorlugu atulersitaasimasut, atorunnaarsitaanissaat siunnersuutigineqarluni.

Taamaattoq piginnaatitsilluni inatsit ilaat aalajangersakkanik imaqarput pissutsinik assigiinngitsunik Kalaallit Nunaanni Namminersorneq pillugu inatsissatut siunnersuutigineqartup saqqummiunneqarneranut atatillugu peqatigisaanik aalajangersakkat ingerlatiinnarneqarnissaanik siunnersuutigineqartunik, tassami piginnaatitsilluni inatsisip pineqartut ikorfartormatigik kunngeqarfimmi oqartussat Kalaallit Nunaanni eqqaanilu suliassat isumagineqarnissaannut periarfissat. Aalajangersakkat ingerlatiinnarneqarnissaasa nassataraat, Kalaallit Nunaata inatsisiliornissamut aamma naalackersuinissamik pissaaneqarnerata suliassaqarfiit pineqartut iluanni aalajangersakkanit pineqartunit killilerneqarnera. Tamatumani ilaatigut Arealinik atuineq, illoqarfiit alliarortinnerat illuliorfiginninnerlu pillugit inatsit nr. 612 23. december 1980-imeersumi

aamma Nalunaarasuaatikku attaveqatigiinneq pillugu inatsit nr. 1089 29. decembari 1997-imeersumi aalajangersakkat ataasiakkat pineqarput.

§ 24-mut

Kalaallit Nunaanni naalackersuisut inatsisit inuiannut tamanut tunngasut pillugit isumaqatigiissuteqartarnissaannik inatsit nr. 577, 24. juuni 2005-imeersoq atorunnaassaaq.

Imm. 2-mi aalajangersakkakkut qularnaarneqarpoq Kalaallit Nunaanni naalackersuisut inuiaat inatsisaannik isumaqatigiissutinik inatsimmi § 2, imm. 2-mi nunanut allanut ministerimik aalajangersorneqarsimasunik, kaajallaasitatullu nr. 125-sut 26, novembari 2005-meersut naqinneqarsimasunik, isumaqatigiissutigisimasat atuutiinnassasut, inatsisip matuma kingunerisaanik allanguuteqarlutik, oqartussanit susassaqtunit allangortinneqarnissamik atorunnaarsinneqarnissamilluunniit tungaanut.

§ 25-mut

Kalaallit Nunaanni atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi § 22-mi, tak. inatsimmik nalunaarut nr. 368, 18. juuni 1998, malittarisassiuunneqarpoq pisinnaatitsissummik pigisaqartut ingerlatsineratigut pisortat isertitaasa avinneqartarnissaat. Siunissami tamatuma malittarisassiuunneqarnissaa namminersormik inatsimmi § 7, 8 aamma 10 naapertorlugu pisussaammat, siunnersuutigineqarpoq atortussiassat aatsitassanit pisut pillugit inatsimmi § 22-mi aalajangersagaq atorunnaarsinneqarnissaa.

§ 26-mut

Soorlu nalinginnaasumik oqaaseqaatini imm. 5.3.5.3-mi taaneqartoq Naalackersuisut aamma Danmarkimi naalackersuisut akornanni isumaqatigiissutigineqarpoq, naalagaaffiup Nunaoil A/S-imi aktianik piginneqataasutit pigisani inatsit atuutilerpat Namminersorlutik Oqartussanut tunniutissagai. Namminersorlutik Oqartussat tunniussinermi akiliutiginiarpaat ingerlatseqatigiiffimmi 31.12.2997-imi naatsorsuutit oqimaaqqatigiissinnerani nammineq pigisat nalingisa amerlaqataat, Nunaoil A/S-imi aktiat piginneqataassutit naalagaaffiup Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarnissaata tungaanut ullormit tassannga aningaasaliissutitut akiliutaat ilanngullugit. Nunaoil A/S-imi naalagaaffiup piginneqataassutaasa Namminersorlutik Oqartussanut tunineqarneranni isertitat inatsisissatut siunnersuummi § 7, imm. 2-mi ilaatinneqanngillat. Namminersorlutik Oqartussat Nunaoil A/S-imi piginneqatassutaasa tamakkiisumik imaluunniit ilaannakortumik tunineqassagaluarpata, pigisanik allanik tunisaqartarnerit assigalugit aalajangersakkamut pineqartumut ilaatinneqarput.

Ingerlatseqatigiiffik Kalaallit Nunaanni ikummatissatigut sulissuteqarnermik il.il. isumaginnittusaaq pillugu inatsit, tak. inatsit pillugu nalunaarut nr. 87 9. februaari 1999-imeersoq, naalagaaffiup aamma Namminersorerullutik Oqartussat Nunaoil A/S-ip pilersinneqarnera aamma ingerlanneqarnerat iluarsisuteqarfignaa, matumani ingerlatseqatigiiffimmi aktianik piginneqataassutinik aningaasaliissutit amerlassusiat aamma ingerlatseqatigiiffiup ingerlaavartumik Folketingimut ilisimatitsisarnissaa ilanngullugit.

Inatsit pillugu nalunaarut nr. 87, 9. februaari 1999-imeersup atorunnaarsinneqarpoq naalagaaffiup Nunaoil A/S-imi aktianik piginneqataassutaasa inatsisip atuutilerneranut atasumik Namminersorlutik Oqartussanut tunniunneqarnerisa kingunerisaanik.

§ 27-mut

Aajangersakkap kingunerissavaa suliassaqarfimmi Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqartumi maleruagassiat Kalaallit Nunaanni atuutiinnassammata Namminersorlutik Oqartussat inatsisartut

inatsisaannik il.il. atulersitsisinnaanerminnik periarfissaminnik atuitinnagit. Tamatumuunakkut qulakkeerneqassaaq suliassa qarfinni pineqartuni malittarisassaaruttoqannginnissaa.

Pisortatut oqartussaq pisussaviusooq ima paasineqassaaq pisortatut oqartussaq piffissami sumiluunniit suliassa qarfimmuut pineqartumut atuuttussanik malittarisassanik aalajangersaanissaminut oqartussaasoq.

§ 28-mut

Pineqarpoq ikaarsaarutaasumik aalajangersagaq oqartussaasut sorliit sularinnittassanersut suliassanik, suliassa qarfiup Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnerani suli naammassineqarsimanngitsunik

Imm. 1-imi siunnersuutigineqarpoq suliassat aalajangersimasut suliassa qarfiup Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqarnerani Danmarkimi oqartussanit ingerlanneqartut tunngaviatigut inerlugit sularineqartassasut Kalaallit Nunaanni oqartussaasunit susassa qartunit.

Imm.

1-imi aqqissuussinissamik siunnersuut tunngassuteqarpoq Namminersorlutik Oqartussat suliassa qarfimmik tigusinerata kingorna pissutsini arlaqartuni Danmarkimi oqartussat suliassanik pineqartunik inaarsaasinnaajunnaarnissaat. Assersuutigalugu politiinik Kalaallit Nunaata tigusinerata kingorna Kalaallit Nunaanni danskit politiitut oqartussaaffiginnikkunnaassapput, suliassanik naammassineqarsimanngitsunik inaarsaasinnaajunnaarlutik. Aalajangersakkami pineqarput danskit ingerlatsisutut oqartussaasuisa eqqartuussiviillu suliaat aalajangersimasut.

Imm. 2-mi siunnersuutigineqarpoq danskit oqartussaasui susassasaqartut pissutsini immikkut ittuni aammalu Kalaallit Nunaanni oqartussat susassa qartut isumaqatigalugit aalajangiisinnaasut, suliassat ilaat erseqqinnerusumik aalajangerneqarsimasut danskit oqartussaasunit suassa qartunit inaarsarneqarsinnaasut. Imm. 2-tut siunnersuummut tunngaviuvoq imm. 1-mi siunnersuutigineqartutut nalinginnaasumik aqqissuussineq saneqqunneqarsinnaalissammat, saqqummersoqartarsinnaammat pissutsinik danskit oqartussaasut suliassanik suli ingerlanneqartunik naammassinninnissaannut naleqqututut isigineqarsinnaasunik. Assersuutigalugu eqqartuussivinni suliassanngortitseqqinnerit suli naammassineqarsimanngitsut taaneqarsinnaapput.

Oqaatigineqassaaq danskit oqartussaasut suliassani pineqartuni aalajangiisinnaassammata piffissami aalajangiiffiusumi inatsisit imarisaat tunngavigalugit. Kalaallit Nunaanni oqartussat suliassa qarfiup pineqartup tignerata kingorna inatsisiliorsinnaallutillu aqutsinissaminnut piginnaatitaassammata, aammalu maleruaqqusanik atuutinneqartunik allanngortitsisinnaassammata pisariaqassaaq danskit oqartussaasut maleruaqqusat atuutinneqartut allannguutaannik ilisimatittassallugit. Taamatut ilisimatitsisartussaapput Kalaallit Nunaanni oqartussat susassa qartut.

Imm. 2 malillugu pisariaqarneratut annertutigisumik aalajangersaasoqarsinnaavoq danskit oqartussaasuisa aalajangersimasaannik naammagittaalliuutit sularineqarnissaannut suut malinneqassanersut, aammalu suliassa qarfinni kalaallit oqartussaasunit tiguneqarsimasuni suliassat danskit oqartussaasunit sularineqarsimasut nangeqqinneqarnissaannut qinnuteqarnissamut suut malinneqartassanersut.

Ilanngussaq 1. - Suliassaqrarfiit namminersornerunermik inatsimmi § 4 tunngavigalugu tigusat

Suliassaqrarfiit namminersornerunermik inatsimmi § 4 tunngavigalugu tigusat
Kalaallit Nunaata aqunneqarnera
Kommunet aqunneqarnerat
Akileraarutit akitsuutillu
Kalaallit Nunaannut suliarortut malittarisassiuunneqarnerat
Kalaallit Nunaanni inuutissarsiutigalugu aalisarnerup, piniarnerup il.il. malittarisassiuunneqarnerat
Eqqissimatitsineq
Isumaqaatigiissutit malillugit akerleriinnissamik ilimasaarutitut akulerunnissamik piginnaatitaaneq tusagassiortunut tunngasoq
Akissaatit il.il. akit allanngoriartornerannut atatillugu naleqqussarneqartarne-rannut aalajangersaasinnaanermik piginnaatitaaneq Kalaallit Nunaanni nammi-nersortut suliffeqarfiutaannut atuuttoq tassani akissaatit aaqqiivigineqartarlutik Kalaallit Nunaanni akit aaqqiivigineqartarnerat toqqammavigalugu.
Inuuniuteqarnermut inatsisiliorneq
Inuutissarsiutigalugu aalisarnerup sinneranik malittarisassiuussineq
EFG-mi ilinniartut inatsisitigut inissisimanerat
Isumaqaatigiissutit malillugit akerleriinnissamik ilimasaarutitut akulerunnissa-mik piginnaatitaaneq (eqqissimasussaatitaanernik atulersitseqqinneq) pisortat suliffeqarfiinut sinnerinut, naalagaaffiup suliffeqarfiginngisaanut aammalu namminersortut suliffeqarfiinut (Thule Air Base ilaatigut ilanngunnagu) atuuttoq.
Akissaatit atorfeqarnermilu atukkat allat Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit namminersortut (Thule Air Base ilaatigut ilanngunnagu) pillugit aalajangersagaliorsinnaanermik piginnaatitaaneq, ilanngullugu akissaatit il.il. akit allanngoriartornerannut atatillugu naleqqussarneqartarnerat taakku Danmarkimi akit aaqqiivigineqartarnerat toqqammavigalugu.
Unammilleqaatigiinnermut inatsisiliorneq
Umiartortunik inuttassarsisarneq
Katersortarfiit
Radiot nipiliornernannik annikillisaaneq ataatsimoolunilu antenit
Inuutissarsiutigalugu piniarnermik aalisarnermillu malittasassiuineq
Suliarinnittussarsiuussinermik inatsisiliorneq
Namminersornerullutik Oqartussani kommunenilu sulisunut Kalaallit Nunaanni tjenestemandinut atuuttumik tunngaviusumik isumaqaatigiissummit pineqanngitsunut isumaqaatigiissuteqarsinnaanermik malittarisassiuineq
Aalisakkanik pinngortitami panertitanik Kalaallit Nunaata iluani niuerfinnut naatsorsuussanik nioqqutissiornermik nakkutilliinermik malittarisassiuineq

Suliassaqrarfiit namminersornerunermik inatsimmi § 7, tak. § 4, tunngavigalugu tigusat
Kalaallit Nunaanni nunat aqqi - L 555 30/11-1983
Kalaallit Nunaanni erfalasumik immikkoortumik malittarisassiuineq - L 222 6/6-1985
Aasaanerani nalunaqaqtamik malittarisassiuineq - L 817 19/12 -1989

Suliassaqarfinni oqartussaaffigisani pinngitsaaliisummik taarsiissutitalimmik piginnikkunnaarsitsinermik malittarisassiuineq - L 1012 19/12 -1992
Erngup nukinginiq misissuineq iluaquteqarnerlu - L 1075 22/12 -1993
Qimmit uumasunillu illersuineq - L 906 16/12-1998
Tusagassiornerup iluani akisussaaffiit - L 439 31/5-2000

Suliassaqarfiit namminersornerunermik Namminersornerunermik inatsimmi § 5 tunngavigalugu tigusat
Meeqqat atuarfii pillugit inatsit L 579 29/11-1978
Kalaallit Nunaanni suliffeqarnermut isumaginninnermullu tunngasut pillugit inatsit L 580 29/11-1978
Kalaallit Nunaanni inuutissarsiutinut ilinniartitsinermi inatsit L582 29/11-1978
Kalaallit Nunaanni radiomik TV-millu ingerlatsineq pillugu inatsit L 815 19/12-1989
Kalaallit Nunaanni sunngiffimmi sammisat pillugit inatsit L 584 29/11-1978
Kalaallit Nunaanni ilagiit pillugit inatsit L 264 6/5-1993
Kalaallit Nunaanni atuakkanik atorniartarfeqarneq pillugu inatsit L 589 29/11-1978
Kalaallit Nunaanni højskolit pillugit inatsit L 609 23/12-1980
Kalaallit Nunaanni katersugaasiviit pillugit inatsit L 610 23/12-1980
Kalaallit Nunaanni nunaminertanik atuinermik, illoqarfinnik piorsaanermik sanaartornermillu inatsit L 612 23/12-1980
Kalaallit Nunaanni inuutissarsiutinut ikiorsiisarneq pillugu inatsit L 134 28/3-1984
Kalaallit Nunaanni kalaallit nioqqusiaannik nioqqutissiorneq tuniniaanerlu pillugu inatsit L 135 28/3
Kalaallit Nunaanni inissianik pilersuineq, inissianut tapiissutit, inissianik attartorneq il.il. pillugu inatsit L 944 23/12-1986
Kalaallit Nunaanni qitiusumik akissarsialeriffiup Namminersornerullutik Oqartussanut nuunneqarnera pillugu inatsit L 848 21/12-1988
Kalaallit Nunaanni avatangiisit il.il. pillugit inatsit L 850 21/12-1988
Kalaallit Nunaanni peqqinnissamut tunngasut pillugit inatsit L 369 6/6-1991

Namminersornerunermik inatsimmi § 7, tak. § 5, tunngavigalugu tigusat
Kalaallit Nunaanni pilersorneqarnera, angallanneq, allakkanik isumaginninneq il.il. pillugit inatsit L 469 6/11-1985
Kalaallit Nunaanni innaallagissamut, imeqarnermut, qatserisartoqarnermut, umiarsualivinnut, aqqusinernut, telekkut attaveqarnermut il.il. tunngasut pillugit inatsit L 943 23/12-1986
Kalaallit Nunaata Aalisarnermik Misissuiveqarfiata Namminersornerullutik Oqartussanut nuunneqarnera pillugu inatsit L 847 21/12-1988
Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanut tapiissutit pillugit inatsir L 305 14/5-1991 (Namminersornerullutik Oqartussat peqqinnissaqarfimmik aamma Kangerlussuarmi mittarfimmik il. il. tiguserat)
Kalaallit Nunaanni tele atorlugu attaveqaatinik inatsit L 1089 29/12-1997

Bilag 2. -Kalaallit Nunaanni oqartussanut piginnaatsitsissutinik sulii allanik nuussisinnanermut Justitsministeriap allakkiaa november 2004-meersoq.

Inatsisunik atortitsinermut ministeriaqarfik

Inatsiseqarnermut immikkoortortaq

Ulloq: 3. november 2004

Allaffik: Statsretskontoret

Sagsnr.: 2004-750-0228

Dok: JMF20599

Kalaallit pisortaannut pisinaatitaaffiit amerlanerusut tunniunneqarsinnaaneratt pillugu ALLAASERISAQ

1. Aallaqqaasiut

6. oktober 2004-mi allagaqarluni namminersorneq pillugu kalaallit-danskit isumalioqatigiissitaata inatsisunik atortitsinermut ministeriaqarfik qinnuigaa kalaallit oqartussaasuisa amerlanerusunik pisinnaatitaaffeqalernissaannut inatsisitigut tunngaviusutigut tunngavissat pillugit nassuaateqaqqullugu.

Tassalu apeqqutaavoq kalaallit maannakkornit namminersornerulernerannut atatillugu inatsisini tunngaviusuni malittarisassat suut killiliisuusinnaanersut Folketingip danskilluunniit naalackersuisuisa (kunngip) inatsisit tunngaviusut malillugit pisinnaatitaaffiisa ilai amerlanerusut kalaallit oqartussaasuinut nuunneqarsinnaanersut.

Imm. 2-mi namminersornerulernermik aqqissuussineq 1978-imeersoq atuuttoq allaaserineqarpoq. Tamatumani saniatigut imm. 3-mi inatsisit tunngaviusut malillugit inatsisitigut oqartussaanerup tunniunneqarsinnaaneranut apeqqutit nalinginnaasut ilai sammeneqarput. Imm. 4-mi sammeneqarput inatsisitigut tunngaviusutigut ataatsimoorneq naalagaaffeqatigiinnerlu, imm. 5-imilu eqqartorneqarput inatsisini tunngaviusuni aalajangersakkat allat arlallit apeqqummut saqqummiussamut pingaaruteqarsinnaasut.

Inatsisunik atortitsinermut ministeriaqarfiup eqqarsaatai naliliinerilu imm. 6-mi allaaserineqarput.

Imm. 7-ip imaraa eqikkaaneq.

2. Maannakkut namminersornerunerup aqqissugaanera.

Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaq pillugu inatsimmi nr. 577-imi 29. november 1978-imeersumi tunngavissinneqarpoq suliassaqarfiit ilai namminersornerullutik oqartussanut tunniunneqarsinnaasut.

Inatsimmi § 1, imm. 1-imi imatut aalajangersagaqarpoq:

“§ 1. Kalaallit Nunaat immikkut inuiaqatigiiffiuvoq danskit naalagaaffiata iluani. Hjemmestyrellu naalagaaffeqatigiinnerup killingisa iluanni Kalaallit Nunaanni suliassat

inatsimmi uani maleruqaqussat naapertorlugit sulissutigissavai”.

Kalaallit Nunaanni namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 1 malillugu Namminersornerullutik Oqartussat aalajangersinnaavaat suliassa qarfiit suliassa qarfiilluunniit ilai inatsisip bilagiini taaneqartut namminersornerusunut nuunneqarsinnaasut. Suliassa qarfiit malittarisassaq taanna malillugu tiguneqarsimasut namminersornerusut inatsisiliornikkut allaffissornikkullu oqartussaaffigaat, tamatumani aningaasaajaatit tigullugit, tak. namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 4, imm. 2.

Namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 5, imm. 1 malillugu naalagaaffimmi oqartussaasut namminersornerusut isumaqatiginiereerlugit pisinnaatissinnaavaat suliassa qarfiit inatsisip bilagiani taaneqartut ilaaluunniit namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 4 malillugu nuunneqarsimann-gitsut malittarisassiorfissatut allaffissornikkullu aqutassatut tigusinnaagaat. Suliassa qarfiit taamaattut tiguneqarnerannut tapiissutit inatsisikkut aalajangerneqassapput.

Namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi aalajangerneqarpoq namminersornerusut isumaqatiginiereerlugit akuerippassuk suliassa qarfiit namminersornerulerneq pillugu inatsisip bilagiani taaneqarsimann-gitsut inatsisikkut namminersornerusunut nuunneqarnissaat naalagaaffimmi oqartussaasut aalajangersinnaagaat. Suliassa qarfiit suut namminersornerusunut nuunneqassanersut aalajangerneqassaaq innimigalugu naalagaaffeqatigiinneq aamma suliassa qarfiit kalaallinut tunngalluinnartut namminersornerusunit annertuumik sunniuteqarfigineqarnissaat, tak. namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 7, imm. 2.

Kalaallit namminersornerulerneq pillugu inatsisaanni bilagi makkuninnga imaqarpoq:

“BILAG

1. Kalaallit Nunaata aqunneqarnikkut aaqqissuussaanera.
2. Kommunit aqunneqarnerata aaqqissuussaanera.
3. Akileraarutit akitsuutillu.
4. Ilagiit naalagaaffimmit tapersugaasut uppeqatigiillu allat.
5. Killeqarfiup iluani aalisarneq, piniarneq, nunalerineq tuttuuteqarnerlu.
6. Eqqissimatitsineq.
7. Nuna tamakkerlugu pilersarusiorneq.
8. Inuussutissarsiornikkut unammilleqatigiinnikkullu inatsisiliorneq, tamatumani ilanngullugit sutorniartarfinnik hotelinillu ingerlatsinermut inatsisiliorneq, imigassat aalakoornartortallit pillugit malittarisassat kiisalu ammasarfiit pillugit malittarisassat.
9. Inunnik isumaginninnermut tunngasut.
10. Suliffeqarnermut tunngasut.
11. Atuartitaaneq kulturilu, tamatumani ilanngullugu inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq.
12. Inuussutissarsiornermut tunngasut allat, tamatumani ilanngullugit naalagaaffiup aalisarnermik nioqutissiornermillu ingerlatsivii inuussutissarsiornermillu siuarsaaneq.
13. Peqqinnissaqarfik.
14. Inissianik attartornermut inatsisit, boligstøtte inissanillu aqutsineq.

15. Nioqqutissanik pilersuineq.
16. Nunami namminermi ilaasunik usinillu angallassineq.
17. Avatangiisit illersugaanerat.”

3. Inatsisiliorsinnaatitaanerup nuunneqarnera pillugu taasassat nalinginnaasut.

3.1. Inatsisini tunngaviusuni § 3, imm. 1.

Inatsisini tunngaviusuni § 3, imm. 1 malillugu inatsisiliorsinnaatitaapput kunngi (danskít naalakkersuisui) Folketingilu peqatigiillutik.

Inatsiseqarneq pillugu allakkiani oqallisigineqarpoq inatsisiliorsinnaatitaasut qanoq annertutigisumik oqartussaaffitik allanut tunniussinanaeraat.

Apeqput taanna pillugu Poul Andersen Dansk Statsforvaltningsretimi (1954), qupperneq 551-imi ilaatigut allappoq:

“Inatsisini tunngaviusuni § 3 malillugu inatsisiliorsinnaatitaapput Kunngi Folketingilu peqatigiillutik. Tamanna allannngortinneqarsinnaavoq Inatsisini tunngaviusuni § 88 mianeralugu. Kisianni inatsisiliorsinnaatitaanermi nalinginnaasumi inatsisitigut malittarisassiorneq Kunngimut, ministerimut aqutsinermulluunniit oqartussaasunut allanut tunniunneqarsinnaava? Periaaseq nalinginnaasoq malillugu pisortat inatsisitigut pisinnaatitaaffii allanut tunniunneqarsinnaanngillat, taamaattumik potestas delegata non delegatur naaggamik akineqartussatut isikkoqarsinnaavoq.

Taamatulli ajornaatsiginngilaq. Uagut qangaaniilli ileqqorivarput inatsisiliortut Kunngi pingaartumillu ministerit piviusunngortitsinissamut peqqussusiuuttaraat, siusinnerusukkullu taaneqareersutut pisinnaatitaanermut inatsisit taamaattut ukiuni 100-kkunni maanna atuuttuni ippinnanngitsumik atorneqaleriartorsimmapput. Taamatut periaaseqarneq inatsisinut tunngaviusunut akerliusutut isigineqarsinnaanngilaq tunngaviusoq taaneqartoq Inatsisinik tunngaviusunik tunngaveqanngitsoq piinnarlugu. Inatsimmi tunngaviusoq ukiuni 100-kkunni maanna atuuttuni pingasoriarluni allannngortinneqarsimavoq pisinnatitsinermut inatsisit atugaanerat akerlilerneqarani.

Taava apeqqutaaginnalerpoq pisinnaatitaanermut inatsisiliorsinnaaneq nalinginnaasumik inatsisitigut killilersugaanersoq killiliinerlu taamaattoq eqqartuussisutigoortinneqarsinnaanersoq.

Siullermut tunngatillugu isumaqatigiissutaavoq pisinnaatitaanermut inatsit sumut tunngasuunera piffissaligaaneralu killeqanngitsoq inatsimmut tunngaviusumut akerliusoq. Kisianni killiliineq aalajangersimalluinnartunut suunera nalunaraluartunut tunngasuusaaq. Tunngavissaq ataaseq pingaarnerusinnaanngilaq. Pisinnaatitaanermut inatsit qanoq sivisutigisumik atuutissanersoq killilerneqanngikkuni inatsimmut tunngaviusumut akerliunngilaq suliassamut tunngatillugu killeqaruni. Pisinnaatitaanermut inatsit suliassamut tunngatillugu killeqanngikkuni inatsimmut tunngaviusumut akerliusutut isigisariaqarpoq. Pisinnaatitsinermut inatsisip inatsiseqarnermut tunngasortaa pingaarnerpaanngorsinnaavoq. Pisinnaatitaanermut inatsit eqqartuussisarnikkut inatsiseqarnikkut

killeqanngitsumik peqqussusiorsinnaatitsiguni imaluunniit innuttaasut pillugit inatsisinut tamanut killeqanngitsumik pisinnaatitsiguni qularnanngitsumik inatsimmut tunngaviusumut akerliussaaq. Ukiuni ajornartoorfiusuni ukiunut nalinginnaasunut sanilliullugu pisinnaatitsinermut annerusumik inatsisiliorsinnaasoqartariaqarpoq. Pisinnaatitsissut kunnngimut ministerimulluunnit tunngappat pingaaruteqartussaannngilaq. Akerlianilli nuna tamakkerlugu peqqussusiortoqarsinnaassannngilaq maannamut periaaseq inatsisinillu paasinnittaaseq malillugu oqartussaasumut allarluinnarmut, soorlu amtmandimut imaluunniit kommunalbestyrelsimut.

Tassalu pisinnaatitsinermut inatsisini assigiinngitsuni pingaarnerpaajulissaaq inatsimmut tunngaviusumut akerliusutut isigineqarsinnaanersut, tamatumalu saniatigut suuneri arlallit pissutsini pisunilu ataasiakkaani akuerissanerlugu naaggaassanerluguluunniit naliliiniarnermi amerlanertigut ilanngunneqartariaqassallutik.”

Max Sørensen, Statsforvaltningsret, aappasaanik saqqummernerani Peter Germer (1973), qupperneq 205 f-imi ilaatigut oqarpoq:

“Oqartussaaffiup allamut tunniunneqartup suliassanik sunik imaqarneranut tunngatillugu qanoq annertutigenera suunngitsuunngilaq. Suliamut tunngatillugu killiligaanngitsumik allamut tunniussineq inatsisip tunngaviusup tunngaviusumik oqartussaaneramik agguaaneranut akuliunnerussaaq § 3-llu imarisarpiaa allannngortissallugu, tassani aalajangigaammat inatsisiliorsinnaatitaaneq kunnngip Folketinngillu peqatigiillutik pigigaa. Suliassalli allamut tunniunneqarnera aalajangersimaqqissaartunut tunngappat inatsisit tunngaviusut tunngaviinut akerliunngilaq, tamannalu atuuppoq inatsimmi allaffitsigut aqutsisoqarfik killeqanngitsumik pisinnaatitaagaluarpalluunniit oqartussaaffimmik tunniussinermut atatillugu sunik iliuuseqartoqassanersoq. Danskit periaasianni pingaartumik inuussutissarsiornermut tunngasutigut oqartussaaffik allanut tunniunneqartarsimavoq, pingaartumik aningaasat nalilerneqartarnerannut tunngasut, nioqqutissanik pilersuineq, nunalerinermi tapiissuteqariaatsit il.il., tamakkualu inatsimmut tunngaviusumut akerliunnginnerat nalinginnaasumik akuerisaavoq. HD 1941.1076-imi attatiinnarneqarpoq inatsit niuernermit ministeri pisinnaatitaalluni “illoqarfimmiut immummik nalinginnaasumik kinertumillu sapinngisamik akikinnerpaamik pilersorneqarnissaat pillugu qanoq iliuuseqarnissamut”.

Taava apeqqutigineqarsinnaavoq inatsisiliornermut piginnaaniligaasut oqartussaaneq kikkunnulluunniit tunniussinnaaneraat. Ulluinnarni tamanna annertuumik ajornartorsiu-taanngilaq. Oqartussaaneq ministerimut pineqartumut tunniunneqarajuttarpoq, tamannalu inatsimmut tunngaviusumut akerliunngivippoq allanik patsiseqarluni akerliusimannngippat. Ministerip pisinnaatitaaffik tigusani pisarnertut politikkikkut inatsisitigullu akisussaalluni ingerlatissavaa inatsisillu eqqortinneqarnerat eqqartuussisutigut misilinneqarsinnaavoq. Oartussaanerli pisortanut inatsisit tunngaviusut iluanni suliaqanngitsumut tunniunneqarpat inatsimmut tunngaviusumut naapertuuttuusinnaagunannngilaq. Tamatumanimi tunngaviu-voq inatsimmi tunngaviusumi § 20-mi pisinnaatitsisoqarmat oqartussaaffinnik nunat tamat oqartussaaffiinut tunniussisinaanermik. Tamatuma pissuseqataanik inatsisini tunngaviu-suni taamaaqataanik takussaasumik pisinnaatitaaffeqanngippat inatsisitigut oqartussaaneq inunnut ataasiakkaanut namminersortulluunniit kattuffiannut tunniunneqarsinnaannngilaq. Namminersortulli kattuffiat ilaasortaannarminut inuussutissarsiorturnulluunniit

assigisaannullu sinniisuuffigisaminut atuuttussamik malittarisassiorsinnaatitaappat immaq inatsimmut tunngaviusumut akerliunaviangilaq. Sumiiffimmi aqutsisut sumiiffiminnut tunngatillugu malittarisassiorsinnaatitaasinnaapput, kisianni nuna takkerlugu atuuttussaangitsunik.”

Alf Ross, Dansk Statsforfatningsret (pingajussaanik saqqummernerani Ole Espersen, 1980), qupperneq 495 f, ilaatigut allassimavoq:

“Inatsisip tunngaviusup sananeqaataata ingerlateqqippaa tunngavigineqarmat inatsisiliortut sammivinnut marlunnut pisinnaatitsinnaanerat. Qitiusumik ingerlatsisunut, tassa kunnngimut, inatsimmi tunngaviusumi § 3, aamma sumiiffimmi (kommunimi) oqartussasunut, tak. inatsimmi tunngaviusumi § 82, tassani piumasaalluni kommunit minnerusumik annerusumilluunniit namminersortuusut.

Tunngavissat taakkua uniorlugit pisinnaatitsinerit inatsisinik tunngaviusunik uniuinerupput inatsisini tunngaviusuni periaasiusartunik tunngaveqanngikkunik. Tamanna imatut paasineqassaaq:

1. Tamanut tunngasumik pisinnaatitsineq, tassa suliamut tunngasutigut inatsisiliornikkut oqartussaanerup killiligaanngitsumik tunniunneqarnera inatsimmut tunngaviusumut akerliuvoq.

2. Taamaapportaaq pisinnaatitaaneq nalinginnaasuuppat, tassa immikkoortinneqaqqissaanngitsut tamarmik ilaappata imaluunniit eqqartuuseriaatsimut tunngasut ilarujussui ilaappata, soorlu innuttaasut pillugit inatsisit imaluunniit pillaasarnermut inaatsisit.”

Peter Germer, Statsforfatningsret, pingajussaanik saqqummernerani (2001), qupperneq 78 f, ilaatigut allassimavoq:

“Inatsimmi tunngaviusumi § 3-mi imm. 1-imi allassimammat inatsisiliorsinnaatitaaneq kunnngip Folketingillu peqatigiillutik pigigaaq imaangilaq oqartussaaffimmik allamut tunniussisinnaatitaaneq inerteqqutaasoq, aalajangersagarlu malillugu ministerimut ajornartitaanngilaq innuttaasut nammineersinnaatitaanerannut pigisaannullu akuliuttumik peqqussusiorsinnaaneq.

Taamaattoq inatsimmi tunngaviusumi § 3-mi imm. 1-imi aalajangersakkat inatsisiliornerup allanut tunniunnissaanut marlutsigut pingaaruteqarput. Siullertut aalajangersakkap malitsigissavaa inatsisiliorsinnaatitaasut allanut tunniussineq sukkulluunniit utertissinnaagaat. Aappassaattut aalajangersakkami tunngavigitinneqarpoq allamut tunniussineq suliamut tunngatillugu killeqanngitsumik tunniussinerussanngitsaq.

...

Savalimmiunut Kalaallit Nunaannullu tunngatillugu pissutsit immikkut ittuupput. Ilimagineqarsinnaanngilaq inatsimmi tunngaviusumi § 3-mi killilerneqartoq inatsisiliorsinnaanerup namminersornerullutik oqartussanut tunniunneqarsinnaanera Savalimmiuni Kalaallit Nunaannilu pissutsit pineqartillugit.”

Henrik Zahle, Dansk forfatningsret 1 Institutioner og reguleringer, 3. udgave (2001), qupperneq 378

f, ilaatigut allassimavoq:

“Tunngaviusumik inatsisilioriaaseq tunngavissat ilaannaanut tunngavoq. Soorlu inaatsisilioriaatsimi malittarisassat taamaallaat isumaqassapput tunngavigineqarpat inatsisip ilusilerneru - aaqqeriaatsit allat pinnagit - politikkikkut qitiusumik aaqqiinerit piviusunngortinnerannut atorneqarpat. Eqqarsaatit tunngaviusut taamaattut ersarilluinnartuunngikkaluit aallaavigalugit oqartussaaffimmik allamut tunniussineq ilaatigut killilernerqarsinnaavoq, immaqa ilai ulluinnarni pingaaruteqanngikkaluarlutik timaliunerusumik sammisassat oqallisiginissaanut tunngavissatut piukkunnarsinnaasut.

Siullertut allamut tunniunneqartumi killissat ilai ataqqisariaqarput: Inatsimmut tunngaviusumut akerliussaaq tamanut tunngasumik pisinnaatitsisoqassappat, tassa sulianut tunngasut killilernagit malittarisassiornissamut oqartussaataaneq allaffissornikkut oqartussaasunut tunniunneqassappat. Aamma nalinginnaasumik pisinnaatitaaneq tamanut immikkoorteqqissaagaannitsunut tunngasoq Folketingip allaffitsigullu aqutsisoqarfiup ingerlatsinerata agguarneranut akerliuvoq. Kiisalu allamut tunniussineq killiligaagaluarluni suliassaqarfirmik aalajangersimasumik tamakkiisumik matusisuunngitsoq, soorlu nunalerineq nukissamilluunniit pilersuineq, tunngaviusumik inatsisitigut aaqqissugaanermut akerliuvoq. Allamut tunniusseqqusaannginnerit taakkua tunngavigaat inatsimmi tunngaviusumi § 3, tak. P. Andersen 1954, qupp. 550 f, A. Ross 1980 qupp. 495 f, M. Sørensen 1973 qupp. 206, P. Germer 1995 qupp. 80. “Inaatsisiliorinnaatitaaneq” Folketingimut naalakkersuisunullu (kunngimut) tunniunneqarsimappat tamakkiisumik isigalugu allamut nuunneqarsinnaanngilaq (soorlu ministerimut). Kisianni inerneru allaanaviarunangikkaluarpoq inatsimmi tunngaviusumi § 3 peqanngikkalurluunniit.

Tunngavissani maani allaaserineqartuni ajornartitaanngilaq allamut tunniussinernut annertuunut malittarisassiorsinnaaneq. Soorunami tamakkua ukiuni ajornartoorfinni saqquminerusarsimapput, soorlu takuuk inatsit nr. 164 7.8.1914-imeersoq, tassani nunami nammineru tunngasunut ministeri pisinnaatinneqarluni “innuussutissat nioq-qutissallu akiisa aaqqittarnissaanut iliuuseqarallarsinnaasoq...”, tamannalu sorsunnersuup siulliup nalaani nunamut naminermut tunngasunut minstereqarfiup aqutsinerata ilarujussuanut tunngaviusimavoq. UfR 1941 1076-mi pineqarpoq sorsunnersuup aappaaniit ajornartoornermi inatsit, tassa inatsit nr. 415 5.8.1940-meeersoq illoqarfimmiut immummik nalinginnaasumik kinertumillu pilersugaanerannut tunngasoq, tassani niuerneru ministeri pisinnaatitaalluni “illoqarfimmiut immummik nalinginnaasumik kinertumillu akikinnerpaamik pilersornissaat pillugu iliuuseqarnissaminut”, tamannalu “inatsimmut tunngaviusumut akerliusutut isigineqanngilaq”, 1914-imi inatsit taamaaqataa: UfR 1916 1003 L. Inatsisit taaneqartut nalilersorneranni mianerineqarsimavoq pilersinneqarneranni politikkikkut pissutsit ilungersunarnerat. Kisianni Folke-tingip naalakkersuisulu akornanni pissutsit ineriartorsimanerat qiviaraanni inatsisit tunngaviusut tungaanniit isigalugu assuarineqarsinnaanngilaq oqartussaaffimmik allamut tunniussineq suliassanut aalajangersimanerusunut tunngasoq, anguniagaq isumagi-neqartussa qalunaarsimalluni, aningaasallu atornissaat nalunaarsimalluni, sml M. Sørensen 1973 qupp. 206.

Takuneqarsinnaasutut isumaqartoqarpoq inatsimmi tunngaviusumi § 3-mi oqaaseqatigiit siulliit suliassanik aqutsinerup killeqanngitsumik tunniunnissaanut akornutaasut. Isumaqartoqarportaaq aalangersagaq akornutaasooq inatsisiliorinnaannerup allamut tunniunnissaanut suliassaqarfik

aalajangersimasumik sukumiisumik killilerneqarpat.

3.2. Inatsimmi tunngaviusumi allamut tunniusseqqusaannginnerit immikkut ittut.

Inatsimmi tunngaviusumi arlalinnik malittarisassaqqarpoq ersarissumik aalajangigaalluni suliassaqqarfiit aalajangersimasut aqunneqassasut “inatsisikkut”, “inatsit avaqqunnagu” imaluunniit “inatsit malillugu”

Tamanna atuuppoq ilaatigut makkunatigut:

- inatsimmi tunngaviusumi § 27, taanna malillugu tjenestemandit atorfinitsinneqartarnerat soraarsinneqartarnerat il.il. inatsisikkut malittarisassiuunneqartarlutik,
- inatsimmi tunngaviusumi § 43, taanna malillugu inatsit avaqqullugu akileraarusiisoqarsinnaanani, akileraarutit allannortinneqarsinnaanatik atorunnaarsinneqarsinnaanatilluunniit,
- inatsimmi tunngaviusumi § 44, imm. 1, taanna malillugu nunami allamioq innuttaasunn-gorsinnaanani inatsit avaqqullugu,
- inatsimmi tunngaviusumi § 61, taanna malillugu pisortat eqqartuussisartut ingerlatsinerat aatsaat inatsisikkut aqqissuunneqarsinnaalluni,
- inatsimmi tunngaviusumi § 66, tassani aalajangerneqarluni ilagiit naalagaaffimmit illersugaasut inatsisaat tunngaviusoq inatsisikkut aqqissuunneqassasoq,
- inatsimmi tunngaviusumi § 73, imm. 1, taanna malillugu arsaarinninneq aatsaat inatsit malillugu pisinnaalluni.

Inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat taamaattut killilertarpaat inatsisiliorsinnaatitaasut suliassamik pineqartumik allamut tunniussisinnaanerat. Allamut tunniusseqqusaannginnerit immikkut ittut ataasiakkaat qanoq annertutiginerannut apeqqutaassaaq aalajangersakkap pineqartup qanoq paasineqarnera, ilaatigut tak. Peter Germer, a.st., qupperneq 80 f.

Inatsimmi tunngaviusumi allamut tunniusseqqusaannginnermik aalajangersakkat akornutaassanga-tinneqanngillat namminersornerunermik aqqissuussinerup atuuttup iluani kalaallit oqartussaasuisa ilaatigut akileraarusersuineq arsaarinnittarnerlu pillugit malittarisassiornissaannut.

4. Inatsisitigut tunngaviusutigut ataasiuneq naalagaaffiullu ataasiunera (naalagaaffeqati-giinneq).

4.1. Inatsimmi tunngaviusumi § 1 il.il.

Inatsimmi tunngaviusumi aalajangersagaqanngilaq inatsit tunngaviusoq allannortinneqartinnagu naalagaaffimmi oqartussaasut oqartussaanertik qanoq annertutigisoq naalagaaffiup iluani namminersornerullutik oqartussanut tunniussinnaaneraat. Tamatuma paarlattuanik inatsimmi tunngaviusumi § 20-mi ersarissumik aalajangersagaqqarpoq inatsimmi tunngaviusumi naalagaaffim-mi oqartussaasut pisinnaatitaaffimminnik nunani tamani kattuffiit ilaannut tunniussisinnaanerat pillugu.

Aamma Inatsimmi tunngaviusumi oqariartaaseq naalagaaffiup ataasiunera (imaluunniit naalagaaffeqatigiinneq) atorneqanngilaq.

Kisianni inatsimmi tunngaviusumi tassunga tunngatillugu ataasiuneq pillugu imatut aalajangersagaqarpoq:

“§ 1. Inatsit tunngaviusoq manna Danmarkip naalagaaffiata immikkoortuinut tamanut atuuppoq.”

Aalajangersagaq inatsisip tunngaviusup 1953-imi nutartigaanerani ilanngunneqarpoq Kalaallit Nunaata naalagaaffiup inatsisaani inissisimanerata nunasiaanermiit naligiissitaalluni naalagaaffiup ilaatut inissitaaneranut atatatillugu. Tassalu inatsit tunngaviusoq pillugu kommissionip aalajangersakkamut oqaasertaliussaani ilaatigut allassimavoq (qupprneq 28):

“Paragrafi manna inatsimmi tunngaviusumi atuuttumi ilaanngitsoq patsiseqarpoq Kalaallit Nunaata inatsisitigut tunngaviusutigut inissisimamera inatsisissatut siunnersuutip malitsigisaanik allannngussammat.

Paragrafip siunnersuutigineqartup kingunerissavaa inatsit tunngaviusoq tamakkerluni Kalaallit Nunaannut atuutilissammat.”

Tassalu inatsisini tunngaviusuni § 1-ip kinguneraa inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat aamma Kalaallit Nunaanni atuutissasut. Soorlu tamatuma kinguneraa inatsimmi tunngaviusumi naqisimaneqannginneq pillugu pisinnaatitaaffiit Kalaallit Nunaannuttaaq atuunnerat.

Inatsisit tunngaviusut pillugit kommissionip isumaliutissiissutaani, a.st., innersuussutigineqarpoq Kalaallit Nunaata Savalimmiullu inatsisini tunngaviusuni inissisimanerat pillugu suliamik ilisimasallit nalunaarusiaat taaseqataasinnaanatik ilaasortaasut professorit Poul Andersenip Alf Rossillu suliarisimasaat. Tassani ilaatigut allassimavoq:

“Savalimmiunut tunngatillugu inatsisip tunngaviusup allanngortinnissaa pisariaqarsorinangilaq Savalimmiut namminersorneruneq pillugu inatsiseqareermata. Inatsimmi matumani aallaavittut naatsorsuutigineqarpoq aaqquussiniarneq inatsimmut tunngaviusumut atuuttumut naapertuuttusoq, tamatumalu tunngavigiunnaarnissaa patsisissaqarsorineqanngilaq.”

Inatsisip tunngaviusup § 1-iata piareersarnerani sukumiinerusumik paasissutissiissutigineqanngilartaaq aalajangersagaq sumut killeqarnerneq, tamatumani ilanngullugu Savalimmiunut tunngasut Savalimmiunilu namminersornerunermut 1948-mi pilersitaasumut tunngasut.

Oqariartaaseq naalagaaffiup ataasiunera kalaallit savalimmiormiullu namminersornerunermut inatsisaanni atornerarpoq.

Soorlu Kalaallit Nunaanni namminersornerulerneq pillugu inatsimmi nr. 577-imi 29. november 1978-imeersumi § 1, imm. 1-imi allassimavoq:

“§ 1. Kalaallit Nunaat immikkut inuiaqatigiiffiuvoq danskit naalagaaffiata iluani. Kalaallit Nunaanni namminersornerullutik oqartussat naalagaaffiup ataasiunerata killingisa iluanni Kalaallit Nunaanni suliasat inatsimmi uani maleruaqqusat naapertorlugit sulissutigissa-vaat”.

Savalimmiut namminersornerunerat pillugu inatsimmi nr. 137-mi 23. marts 1948-meersumi § 1-imi taamaaqataanik allassimavoq inatsisip killissaasa iluanni Savalimmiut danskit naalagaaffianni inuiaqatigiisut imminnut aqutarisut, Savalimmiunilu inuiaqatigiit tamanna naapertorlugu inuit qinigaasigut, lagtinget, taakkualu aqutsisussanngortitaasigut, landsstyret, naalagaaffiup ataasiunerata iluani Savalimmiunut immikkut tunngasut inatsimmi allassimasut aaqqissornerat aqunneqarnerallu tigussagaat.

Kalaallit Nunaata namminersornerulernissaa pillugu inatsisissamut oqaaseqaatitaani ilaatigut naalagaaffiup ataasiunerata pingaaruteqarnera pillugu ilaatigut allassimavoq (Folketingstidende 1978-79, Tillæg A, sp. 331 ff):

“Siunnersuummi tunngavigineqarpoq naalagaaffiup ataasiunera attatiinnarneqassasoq...

Namminersornerulernerup naalagaaffiup ataasiunerata iluaniinnerata kingunerissavaa:

...

3) suliassaqarfiit Kalaallit Nunaannuinaq tunngasut, naalagaaffimnulli tamarmut naalagaaffiulluunniit ilaanut allanut tunnganngitsut kisimik namminersornerusunut tunniunneqarsinnaapput, aamma

4) naalagaaffimmi pisortat oqartussaaffiisa ilaannai namminersornerusunut tunniunneqarsinnaapput.

Tassalu naalagaaffiup ataasiunerata kingunerissavaa suliassaqarfiit ilaasa soorlu nunanut allanut politikkimut, sillimaniarnermut politikkimut tunngasut aningaasallu nalilerneqartarnerannut politikkimut tunngasut qanoq pissuseqarnertik malillugu namminersornerusunut tunniunneqarsinnaassanngillat, aammalu suliassaqarfiit killiligaanngitsumik namminersornerusunut tunniunneqarsinnaassanatik. Naalagaaffiup ataasiunerata kingunerissavaattaq namminersornerusunut pisinnaatitaaffimminnik ingerlatsinerminni ataqqissagaat naalagaaffiup isumaqatigiissutitigut pisussaaffii kiisalu inatsisitigut tunngaviit naalagaaffimmi ataatsimoorussat...”

Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaaq pillugu inatsimmi tunngaviuvoq Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaaq pillugu isumaliutissiissut nr. 837/1978. Isumaliutissiissummi bind 1, Namminersornerunerup aaqqissugaanera, qupperneq 23-mi ilaatigut allassimavoq:

“1. Susassaqarfiit naalagaaffimmi pisortanit oqartussaaffigineqartut namminersornerusunullu nuunneqarsinnaanngitsut.

Tamatumani pineqarput pingaartumik inatsisinut tunngaviusunut tunngasut (tamatumani ilaatigut ilanngullugit naalagaaffimmi oqartussat qullerpaat, Folketingimut qinersinnaatitaaneq qinigaasinnaanerlu, inatsisinik atortitsineq, naqisimaneqarani pisinnaatitaaffiit), nunanut allanut tunngasut (tamatumani ilanngullugit isumaqatigiissuteqartarnerit), naalagaaffiup aningaasai (tamatumani ilanngullugit Nationalbanki suliaalu, aningaa-saqarnermut, aningaasanut aningaasallu nalilerneqartarnerannut politikki), illersornissaaq, pillaasarnermi inatsisit atortitaanerat parnaarussiveqarnerlu, kiisalu inuit ataasiakkaat, ilaqtariit pillugit nalinginnaasumik tunngaviusut aamma kingornussisinnaa-

neq kiisalu aningaasanik katersanik sillimmaqarnermut inatsisit.

Suliassaqaarfiit tamakkua namminersornerusunut tunniunneqarsinnaannginnerratt akornutiginaagu immikkut aalajangersagaliortoqarsinnaajuassaaq “Kalaallit Nunaannut inatsisit”) Kalaallit Nunaanni pissutsit pisariaqarnera naapertorlugu mianeralugit, kisianni naalagaaffimmi oqartussaasut kisimik taamaattunik aalajangersagaliorsinnaasariaqarput, sumiiffimmi pissutsit pisariaqartitsinerata saniatigut naalagaaffiup sinnerani inatsisitigut inissisimaneq qimanngikkaluarlugu.”

Isumaliutissiisummi bind 1-imi, qupperneq 33-mi ilaatigut allassimavortaaq:

“Naalagaaffiup ataasiunerata ersarissumik kinguneraa inatsit tunngaviusoq naalagaaffiup immikkoortuinut tamanut atuummat. Tamatuma kingunerisa ilagaat naqisimaneqarani pisinnaatitaaffiit pillugit aalajangersakkat naalagaaffimmi tamarmi atuunnerat.

Naalagaaffiup ataasiunerata kinguneraattaaq *inaatsisitigut tunngaviusut* ilai naalagaaffimmut tamarmut tunngasut. Inatsisitigulli tunngaviusut ataatsimoorussat tamarmik inatsimmi tunngaviusumi allassimangillat, pissaanerup equinneqarsinaaneranut tunngasut, ilaqutariinnut inatsisitigut tunngaviit ilai kiisalu inatsisitigut qulakkeerinerit ilai.

Inatsisitigut tunngaviit ataatsimoorussat namminersornerusuttaaq pisinnaatitaaffinnik ingerlatsinerminni ataqisassaraat, kommissionilli pisariaqarsorisimangilaa namminersornerulernissaq pillugu inatsisissatut siunnersuummi tamanna pillugu malittarisassiornissaq.

Namminersornerusut oqartussaaffii aamma naalagaaffiup nunanut tamanut isumaqatigiisutaanut tunngatillugu isigisariaqarpoq naalagaaffimmi oqartussaasunut namminersornerusunullu atuuttussanut. Siunnersuutigineqarpoq namminersornerulerneq pillugu inatsimmi aalajangersagaassasoq namminersornerusut pisussaaqataaffigigaat isumaqatigiissutit nunanilu tamani malittarisassat allat naalagaaffimmut sukkulluunniit pituttuisuusut kingunerisaat.”

Statsministeriap kaajallaasitaani (maanna atorunnaartumi) nr. 13-imi 6. februar 1989-imeersumi sulianut Kalaallit Nunaannut tunngasuni naalagaaffiup ataasiunerata pingaarutaa pillugu imatut allassimasoqarpoq:

“Suliassaqaarfiit naalagaaffiup ataasiunerata kinguneranik namminersornerusunut tunniunneqarsinnaanngitsut.

1. Naalagaaffimmi inatsit tunngaviusoq, tamatumani ilanngullugit naalagaaffimmi oqartussat qullerpaat, Folketingimut qinersisinnaatitaaneq qinigaasinnaanerlu, inatsisinik atortitsineq naqisimaneqaranilu pisinnaatitaaffiit.
2. Naalagaaffimmi innuttaaqataaneq, passi, visa, naalagaaffiup ilisarnaatai.
3. Nunanut allanut politikkimut tunngasut.
4. Illersornissaq.
5. Naalagaaffiup aningaasai, Nationalbanki, aningaasanik pappiaranik, aggorsimasunik naqitsisarneq, uuttuutit, oqimaassutsit, aningaasat nalilertarnerat.
6. Inunnut ataasiakkaanut inatsisit, ilaqutariinnut inatsisit, kingornussisinnaaneq

anigaasanillu katersanik peqarsinnaaneq.

7. Eqqartuussisarnerup isumagineqarnera, parnaarussiveqarneq.”

Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaq pillugu isumaliutissiisummi kaajallaasitamilu taaneqartumi allasimasut uniffiginagit Inatsinik atortitsinermut ministeriaqarfik kingusinnerusukkut isumaqalersimavoq inatsit tunngavusoq inatsisit atortitaanerit pinerluttunillu isumagininnerup pillugit malittarisassiorsinnaaneq Kalaallit Nunaanni namminersornerusunut tunniunneqassappat. Innersuussutigineqarpoq Inatsinik atortitsinermut ministeriaqarfiup 11. november 1997-imi allakkiaa Kalaallit Nunaanni eqqartuussiviit, politiit pinerluttunillu isumagininnerup namminersornerusunut tunniunneqarsinnaanerannut tunngasoq.

4.2. Inatsisitigut tunngavusutigut ataasiuneq il.il. pillugu allaaserineqartarsimasut.

Inatsisit tunngavusut pillugit allaaserineqartartuni sammeneqarsimavoq inatsit tunngavusoq qanoq annertutigisumik killiliisorinarnersoq oqartussaaffiit ilaatigut Kalaallit Nunaanni namminersornerusunut tunniunneqarsinnaanerannut tunngatillugu.

Max Sørensen, Statsforvaltningsret, 2. udg. Peter Germerimit (1973) qupperneq 43-mi ilaatigut allappoq:

“Apeqqut inatsinik tunngavusunik ersarissumik isummerfigineqanngitsoq tassaavoq inatsisitigut tunngavusutigut nalinginnaasumik naligiissitaanerup iluani naalagaaffiup ilai ataasiakkaat pitsaasumik immikkoortinneqarsinnaanersut, pingaartumik sumiiffianni imminnorpiaq tunngasutigut imminnut aqutarilersillugit. Savalimmiut Kalaallit Nunaallu pinngortitaq patsisaalluni immikkut inissisimmata, tassa inui kikkunnit kingoqqisuunermikkut, kulturikkut oqaatsigullu Danmarkip inuinit allaassuteqarlutik, apeqqut tamanna ulluinnarni annertuumik pingaaruteqarpoq. Akissut tassaasariaqarpoq inatsimmi tunngavusumi mattunneqanngimmat inatsisitigut tunngavusutigut immikkut inissisimannissaq sumiiffigisami annertuumik imminut aqunnikkut.”

Max Sørensenittaag a.st., qupperneq 53-mi ilaatigut oqaatigaa:

“Inatsisitigut tunngavusutigut ataasiuneq inatsimmi tunngavusumi § 1-imi erseqqissarneqartoq inatsisini tunngavusuni tunngavigisassanut tunngavoq. Susasaqarfiit inatsisikkut tunngavusukkut pilersinneqarsimasut oqartussaanerlu taakkununga tunniunneqarsimasoq naalagaaffimmi tamarmi ataatsimooruttariaqassaaq, inatsisip tunngavusup nammineq imarisaani imaluunniit inatsisitigut tunngavusutigut ilusiliinerni taamaaqataanik saneqqutsinnaanerit ersarissumik tunngavissinneqarsimangippata naatsorsuutigineqanngippataluunniit. Tamannattaag atuuppoq imarisatigut ilusiliinertigulluunniit killilersuutinut inatsimmi tunngavusumi susasaqarfiit oqartussaaffiit nalunaarsorneqarsimasunut, pingaartumik innuttaasut naqisimaneqaratik pisinnaatitaaffii pillugit aalajangersakkani.

Tunngavissat taakkua iluanni inatsisini tunngavusuni susasaqarfiit oqartussaanerit pingaarnerusutigut tamatigut killiligaanngitsumik oqartussaaneruvoq. Pingaartumik inatsisiliorsinnaatitaasut inatsisit namminerpiaq kissaatigisamittut imalersorsinnaavaat, inatsimmi tunngavusumi killiliinerit ataqquartillugit. Taamaattumik akornutissaqanngilaq

naalagaaffiup ilaani sumiiffinni assigiinningsuni inatsisini malittarisassat assigiingitsumik immersussappatigit.”

Isi Foighel, Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaq pillugu kommissionimi matuma siulii-ni imm. 4.1-imi taaneqartumik isumaliutissiissuteqartumut siulittaasuusooq Ugeskrift for Retvæsenimi 1979-imi, qupperneq 89 ff-imi Kalaallit Nunaanni namminersornerulerneq pillugu allaaserisamini ilaatigut ima allappoq (qupperneq 91):

“Kommissionimut suliakkiissutaasuni aalajangersagaavoq aammalu danskinit kalaallinillu ilaasortaasunit akuerineqarluni namminersornerulerneq piviusunnagortinneqartariaqartoq “naalagaaffeqatigiinnerup tunngaviisa” iluanni. Tamatumunnga tunngaviusut inatsimmi tunngaviusumi paragraf 1-imi takuneqarsinnaapput.”

TfR-imi 1980-imi allaaserisami qupperneq 1 ff-imi Jerzy Sawicki Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaq pillugu inatsisissamat siunnersuummut oqaasertaliussani naalagaaffiup ataasiuneranik oqariartaaseqarnermut tunngatillugu oqaatigineqartut pillugit ilaatigut allappoq:

“Oqaasertaliussani sukumiinerusumik nassuiarneqanngilaq innersuunneqarsimmata “inatsisitigut tunngaviusut nalagaaffimmut tamarmut atuuttut.” Isumataaq naalagaaffiup ataasiusup piumasarigaa tunngavissat taamaattut ataqqineqarnissaat immaqa namminersornerulernissaq pillugu kommissionip eqqaarsaatersuutaanik aallaaveqassaaq. Kommissionip naatsorsuutigisimagunarpaa “inatsisitigut tunngavissat naalagaaffimmut tamarmut atuuttut” tamakku ilisimaneqarluangaarmata sukumiinerusumik eqqartortariaqanngitsut...”

Alf Ross, a.st., qupperneq 496-imi ilaatigut allappoq:

“Savalimmiut namminersornerulerat pillugu inatsimmi nr. 137-mi 23. marts 1948-meersumi inatsisiliorsinnaatitaaneq annertulluinnartoq tunniunneqarpoq. Inatsimmi § 4 malillugu namminersornerusut (tassa lagting landsstyrilu) susassaqarfinnut §§ 2-mi 3-milu malittarisassat malillugit Savalimmiunut nuunneqartunut “inatsisiliornikkut allaffitsigullu aqutsinikkut oqartussaapput”. Inatsisit lagtingimit akuerineqartut landsstyrillu siulittaasuani naqissuserneqartut lagtingip inatsisaanik taaneqartarput. Oqariaaseq atorineqartoq imaannaanngilaq ersarissumillu takutitsilluni inatsisiliorsinnaaneq tunniunneqarsimasooq. Oqaseriaaseq tunngaviusumik eqqarsartaatsimik patsiseqarpoq kissaatigineqarmat erseqqissarumallugu Savalimmiut naalagaaffiup iluani inuiattut, oqaluttuarisaanikkut nunallu sumiissusiatigut immikkut inissisimasut, tak. inatsimmut aallaqqaasiussaq. Inatsisiliornermiit isigalugu lagtingip inatsisai peqqussutinit atulersinneqartartunit allaassuteqanngillat, inatsisiliornermiillu isigalugu savalimmiormiut namminersornerunerat assersuunneqartariaqarpoq kommunip namminersorneranut annertulluinnartumut. Inatsit inatsimmut tunngaviusumut akerliusutut isigissallugu tunngavissaqanngilaq. Inatsisitigut tunngaviusutigit akornutissaqassanngilaq Amagerimi Taa-singimiluunniit taamaaqataanik aqqissuussinissaq, kisiannili politikikkut taamak nalinginnaanngitsigisumik aqqissuussineq soorunami taamaallaat illersorneqarsinnaavoq Savalimmiut immikkut isissisimanerat aallaavigalugu.”

Frederik Harhoff, Rigsfællesskabet (1993), qupperneq 491 f-imi ilaatigut allappoq:

“Naalagaaffeqatigiinnerup kinguneraa suliassat ilaasa qanoq ittuunertik malillugu Namminersornerusunit tiguneqarsinnaannginnerat. Tamatumani pingaartumik pineqarput il-lersornissamut isumannaatsuunissamullu politikki, kiisalu aamma nunanut allanut politikkip ilaa Naalagaaffimmut *tamarmut* tunngasoq...

Namminersornerulernissaq pillugu kommissionip aamma suliassaqrarfiit arlallit nalunaarsorpai - *naalagaaffiup ataasiunerata kinguneranik* - tunniunneqarsinnaanngitsutut nalilerneqartut, nalunaarsuinerillu tamakkua uteqqinneqarput Statsministeriap Kalaallit Nunaanni suliassat pillugit kaajallaasitaani nr. 13-imi 6. februar 1989-imeersumi.” [takuuk imm. 4.1 matuma siuliiniittoq].

Tamatuma kingornatigut Fredrik Harhoff, a.st. allappoq:

“...nalunaarsuineq taanna sutigut tamatigut Namminersornerusunut pituttuisuunaviarunannngilaq inatsisitigut tunngaviusutigut periarfissaq alla taaneqartoq *tunngaviussappat*. Naalagaaffinni ataatsimooqatigiissuni soorlu USA-mi, Canadami Tysklandimilu soorlu naalagaaffiup tunngaviusumik inatsiseqarnera naalagaaffeqatigiissullu ingerlatsiviinik toqqaasarneq, kiisalu suliassaqrarfiit kaajallaasitami imm. 2-5-imi taaneqartut [takuuk imm. 4.1 matuma siuliiniittoq], naalagaaffeqataasut immikkut oqartussaaffoisut inissinneqarajuttarput. Innuttaasunut inatsit, aningaasaateqarnermut inatsit (formueret) eqqartuussisarnermullu inatsit *naalagaaffimmi inatsisit patsisigalugit* tunniunneqarsinnaassanngippata tamanna taamaallaat nassuiarneqarsinnaassaaq aallaaviytut isumaqaraanni Namminersorneruneq (annertuumik) *tunniussinermik* tunngaveqartoq. Isumaqatigisinnavaara taamatut agguaanerup *naapertuuttuunera* - tamakkua tungaasigut assigiinngitsunik malittarisassaqaassappat ulluinnarni atortinniarneri annertuunik ajornartorsiutitaqassapput - kisianni takusinnaanngilara naalagaaffiup inatsisaani aamma *naalagaaffeqatiinermik immikkut patsiseqartumik* pinngitsoorani patsisaasinnaanersoq Namminersornerusut nammineq inatsisiliaminnik akuersissuteqarsinnaannginnerannut soorlu kingornussisarneq imaluunniit aappariinnerup inatsisitigut sunniutai pillugit, a-ngallannikkut eqqartuussisarnermut tunngatillugu unioqqutitsinerit assigiit eqqartuussinikkut assigiinngitsunik sunniuteqartitaasarnerat ullumikkut ilisimaneqareerpoq (soorlu imigassartorsimalluni biilerneq), tamannalu anigorneqarsinnaanngitsunik ajornartorsiutissiisimanngilaq.”

Henrik Zahle, Dansk Statsforfatningsret 1 Institutioner og regulering, 3. udg. (2001), qupperneq 110-mi ilaatigut allappoq:

“Inatsimmi tunngaviusumi 1953-imeersumi § 1-imi allassimavoq inatsit tunngaviusoq “Danmarkip naalagaaffiata immikkoortuinut tamanut atuuppoq.” Aalajangersakkami tassani siunertaaneruvoq inatsit tunngaviusoq Kalaallit Nunaannut taamanikkumut nunasiaasimagaluartumut atuutissammat. Inatsimmi tunngaviusumi § 1 tunngavigalugu kingornatigut “naalagaaffiup ataasiunera” pillugu isuma ineriartortinneqarsimavoq isumaqartoqarmat tamanna tunngaviusinnaasoq aaqqiinerit ataatsimoorussat naalagaaffimmut tamarmut atuuttut piumasarinissaannut.

Inatsisip tunngaviusup naalagaaffimmut tamarmut atuuttuunera tamatumalu kinguneranik inatsisitigut tunngaviusutigut inatsiseqariaatsip ataatsimoorussap piumasarine-qarsinnaa-

nera imatut paasineqassanngilaq inatsisit atuuttut suni tamani assigiissasut. Naalagaaffimmi inatsisit ataasiunissaat piumasarineqarsinnaanngilaq.”

Henrik Zahle, a.st., qupperneq 117-imi nangilluni allappoq:

“Kalaallit Nunaat inatsimmut tunngaviusumut ilanngunneqarmat taava oqaluuserineqarsinnaanngorpoq naalagaaffiup ataasiuneranik tunngaveqarneq, Danmarkip naalagaaffiata ilai tamarmik assigiimmik tunngaviusumik inatsiseqalermata. Imaluunniit soorlu Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaq pillugu kommissionip allassimagaa “inatsimmi tunngaviusumi malittarisassat tunngavissallu aalajangersagaasut tamakkerlutik Kalaallit Nunaannuttaaq atuuttuassapput”... Eqqarsaalli taanna ingerlateqqinneqarpoq tassa naalagaaffiup ataasiunera tunngavissanngortinneqarluni imaqalersitaalluni inatsimmi tunngaviusumi takuneqarsinnaanngitsumik. Naalagaaffiup ataasiunera namminersornerulerneq pillugu inatsisini allassimavoq, tassa namminersornerusut imminnut tunngasut isumagissallugit “naalagaaffiup ataasiunerata [tunngaviisa] ataani.” “Naalagaaffiup ataasiunera” eqqarsaatigineqartoq taanna ataasiunermik inatsisikkut tunngaviusukkut qulakkeerneqartumut killeqarunannngilaq (inatsimmi tunngaviusumi § 1), inatsisinik tunngaveqaannartunik ilaqarpoq. Taamaattumik “naalagaaffiup ataasiunera” namminersornerulerneq pillugu inatsisini tunngavigineqartoq kingusinnerusukkut inatsisitigut killilerneqarsinnaavoq ataasiuneq inatsisikkut tunngaviusukkut § 1-imi qulakkeerneqartoq unioqqutinngikkaluarlugu.” [takuuk imm. 4.1 matuma siuliiniittoq].

Aamma Hnrik Zahle, a.st., qupperneq 379-imi allappoq:

“Inatsit tunngaviusoq malillugu Danmarki naalagaaffiuvoq ataaseq, tak. § 1. Tunngaviulli taassuma kingunerisassarinnngilaa naalagaaffimmi inatsisit assigiinnissaat, imatut paasillugu sumiiffinni assigiinnngitsuni aqutsinerit assigiinnngissinnaammata. Sumiiffinni aqutsinerit assigiinnnginnerannut patsisaasinnaavoq naalagaaffimmi aqutsinerup assigiinnngisiternera, aammalu assigiinnnginnermut patsisaasinnaalluni inatsisit sumiiffinni aalajangersarneqartarnerat kommunini oqartussanut tunniussinerit kingunerisaannik. Sumiiffinni aqutsinerit pingaaruteqarnerat Savalimmiuni Kalaallit Nunaannilu malunnarnerpaavoq, taakkunani sumiiffimmi oqartussat salliunerat naqissuserneqarluni oqaluuserineqarmat namminersorerullutik oqartussat “inatsisiliornermut” pisinnaatitaasut. Sumiiffimmi oqartussat oqartussaanerat sumiiffiinnarmut tunngasussaavoq.”

Danmarkip Naalagaaffiani Inatsit tunngaviusoq oqaasertalerlugu (1999) Frederik Harhoff inatsimmi tunngaviusumi § 1 pillugu ilaatigut imatut allappoq:

“Aalajangersakkami siunertarpiaq - oqaasertaliornerani toqqaannartumik takuneqarsinnaanngikkaluartoq - tassaavoq erseqqissarniarlugu Danmarki Kalaallit Nunaata 1952-imi nunasiaajunnaarneratigut *inatsisitigut tunngaviusutigut ataasiulermat* ukuninnga pingasunik naligiissunik immikkoortoqarluni: Danmark, Savalimmiut aamma Kalaallit Nunaat. Tamatumani siunniunneqanngilaq inatsisitigut ataasiunissaq peqqussutigissallugu, imatut paasillugu inatsitigut aqutsineq Naalagaaffiup immikkoortuini pingasuni tamani pinngitsoorani assigiissasoq, inatsisikkulli tunngaviusukkut aalajangersarneqaannapoq naalagaaffiup immikkoortui pingasuuni inatsisitigut tunngaviusut naligiissut; ilisimaneqarluarpoq pissutsit assigiit sumiiffinni aqunneqarnerat Naalagaaffiup immikkoortuini

assigiinngitsuni annertuumik assigiinngissinnaasarmata...”

Danmarkip Savalimmiullu naalagaaffeqatigiinnerat pillugu inatsisip tunngaviusup 5. juni 1999-imi 150-iliinerani Folketingip nalliuttorsiornermut saqqummersitaani qupperneq 491 ff-imi allaaserisami Jakup Thorsteinsson Sjaldur Rasmussenilu ilaatigut imatut allapput (530 ff):

“Qularineqarsinnaagunangilaq [Savalimmiuni namminersoreruneq pillugu inatsimmi] liste A naleqqussarneqarsinnaasoq suliassanillu saqqummersunik nutaanik ilaartorneqarsinnaalluni. Tamanna 1948-mi inatsimmi assigiilluinnangajattumi ajornarsimangippat ullumikkuttaaq ajornarnaviangilaq. Nalorninarneruvorli namminersoreruneq pillugu inatsit allangortinneqarsinnaanersoq suliassaqrifiit piusut tamaasa liste A-mut nuunneqarlutik, immaluunniit Savalimmiuni inatsisit atulissappata namminersorerullutik oqartussat akuerseqqaarsimassasut. Harhoffip nassuiaanera tunngavigigaanni tamanna ajornangilaq, Taamatulli paasinninnerup inatsimmi tunngaviusumi 1953-imeersumi aalajangersakkat Savalimmiut inatsisitigut tunngaviusutigut aqunneqarnerat putuuvissusavaa. Illuatungaaticulli inatsimmi tunngaviusumi § 19-miit (taamaakulaartoq) inerniliisoqarsinnaavoq. Statsministerip (inatsisitigut dronninngip) Folketingimit akuerineqarluni aalajangerneratigut Savalimmiut Danmarkimiit avissaavissinnaapput. Tassalu inatsisiliorsinnaatitaasunut ajornarnaviangilaq sugaluuartunilluunniit iliuseqassalluni naalagaaffeqatigiinneq isaqqunagu - ilaatigut naalagaaffeqatigiinnerup iluani imminut aqunneqarnerit annertoqisut atorlugit.

Kisianni ajornakusuussaag inatsit tunngaviusooq imatut nassuiassallugu aqqissugaaneq allangortinneqarsinnaasoq imminut aqunnerat pillugu inatsisip immikkut allangortinneratigut, inatsimmi tunngaviusumi Savalimmiut pillugit ersarissunik aalajangersagaqarpat...

Inerniliineq imassagunarpoq Savalimmiunut aqutseriaaseq nutaaq Savalimmiut danskit naalagaafiannut naligitaalluni ilaaginnarnissaannik kinguneqassappat inatsit tunngaviusooq allangortittariaqassasoq, pisariaqassaarlutik aqqissugaaneq siunnersuutigineqartorpiag nalilersussallugu.”

5. Inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat allat.

5.1. Aallaqqaasiut.

Immikkoortumi matumani inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat arlallit sammeneqassapput - immikkoortuni matuma siuliinittuni taaneqartut saniatigut - apeqqutip saqqummiunneqartup nalilersorneranut pingaaruteqartut.

5.2. Nunanut allanut illersornissamullu tunngasut.

Inatsimmi tunngaviusumi § 19-imi, imm.1-imi oqaaseqatigiit siulliit malillugit danskit naalackersuisui nunanut allanut naalackersuinikkut oqartussaapput (“naalagaaffik sinnerlugu nunanut tamanut tunngasutigut iliuseqartartuullutik”).

Oqartussaaneq taanna pillugu isumaqatigiissuteqartarnermut isumaqatigiissutillu naammassineqar-

tarnerannut tunngatillugu (1970) ilaatigut imatut allappoq “naalagaaffiup immikkoortuisa arlaannaaalluunniit inuiaat inatsisaasigut nammineerlutik oqartussaaitaanngillat. Tamanna inatsimmi tunngaviusumi § 1-ip kinguneraa.”

Inatsimmi tunngaviusumi § 19 malillugu iliuuseqartoqassappat Folketingi akuersisimasariaqarpoq. Tassalu Folketingi akuersitinnagu naalakkersuisut qanoq iloriarsinnaanngillat naalagaaffiup pisussaaffii annertusarlugit annikillilerlugilluunniit, imaluunniit imminnut oqartussaaffilersinnaanatik naamassinissaa Folketingip peqataaffinngippagu, imaluunniit annertunerusumik pingaaruteqarpata, tak. § 19, imm. 1, oqaaeqatigiit aappaat. Folketingi akuersinngippat aamma naalakkersuisut inuiaat akornanni isumaqatigiissutit Folketingip akuersineratigut pilersimasut atorunnaarsinnaanngilaat, tak. § 19, imm. 1, oqaaeqatigiit pingajuat. Naalagaaffiup sakkulersorluni saassunneqarnera eqqaassanngikkaanni Folketingip akuersinissaa pisariaqarportaaq sakkutooqarnikkut sakkut naalagaaffinnut allanut atorneqartariaqarpata, sukumiinerusumik takuuk § 19, imm. 2..

Inatsisit tunngaviusut allaaserineqarnerini nalinginnaasumik isumaqartoqarpoq inatsimmi tunngaviusumi § 19-imi Folketingip akuersisimanissaa killeqarsinnaasoq, tak. ilaatigut Max Sørensen, a.st., qupperneq 284. Piumasarineqarsinnaanngilarli inatsimmi tunngaviusumi § 19 malillugu Folketingi akuersisinneqarsimassasoq nunanut allanut politikkimi iliuutsinut ataasiakkaanut tamanut tunngatillugu. Tassalu periutsinik ulluinnarnilu ingerlatsinermi isumaqartoqarpoq Folketingi inatsimmi tunngaviusumi § 19, imm. 1 malillugu sioqutsilluni tamanut tunngasumik isumaqataalluni nalunaarsinnaasoq inuiannut tamanut isumaqatigiissutit alajangersimasut pineqartillugit, tak. Danmarkip Naalagaaffiani Inatsit Tunngaviusoq oqaasertalersugaq (1999), qupperneq 95.

Tamatuma saniatigut naalakkersuisut nunanut allanut politikkimut tunngasutigut annerusumik aalajangiitigatik Det Udenrigspolitiske Nævn isumasioqqaartassavaat, tak. § 19, imm. 3.

5.3. Eqqartuussiviit qullerssaat.

Inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat arlallit atorpaat oqariaaseq “naalagaaffiup eqqartuussivia qullerpaaq”, ilaatigut takuuk inatsimmi tunngaviusumi § 59 aamma § 78, imm. 4.

Tamatumani naatsorsuutigineqarpoq naalagaaffiup iluani eqqartuussivinnik qullerpaanik allanik taamaaqataanik pilersitsisoqarsinnaanngitsoq, ilaatigut takuuk Max Sørensen, a.st., qupperneq 151.

Inatsisinik atortitsinermut ministeriap eqqartuussiviit, politiit pinerluttunillu isumaginnittoqarfiup Namminersorerullutik Oqartussanut nuunneqarsinnaanera pillugu allakkiaani inatsisinik atortitsinermut tunngasut Namminersorerullutik Oqartussanut nuunneqarsinnaanerat pillugu ilaatigut allaaserineqarpoq:

“Kalaallit Nunaanni Namminersorerullutik Oqartussat namminersoreruneq pillugu inatsisip atuuttup iluani Kalaallit Nunaanni inatsisinik atortitsinermut aqutsisutut oqartussaaffilerneqarsinnaanngillat, tamatumani ilanngullugu Kalaallit Nunaanni eqqartuussisoqarfiit aaqqissuunneqarnerat. Innatsisiliorsinnaatitaasulli pisinnaatitaajuassagunarput Kalaallit Nunaanni namminersorerulernermik aaqqissugaanerup annertusineqarnerani Kalaallit Nunaanni Namminersorerullutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni inatsisinik atortitsinerup aqunnissaanut oqartussaaffilissallugit malittarisassat kalaallit Inatsisartuinit aalajangikkat atorlugit. Taamatulli oqartussaaffiligaaneq inatsisit tunngaviusut killissarititaasa iluanni, tamatumani ilanngullugu naatsorsuutigineqarluni “naalagaaffimmi eqqartuussisut qullersaqarnissaat” (“Højeste Ret”) atuutissasoq.

5.4. Folketingimut qinersisarneq.

Inatsimmi tunngaviusumi § 31, imm. 2 malillugu qinersisinnaatitaanerup atornissaa pillugu sukumiinerusunik malittarisassaqqarpoq. Malittarisassat aalajangersagaapput Folketingimut qinersisarneq pillugu inatsimmi nr. 271-imi 13. maj 1987-imeersumik kingusinnerusukkat allannguuteqartumi.

Kalaallit nunaata sinniisoqarnissaanut malittarisassat inatsimmi immikkut malittarisassiorne-qarsinnaapput, tak. inatsimmi tunngaviusumi § 31, imm. 5. Aamma inatsimmi tunngaviusumi § 32, imm. 5 malillugu inatsisikkut immikkut malittarisassiuunneqarsinnaavoq kalaallit savalimmiormiullu Folketingimi sinniisoqalersarnerat tamatumalu atorunnaarnera.

Kalaallit Nunaanni Savalimmiunilu ilaasortanik qinersinermut tunngatillugu immikkut malittarisassiorneqarsimavoq Kalaallit Nunaanni Folketingimut qinersineq pillugu inatsimmi, tak. inatsisit pillugit nalunaarut nr. 255 28. april 1999-imeersoq Savalimmiunilu Folketingimut inatsisarneq pillugu inatsit nr. 458 30. juni 1993-imeersoq.

5.5. Aningaasaliortarneq.

Inatsimmi tunngaviusumi § 26 malillugu kunngi inatsit naapertorlugu aningaasaliorsinnaatitaavoq.

Isumaqqortoqarpoq aallajangersakkap kingunerissagaa aningaasaliorneq naalagaaffiup iliuuserigaa, tak. Karsten Revsbech i Danmarks Riges Grundlov med kommentarer (1999), qupperneq 152.

Inatsisunik atortitsinermut ministeriaqarfiup 3.marts 1992-mi allakkiaani Danmarkip Den Europæiske Unionimi isumaqatigiissummut inatsisitigut tunngaviusutigut ilanngunnissaanut tunngasumi eqqartorneqqarpoq inatsisit tunngaviusut § 26-iata piareersarlugu suliarineqarnerata takutikkunaraa aalajangersagaq aningaasanik pappiaranik pilersitsinermut tunngassuteqanngitsoq. Taamatut isumaqqarneq taaneqqarportaaq ilaatigut Jens Hartig Danielsenimit, Aningaasat aggorsimasut pappiarallu tunngaviusumik aningaasaqarnikkut qulaajarnerat, Juristen 1998, qupperneq 1 ff.

6. Eqqarsaatit naliliinnerillu.

6.1. Aallaqqaasiut.

Apeqqutaavoq qanoq annertutigisumik ilimagineqarsinnaanersoq kalaallit annerusumik namminersulernissaannut tunngatillugu inatsisitigut tunngaviusutigut inatsit tunngaviusoq malillugu Folketingip naalakkersuisullu (kunngip) pisinnaatitaaffiitut tunngatillugu pisinnaatitaaffiitut annertusaataasinnaanersoq.

Matuma kinguliini imm. 6.2-mi nalilersorneqqarpoq naalagaaffiup ataasiunerata mianerineqarnera kiisalu suliassaqqarfiit sukumiinerusumik nalunaarneqqarsimasut pillugit inatsimmi tunngaviusumi aalajangersakkat apeqqutip akiniarnerani qanoq annertutigisumik pingaartinneqqassanersut.

Tamatuma kingornatigut imm. 6.3-mi nalilersorneqqarpoq inatsimmi tunngaviusumi § 3-mi oqaaseqatigiit siullianni aalajangersagaq qanoq annertutigisumik apeqqummut saqqummiunneqqartumut qanoq annertutigisumik pingaartinneqqassanersoq, taannami malillugu inatsisilorsinnaaneq naalakkersuisut (kunngip) Folketingillu pigimmasuk.

6.2. Naalagaaffeqatigiinnerup mianerinerraqarnera il.il.

6.2.1. Nalinnginnaasut.

Inatsimmi tunngaviusumi aalajangersagaqanngilaq ersarissumik aalajangiisumik - inatsit tunngavisoq allanngortinnikkaluarlugu - naalagaaffiup oqartussaasuisa oqartussaaffiat qanoq annertutigisumik naalagaaffiup iluani tunniunneqarsinnaanersoq.

Inatsimmi tunngaviusumi atorneqanngilartaaq oqariaaseq naalagaaffiup ataasiunera (imaluunniit naalagaaffeqatigiinneq). Kisianni Kalaallit Nunaata namminersornerulernissaa pillugu kommissio-nip isumaliutissiissutaani 1978-imeersumi (ta. Imm. 4.1 matuma siuliiniittoq) isumaqartoqarpoq naalagaaffiup ataasiunera isumaqartoq Kalaallit Nunaanni Namminersornerullutik Oqartussanut Kalaallit Nunaannut tunngasut kisimik tunniunneqarsinnaasut.

Tamanna marlunnut tunngavoq:

1) Naalagaaffiup ataasiunera mianeralugu kalaallit oqartussaasuinut taamaallaat tunniunneqarsin-naapput suliassa qarfiit nunap sumiissusianut tunngatillugu Kalaallit Nunaannuinnaq tunngasut. Tamatuma kinguneraa soorlu kalaallit oqartussaasui pisinnaatitaanngitsut naalagaaffimmi atortussanik malittarisassiussallutik, tamatumani takujuttaaq inatsisiliorsinnaatitaanerup tunniunneqarsinnaanera pillugu nalinginnaasumik apeqqutit imm. 3.1-imi taaneqartut.

2) Nunap sumiiffiatigut killeqaraluartoq suliassa qarfeqarpoq naalagaaffimmut tamarmut tunngasutut isigineqarsinnaasunik, tassalu naalagaaffiup ataasiunera mianeralugu kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngitsut, naalagaaffimmili oqartussaasunit aqunneqartariaqarlutik.

1)-ip ataani killiliineq taaneqartoq naalagaaffimmi inatsiseqarneq pillugu allaaserisani nalorninarto-qartinneqanngilaq.

Akerlianilli assortuussutigineqarpoq suliassa qarfiit imatut sannaqarnersut 2)-p ataani taaneqartut kingunerissallugu suliassa qarfiit pineqartut kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanatik. Tassalu oqaluserineqarsimavoq suliassa qarfiit sukumiinerusumik nalunaakkat namminersornerul-lutik oqartussanut tunniunneqarsinnaanerannut killilersuutit Kalaallit Nunaanni nammi-nersorneru-lernissaaq pillugu isumaliutissiissummi 1978-imeersumi nalunaarsorneqarsimasut tamarmik inatsimmi tunngaviusumi takuneqarsinnaanersut, imaluunniit taarsiullugu ilaatigut naalagaaffiup ataasiuneranik oqartarneq politikikkut eqqarsaatersuutaasimanersoq, tamatumunnga tunngatillugu ilaatigut takuuk Henrik Zahle matuma siuliini imm. 4.2-mi.

Matuma kinguliini tikkuarneqarput suliassa qarfiit arlallit Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu naalagaaffiup ataasiuneranut pingaaruteqarsinnaasut kalaallit oqartussaasuinut oqartussaaffimmik tunniussisinnaatitaanermut tunngatillugu. Allatut oqaatigalugu apeqqutaavoq suliassa qarfik pineqartoq ilumut naalagaaffimmut tamarmut tunngasuunersoq imaluunniit naalagaaffimmi tamarmi pissutsinut ima atatiginersoq immikkoortinneqarsinnaanani tak. killiliineq (2-p ataani) taaneqartoq.

Tamatumunnga atatillugu tikkuarneqarportaaq kalaallit oqartussaasuinut pisinnaatitaaffimmik tunniussisinnaaneq killilerneqarsimasinnaammat suliassa qarfik pineqartoq pillugu inaatsisini tunngaviusuni immikkut malittarisassat kingunerannik.

6.2.2. Naalagaaffiup tunngaviusumik inatsiseqarnera.

Naalagaaffiup ataasiuneranik mianerininneq inatsimmilu tunngaviusumi naalagaaffiup oqartussaasui qullerpaat pillugit aalajangersakkat Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup

isumaa malillugu kingunerissavaa inatsisit tunngaviusut aqunneqarnerat kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaangitsut.

Soorlu inatsit tunngaviusoq ilaatigut akornutaassaaq apeqqutit kunnigikkormiunut tunngasut kalaallit oqartussaasuinut tunniunnissaannut.

Aamma ilaatigut suliassat suliassaqaarfiillu Folketingip sulineranut tunngasut imaluunniit danskit naalakkersuisuisa Kalaallit Nunaannut tunngasunik ingerlatsinerat, tamatumani ilanngullugu soorlu danskit ministeriisa inatsisitigut akisussaanagerat danskit oqartussaasuiniit kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngillat.

Taamaapportaaq Folketingimut qinersisarnermut tunngatillugu. Tassalu ilimagisariaqarpoq naalagaaffiup ataasiunerata mianerineqarnissaata inatsimmilu tunngaviusumi Folketingimut qinersisarneq pillugu aalajangersakkat kingunerissagaat kalaallit Folketingimut ilaasortat marluk qinerneqartarnerat pillugu malittarisassanik sukumiinerusunik aalajangersaasarnermut oqartussaaneq kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngitsaq, qinersisinnaatitaaneq qinigaasinnaa-nerlu pillugit malittarisassat.

Inatsimmi tunngaviusumi §§ 45-47-mi sammeneqarput naalagaaffiup aningaasaatai, soorunami naalagaaffiup oqartussaaffigisai. Tassalu naalagaaffiup isertitaanut akissaajaataanullu tunngasut naalagaaffiup pisortaasa oqartussaaffigaat oqartussaanagerup ilaa kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanani.

Naalagaaffiup inatsiseqarnerata iluaniittunut assersuutitut taaneqarsinnaavortaaq inatsisit (peqqussutit nalunaarutillu) naalagaaffimmit pilersinneqartut tamanut saqqummiunneqartarnerat, tak. inatsimmi tunngaviusumi § 22, taanna malillugu inatsisit tamakku kunnigimit (naalakkersuisunit) tamanut saqqummiunneqartarlutik. Taamaattumik naalagaaffiup inatsisaasa il.il. Kalaallit Nunaanni tamanut nalunaarutigineqartarnerat kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngilaq. Aamma nalunaarutit inatsisit malitsigisaat susassaqaarfinnut suli naalagaaffiup oqartussaasuisa ataaniittunut tunngasut qanoq ilillutik tamanut saqqummiunneqartarnissaat kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngilaq, tamatumani takuuk Statstidende pillugu inatsit.

Naalagaaffiup ataasiunerata mianerinerineqarnerata Inatsisinik atortitsineranut ministeriaqarfiup isumaa malillugu kinguneraattaaq naalagaaffiup ilisarnaatai - soorunami naalagaaffimmut tamarmut atuuttut - naalagaaffiup oqartussaasuiniittut naalagaaffiup iluani kalaallit oqartussaasuinut oqartussaaffinngortinneqarsinnaanatik. Naalagaaffiup oqartussaaffiatut isigineqarpoq naalagaaffiup erfalasuata (Dannebrog) atorneqarnera pillugu malittarisassiorneq aqunneqarneralu naalagaaffimmiipput.

Aamma Inatsisinik atortitsineranut ministeriaqarfiup isumaa malillugu danskit oqaasiinut atorneqarnerannullu tunngasut kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngillat. Aamma ilaatigut naalagaaffiup ataasiunerata kinguneraa innuttaasut naalagaaffimmi tamarmi danskit oqaasii pisortanut tunngasutigut atorsinnaassagaat. Tamatumunnga tunngatillugu oqaatigineqassaaq Kalaallit Nunaanni namminersornerulerneq pillugu inatsimmi § 9-mi aalajangersagaammat kalaallit oqaasii pingaarnersaallutik oqaasiusut danskillu oqaasii peqqissaartumik ilinniartitsissutigineqassallutik. Aamma namminersorneruneq pillugu inatsimmi § 9-mi allassimavoq kalaallit danskillu oqaasii tamarmik pisortaqaarfinni atorneqarsinnaasut.

6.2.3. Nunanut allanut politikki.

Imm. 5.2-mi taaneqartut inatsimmi tunngaviusumi § 1-ip malitsigisaatut isigineqarpoq naalagaaffiup immikkoortui ataasiakkaat inuiaat inatsisaasigut namminerisaminnik oqartussaasuseqanngitsut, tassalu naalagaaffiup immikkoortui tamamik inuiaat inatsisaasigut ataasiusut. Tassalu inatsit tunngaviusoq allannqortittariaqassaaq Kalaallit Nunaat naalagaaffiup inatsisaasigut

nammineerluni inuiannut tamanut tunngasutigut iliuseqarsinnaalissappat (tassa susassaqarfiit inatsimmi tunngaviusumi § 19-imiittut), tamatumani ilanngullugu danskit naalagaaffiat tamaat ilanngunnagu Kalaallit Nunaannuinaq pituttuisunik isumaqatigiissuteqassappat.

Taamaattumik apeqqutaalerpoq inatsisinit tunngaviusuniit isigalugu Kalaallit Nunaat inuiaat tamat susassaqarfiisa ilaannut naalagaaffik sinnerlugu iliuseqarsinnaannersoq.

Kalaallit oqartussaasui naalagaaffik sinnerlugu iliuseqarunik naalagaaffik tamaat pituttussavaat taamaalilluni nunanut allanut tunngasutigut iliuitsit aallaavittut naalagaaffiup nunanut allanut politikianut nalinginnaasumut attuisussaallutik. Taamaattumik kalaallit pisortaasa isumaqatigiissutaasa malinneqannginnerannut inuiaat tamat inatsisaasigut akisussaanermi naalagaaffimmi oqartussaasut akuliunneqassapput.

Tamanna allaanerulluinnassaaq kalaallit oqartussaasuisa malittarisassiorsinnaallutillu taakkuninga atortitsisuunerannit, tassami pisinnaatitaaffiit taakkua taamaallaat periarfissimmassuk Kalaallit Nunaannuinaq atortussanik malittarisassanik il.il. aalajangersaanissaq. Taamaattumik kalaallit oqartussaasuinut kalaallinut tunngasuinnaat tunniunneqarsinnaanerannut tunngaviusoq inuiaat tamat akornanni pissutsinut tunngasut eqqarsaatigalugit (tamakkiisumik) naammassineqanngisaannassaaq.

Taamaattumik Inatsisunik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu Inatsit tunngaviusoq akornusiusussaavoq inuiaat tamat akornanni pissutsinut inatsimmi tunngaviusumi § 19, imm. 1-imiittunut pisinnaatitaaffiup kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqavinnissaanut. Tamatuma kinguneranik ilimagisariaqarportaaq nunanut allanut politikkimut tunngasutigut malittarisassiornermut oqartussaaneq kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaassanngitsoq - tassa ilaatigut nunanut allanut tunngasutigut suliffiit malittarisassiuunnissaat.

Tamannali imatut paasineqassanngilaq aaqqissuussisoqarsinnaanngitsoq kalaallit naalackersuisui pisinnaatillugit nunanut allanut politikkimut tunngasut ilaanni naalagaaffik sinnerlugu iliuseqarsinnaanissamut. Tamatumunnga tunngatillugu innersuussutigineqarsinnaavoq danskit naalackersuisuisa Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu oqaatigisimammassuk naalackersuisut piareersimasut aaqqissuussinissaq oqallisigissallugu, taanna malillugu kalaallit savalimmiormiullu naalackersuisui inuiannut tamanut tunngasutigut naalagaaffik sinnerlugu iliuseqarsinnaassallutik Kalaallit Nunaannut Savalimmiunullu tunngasuinnaat pillugit isumaqatigiissuteqarnissaq siunertaralugu. Kalaallit naalackersuisuisa nunat tamat inatsisaasigut isumaqatigiissuteqarsinnaaneratt pillugu inatsisissamut siunnersuut oktober 2004-mi kalaallit oqartussaasuinut tusarniaassutigalugu nassiunneqarsimavoq.

6.2.4. Illersornissamut isumannaatsuunissamullu politikki.

Naalagaaffiup inatsisai pillugit allaaserineqartartuni - Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaq pillugu isumaliutissiissutip 1978-imeersup pissuseqataanik - erseqqissarneqarpoq illersornissamut isumannaatsuunissamullu politikkimut tunngasut namminersornerusunut tunniunneqarsinnaanngitsut, tak. Frederik Harhoff matuma siuliini imm. 4.2-mi.

Iimagisariaqarpoq taamatut isumaqarnermut tunngaviusoq susassaqarfiit taakkua qanoq ittuunertik malillugu pinngitsooratik naalagaaffimmut tamarmut tunngasutut pissuseqarmata, tassa ilaatigut naalagaaffik ataatsimik ataatsimoortumik sakkutooqartariaqartoq ataatsimoorussamik aqunneqartumik.

Tamatuma saniatigut inatsimmi tunngaviusumi § 19-imi tunngavigineqarpoq sakkutooqarnermut aningaasat nunanut allanut atorneqarnissaat pillugu kunngi (naalackersuisut) aalajangiisussaasut (Folketingimit akuerineqarlutik).

Tamanna tunngavigalugu Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu isumaqarnarpoq naalagaaffiup ataasiunerata mianerineqarnissaa inatsimmilu tunngaviusumi § 19 akornusiisuusut illersornissamut isummaatsuunissamullu politikkimut tunngasut pisinnaatitaaffittut kalaallit oqartussaasuinut tunniunnissaanut.

6.2.5. Højesteret.

Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu inatsit tunngaviusoq akornusiinngilaq Kalaallit Nunaanni inatsinik atortitsinerup aqunnissaata kalaallit oqartussaasuinut tunniunnissaanut, tamatumani ilanngullugu Kalaallit Nunaanni namminerisanik eqqartuusiviliornissaq, tamatumani takuuk imm. 5.3.

Inatsisinilli atortitsinerup aqunneqarnera inatsisip tunngaviusup iluani ingerlanneqassaaq. Soorlu tamatumani pineqarput pinerluttunik eqqartuussisarnermi eqqartuusseqataasartut ilinniarsimanngitsut peqataasarnerat, tak. inatsimmi tunngaviusumi § 65, imm. 2, aamma eqqartuussiviit arlaannaannulluunniit pituttorsimannginnissaannik inatsimmi tunngaviusumi piunasaasut.

Imm. 5.3-mi oqaatigineqartutut aamma inatsimmi tunngaviusumi tunngavigineqarpoq naalagaaffik ataatsimik ataatsimoorussamik qullerpaasumik eqqartuussiveqassasoq - Højesteret. Oqartoqarsinnaavoq tunngavissaq taamaaqataa naalagaaffiup ataasiunerata mianerineqarnissaata kinngunerigaa.

Siullertut tamatuma kinguneraa kalaallit inatsisinik atortitseriaasiat imatut aqqissuunneqassammat suliat ilai Højesterettimut ingerlateqqinneqarsinnaallutik.

Aappaatut ataatsimik qullerpaamik eqqartuussiveqarnissamik tunngaveqarnerup Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu kingunerissavaa Højesterettip aqqissugaaneranut il.il. tunngasut kalaallit oqartussaasuinut pisinnaatitaaffittut tunniunneqarsinnaanngillat, tamatumani ilanngullugit kalaallit suliaasaataa Højesterettimi ingerlanneqartut suliareriaasiornissaat, imaluunniit suliat suut Højesterettimut ingerlateqqinnissai pillugit malittarisassiorneq.

Pingajuattut kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngillat apeqqutit arlallit Højesterettip eqqartuussisutut sulineranut tunngasut. Aamma kalaallit oqartussaasuinut aalajangigassanngortinneqarsinnaanngilaq suliaq Højesterettip eqqartuussutikkut naammasseriigaa tigoqqinneqassasoq.

6.2.6. Naalagaaffimmu innuttaassuseqarneq.

Danskit naalagaaffiannut innuttaassuseqarneq inatsisitigut naalagaaffimi tamarmi atuuttunik kinguneqartarpoq (soorlu Folketingimut qinersisinnaaneq, tak. inatsimmi tunngaviusumi § 29).

Aamma inatsimmi tunngaviusumi § 44-mi oqartussaaneq pillugu immikkut aalajangersakkami allassimavoq nunani allamiut danskisut innuttaassuseqalersinneqartarnerat (naturalisation) inatsisikkut pisassasoq.

Tamanna tunngavigalugu Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanngillat apeqqutit danskisut innuttaassuseqalernissamut annaanissaanulluunniit tunngasut.

6.2.7. Aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikki.

Aningaasat nalilerneqartarnerat pillugu politikkimi pineqarpoq aningaasat nalingannik toqqaaneq aningaasallu nalinginut allanut sanilliullugu naleqarnissaanik anguniagaq, soorlu aningaasat nalinginut allanut pitussimanikkut imaluunniit allatut atanikkut, aningaasat nalinginut allanut tunngatillugu tasisuasulerlugulusooq inissinnikkut imaluunniit aningaasat nalingat pillugu politikkeqariaatsinut allanut taamatut inissinnikkut. Aningaasat pillugit politikkimi pineqarput

aningaa-sanut tunngasut suliassarlu pingaarneq tassaavoq aningaasat pisissutaasinnaanerata aalajangiusimaneqarnissaa, tamatumunnga tunngatillugu takuuk nationalbanki pillugu inatsimmi § 1, taanna malillugu inatsit taanna maleruagassallu inatsit naapertorlugu pilersitaasut naapertorlugit Natio-nalbankip isumagisassaralugit isumagisassaralugu Danmarkimi aningaasaqarneq patajaatsuussasoq kiisalu aningaasat nioqputigineqarnerat taarsigassarsisitsisarnerlu oqilisarlugillu aqussallugit.

Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu ilimagineqarsinnaanngilaq inatsimmi tunngaviusumi § 26-mi kunngip aningaasaliorsinnaatitaanera immi akornutaanavianngitsoq aningaasat nalilersorneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkip kalaallit oqartussaasuinut nuunneqarsinnaanerannut.

Taava apeqquataalerpoq naalagaaffiup ataasiunerata (naalagaaffeqatigiinnerup) mianerineqarnera patsisigalugu ajornassanersoq aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkip kalaallit oqartussaasuinut tunniunnissaa.

Tamatumunnga tunngatillugu aallaqqaatitut oqaatigineqassaaq inatsit tunngaviusoq aporfuianni anngimmat aqqissuussigaanni naalagaaffiup immikkoortuini ataasiakkaani aningaasat nalilerneqartarnerannut aningaasanullu politikkipi assigiinngitsunik malittarisassaqaalersillugu - tamatumani ilaatigut imaalillugu aningaasat nalingi assigiinngitsut atuutissasut. Oqaatigineqassaartaaq Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup ilimagisariaqarsorinngimmagu aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkip kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarnera naalagaaffeqatigiinnerup ataatsimut aningaasaqarneranut annertuumik kinguneqassasoq.

Inatsisinilli atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu tamanna pingaarnerpaajusinnaanngilaq aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkip kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaanerannut tunngatillugu.

Tassalu apeqqutip nalilersornerani pingaartittariaqarpoq aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkipi ilaammata inuiaqatigiinni aningaasanik ingerlatsinermi tunngaviulluinnartut, tamatumani ilaatigut ilanngullugu aningaasat qanoq naleqarnissaannik apeqqut, aamma aningaasat nalinganni pineqartumi neqeroorutit qanoq amerlatigissanersut.

Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfiup isumaa malillugu tamanna orniginaataavoq naalagaaffeqatigiinnerup iluani aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkip naalagaaffiup oqartussaasuiniit sumiiffinni allani - soorlu Kalaallit Nunaanni - pisortanut nuunneqannginnissaanut.

Tamatumunnga naapertuuttumik aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkipi Kalaallit Nunaanni namminersornerulernissaaq pillugu isumaliutissiissummi taaneqarsimapput suliassaqaarfittut kalaallinut namminersornerusunut tunniunneqarsinnaanngitsutut, tamatumani takkutaaq Statsministeriap 1989-imi kaajallaasitaani (maanna atorunnaartumi) imm. 6 (matuma siuliini imm. 4.1-imi issuarneqartoq), tassani "Naalagaaffiup aningaasai, Nationalbanken, pappiaqqanik aggorsimasunillu aningaasaliortarneq...aningaasallu nalilerneqartarnerat" taaneqarsimallutik nalagaaffiup ataasiunerata kinguneranik Kalaallit Nunaanni namminersornerusunut tunniunneqarsinnaanngitsutut.

Frederik Harhoff taamatutaaq isumaqarunarpooq, tak. matuma siuliini imm. 4.2. Allaaserisaqartup akerlilerpaa inatsit tunngaviusoq akornutaassasoq susassaqaarfii namminersornerulernissaaq pillugu isumaliutissiissummi naalagaaffiup susassaqaarfiinik taaneqartut namminersornerusunut tuniunneqarnissaannut, kisianni allaaserisaqartoq Statsministeriap 1989-imi kaajallaasitaani imm. 5 innersuussutigalugu isumaqatigigunarpaa aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikkipi naalagaaffiup oqartussaaffigissagaa. Tamatumunnga tunngatillugu Frederik Harhoffip ilassutigaa pineqarmat susassaqaarfik naalagaaffeqatigiissunik immikkut naalagaaffeqatigiit

oqartussaasuinnut tunniunneqarajuttartoq.

Taaneqartut tunngavigalugit Inatsisunik atortitsinermit ministeriaqarfik isumaqarpoq aningaasat nalilerneqartarnerannut aningaasanullu politikki naalagaaffiup ataasiunerata kinguneranik kalaallit oqartussaasuinnut tunniunneqarsinnaangitsaq.

6.3. Malittarisassiornermut oqartussaanermut immikkut tunngasut.

Matuma siuliini tikkuartorneqarpoq naalagaaffiup ataasiunerata mianerineqarnerata inatsimmilu tunngaviusumi aalajangersakkat arlallit kingunerigaat susassaqaarfiit ilai sukumiinerusumik taagorneqartut Inatsisunik atortitsinermit ministeriaqarfiup isumaa malillugu kalaallit oqartussaasuinnut tunniunneqarsinnaangitsut.

Imm. 3-mi taaneqartut isumaqartoqavippoq inatsisiliorsinnaatitaasut oqartussaaffitsik allamut tunniussinnaagaat. Kisianni inatsimmi tunngaviusumi § 3-mi oqaaseqatigiinni siullerni aalajangersagaq aqutsinerup killeqanngitsumik tunniunneqarsinnaaneranut akornusiisorineqarpoq. Tamatuma saniatigut aalajangersakkap kinguneraa inatsisiliorsinnaatitaaneq allanut tunniunneqarsinnaangitsaq suliaqarfik killilerneqaaqqissaarsimasoq qulaajarluagarlu pineqartillugit.

Tamatuma peqatigisaanik kalaallit (savalimmiormiullu) namminersorneruneq pillugu inatsisaanni isumaqartoqarpoq inatsimmi tunngaviusumi § 3, oqaaseqatigiit siulliit akornutaassanngitsut kalaallit (amma savalimmiormiut) oqartussaasuisa malittarisassiorsinnaalernissaannut killissat arlallit annertuut iluanni. Tamatumunnga naapertuuttumik inaatsisiliorsinnaatitaanerup allanut tunniunnissaanut naalagaaffiup inatsisaanut tungatillugu allaaserineqartartut siunertarinerugunarpaat naalagaaffimmi aqutsiviit malittarisassiorsinnaanissaat.

Tamatuma allaassutigaa naalagaaffiup aqutsisoqarfiinut tunniussisoqarnerata kingunerissammagu malittarisassiorinissamut pisinnaatitaaneq kalaallit pisortaanuunnaq tunniunneqassammata, kalaallit oqartussaasui malittarisassiorsinnaalissammata naalagaaffiup ilaata iluani killeqaraluamik sunniuteqartussamik - tassa Kalaallit Nunaannut. Tamatuma orniginaqutigaa ilimagineqarmat naalagaaffiup aqutsisuinnut tunniunneqartut imaaliinnaq tunniunneqarsinnaangimmata pisinnaatitaaffiit kalaallit oqartussaasuinnut tunniunneqanngippata.

Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaat oqaatsitigut, nunarsuup suatungaaniinnermigut kulturikkullu naalagaaffimmi immikkut inissisimammata. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni pissutsit immikkut ittut ikorfartuutaasinnaapput Kalaallit Nunaanni malittarisassiornermut oqartussaanerup kalaallit oqartussaasuinnut tunniunneqarnissaannut.

Tamatuma illuatungaaniippoq inatsisit tunngaviusut § 28-iat malillugu marlunnik Folketingimut Kalaallit Nunaanniit ilaasortaqaartussammata Kalaallit Nunaanni qinigaasunik. Tamatumani tunngaviusinnaavoq Kalaallit tungannut tunngatillugu naalagaaffiup iluani susassaqaarfiit arlallit naalagaaffimmi oqartussanit isumagineqassammata, Folketingi ilanngullugu. Tunngavissarli tamanna - ersarissumik ilusiligaanngikkarluarluni - naammassineqarsimasutut isigineqarpoq tunngavigalugit inatsisinnut tunngaviusunut tunngatillugu pisinnaatitaaffinnik killilersuisinnaane-rit - naalagaaffiup inatsisitigut tunngaviusutigut ingerlassinnaasanik imm. 6.2-mi taaneqartunik killiliisinnaanera naalagaaffiup kisimi ingerlatassaanik, tamatumani Folketingi ilanngullugu kalaallit oqartussaasuinnut tunniussinissamut tunngatillugu.

Tamanna tunngavigalugu Inatsisunik atortitsinermit ministeriaqarfik isumaqarpoq inatsimmi tunngaviusumi § 3, oqaaseqatigiit siulliit imminni killiliisuunngitsut malittarisassiorsinnaanerup kalaallit oqartussaasuinnut tunniunnissaanut.

Tamatuma kinguneranik Inatsisunik atortitsinermit ministeriaqarfiup isumaa malillugu ajornassanngilaq Kalaallit Nunaanni inatsisiliornermut allaffitsigullu aqutsinermit oqartussaaneq

kalaallit oqartussaasuinut tunniutissallugu eqqaassanngikkaanni susassaqarfiit naalagaaffiup ataasiune-rata miarinerineqarnissaanut imaluunniit inatsimmi tunngaviusumi susassaqarfiit ataasiakkaat pillugit immikkut aalajangersakkat.

7. Eqikkaaneq.

Eqikkaagaanni Inatsisinik atortitsinermut ministeriaqarfik isumaqarpoq inatsit tunngaviusoq malillugu Kalaallit Nunaanni inatsisiliorsinnaatitaaq allaffitsigullu aqutsineq kalaallit oqartussaasuinut tunniunneqarsinnaasoq eqqaassanngikkanni suliassaqarfiit pisinnaatitaaffiliinissamut tunngatillugu tunniunneqarnissaannut naalagaaffiup ataasiuneranut inatsimmilu tunngaviusumi susassaqarfiit ataasiakkaat pillugit immikkut aalajangersakkat kingunerisaat.

Killiliinerit makkununga tunngapput; Naalagaaffiup inatsisai, nunanut allanut politikki, illersornissamut isumannaatsuunissamullu politikki, Højesteret, danskisut innutangortitaalersinnaaneq kiisalu aningaasat nalilerneqartarnerat aningaasallu pillugit politikki.

Bilag 3. Nalilinnik pigisat suliassaqarfinnut tunngasut nalunaarsuutaat

Piginnittoq	Pigisap suuussusia	Najugaqarfia	Nalinga kr.
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik/iserititsivik	Fr. Lyngesvej 9, 3950 Aasiaat	1.025.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	Ålborgvej, 3980 Ittoqqortoormiit	25.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Qupaloraarsuk 44, 3952 Ilulissat	1.230.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	3955 Kangaatsiaq	5.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Blok G, 3910 Kangerlussuaq	450.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Narsannguaq, 3912 Maniitsoq	1.420.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Roskildip Aqqutaa, 3922 Nanortalik	375.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	Alluitsup Paa, 3922 Nanortalik	5.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Niels Bohrsvej Plads, 3921 Narsaq	675.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	3923 Narsarsuaq	25.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politiinnngorniat atuarfiat	Quassunnguaq 1, 3900 Nuuk	1.575.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	P.H. Lundsteensvej 1, 3900 Nuuk	25.000.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	Qaqqamut, 3940 Paamiut	50.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Anders Petersenip Aqq. 3940 Paamiut	150.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	3971 Qaanaaq	10.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Torvevej, 3920 Qaqortoq	1.050.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	Nuunnguup Saqqaa 9, 3951 Qasigiannnguit	37.500
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Poul Hansensvej 23, 3951 Qasigiannnguit	175.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik/Isertitsivik	Piitarsuup Aqq. 3953 Qeqertarsuaq	37.500
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Berthelsenip Aqq. 2, 3911 Sisimiut	3.200.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	Kulusuk	10.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	Kuummiut	100.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Mikip Aqqulaa, 3913 Tasiilaq	700.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Niuertup Ortup Aqq. 3962 Upernavik	100.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Isertitsivik	Edvard Kruse-P. Aqq. 3961 Uummannaq	50.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Politeeqarfik	Kunuutip Aqq. 3961 Uummannaq	175.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Kal.Nun. Eqqartuussivik	Jens Kreutzmannip Aqq. 1, Nuuk	14.500.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Kal.Nun. Eqqartuussivik	Kaaleeqqap Aqqutaa 8, Sisimiut	1.400.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Kal.Nun. Eqqartuussivik	Narsannguaq 6, Maniitsoq	650.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Kal.Nun. Eqqartuussivik	Lundip Aqqutaa, Nanortalik	360.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Kal.Nun. Eqqartuussivik	Aasivinngivit 12, Paamiut	300.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Kal.Nun.	Sanatorievej,	750.000

Slots- og Ejendomsstyrelsen	Eqqartuussivik Kal.Nun.	Qaqortoq Niels Egedesvej 4,		800.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Eqqartuussivik Kal.Nun.	3950 Aasiaat Aqqutaa 4, Ilulissat		1.200.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Eqqartuussivik Kal.Nun.	Jaappip Aqqutaa 1, Qeqertarsuaq		100.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Eqqartuussivik Kal.Nun.	Sisorarfinnguaq, Uummanaq		250.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Eqqartuussivik Kal.Nun.	Umiaarsualiviup Aqqutaa, Upernavik		75.000
Kriminalforsorgen	Parnaarussivik	Anstalten i Nuuk		15.000.000
Kriminalforsorgen	Parnaarussivik	Anstalten i Aasiaat		4.000.000
Kriminalforsorgen	Parnaarussivik	Anstalten i Qaqortoq		4.000.000
Kriminalforsorgen	Parnaarussivik	Anstalten i Ilulissat		5.000.000
Kriminalforsorgen	Parnaarussivik	UP i Sisimiut		3.000.000
Søfartsstyrelsen	Allaffik, aqutsisoqarfik	Aqqusinersuaq 24, Nuuk		1.100.000
Farvandsvæsnet	Naaralaartitsivii t 63	Fordelt over Grønland		8.600.000
Farvandsvæsnet	23 racon (naaralaartitsi- viit elektronisk)	Fordelt over Grønland		0
DMI	Hangar	Narsarsuaq		2.000.000
DMI	Observatorium	Narsarsuaq		500.000
DMI	Sikunik alapern. atortut	Narsarsuaq		100.000
DMI	Silasiornermi atortut	Fordelt over Grønland		4.000.000
DMI	Attaveqaatit tunnngass.	Kangerlussuaq		100.000
Naviair	Illut ATS-nik atortullit	Kangerlussuaq, Kulusuk, Ikerasassuaq		4.450.000

Bilag 4. Pigisat nalillit, suliassaqarfinnut toqqaannartumik atanngitsut nalunaarsuutaat

Piginnittoq	Suussusia	Najugaa	Nalinga kr.
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Niels Egedesvej 35, 3950 Aasiaat	469.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Fr. Lyngesvej 9, 3950 Aasiaat	1.025.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Imersuarmut 2, 3950 Aasiaat	635.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Qupaloraarsuk 44, 3952 Ilulissat	1.230.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Blok G, 3910 Kangerlussuaq	450.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Pavia Petersensvej, 3912 Maniitsoq	480.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Roskildip Aqqutaa, 3922 Nanortalik	375.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Carl Egedesvej, 3921 Narsaq	400.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Ujuaannaap Aqqutaa, 3921 Narsaq	840.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Noorlernut 21, 3900 Nuuk	3.100.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Quassunnguaq 18, 3900 Nuuk	1.700.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Quassunnguaq 25, 3900 Nuuk	1.750.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Qaqqamut, 3940 Paamiut	50.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Peter Høeghsvej, 3920 Qaqortoq	700.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Peter Høeghsvej, 3920 Qaqortoq	900.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Nuunnguup Saqqaa 9, 3951 Qasigiannguit	37.500
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Skivevej 15 A-B, 3951 Qasigiannguit	50.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Piitarsuup Aqq. 3953 Qeqertarsuaq	37.500
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Aqqusinersuaq 28, 3911 Sisimiut	1.050.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Zionip Aqq. 1, 3911 Sisimiut	900.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Naasuliartarpimmut, 3913 Tasiilaq	200.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Aqqusinertaaq, 3962 Upernavik	75.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Edvard Krusep. Aqq. 3961 Ummannaq	50.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Kunuutip Aqq. 3961 Ummannaq	75.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Saqqarliit 20, 3900 Nuuk	1.875.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Nigerleg 26, 3900 Nuuk	1.900.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Noorlernut 26, 3900 Nuuk	1.850.000
Slots- og Ejendomsstyrelsen	Atorfimmi illu	Egalugalinnguit 60 A-D, Nuussuaq	3.800.000
Pinerlutt.Isumaginnittoqarfik	Atorfimmi illu	Inspektørbakken 34, 3900 Nuuk.	1.470.000

Naalagaaffiup sinniisuutitaa	Allaffeqarfik	Indaleeqqap Aqq. 3, 3900 Nuuk.	14.688.000
Naalagaaffiup sinniisuutitaa	Atorfimmi illu	Noorlernut 9, 3900 Nuuk	1.728.000
Naalagaaffiup sinniisuutitaa	Atorfimmi illu	Quassunnguaq 8, Nuuk	734.000
Naalagaaffiup sinniisuutitaa	Atorfimmi illu	Fjeldvej 1, Nuuk	389.000
Søfartsstyrelsen	Atorfimmi illu	Aqqusinersuaq 24, Nuuk	1.500.000
Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik	Atorfimmi illu	Quassunnguaq 10, Nuuk.	1.675.000
Miljøministeriet	Atorfimmi illu	Limanaq 47, Nuuk	1.680.000
DMI	Atorfimmi illu	Narsarsuaq	500.000
DMI	Magnetisk observatoriu m	Qeqertarsuaq	100.000
DMI	Iisimatusarn ermut tunngasut atortut	Kal.Nun. tamarmi	100.000
